

HARUN YƏHYA

TƏKAMÜL
NƏZƏRİYYƏSİNİN
SÜQUTU

və onun ideoloji səbəbləri

RƏHMAN VƏ RƏHİM OLAN ALLAHIN ADI İLƏ

MÜƏLLİF VƏ ONUN ƏSƏRLƏRİ HAQQINDA

Harun Yəhya imzasından istifadə edən müəllif 1956-cı ildə Ankarada anadan olub. Orta məktəbi Ankarada oxuyub. Sonra İstanbulda Memar Sinan Universitetinin gözəl sənətlər fakültəsində və İstanbul Universitetinin fəlsəfə bölümündə təhsil alıb. 80-ci illərdən bu günə qədər imani, elmi və siyasi mövzularda xeyli əsər yazıb. Bununla yanaşı müəllifin təkamülçülərin (darvinistlərin) saxtakarlığını, onların iddialarının heç bir elmi həqiqətə əsaslanmadığını göstərən, habelə darvinizmin qanlı ideologiyalarla şübhəli əlaqələrini üzə çıxaran bir çox mühüm əsərləri var.

Müəllifin bu imzası inkarçı düşüncəyə qarşı mübarizə aparan iki peyğəmbərin xatirəsinə hörmət əlaməti olaraq seçilib: onları yad etmək məqsədilə Harun və Yəhya adlarından istifadə edilib. Rəsulullahın möhürünün müəllif tərəfindən kitabların üz qabığına vurulmasının simvolik mənası isə onların içindəkilərlə bağlıdır. Bu möhür Qurani-Kərimin Allahın sonuncu Kitabı və sonuncu sözü, Peyğəmbərimizin isə peyğəmbərlərin sonuncusu olmasının rəmzidir. Müəllif bütün yazılarında Quranı və Rəsulullahın sünnəsini rəhbər tutur. Bununla da inkarçı düşüncə sistemlərinin bütün əsas iddialarını bir-bir puça çıxarmağı və dinə qarşı yönələn etirazları tamamilə susduracaq sonuncu sözü söyləməyi hədəf seçir. Çox böyük hikmət və kamal sahibi olan Rəsulullahın möhürü bu sonuncu sözü söyləmək niyyətinə bir dua kimi istifadə edilib.

Müəllifin əsərlərindəki əsas məqsəd Quranı bütün dünyada təbliğ etmək, bununla insanları Allahın varlığı, birliyi və axirət kimi əsas iman məsələləri barədə dərinlən düşünməyə sövq etmək, inkarçı sistemlərin çürük əsaslarını və batil tətbiqatlarını hər kəsə göstərməkdir.

Harun Yəhyanın əsərləri Hindistandan ABŞ-a, Böyük Britaniyadan İndoneziyaya, Polşadan Bosniya-Hersoqovinaya, İspaniyadan

Braziliyaya, Malayziyadan İtaliyaya, Fransadan Bolqarıstana və MDB ölkələrinə qədər dünyanın əksər ölkələrində maraqla qarşılanır və birnəfəsə oxunur. İngilis, fransız, alman, italyan, ispan, portuqal, urdu, ərəb, alban, rus, boşnak, uyğur, İndoneziya, malay, benqal, bolqar, yapon, xin, Azərbaycan kimi dillərə tərcümə edilən bu əsərlər geniş oxucu kütləsi tərəfindən maraqla izlənilir.

Dünyanın dörd bir tərəfində böyük rezonans doğuran bu diqqətəlayiq əsərlər insanların çoxunun iman gətirməsinə, əksər adamların da öz imanını kamilləşdirməsinə səbəb olur. Bu kitabları oxuyan və incələyən hər kəs onlardakı hikməti, habelə yığcam, dolğun, asan başa düşülən səmimi üslubu, həyati həqiqətlərin elmi-məntiqi izahını dərhal görür. Bu əsərlər hər bir kəsə tez bir zamanda təsir etmək, tam nəticə vermək, etirazlara yer qoymamaq və dəlillərin elmiliyi kimi xüsusiyyətlərə malikdir. Bu əsərləri oxuyan və onların üzərində ciddi düşünən adamların materialist fəlsəfəni, ateizmi, başqa batil fikir və fəlsəfələri müdafiə etməsi daha əsla mümkün deyil. Bəziləri müdafiə etsələr belə bunu yalnız inadkarlıq üzündən edəcəklər, çünki onların fikirlərinin əsasları çürükdür.

Dövrümüzdəki bütün inkarçı cərəyanlar Harun Yəhyanın külliyyatında elmi düşüncə nöqtəyi-nəzərindən məğlub ediləblər. Şübhə yoxdur ki, bu xüsusiyyətlər Quranın hikmətindən və onun ifadə etdiyi fikirlərin gözəlliklərindən qaynaqlanırlar.

Müəllifin özü isə bu əsərlərinə görə lovğalanmır, əksinə, Allahın hidayətinə vasitəçi olmağa niyyət edir. Bundan başqa, bu əsərlər nəşr edilərkən heç bir maddi qazanc güdülür.

Bu həqiqətlər nəzərə alınmalıdır. O zaman məlum olar ki, insanları onlara görmədiyini görməkdə kömək edən, onların hidayətə gəlməsinə səbəb olan belə əsərlərin oxunmasına həvəsləndirməyin özü də çox mühüm xidmətdir. Bu dəyərli əsərləri tanımaq əvəzinə insanların zəhnini qarışdıran, fikirlərinin qarışmasına səbəb olan, şübhə və tərəddüdləri aradan qaldırmağa, imanı xilas etməyə bir təsiri olmadığı təcrübədən keçirilən kitabları

yaymaq yalnız və yalnız əmək və vaxt itkisi demək olacaq. İmanı xilas etməkdən daha çox müəllifin ədəbi gücünü göstərməyə yönəlmiş kitablarda bu təsirin olmayacağı aydındır. Bu mövzu ilə bağlı şübhəsi olanlar varsa, onlar Harun Yəhyanın əsərlərinin yeganə məqsədinin dinsizliyi aradan qaldırmaqdan və Quran əxlaqını yaymaqdan ibarət olduğunu, bu xidmətdəki təsir gücünün, müvəffəqiyyət və səmimiyyətin aydın göründüyünü oxucuların ümumi qənaətindən anlaya bilər. Bunu qəti şəkildə yəqinləşdirmək və anlamaq lazımdır ki, dünyadakı zülm və iğtişaşların, müsəlmanların çəkdiyi əziyyətlərin əsas səbəbi dinsizliyin ideya hakimiyyətidir.

Bunlardan qurtulmağın yolu isə dinsizliyin ideya cəhətdən məğlub edilməsi, imani həqiqətlərin ortaya çıxarılması və Quran əxlaqının insanların dərk edib mənimsəyə biləcəyi şəkildə çatdırılmasıdır. Dünyanı hər gün daha çox zülmə, iğtişaş və fəsadlara məruz qoymaq istəyənlərin niyyətini nəzərə alsaq bəlli olar ki, bu xidmətin mümkün qədər sürətli və təsirli şəkildə yerinə yetirilməsi çox vacibdir. Əks təqdirdə, çox gec ola bilər. Bu əhəmiyyətli xidmətdə çox böyük bir vəzifəni öz üzərinə götürmüş Harun Yəhyanın külliyyatı Allahın icazəsi ilə XXI əsrdə insanları Quranda bildirilən əmin-amanlığa və barışa, doğruluq və ədalətə, gözəllik və xoşbəxtliyə aparmaqda bir vasitə olacaq.

**Bu trcmmizd istifadə edilən aylr
Ziya Bünyadovun v Vasim Məmmədəliyevin
birlikdə hazırladıđı Qurani-Kərimin
Azərbaycan dilindəki tərcüməsindən
götürülüb.**

www.islam.com.az

Müəllif ----- Harun YƏHYA
Tərcümə edən ----- Elçin MƏMMƏDOV
Redaktor ----- Famil CƏFƏROV
Hazırlayan ----- Elşad MİRİ
Korrektorlar ----- Şəlalə ARİFQIZI
Korrektorlar ----- Məhəbbət SEYİDOVA

Bütün irad və təkliflərinizi
elshad@islam.com.az
elektron ünvanına yazsa bilərsiniz

**TƏKAMÜL
NƏZƏRİYYƏSİNİN
SÜQUTU**

**və onun ideoloji
səbəbləri**

Harun YƏHYA

İÇİNDƏKİLƏR

TERRORİZMİN GERÇƏK İDEOLOJİ ƏSASLARI: DARVİNİZM VƏ MATERIALİZM -----	10
NİYƏ MƏHZ TƏKAMÜL NƏZƏRİYYƏSİ? -----	22
TƏLQİN EDİLƏN YANLIŞ FİKİRLƏRDƏN QURTULMAQ -----	24
TƏKAMÜL NƏZƏRİYYƏSİNİN TARİXİ HAQQINDA QISA MƏLUMAT -----	31
TƏKAMÜLÜN UTOPIK MEXANİZMLƏRİ -----	39
QAZINTI HALINDA TAPILAN QALILAR TƏKAMÜL NƏZƏRİYYƏSİNİ TƏKZİB EDİR -----	46
SUDAN QURUYA OLAN KEÇİD TƏKAMÜL NƏZƏRİYYƏ- SİNİN UYDURDUĞU NAĞİLDİR -----	51
QUŞLARIN VƏ MƏMƏLİ HEYVANLARIN XƏYALİ TƏKAMÜLÜ -----	55

TƏKAMÜLÇÜLƏRİN TAPILAN SKELET QALIQLARI MƏLUMATLARINA AİD YALANÇI ŞƏRHLƏRİ -----	67
TƏKAMÜL SAXTAKARLIQLARI -----	70
İNSANIN TƏKAMÜLÜ SSENARİSİ -----	75
TƏKAMÜL NƏZƏRİYYƏSİNİN GİRDİYİ MOLEKULYAR DALAN -----	101
BÖYÜK MƏNANI TƏKAMÜLLƏ İZAH ETMƏK OLARMI? -----	134
TƏKAMÜLÇÜLƏRİN ƏSASSIZ FİKİRLƏRİ -----	141
TƏKAMÜL NƏZƏRİYYƏSİ MATERIALİST ZƏRURƏTDİR -----	152
KİV: TƏKAMÜL NƏZƏRİYYƏSİ ÜÇÜN HƏYATI MƏKAN -----	161
NƏTİCƏ: TƏKAMÜL NƏZƏRİYYƏSİ SAXTAKARLIQDIR -----	167

TERRORİZMİN GERÇƏK İDEOLOJİ ƏSASLARI: DARVİNİZM VƏ MATERIALİZM

İnsanların çoxu elə hesab edir ki, həvəskar təbiətşünas olan Çarlz Darvin tərəfindən ilk dəfə irəli sürülən təkamül nəzəriyyəsi həqiqi real hadisələrə, təcrübələrlə sübut olunan faktlara və elmi əsaslara dayanır. Amma əslində, Çarlz Darvin heç də bu nəzəriyyənin banisi deyil və bu günə qədər bu nəzəriyyəni dəstəkləyən və sübut edən heç bir elmi fakt yoxdur. Təkamül təlimi materialist fəlsəfənin müasir elmə və təbiət qanunlarına uyğunlaşdırılmış qədim və primitiv ehkamlarına əsaslanır.

Yalnız bu mifik ideyaya kortəbii və fanatik bağlılıq nəticəsində yayılan və hakim olan bu əsassız nəzəriyyə bir çox fəlakət, zülm və bədbəxtliklərin əsas səbəbi olmuşdur. Təkamül təlimi fikirlərinin və materializm fəlsəfəsi ideyalarının insanların şüuruna yeridilməsi Allahın şərəfli məxluqu olan insanın rolunun və yerinin başqa cür qiymətləndirilməsinə səbəb olmuşdur. Əgər əvvəllər insanlar "Allahın məxluqu olan insanın rolu, həyatının məqsədi və insanın Allah qarşısındakı borcu nədir" sualına "İnsan Allah tərəfindən yaradılıb və Allah tərəfindən qoyulan əxlaqi qayda-qanunlar çərçivəsində yaşamalıdır" cavabını verirdisə, indi cavab tamamilə fərqlidir: "İnsan yer kürəsində təsadüf nəticəsində meymundan əmələ gəlmiş, bu əmələ gəlmə prosesi mərhələlərlə, yalnız ən güclü və daha yaxşı uyğunlaşan növün yaşaya biləcəyi yaşamaq uğrunda mübarizə yolu ilə baş vermişdir". Ətrafımızdakı mərhəmətsizlik, zülm, ədalətsizlik insanlığın ən böyük aldanışının acı bir nəticəsidir, çünki darvinizmin "elmi" nəzəriyyəsi faşizm, kommunizm, irqçilik, maoçuluq və bir çox başqa diktator, totalitar rejimlərin yaranması üçün münbit ideoloji zəmin hazırlamışdır. Bu rejimlərin ideoloji təməlində yaşamaq uğrunda mübarizə və münaqişə əsas amillərdəndir.

Biz bu kitabda təkamül nəzəriyyəsinin bəzi gizli aspektlərini, onların XIX əsrdən başlayaraq insanlıq tarixindəki rolunu incələməyə, əsrimizin ən böyük problemlərindən olan terrorizmlə darvinizm arasındakı gizli əlaqəni meydana çıxarmağa çalışacağıq.

Darvinizmin ən böyük yalanı: "Həyat mübarizədir"

Darvin öz təliminin əsas postulatlarından birini aşağıdakı şəkildə ifadə edib: "Canlı orqanizmlərin yer kürəsindəki inkişafı yaşamaq uğrunda mübarizə ilə əlaqədardır. Bu fasiləsiz mübarizə nəticəsində ən güclü fərd qalib gəlir və zəiflər məğlubiyyətə və məhvə məhkum olurlar".

Darvinin təliminə görə, təbiətdə amansız, fasiləsiz mücadilə, yaşamaq uğrunda mübarizə gedir. Daha güclü və mühitə daha tez uyğunlaşan üzvi maddələr və orqanizmlər zəiflərə üstün gəlir və bu da güclü orqanizmlərin sonrakı mövcudluğunu təmin edir. Darvin yazdığı "Növlərin mənşəyi" adlı kitabında böyük bir fəslə bu mövzuya həsr edib və onu "Təbii seçmə və ya daha çox uyğunlaşanların həyatda qalması" adlandıırıb.

Darvin bir qədər də irəli gedərək yaşamaq uğrunda mübarizə təliminin insanlara aid olduğunu iddia etmişdir. Bu fantastik düşüncəyə görə, "imtiyazlı olan üstün irqlər" yaşamaq uğrunda mübarizədə qalib gəlirlər. Darvinin iddiasına əsasən, bu "üstün irqlər" ağ avropalılardır, Afrika və Asiya irqləri isə yaşamaq uğrunda mübarizədə məğlubiyyətə məhkum aşağı irqlərdir. Darvin bu fikirləri ilə kifayətlənməyib və bir qədər də uzağa gedərək belə bir iddia irəli sürüb ki, Afrika və Asiya irqləri tezliklə ümumiyyətlə, məhv olacaqlar:

"Yalnız əsrlərlə ölçülə bilən yaxın gələcəkdə üstün və sivil irqlər vəhşi irqləri tamamilə qıracaq və onların yerinə məskunlaşacaqlar. Eyni zamanda antropomorf, yəni insanabənzər meymunun da nəslə kəsilər. İnsanla onun ən yaxın əcdadı arasındakı fərq sürətlə artacaq, mədəni, sivil insanlarla vəhşilər arasındakı fərq təxminən Qafqaz xalqları və hibbon meymunları arasındakı fərq qədər olacaq. Müasir dövrdə bu fərqi bənzər fərq zəncilər və Avstraliya aborijenləri ilə qorilla arasında mövcuddur".¹

Uzun müddət darvinizmin gizli aspektlərini tədqiq edən hind antropoloqu Lalita Vidyarti Çarlz Darvinin təkamül nəzəriyyəsinin ictimai elmlərə zorla qəbul etdirilməsini belə izah edir:

"Darvinin təlimi olan daha güclünün və daha tez uyğunlaşanın yaşayacağı fikri ictimai elmlərlə məşğul olan alimlər tərəfindən çox isti qarşılandı və onlar inandılar ki, insanlıq ağ irqin mədəniyyətinin sayəsində bugünkü inkişaf və tərəqqiyə çatmışdır. XIX əsrin ikinci yarısına doğru Qərb alimlərinin böyük əksəriyyəti irqçilik fikirlərini qəbul etdi".²

Darvinin "ilham" qaynağı: Tomas Maltusun amansızlıq nəzəriyyəsi

Darvin öz nəzəriyyəsinə meydana çıxararkən o dövrdə məşhur olan müasiri, tanınmış Britaniya iqtisadçısı Tomas Maltusun "Populyasiya prinsipləri haqqında esse" adlı kitabından ilham almışdı. Maltus kitabında öz riyazi hesablamalarını göstərmiş, bu hesablamalar əsasında belə bir nəticəyə gəlmişdi ki, insanların Yer kürəsindəki sayı həddindən artıq çoxdur və insanların bu artımının qarşısı alınmalıdır. Bu iqtisadçının fikrincə, təbii fəlakətlər, müharibələr, aclıq və epidemiyalar labüddür, çünki müəyyən qədər insan ölməlidir ki, bəşəriyyətin digər qismi daha yaxşı yaşaya bilsin. Bəşəriyyətin yaşaması yalnız bu "permanent (fasiləsiz) müharibələrin" baş verməsindən asılıdır.

Daha öncə qeyd etdiyimiz kimi, Maltusun ideyaları XIX əsrdə Avropanın intellektual dairələrində geniş yayılmışdı. Maltusun Avropa həyat tərzinə nəzərən götürülən əhalinin sayı barədəki düşüncələri "Nasistlərin gizli elmi tədqiqatları" adlı məqalədə belə bildirilir:

"XIX əsrin birinci yarısında Avropanın hakim siniflərindən olan nümayəndələr Maltusun kasıblar arasında ölüm hallarının artırılması mövzusunda məsləhətlərini müzakirə etmək üçün toplandılar: "Kasıblar arasında sanitariya və təmizliyin artırılması əvəzinə biz onların arasında gərək tam əksini yayaq. Şəhərlərdəki küçələri gərək dar düzəldək, evlərdəki fərdlərin sayını sıxlaşdıraraq, yoluxucu xəstəliklərin qayıtmasını təmin edək. Şəhərlərdən kənar, durğun suların yanında və ya bataqlıqlara yaxın yerdə, yaşamağa yararlı olmayan yerlərdə yeni məskənlərin salınmasını təşviq etməliyik" və s.³

Bu amansız və qəddar siyasət nəticəsində zəiflər və yaşamaq uğrunda mübarizədə uduzanlar məhv olar, əhalinin sürətli artımının qarşısı alınardı. "Kasıbların sıxışdırılması" adlandırılan bu siyasət XIX əsrdə İngiltərədə faktiki olaraq, həyata keçirilmişdi. Əhalinin kasıb təbəqələrinə tətbiq olunan qayda ilə 8-9 yaşlı uşaqlar kömür mədənlərində gündə 6 saat işləməyə məcbur edilir və minlərlə uşaq həddən artıq çətin yaşayış şəraitinə dözməyərək tələf olurdu. Maltusun beyninin məhsulu olan "yaşamaq uğrunda labüd mübarizə" fikri milyonlarla ingilisin həyatına dəhşətli əzab-əziyyət gətirdi.

Darvin bu ideyalarının təsiri altında daimi münafişənin bir təbii hadisə olduğunu iddia edən nəzəriyyəsinə hazırladı. Bu nəzəriyyəsinə o, iddia edirdi ki, yaşamaq uğrunda mübarizədə həmişə ən güclü olan və daha çox uyğunlaşan qalib gəlir. Amma əxlaqi dəyərlər, mənəviyyat, dinlər və inam bu məsələdə Dar-

vinin əsas düşmənləri idi. Çünki bunlar Darvinin "yaşamaq uğrunda mübarizə" ideyasının yayılması qarşısında əsas maneə idilər. Buna görə də yeni "elmi" şüar uydurulmağa başlandı. Darvin bütün savadlı və maarifpərvər insanları Yerin Allah tərəfindən yaradılması kimi "sadələvh" fikirlərdən əl çəkməyə və müasir "elmi" kəşflərə inanmağa çağırdı.

Cəmiyyətin və fərdlərin şüuruna qəddarlıq, zorakılıq, yaşamaq uğrunda mübarizə aparmağın və zəiflərin məhv edilməsinin lazımlılığı fikrini yeridən bu yanlış ideyaların yayılmasının zərərini bəşəriyyət XX əsrdə dəhşətli şəkildə gördü.

Əgər XIX əsrdə darvinizm ideyaları irqçiliyin bəraətləndirilməsi üçün zəmin rolunu oynayırdısa, XX əsrdə bu ideyalar nasizmin formalaşmasına və yaranmasına şərait yaratdı. Nasizm ideologiyası tamamilə darvinizmin "elmi qanunları"na əsaslanırdı. Adolf Hitler və Alfred Rozenberq tərəfindən hazırlanan proqram xarakterli məqalələrdə ən çox istifadə olunan məfhumlar Darvinin "Növlərin təbii seçmə yolu ilə əmələ gəlməsi" kitabında ifadə etdiyi "təbii seçmə", "irqlər arasında yaşamaq uğrunda mübarizə" konsepsiyaları idi.

Hitlerin "Mənim mübarizəm" ("Mein Kampf") kitabında da Darvinin ideyaları və ən güclü olanın xilas olması məfhumu əsas ideoloji dayaqlardandır. Hitler bu kitabında irqlər arasındakı mübarizə barədə belə deyir: "Təbiət tərəfindən müəyyən olunmuş irqi iyerarxiyaya əsaslanaraq yeni minillik imperiyada bəşəriyyət bugünədək görünməmiş yüksəkliyə qalxardı".

1933-cü ildə Milli Sosialist Fəhlə Partiyasının Nürnberq şəhərində keçirilən qurultayında Hitler açıq şəkildə deyirdi:

"...ali ari irq bütün aşağı irqləri özünə tabe etməlidir... Bu, təbiət tərəfindən müəyyən olunmuş qanundur, həyatın yeganə məntiqi qanunu budur".⁴

Tarixçi R.Hikman faşizmin formalaşmasında darvinizmin təsirini belə izah edir:

"Hitler təkamül nəzəriyyəsinin ardıcılı, tərəfdarı və qatı təbliğatçısı idi. Əgər kitabında aşkar hiss olunan psixoloji səpmələrini və komplekslərini saymasaq, onun "Mənim mübarizəm" əsərində təkamül nəzəriyyəsi dəqiq ifadə və izah edilmişdir. Bu əsərində təbii seçmə, güclü irqlərin yaşamasının, zəif irqlərin səhv edilməsinin gərəkliliyi, seçmə yolu ilə ən yaxşının ortaya çıxarılması tezisləri xüsusilə vurğulanmışdır".⁵

Darvinizm ideyalarından qidalanan və bu ideyaları canfəşanlıqla təbliğ edən Hitler insanlığı miqyası dəhşət doğuran müsibətlərə düçar etdi. Bəşər tarixi o günə qədər belə qanlı zülm, kütləvi insan qırğını görməmişdi. Bir çox siyasi və

sosial qruplar, xüsusilə yəhudi xalqı Hitlerin "seçməsinə, seleksiyasına" düşər olmuş, minlərlə insan düşərgələrdə öldürülmüş, qəddar işgəncələrə məruz qalmışdır.

Nasist işğalı ilə başlayan II Dünya müharibəsi 55 milyon insanın həyatına son qoydu. Amma çox az insan bilir ki, bu dəhşətli faciənin əsas ilkin səbəblərindən biri həvəskar ingilis təbiətşünası Çarlz Darvinin yalan fikirləri olmuşdur.

Qanlı alyans: Darvinizm və Kommunizm

Faşistlər sosial darvinizmin sağ qanadını təşkil etdiyi bir vaxtda, kommunistlər də onun sol qanadında qərar tutdular.

Kommunistlər həmişə darvinizmin ən sadıq və ən qatı tərəfdarı olmuşlar. Kommunizmlə darvinizmin qarşılıqlı əlaqələrinin yaranma tarixi bu iki cərəyanın baniləri arasındakı şəxsi tanışlıq və əlaqədən başlayır. Kommunizmin baniləri olan Karl Marks və Fridrix Engels Darvinin "Növlərin mənşəyi" kitabının ilk nəşrini oxuyanda heyrətə gəldilər və təbiətşünaslıq sahəsinin kommunizm üçün gözəl bir əsas ola biləcəyindən bu kitabı valeh oldular. K.Marks hətta öz "Kapital" əsərinin almanca ilk nəşrini Darvinə həsr etdi və kitabın ilk səhifəsində "Çarlz Darvinə sadıq pərəstişkarından" sözlərini yazdı. Öz növbəsində Engels də özünün "Təbiətin dialektikası" əsərində Darvini çox yüksək qiymətləndirmiş və bu nəzəriyyənin inkişafına öz töhfəsini vermək cəhdi ilə kitabının bir başlığını - "İnsanın meymundan əmələ gəlməsində əməyin rolu" hissəsini buna həsr etmişdi.

Marks və Engelsin davamçıları olan sovet kommunistləri Plexanov, Lenin, Trotski və Stalin də Darvinin təkamül nəzəriyyəsini yekdilliklə, qeyd-şərtsiz qəbul etmişdilər. Rusiya kommunizminin banilərindən sayılan Plexanov marksizmi "Darvinizmin ictimai elmlərə tətbiqi" kimi qiymətləndirirdi.⁶

Lev Trotski deyirdi: "Darvinin kəşfi dialektikanın üzvi materiya sahəsində ən böyük qələbəsidir".⁷

"Darvinist təhsil" kommunist kadrların hazırlanmasında ən mühüm rol oynamışdı. Məsələn, tarixçilər maraqlı bir fakta diqqət çəkirlər. Stalin gənc yaşlarında çox dindar adam idi, lakin Darvinin kitablarını oxuduqdan sonra o, dindən uzaqlaşdı və qatı ateist oldu.⁸

Çində kommunist hakimiyyətini təsis edən və milyonlarla həmvətəni məhv edən Mao Tszedun açıq deyirdi ki, "Çin sosializmi Darvin ideyalarına və təkamül nəzəriyyəsinə əsaslanır".⁹

Harvard Universitetinin (ABŞ) tarixçisi Ceyms Riiv Pusey özünün "Çin və Çarlz Darvin" əsərində darvinizmin Çində kommunizmin yaranmasındakı və Mao Tzedunun siyasətindəki təsirini dərinlən araşdırmışdı.¹⁰

Bu tarixçi bütün bunlardan sonra belə nəticəyə gəlir: "Təkamül nəzəriyyəsi ilə kommunizm arasında qırılmaz əlaqə var. Canlı həyatın təsadüfən əmələ gəldiyini iddia edən təkamül nəzəriyyəsi bu iddiası ilə bütün ateist ideologiyalar üçün çatışmayan elmi zəmin hazırladı. Kommunizm bir ateist fəlsəfədir. Darvinizm və kommunizm arasındakı qırılmaz əlaqənin səbəbi də elə budur. Bundan başqa, təkamül nəzəriyyəsi həyatın və inkişafın yeganə hərəkətverici amili kimi daimi münaqişə və mübarizəni görür və bununla da kommunizmin fundamental konsepsiyası olan dialektika fikrini təsdiqləyir".

Əgər düşünsək ki, XX əsrdə kommunistlərin dialektik münaqişə konsepsiyası uğrunda 120 milyondan çox insan həlak olub, bəlkə onda darvinizmin insanlığa gətirdiyi bəlaları daha aydın təsəvvür edə bilərik.

Darvinizm və terrorizm

Göründüyü kimi, darvinizm XX əsrdə insanlığa saysız bəlalar gətirən azğın və qəddar ideologiyaların elmi təməli olmuşdur. Amma əks fikirlərlə və ona qarşı çıxanlarla mübarizə aparmaq üçün darvinizmin də öz "etik normaları", qaydaları var. Bu "etika" və metodların əsas konsepsiyası "bizdən olmayanlarla" mübarizə aparmaqdır. Bu "etik normanı" başqa cür də izah etmək olar. Dünyada müxtəlif əqidələr, dini baxışlar və fəlsəfi cərəyanlar var. Bu və ya digər dini və fəlsəfi cərəyanın tərəfdarları bir-birinə iki üsul əsasında münasibət göstərə bilirlər:

1. Onlar mövcud fikir və əqidə müxtəlifliyinə hörmətlə yanaşa, digər fikrin tərəfdarı olan insanlarla insani prinsiplər əsasında dialoq qurmağa çalışa bilər.

2. Onlar münaqişə və mübarizə yolunu seçir, öz üstünlüklərini təmin etmək üçün digər əqidə və fikirdə olan insanları məhv etməyə cəhd göstərə bilirlər.

Bizim terrorizm adlandırdığımız vəhşilik bu ikinci yolun təzahüründən başqa bir şey deyil.

Darvinizm ideyaları insanların şüuruna çox sürətli bir şəkildə nüfuz etdi. Bəşəriyyətin XX əsr tarixi fərqli şəkildə düşünənlərlə bu cür mənasız, amansız və mərhəmətsiz müharibə və münaqişə nümunələri ilə doludur. Özünün həyat

məqsədini terrorizmə və mərhəmətsizliyə bağlayan fərd və qruplar darvinizm ideologiyası haqqında heç bir şey eşitməyə bilirlər, lakin onlar sonda təməli darvinizmdə gizlənən nəzər nöqtəsi ilə razılaşırlar. Bu ideologiyanın ardıcıllarını darvinizmin "dünyada ən güclülər qalib gəlir", "böyük balıq kiçik balığı udur", "müharibə qəhrəmanlıqdır" və "mübarizə inkişafın hərəkətverici qüvvəsidir" şüarlarına inanmağa məcbur edirdilər. Əgər darvinizmi götürsək, yerdə yalnız quru şüarlar qalar.

Həqiqətən də, əgər darvinizmi bir kənara qoysaq, mübarizə fəlsəfəsi adında heç nə qalmaz. Yer kürəsi əhalisinin böyük hissəsinin dini olan İslam, xristianlıq və iudaizm hər cür zorakılığı rədd edir, dünyaya harmoniya və sülh gətirir, qəddarlığın və amansızlığın hər cür təzahürünə qarşı çıxır, zülmə və günahsız insanların qətlinə icazə vermir. Qəddarlıq və zorakılıq Allahın insanlara təbliğ etdiyi yaxşılığı və əxlaqı məhv edən amillərdir. Amma darvinizm münaqişəni inkişafın təbii hərəkətverici qüvvəsi, zorakılığı isə Yer kürəsindəki tarazlığın tənzimlənməsini təmin edən labüd bir mexanizm hesab edir.

İslam, xristianlıq və yəhudilik dinləri örtüyü altında öz dəhşətli cinayətlərini törədən terrorçuların əslində dinlə heç bir əlaqəsi yoxdur. Əqidəsi nə olursa olsun, heç bir dindar, mömin insan dünyada ən böyük və dəhşətli günahlardan olan günahsız insanı öldürmək cinayətini qətiyyətlə törədə bilməz. Bu əməlləri törədənlər dinin müqəddəs şüarlarından istifadə edərək əsl üzvlərini gizlədirlər. Terrorçular öz cinayətlərini dini təmizləmək adı və bəhanəsi ilə törət-sələr də, onlar əslində dinin əxlaqi dəyərlərini yıxmağa çalışan, insanlara darvinizm ideyalarını təlqin etmək istəyən ateistlərdir. XX əsrin ən dəhşətli xəstəliyi olan terrorizmin kökləri davakar və mürtəce ateizmdə gizlənir və tam əksinə olaraq heç bir dini əsasa söykənmir. Ateizmin sinonimi isə "darvinizm və materializmdir".

İslamın həqiqi əxlaqi dəyərləri

Bəzi insanlar İslamın nə olduğunu bilmədən İslam adına hərəkət etdiklərini iddia edirlər. Özlərini müsəlman adlandıran bu və ya digər insanların əməllərinə görə İslama qiymət vermək olmaz. Bizə İslamın nə olduğunu göstərən bircə mənbə var - bu mənbə bəşəriyyətə 14 əsr əvvəl Allah tərəfindən göndərilmiş Qurani-Kərimdir.

Qərbdə İslam haqqında mövcud olan bilik və təsəvvürlər əsl İslama, Quran əxlaqına əksər hallarda uyğun gəlmir. Quranda əsl insani dəyərlər olan yüksək

əxlaq, mərhəmət, səbr və fədakarlıq tərənnüm olunur. Quranın qanunları əsasında yaşayan müsəlman alicənablıq, səbrlilik və yüksək əxlaq nümunəsidir. O, ətrafındakı insanlara sülh, sevgi, hörmət və həyat eşqi verir.

İslam sülh, xoşbəxtlik, rifah və səadət dinidir

Ərəb dilində İslam sözünün bir mənası da sülhdür. İslam dini insanlığa mərhəmət, sülh və xoşbəxtlik gətirmək məqsədi ilə nazil olmuş dindir. Quranda Uca Allah insanları yüksək insani dəyərlərə - mərhəmət, səbr, şəfqət, sülh və həmrəylik şəraitində yaşamağa çağırır:

"Ey iman gətirənlər, hamınız bir yerdə sülhə gəlin, şeytanın yoluyla getməyin, çünki o, sizin açıq düşməninizdir" ("Bəqərə" surəsi, 208).

Quran bizə onu da öyrədir ki, bütün bəşəriyyət yalnız səmimi olaraq bütün qəlbi ilə İslamı qəbul etsə və Allahın qoyduğu qanun və nizamlara riayət etsə, əsl xoşbəxtlik və firavan həyat əldə edə bilər.

Uca Allah zülmü qətiyyətlə pisləyir

Hər şeyə qadir Allah insanlara zülmədən uzaq durmağı əmr edir, yaxınlarına qarşı şəkkaklığı və etibarsızlığı qadağan edir, əxlaqsızlığı, zülmkarlığı, qəddarlığı və nahaq qan axıdılmasını qətiyyətlə pisləyir. Bu əmr və qanunları pozan şəxs Yaradana qarşı cinayət törətmiş və şeytana qulluq etmiş olur. Bunu Quran ayələri də təsdiqləyir. Uca Allah insanları onun iradəsinə qarşı çıxmamağa və zülm etməməyə dəfələrlə çağırır. Buna misal olaraq yalnız bir neçə ayəni göstərək:

"Allahla əhd bağladıqdan sonra onu pozanlar, Allahın birləşdirməsini əmr etdiyi şeyləri qırırlar, yer üzündə fitnə-fəsad salanlar isə lənətə düşər olacaqlar. Onları axirətin pis əqibəti gözləyir" ("Rəd" surəsi, 25).

"Allahın sənə verdiyindən özünə axirət qazan. Dünyadakı nəсібini də unutma. Allah sənə yaxşılıq etdiyi kimi sən də yaxşılıq et. Yer üzündə fitnə-fəsad törətməyə cəhd göstərmə. Həqiqətən, Allah fitnə-fəsad törədənləri sevməz" ("Qəsas" surəsi, 77).

Allah insana zərər verə biləcək hər şeyi qadağan etmişdir. Terrorizm və zülmkarlıq Allaha qarşı işlənmiş ən böyük cinayətlərdəndir. Həqiqi müsəlman dünyaya sülh və harmoniya gətirir və dünyanın yaxşılaşmasına xidmət edir.

İslam dözümlülüyün və söz azadlığının tərəfindədir

İslam yaşamağı, söz və iradə azadlığını qoruyan bir dindir. Bu din bütün münaqişə və ziddiyyətləri qətiyyətlə pisləyir, əxlaqsızlığı, alçaqlığı, rəzaləti və ya insanların bir-birinə münasibətində qeybəti və dedi-qodunu rədd edir.

İslam terroru və zorakılığı nəinki qadağan edir, o, hətta az miqdarda təzyi-qə və insanın fikrini başqa birisinə məcburən qəbul etdirməyə belə mənfi münasibət bəsləyir:

"Dində məcburiyyət (zorakılıq) yoxdur. Artıq doğruluq azğınlıqdan fərqlənir. Hər kəs şeytanı inkar edib Allaha iman gətirərsə, o, artıq ən möhkəm bir işdən yapışmış olur. Allah eşidən və biləndir" ("Bə-qərə" surəsi, 256).

"Sən ancaq öyüd verənsən. Sən onların üzərində hakim deyilsən!" ("Ğaşiyə" surəsi, 21-22).

Dini zorla qəbul etdirmək İslamın prinsiplərinə ziddir, çünki həqiqi iman yalnız könüllü şəkildə və vicdan azadlığı əsasında əldə edilir. Əlbəttə, müsəlmanlar bir-birini Quran əxlaqı ilə yaşamağa çağıra bilər, amma müsəlman heç bir zaman öz dinini başqalarına məcburən qəbul etdirməz. Hər bir insanın Allahın qanunlarına uyğun şəkildə və ya öz istədiyi kimi yaşamaq arasında seçim etmək hüququ var.

Gəlin bir anlığa özümüze elə bir dünyanı təsəvvür edək ki, orada insanları dini əxlaq qanunları ilə yaşamağa məcbur edirlər. Belə tənzimlənmiş cəmiyyət də İslama ziddir, çünki iman və Allaha itaət yalnız səmimi olaraq Allah üçün işləndiyi vaxt qiymət qazanır. İslam qorxu səbəbi ilə olan inancı rədd edir. Həqiqi İslam yalnız söz azadlığı və hürriyyət olan yerdə mövcud ola bilər.

Allah günahsız insanların öldürülməsini qadağan edir

Qurana görə, günahsız insanların öldürülməsi ən böyük günahlar arasındadır:

"...Yazıb hökm etdik ki, hər kəs bir kimsəni öldürməmiş və yer üzündə fitnə-fəsad törətməmiş bir şəxsi öldürsə, o, bütün insanları öldürmüş kimi olur. Hər kəs belə bir kimsəni diriltə (ölümdən qurtarsa), o, bütün insanları diriltmiş kimi olur. Bizim peyğəmbərlərimiz onlara açıq möcüzələrlə gəlmişdilər. Bundan sonra da onların bir çoxu yer üzündə həddi aşdılar" ("Maidə" surəsi, 32).

"Onlar Allahla yanaşı başqa bir tanrıya ibadət etməz, Allahın haram buyurduğu cana nahaq yerə qəsd etməz, zina etməzlər. Hər kəs bunu etsə, cəzasını çəkər" ("Furqan" surəsi, 68).

Müqəddəs yazılarda da deyildiyi kimi, günahsız insanı öldürən şəxsi cəza gözləyir. Bir insan canına qıymaq bütün insanlığı öldürməkdən heç də yüngül günah deyil. Allahın qanunlarına əsaslanan həqiqi möminlər öz yaxınlarına zərər vermurlər. İslam dininə xidmət etmək bəhanəsi ilə özlərinə bəraət qazandıranları isə Allahın cəzası gözləyir. Bizim hər birimiz öləndən sonra etdiyimiz əməllərə görə Allah qarşısında cavab verəcəyik.

Allah insanları mərhəmətə və şəfqətə çağırır

Bu ayədə əsl müsəlmanın əxlaqi keyfiyyətləri belə təsvir olunur:

"...Sonra da iman gətirən və bir-birinə səbr və mərhəmət tövsiyə edən kimsələrdən olmaqdır. Onlar əməl dəftərləri sağ əllərinə verirləndir" ("Bələd" surəsi, 17-18).

İnsanların bir-birini mərhəmət və şəfqətə çağırması Allahın ən mühüm əməllərindən biridir. Allahın rəhməti və mərhəməti digər insanlara qarşı mərhəmət və şəfqət duyanlardır. Qurandan da aydın olduğu kimi, İslam müasir, mütərəqqi və maarifpərvər dindir. Əsl müsəlman öz ölkəsinin həyatında aktiv iştirak edir, ətrafındakı insanlara qarşı mülayim, xeyirxah, savadlı və vicdanlıdır.

Quran əxlaqi ilə tərbiyələnmiş savadlı müsəlman insanlara yalnız sevgi və sülh gətirə bilər, o, hətta öz ideyasından fərqli olan digər ideyalara da hörmətlə yanaşır, incəsənətə və mədəniyyətə qiymət verir. Bütün münaqişəli vəziyyətlərdə o, hər zaman vasitəçi və sülhəradıcı kimi çıxış edir. Düşünün, əgər hər bir müsəlman öz qəlbində yuxarıda sadalananlara uyğun olduğunu deyə bilse, onun yaşadığı cəmiyyət ən inkişaf etmiş, sakit və firavan cəmiyyət olar.

Allah mərhəmətə və dözümlülüyə çağırır

"Əraf" surəsində Allah belə buyurur:

"Sən bağışlama yolunu tut, yaxşı işlər görməyi əmr et və cahillərdən üz döndər" ("Əraf" surəsi, 199).

Qurani-Kərim mərhəməti və dözümlülüüyü İslamın ən mühüm şərtlərindən biri kimi vurğulayır.

Tarix göstərir ki, əsl müsəlmanlar özlərinin ictimai həyatında bu əmrə həmişə riayət edirlər. İslamın hakim və dövlət dini olduğu yerlərdə digər din və

düşüncələrin nümayəndələri özlərini əmin-amanlıqda hiss etmiş, öz mədəniyyətini, etnik özünəməxsusluğunu və dilini qoruyub saxlamaq üçün münbit zəmin əldə etmişlər. Buna misal olaraq, Osmanlı imperiyası göstərilə bilər. Bu dövlətin Kiçik Asiyanın və Yaxın Şərqi böyük hissəsində, həmçinin Avropanın bir çox ölkələrində 700 illik hökmranlığı belə dözümlülük və bu dövlətdə yaşayan xalqlara və mədəniyyətlərə göstərilən yüksək münasibət sayəsində mümkün olmuşdur. Müsəlmanlar bəşəriyyətə xeyirxahlıq, sülh, mərhəmət və dözümlülük gətirmişlər.

Quranın müsəlmanlara öyrətdiyi bu böyük mərhəmət və dözümlülük bütün insanlığa sülh və əmin-amanlıq gətirə bilər. Quran da məhz belə bir dözümlülüyə çağırılır:

"Yaxşılıqla pisləyi eyni ola bilməz. Sən pisləyi yaxşılıqla dəf et. Belə olduqda aranızda düşmənçilik olan şəxsi sanki yaxın bir dost görürsən" ("Fussilət" surəsi, 34).

Nəticə

Yuxarıda sadalananlardan bu nəticəyə gəlmək olar ki, İslamın öyrətdiyi əxlaq sülh, əmin-amanlıq və ədalətdir. Bu gün dünyada "İslam terrorizmi" adlandırılan vəhşiliyin İslamla və Quranla heç bir əlaqəsi yoxdur. Bu, din adından istifadə edən və ona ləkə yaxan cinayətkarların əməlləridir. Bizim borcumuz insanlar arasında İslam adı altında ədavət yayan bu cinayətkarları cəzalandırmaqdır.

Quranda əxlaq prinsiplərini öyrədən İslam heç bir zaman zorakılığa və terrora çağırma bilməz, əksinə, İslam bəşəriyyəti bu bələdan qurtarmağı əmr edir.

Qaynaqlar:

1. Çarlz Darvin, "Növlərin təbii seçmə yolu ilə yaranması haqqında", S.Peterburq, 1910
2. Lalita, Prasad Vidyarthi, "Racism, Science and Pseudo-Science", Unesco, Fransə, Vendome, 1983, r.59
3. Theodore D.Nall, "The Scientific Background of the Nazi Race Purification Program", <http://www.trufax.org/avoidnazi.html>
4. L.N.Gann, "Adolf Nitler, The Complete Totalitarian, The Intercollegiale Review", Fall 1985, r. 24
5. Nickman.R., "Boicreation, Science Press", Worthington, ON, rr. 51-52, 1983; Jerry Bergman, "Darwinizm and the Nazi Race Holocaust, Creation Ex Nihilo Technical Journal" 13(2): 101-111, 1999

6. Robert M. Young, "Darwinian Evolution and Human History", *Historical Studies on Science and Belief*, 1980
7. Alan Woods and Ted Grant, "Reason in Revolt: Marxism and Modern Science", London, 1983
8. Alex de Jorge, "Stalin and The Sharing of the Soviet Union", William Collins Sons and Limited Co., Glasgow, 1987, r. 22
9. K.Mehnert, "Kampf un Maos Erbe", Deutsche Verlags-Anstalt, 1977
10. James Reeve Pusey, "China and Charles Darwin", Cambridge, Massachussets, 1983

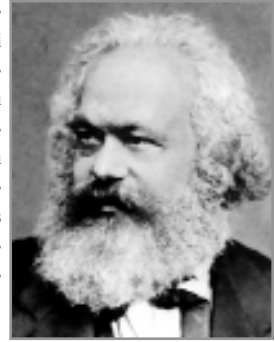
NİYƏ MƏHZ TƏKAMÜL NƏZƏRİYYƏSİ?

Bir çox insanlar "darvinizm" və ya təkamül nəzəriyyəsi kimi anlayışları eşitdikləri zaman elə sanırlar ki, bu terminlər ancaq biologiya sahəsinə aiddir və onların həyatı ilə heç bir əlaqəsi yoxdur. Əslində isə bu, böyük səhvdir. Belə ki, təkamül nəzəriyyəsi bioloji anlayışdan çox XX əsr boyunca dünyanı idarə edən və milyonlarla günahsız insanı həyatdan aparan qanlı, allahsız ideoloji sistemin bütün dünyada yaranmasını və yayılmasını hazırlayan bir təlimdir. Bu ideologiyanın adı materializmdir. Bu sistem iddia edir ki, yer üzündəki bütün canlıların əsasını maddə təşkil edir. Həyatın əmələ gəlməsi isə bir sıra şüursuz, cansız maddələrin təsadüfi birləşməsi nəticəsində baş vermişdir. Bu iddiaları ilə onlar dünyamızı ən ali bir şəkildə yaradan Uca Yaradanın varlığını inkar edirlər.

Materializmin bu postulatı insanın düşüncəsinə planlı bir şəkildə yeridilir, onu eqoist bir varlığa, yalnız şəxsi mənfəətlərini düşünən lovğa və nəzakətsiz insana çevirir. Ulu Tanrı tərəfindən göndərilmiş əxlaqi, dini ehkamları, həyatın həqiqi dəyərlərini inkar etdirir. Materializm ideyaları öz zəhərli və dərin köklərini insanın şüuruna salaraq, Yaradan tərəfindən insana bəxş edilən ruhun təmizliyinə xələl gətirir. XIX əsrdə materialist düşüncənin kütləvi şəkildə yayılması dini-əxlaqi ehkamların və insanların həyatının ülvi mənasının süqutunun başlanğıcı oldu. Məsələnin təhlükəli cəhəti burasındadır ki, materializm öz mənfəi təsirini yalnız ayrı-ayrı fərdlərə deyil, bütünlüklə cəmiyyətə göstərir. Materializm cəmiyyətin inam və mənəviyyatının əsaslarını sarsıdıb bütünlüklə cəmiyyət və dövlətin qanunlarını, mənəvi dəyərlərini, müqəddəs dini ehkamları ayaq altına alaraq, öz şəxsi mənfəətlərini əldə etmək üçün hər şeyə hazır olan, ilk növbədə öz eqoist məqsədlərinin qayğısına qalan hissiyatsız və qəlbətsiz xüsusilənmiş şəxslərin cəmiyyətini yaratmışdır. Vətənə məhəbbət, ədalət, dövlətçilik ideyalarına hörmət və bağlılıq, qardaşlıq, fədakarlıq, namus və əxlaq anlayışları olmayan cəmiyyət yox olmağa məhkumdur. Beləliklə, materializm bütün insanlığa, istənilən ölkənin sosial-siyasi quruluşuna böyük bir təhlükədir.

Dialektik materializmin əsasını qoymuş Karl Marks açıq bəyan edirdi ki, Darvinin təkamül nəzəriyyəsi materialist dünyagörüşünün yaranması üçün elmi platformanı təmin etmişdir. Təkamül ideyasının tərəfdarı olan K.Marks Darvinə özünün "Kapital" əsərini həsr etmişdir. Marks kitabın birinci alman nəşrinin üz qabığında belə yazmışdır: "Çarlz Darvinə alovlu pərəstişkarından".

Materializm ideologiyasının özəyində gizlənən təhlükələrdən biri də ondan ibarətdir ki, bu fikirlər "parçala və hökm et" ideologiyası və anarxiyanın inkişafı üçün bir mənbədir. Bu ideologiyalardan biri də materialist fəlsəfənin inkişafının labüd siyasi nəticəsi olan kommunizmdir.

Kommunizm hər insan üçün müqəddəs olan ailə, vətən, inam kimi anlayışları kökündən yıxaraq unitar, güclü və yüksək əxlaqlı dövlətə qarşı yönəlmiş bir fundamental ideologiyanı təcəssüm etdirir.

Təkamül nəzəriyyəsi tarixin bu mərhələsində böyük əhəmiyyət kəsb edir, çünki kommunist ideologiyasının bünövrəsi olan materializmin "elmi" əsasını təşkil edir. Təkamül nəzəriyyəsinin postulatlarını özünə ideoloji əsas kimi qəbul edən kommunizm öz ideyalarını yeganə həqiqət olaraq təqdim etməyə və yüksəltməyə can atır. Belə ki, məsələn, kommunist ideologiyasının əsasını qoyan Karl Marks Çarlz Darvinin "Təbii seçmə yolu ilə növlərin yaranması" kitabı haqqında belə deyirdi: "Bizim təbiət tarixinə dair baxışlarımızı özündə əks etdirən kitab məhz budur".¹

Müasir fundamental elm materialistlərin, eləcə də Marksın ideya, iddia və dəlillərini yıxaraq materializmin elmi dayağı olan təkamül nəzəriyyəsinin XIX əsrin ehkamçı yalanından başqa bir şey olmadığını sübut etdi. Müasir elm şüursuz maddənin aliliyini inadla müdafiə edən materialistlərin iddialarının əsassız olduğunu sübut edib və sübut etməkdədir. Elmin bütün sahələrində aparılan tədqiqatlar bizə göstərir ki, bütün canlılar ali yaradılışın nəticəsidir.

Bu kitabın məqsədi təkamül nəzəriyyəsinin bütün postulatlarını rədd edən elmi dəlilləri oxucuların nəzərinə çatdırmaq, eləcə də bu nəhəng fırıldığın həqiqi üzünü və gizli təsirlərini göstərməkdir. Bu kitabda yığılmış bütün materiallar müasir elmlə sübut edilmiş faktlardır, belə ki, hətta təkamül nəzəriyyəsinin ən alovlu tərəfdarları belə gətirilmiş sübutların doğruluğuna etiraz edə bilməzlər. Təkamülçülərin hər bir yeni əsassız iddiası onların ideyalarının tam iflasına doğru atılmış yeni bir addım olacaq və onları həyatın Allah tərəfindən yaradılmasını qəbul etməyə məcbur edəcək.

TƏLQİN EDİLƏN YANLIŞ FİKİRLƏRDƏN QURTULMAQ

Bir çox insanlar elə hesab edir ki, hər hansı bir elmi dərəcəyə layiq görül-müş alimin dediyi hər şey ən son mərhələdə olan həqiqətdir. Biz adətən fikir-ləşmirik ki, hər bir alimin adı insanda olduğu kimi öz mənfə rəyi və ideologi-yası var. Belə ki, təkamül nəzəriyyəsinin tərəfdarı olan alimlər öz iddialarını guya elmi açıqlamalarla əsaslandırır, əslində isə onlar yalnız öz şəxsi baxışla-rını və subyektiv rəylərini kütlənin şüuruna yeridirlər. Onlar təsadüfün nizam-sızlıq və qarışıqlıqdan başqa heç bir nəticəyə gətirməyəcəyini çox gözəl anla-dıqları halda, bütün kainatda mövcud olan bütün canlılara və qeyri-canlılara aid olan mükəmməl harmoniya, dizayn və planlı həyatın təsadüf nəticəsində əmələ gəldiyini yenə də iddia edirlər.

Bu bioloqların hər biri mikroskopa baxıb qarşısındakı orqanizmin bir tikin-ti materialı olan zülal molekulunun quruluşunun təkrarolunmaz mükəmməlli-yini görməli, belə bir mükəmməlliyyənin öz-özünə əmələ gələ bilməyəcəyini bil-məlidir. Amma bütün bu faktlara baxmayaraq, bu alimlər inadla israr edirlər ki, ilk canlı hüceyrə milyardlarla illər bundan əvvəl primitiv dünya şərtləri çər-çivəsində hadisələrin təsadüfi çulğalaşması nəticəsində əmələ gəlmişdir. Bundan başqa, onlar bu mənasız iddia ilə kifayətlənməyərək bir qədər də irə-li gedərək bildirirlər ki, bir deyil, milyonlarla zülal molekulu öz-özünə əmə-lə gəlmiş, sonra isə ağılasız və müəmmalı bir şəkildə bir yerə toplaşaraq ilk canlı hüceyrəni əmələ gətirmişlər. Sözügedən insanlar "təkamülçü alim-lərdir".

Onda bunu necə anlamaq olar ki, elə həmin bu alim boş bir sahədə üst-üs-tə qoyulmuş üç kərpic gördüyü zaman heç vaxt düşünməz ki, bu kərpiclər özü-özünə əmələ gəlmiş və düzülmüşlər. Bunun belə olduğunu iddia edəni isə də-li kimi qəbul edirlər.

Belə çıxır ki, ətrafındakılara məntiqli qiymət verə bilən insanlar həyatın ya-ranması barədəki mövzu və təcrübələrə məntiqsiz qiymət verirlər?

Bəzi alimlərin bu hərəkətlərini çətin ki, elmi saymaq mümkün olsun. Belə ki, fundamental elmin prinsiplərinə görə, əgər hər hansı bir faktın iki ehtimal edilən səbəbi varsa, onların ikisinin də tədqiq edilməsi lazım gəlir. Əgər səbəblərdən birinin ehtimalı digərindən, məsələn, 1 faiz azdırsa, o zaman şübhəsiz ki, yüksək ehtimalı olanı (99 faizlini) tədqiq etmək daha məntiqlidir. Gəlin, bu sarsılmaz elmi prinsipi yadda saxlayaq və bir az düşünək. Elmdə həyatın yaranması ilə bağlı iki versiya var: birincisinə görə, bütün canlı orqanizmlər onların mükəmməl kompleks quruluşları ilə Allah tərəfindən yaradılmışdır; ikinci versiyaya görə, yer əzəldən mövcud olmuşdur və onun üzərində olan bütün canlılar öz-özünə, bir sıra təsadüflər nəticəsində əmələ gəlmişlər. Sonuncu iddia təkamül nəzəriyyəsinin tərəfdarları tərəfindən dəstəklənir.

Elmi faktlara, məsələn, molekulyar biologiyaya müraciət etdiyimiz zaman görürük ki, canlı hüceyrənin və ya hüceyrənin tərkibində olan milyonlarla mikroskopik züal molekulundan hər hansı birinin təsadüfən əmələ gəlməsi qeyri-mümkündür. Amma təkamül nəzəriyyəsinin tərəfdarları bunun əksini iddia edirlər. Kitabın sonrakı fəsillərində biz həyatın öz-özünə yaranmasının qeyri-mümkünlüyü faktını sübut edən ehtimali hesablamaları sizin diqqətinizə çatdıracağıq. Bu hesablamaların sonucunda canlıların təkamül nəticəsində əmələ gəlməsi ehtimalı sıfıra enir.

Bu halda birinci ehtimalın doğruluğu 100 faizə bərabərdir. Bu isə o deməkdir ki, bütün canlı orqanizmlər şüurlu bir şəkildə yaradılmış, başqa sözlə, böyük Qüdrət və Hikmət sahibi olan Allah tərəfindən yaradılmışdır. Bu həqiqət yalnız inanc deyil, həm də ağılın və elmin üzə çıxardığı faktdır. Təkamülçü alimlər belə inkaredilməz nəticə ilə qarşılaşdıqları zaman öz səhvlərindən, əsassız isrardan həmin an əl çəkməli və açıq-aydın sübut edilmiş həqiqəti qəbul etməlidirlər. Əks təqdirdə, onların hərəkətini elmə sədaqət yox, şəxsi fikir və rəylərinin müdafiəsi üçün həqiqəti inkar etmək kimi qiymətləndirmək olar.

Amma buna baxmayaraq, belə bir alim həqiqətlə üz-üzə gəldiyi zaman daha da azğınlaşır, onun iddialarında israr isə daha da sərt olur. Belə davranışı yalnız "inam" sözü ilə izah etmək olar. Amma belə bir inam çox yanlış inamdır. Çünki aşkar faktları inkar edən, bütün ömrünü yalnız öz fantaziya və arzularındakı fikirlərə həsr edən insanın bu davranışını başqa cür izah etmək və anlamaq mümkün deyil.

Kor materializm

Yuxarıda qeyd olunan inam materializmin ideologiyasıdır, bu ideologiya maddənin əbədi və əzəli olduğunu iddia edir. Materialist fəlsəfənin "elmi əsası" kimi qəbul edilən həyatın Yerdə təkamül nəzəriyyəsi öz doğruluğunu sübut etmək üçün israrla mübarizəni davam etdirir, belə ki, öz məğlubiyyətini qəbul etsə, təkamül nəzəriyyəsi bununla materializmin əsasını da dağıdacaq.

XX əsrin sonlarına doğru fundamental elm təkamül nəzəriyyəsinin qəbul edilməz olduğunu bütün sahələrdə tamamilə sübuta yetirib, ancaq nəzəriyyənin tərəfdarları elmi faktları yalanlamaqda və saxtalaşdırmaqda, materializm ideologiyasının həyat qabiliyyətini təmin etmək üçün onları özlərinə lazım olan şəkildə kütləvi informasiya vasitələri ilə yaymaqdadır.

Aparıcı təkamülçü bioloqlardan birinin sözləri yanlış subyektiv fikirlərə kor-koranə inancın insanın sağlam məntiqlə düşünmək bacarığını necə məhv etdiyini açıq şəkildə nümayiş etdirir. Bu bioloq canlıların varlığı üçün vacib olan mürəkkəb sitoxrom-C zülalının təsadüfən əmələ gəlməsinin mümkünlüyü barədə düşünərkən aşağıdakıları demişdir:

"Sitoxrom-C zülalının təsadüfən əmələ gəlmə ehtimalı demək olar ki, sıfra bərabərdir. Yəni əgər canlının yaranması üçün müəyyən sistemətlilik, plan və nizam tələb olunursa, bu zaman iddia etmək olar ki, bütün kainatda bu təsadüfi rastlaşma bir dəfədən çox baş verə bilməz. Yaxud bu prosesdə bizim müəyyən edə bilməyəcəyimiz fəvqəladə güclər iştirak etmişlər. Ancaq axırcınının qəbul edilməsi bizim elmi məqsədlərimizə ziddir. Belə bir vəziyyətdə birinci iddianı nəzərdən keçirmək lazımdır".²

Gördüyümüz kimi, bioloq-alim yaradılış faktını qəbul etməkdənsə ehtimalı sıfra bərabər olan "elmi" versiyanı qəbul etməyi üstün tutur. Ancaq dediyimiz kimi, elmin əsas prinsipinə görə, əgər bu hadisənin izahının iki versiyası varsa və bunlardan birinin doğru olmaq ehtimalı sıfra bərabərdirsə, o birisi doğru sayılır. Amma doqmatik materializm öz doğruluğuna az da olsa şəkk gətirməyi və hər şeyi yaradan Uca Yaradanın mövcudluğunun mümkünlüyü fikrini qadağan edir. Təəssüf ki, bu qadağa materializmin əsassız, kor ehkamlarına inanan bir çox alimləri bütünlüklə düşüncəyə zidd, sağlam məntiqə isə yad olan fikirləri qəbul etməyə vadar etmişdir.

Belə alimlərin kitablarını oxuyaraq son mərhələdə bütün deyilənləri həqiqət kimi qəbul edən insanlar materializmin "qara magiyası"nın təsiri altına düşür, bunun nəticəsində inamsızlığa və etinasızlığa düşər olurlar.

Məşhur alimlərin bir çoxunun ateist olmasının səbəbi isə bizim müzakirə etdiyimiz kor materializmdir. Kor materializm tilsimindən qurtulan və problemi ayıq gözlə araşdıran alimlər isə Ali Gücün varlığını - Yaradanın olduğunu tərəddüdsüz qəbul edirlər. Belə alimlərdən son zamanlarda elm dünyasında geniş yayılmış "Şüurlu quruluş" nəzəriyyəsinin tərəfdarı kimi tanınan böyük ABŞ biokimyəçisi, professor Maykl Bexə yaradılış faktını qəbul etməyən alimlər haqqında belə deyir:

"Təkamülçülər bütün canlı və qeyri-canlı aləmin Ali Şüura malik Güc tərəfindən yaradılma faktını təkzib edəcək heç bir əsaslı, məntiqli və ağlabatan dəlil gətirə bilməmişlər". Biokimya professoru Maykl Bexə (ABŞ).

"Son 40 il ərzində müasir biokimya canlı hüceyrənin sirlərinin böyük hissəsinə açmışdır. On minlərlə insan bu sirri açmaq üçün öz həyatlarını laboratoriyaya tədqiqatlarına həsr edib. Hüceyrənin öyrənilməsinə sərf olunmuş bütün cəhdlər aydın şəkildə və yüksək səslə bir nəticəni təsdiqlədilər - "Şüurlu iradə". Bu nəticə o qədər aşkardır ki, onu elm tarixində ən vacib kəşflərdən biri kimi nəzərdən keçirmək lazımdır. Amma yox, əksinə, canlı hüceyrənin təkrarolunmaz mükəmməl quruluşunun kəşf olunmasının nəticəsi utandırıcı bir sükut oldu. Bəs niyə? Niyə elm dünyası bu sübut olunmuş həqiqəti qəbul etməmək niyyətində israrlıdır? Ona görə ki, əgər onlar planlı və şüurlu yaradılış qəbul etsə, bu zaman Allahın varlığını da qəbul etməyə məcbur olacaqlar".³

Məhz bunlar kütləvi informasiya vasitələrində, televiziya, kitablarda və ya jurnallarda fəal şəkildə təbliğ olunan təkamülçü ateist alimlərin düşüncələridir. Onlar tərəfindən aparılmış bütün tədqiqat və təcrübələr yalnız Yaradana işarə edir. Amma aldıqları materialist təhsil onları o qədər kor etmişdir ki, heç nəyə baxmayaraq, göz qarşılarında olan faktı qəbul etmirlər. Yaradanın varlığının israrla rədd edilməsi bir müddət sonra onların qəlbində ətraf aləmə qarşı etinasızlıq və biganəlik yaradır, onların hissiyyatını öldürür. Bundan başqa, bu etinasızlıq onların öz fikirlərinin mütləq doğru ol-

masına ağılaşmaz inamının qaynağına çevrilir. İş o yerə çatır ki, onlar açıq bir cəfəngiyyatın qəbulunu faydalı bir iş hesab edirlər. Elmi dairələrdə məşhur olan təkamülçü bioloq Riçard Doukins xristianlara müraciət edərək belə demişdir: "Əgər siz görsəniz ki, Müqəddəs Məryəmin heykəli sizə əl yellədi, fikirləşməyin ki, siz möcüzə gördünüz. Bunun olma ehtimalı azdır; ola bilər ki, sadəcə heykəlin sol əlinin bütün atomları birdən hansısa bir anda, sadəcə olaraq, bir tərəfə hərəkət etməyə başlasınlar".⁴

Bəşəriyyətin bütün tarixi boyu mövcud olan kafirlərə və ateistlərə xas olan bu psixoloji tip Quranda dəqiqliyi ilə təsvir olunub:

"Əgər biz mələkləri onlara göndərsək, ölümlər onlarla danışsa və hər şeyi dəstə-dəstə başlarına toplasa, əgər Allah istəməsə, yenə də iman gətirməzlər. Lakin onların əksəriyyəti bilməz" ("Ənam" surəsi, 111).

Quran ayələrindən də görüldüyü kimi, təkamülçülərə aid olan ehkamçı düşüncə orijinal və müasir bir şey deyil, bu iddialarda heç bir yenilik yoxdur. Təkamülçülər sadəcə olaraq, büt-pərəstlərin, kafirlərin ibtidai cəmiyyətinin cəhəllətini israrla davam etdirir, amma heç cür müasir elmin həqiqi baxış və kəşflərini etiraf etmirlər. Quranın bir ayəsində belə insanların psixologiyası aşağıdakı şəkildə təsvir olunur:

"Əgər onlara göydən bir qapı açsaq və onunla durmadan yuxarı dirmaşsalar, yenə də "gözümüz bağlanmış, biz sehlənmişik" deyərlər" ("Hicr" surəsi, 14-15).

Təkamülün kütləvi şəkildə təbliğ olunması

Müqəddəs Quranın ayələrində bizə bildirildiyi kimi, bəşəriyyətin korluğunun əsas səbəbi onun yaradılış həqiqətini görmək istəməməsidir - bu, bir növ zəkani açmağa yol verməyən "sehrdir". Cəmiyyətin böyük bir hissəsinin təkamül nəzəriyyəsinə əlbir şəkildə qəbul etməsinin və bu nəzəriyyənin geniş yayılmasının səbəbləri məhz burada gizlənilir. Sehr deyəndə də kütləvi təlqinin nəticəsini nəzərdə tuturuq. İnsanlar təkamülçülər tərəfindən təlqinə elə planlı şəkildə məruz qalırlar ki, bütün canlıların təsadüf nəticəsində əmələ gəlməsinə asanlıqla inanır və bunda adətən heç bir təhrif hiss etmirlər.

Təlqin insanın zəkasına mənfi təsir edir, belə ki, zəka (şüur) təlqin nəticəsində müstəqil mülahizə yürütmək bacarığını itirir. Təlqinə məruz qalan zəka

həqiqəti olduğu kimi deyil, ona təlqin edildiyi kimi qəbul edəcək. Məsələn, əgər hipnoz altında olan insana üzərində oturduğu çarpayının maşın olduğunu təlqin etsək, o zaman hipnoz seansından sonra o, çarpayını həqiqətən də maşın kimi görməyə başlayacaq. O, bunu özlüyündə çox ağıllı və məntiqli sayacaq, ona görə ki, həqiqətən də o, belə görür, özünün haqlı olmasına az da olsa şübhə etmir. Təlqin texnikasının təsiri və gücü haqqında bir çox elmi əsərlər yazılmış, oxşar misallar müxtəlif təcrübələrlə təsdiq olunmuşdur.

Təkamül nəzəriyyəsi və ona əsaslanan materialist dünyagörüşləri cəmiyyətə tələbi təlqin metodları ilə zorla qəbul etdirilir. İnsanlar onlara kütləvi informasiya vasitələrində, akademik qaynaqlarda "elmi platforma"da təqdim olunan həyatın təkamül yolu ilə əmələ gəlməsi və inkişafı ideyası təlqini ilə qarşılaşır, buna əhəmiyyət vermir, onu həqiqət kimi qəbul etdikləri zaman zəkanın elementar prinsiplərinə qarşı çıxdıqlarını bilmirlər.

Bu təlqin alimlərə də təsir göstərir. Gənc alimlərdən bir çoxu peşələrində yüksəldikləri zaman daha çox materialist baxışlara istinad edirlər. Təkamülçü alimlərdən bir çoxu təlqinin təsiri altında təkamülçü fərziyələrə elmi izah tapmaq cəhdlərini davam etdirirlər, halbuki bu cəhdlər hələ XIX əsrdə elm tələfindən birdəfəlik rədd olunub...

Amma ən böyük təhlükə ondadır ki, alimləri materialist və təkamülçü olmağa məcbur edən mexanizmlər də var. Gənc alim Qərbi ölkələrində peşə nərdivanında yüksəlmək, dosent, professor olmaq, elmi jurnallarda məqalə dərc etmək üçün elmin ümumi şəkildə qəbul olunmuş müəyyən standartlarına uyğun gəlməlidir. Bu standartlarla görə, gənc alim təkamül nəzəriyyəsinin həqiqiliyini tərəddüdsüz qəbul etməlidir. Bu sistem alimləri öz həyatını və karyerasını materialist inamın ehkamları naminə qurban verməyə məcbur edir.

"Elm dünyası təkamül nəzəriyyəsinə əsaslanmağa davam edir" kimi cümlələrin arxasında gizlənən həqiqət də məhz budur. Ancaq təkamül nəzəriyyəsinin belə müdafiə olunmasının səbəbi onun hər hansı bir elmi fakta əsaslanması deyil, yalnız onun bir növ ideoloji zərurət olmasıdır və yalnız bəzi alimlər həqiqəti görürək belə demək qərarına gəlirlər: "Kral ki, çılpaqdır".

Bu kitabın digər bölmələrində biz sizlərin diqqətinə alimlərin təkamül nəzəriyyəsinə süquta uğradan müasir kəşflərini çatdıracaq, eləcə də Yerdə həyatın şüurlu şəkildə yaradılmasını sübut edən danılmaz faktları müzakirə edəcə-

yik. Oxucu təkamül nəzəriyyəsinin yeganə məqsədi insanın yaradılışı faktını inkar etmək olan aşkar bir yalan olmasının şahidi olacaq. Ümid edirik ki, oxucu bizə ilahi töhfə olan məntiqli düşüncə bacarığını və təmiz ağıl dumanlandıran materializmin "sehrli cazibəsindən" ayılacaq və bu kitabda oxuduqları haqqında özü ilə təklikdə qalanda ciddi fikirləşəcək.

Bu sehrdən qurtulmağı düşünən insan əsassız, subyektiv rəyləri bir kənara ataraq açıq və təlqinsiz düşünərsə, aşkar həqiqəti görəcek. Müasir elmin faktları canlı orqanizmlərin yaranmasının hadisələrin təsadüfi zənciri yox, Ali Zəkanın şüurlu yaratmasının nəticəsi olduğunu isbat edir. İnsanın heç nədən, bir damcı mayedən necə dünyaya gəldiyini düşünmək, yaxud da Yerdə bütün canlıların mükəmməl quruluşunu görmək kifayətdir. O zaman həyatın yaranma həqiqəti onun qarşısında bütün dəqiqliyi ilə sərgilənəcək.

Əgər oxucularımız Yerdə həyatın yaranma məsələsini daha dərinə nəzərdən keçirmək istəsə, biz onlara Harun Yəhyanın "İnsanın yaradılması möcüzəsi" və "Hüceyrə möcüzəsi" kitablarını oxumağı tövsiyə edirik. Təkamülçü alimlərin yalanını açan bu tədqiqatlar darvinizmi uzun müddət təbliğ edənlərə də cavab verir...

TƏKAMÜL NƏZƏRİYYƏSİNİN TARİXİ HAQQINDA QISA MƏLUMAT

Yaranma həqiqətini danan bu ehkamçı təkamül ideyasının kökləri dərin keçmişə gedir. Qədim yunan ateist filosoflarının bir çoxu Yerdə həyatın yaranmasını təkamülçü baxışlarla əsaslandırır. Fəlsəfə tarixinə nəzər saldıığımız zaman biz təkamülçü ideyaların ateist dünyagörüşünün varlığı üçün zəmin təşkil etdiyini görürük.

Müasir fundamental elmin inkişafında əsas rolu antik ateist fəlsəfə deyil, Yaradana inam böyük rol oynayır. Müasir dövrün bir çox məşhur alimləri dərin inama sahib insanlar olmuş, elm onlar üçün sadəcə Uca Yaradanın Sonsuz Müdirlikliyinə çatmaq və yaxınlaşmaq imkanı olmuşdur. Bəşəriyyətin böyük alimi Leonardo da Vinçi, fundamental astronomiyanın baniləri Nikolay Kopernik, İohann Kepler, Qalileo Qaliley, paleontologiyanın əsasını qoyan Jorj Kūvye, botanika və zoologiya elminin əsasını qoyan Karl Linney, "bəşəriyyət tarixinin ən məşhur alimi" kimi tanınan İsaak Nyuton dərin inama sahib insanlar olmuş və Kainatdakı bütün canlıların Ali Yaradan tərəfindən yaradıldığına inanaraq öz həyatlarını elmə sərf etmişdilər.⁵ XX əsrin ən böyük alimi kimi qəbul olunan Albert Eynşteyn səmimi bir inam sahibi idi. O, alimin missiyasının nədən ibarət olması sualına belə cavab vermişdi:

"Mən qəlbində möhkəm inamı olmayan alimi təsəvvür edə bilmirəm. Bunu belə də ifadə etmək olar: Allaha inama əsaslanmayan elmə inanmaq qeyri-mümkündür".⁶

Məşhur alman fiziki, müasir fundamental fizikanın əsasını qoymuş Maks Plank isə belə demişdi: "Tədqiqat sahəsindən asılı olmayaraq elmlə ciddi məşğul olan hər kəs elm məbədinin qapısında belə bir hökm görə bilər: "İman et, bu inam elə bir məfhumdur ki, bundan heç bir alim imtina edə bilməz".⁷

Təkamül nəzəriyyəsi isə sadəcə XIX əsrdə geniş yayılan və qədim keçmişin "dirilən" materialist fəlsəfəsidir. Materializm Yerdəki həyatın mənbəyini maddi şərtlərlə izah edərək yaradılış həqiqətini inkar edir. Materializm fəlsə-

fəsi iddia edir ki, Yer üzündə mövcud olan canlı və cansız hər nə varsa təsadüfi rastlaşmalar silsiləsi nəticəsində öz-özünə əmələ gəlmiş və sonradan müəyyən qayda-qanun əldə etmişlər. Halbuki insan ağılı öz ətrafında qayda-qanunu görəkən məntiqi olaraq bu böyük nizamı, sistemi və planlı quruluşu Yaradan kimsənin mövcud olması haqqında qənaətə gəlir. Sağlam məntiqə və ağılla zidd olan materialist fəlsəfə XIX əsrin ortalarında "təkamül nəzəriyyəsini" meydana gətirdi.

Darvinin təxəyyülünün gücü

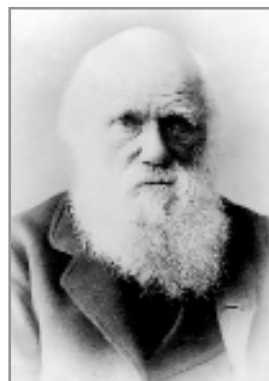
Təkamül nəzəriyyəsini elm dünyasının gündəminə gətirən şəxs ingilis həvəskar təbiətşünası Çarlz Robert Darvin olmuşdur.

Darvin biologiyanı heç vaxt peşəkar səviyyədə öyrənməmişdi. O, heyvanlara və təbiətə yalnız həvəskar səviyyədə maraq göstərirdi. Darvin bu marağın nəticəsi olaraq, 1832-ci ildə könüllü olaraq "Biq" tədqiqat gəmisinin ekspedisiya heyətinə yazıldı. Bu gəmi Böyük Britaniya hökuməti tərəfindən təchiz edilmiş və 5 il ərzində dünyanın müxtəlif yerlərində üzmüşdü. O, səyahət zamanı gördüyü canlı aləmin müxtəlifliyindən bərk təsirlənmişdi. Ən çox isə Qalapaqos adalarında yaşayan alacəhrə quşunun müxtəlif növlərini öyrənməyə maraq göstərmişdi. Quş növlərinin belə müxtəlifliyini görən Darvin zənn edirdi ki, bu quşların dimdik quruluşlarının müxtəlifliyi ətraf mühətdən asılıdır. Darvin bütün bunlardan belə qənaətə gəldi ki, iddia edildiyi kimi, canlı orqanizmlər Ali Yaradan tərəfindən ayrı-ayrılıqda yaradılmamış, guya yeganə əcdaddan törəmiş və təbiət şərtlərindən asılı olaraq sonradan növlərə ayrılmışlar.

Darvinin bu hipotezası heç bir elmi izaha və ya təcrübəyə əsaslanmırdı. Bu hipoteza bir nəzəriyyə kimi ancaq o dövrün məşhur materialist bioloqlarının dəstəyi ilə möhkəmləndi. Bu nəzəriyyəyə görə, Yerdə mövcud olan bütün canlı orqanizmlər bir əcdaddan əmələ gəlmiş və uzun müddət ərzində kiçik dəyişikliklərə məruz qalmışlar. Bu dəyişikliklər zaman keçdikcə toplanmış və beləliklə də, canlı orqanizmlər bir-birindən fərqlənməyə başlamışlar. Təbii şərtlərə müvəffəqiyyətlə uyğunlaşan canlı varlıqların növləri öz xüsusiyyətlərini növbəti nəsillərə ötürmüşlər. Beləliklə, zaman keçdikcə ən faydalı dəyişikliklər yeni əmələ gəlmiş fərdləri öz əcdadlarından tamamilə fərqlənən canlı orqanizmlərə çevirmişdir. "Faydalı dəyişikliklər" deyiləndə nəyin nəzərdə tutulduğu hələ də naməlum qalır. Darvinə görə, insan bu mexanizmin ən inkişaf etmiş məhsuludur. Bu mexanizmi öz xəyalında canlandıran Darvin onu "təbii seçmə yo-

lu ilə təkamül" adlandırmışdı. Bu vaxtdan başlayaraq o, "növlərin əmələ gəlməsinin" köklərini tapdığına əmin oldu: "bir növün əsası başqa növdür". O, bu ideyalarını 1859-cu ildə "Növlərin təbii seçmə yolu ilə yaranması" adlı kitabında açıqlamışdı.

Ancaq Darvin başa düşürdü ki, onun nəzəriyyəsinə bir çox həll olunmamış və ziddiyyətli problemlər var. Adıçəkilən əsərdə bütöv bir fəsil bu çətinliklərə həsr olunmuş və Darvin bunu "Nəzəriyyənin qarşılaşdığı çətinliklər" ("Difficulties of theory") adlandırmışdı. Bu çətinliklərdən canlı orqanizmlərin təsadüfən əmələ gəlməsi mümkün olmayan kompleks quruluşları, (məsələn, gözün quruluşu), nəzəriyyəni dəstəkləyən arxeoloji qazıntıların olmaması və heyvanlardakı instinkt göstərilə bilər. Darvin ümid edirdi ki, bu çətinliklər elmin inkişafı ilə, yeni kəşflər nəticəsində aradan qaldırılacaq. Darvin onların bəzilərinə isə tam olmayan izahlar verirdi.

Çarlz Darvin

Amerika fiziki Lipson Ç.Darvinin bu "çətinliklərini" belə şərh etmişdi: "'Növlərin mənşəyi" kitabını ilk dəfə oxuduğum zaman mən Darvinin özünə çox güvənmədiyini və özünə çox əmin olmadığını gördüm. Məsələn, "Nəzəriyyənin qarşılaşdığı çətinliklər" bölümü açıq bir inamsızlıq doğurur. Bir fizik kimi mən onun gözün meydana gəlməsi haqqındaki fikirlərinə təəccübləndim".⁸

Ancaq Darvini gözləyən ən böyük çətinlik onda idi ki, o, elmin inkişafı ilə bu problemlərin nə vaxtsa həll olunmasına ümid edirdi, amma bunun əksinə olaraq, elm inkişaf etdikcə nəzəriyyənin problemləri artır və onlar həllolunmaz halə gəlirdi.

Darvin öz nəzəriyyəsinə təkmilləşdirərkən özündən əvvəl yaşamış fransız bioloqu Lamarkın güclü təsiri altında olmuşdu. Lamarkın fikrincə, canlı orqanizmlər ömürləri boyu əldə etdikləri xüsusiyyətləri nəsildən-nəslə ötürür və bu yolla təkmilləşirlər. Məsələn, zürafələr ceyrana oxşayan heyvan növündən əmələ gəlmişlər, onların boynu hündür ağaclardan yarpaq yemək məqsədilə dartındıqları üçün uzanmışdır. Darvin canlı orqanizmlərin təkamül mexanizmlərini izah etmək üçün Lamarkın "əldə olunmuş xüsusiyyətlərin sonrakı nəsələ ötürülməsi" tezisində müraciət etmişdi.

Ancaq Darvin də, Lamark da yanılırdılar. Elmin o zamankı inkişaf dövründə canlı orqanizmlərin müşahidə edilməsi çox primitiv texnologiyanın köməyi

ilə aparılırdı. Genetika və biokimya kimi elm sahələri hələ mövcud deyildi. Nəzəriyyə yalnız təxəyyülün gücünə əsaslanırdı.

Darvin öz kitabı haqqındakı rəyləri diqqətlə izlədiyi zaman Avstraliya botaniki Qreqor Mendel 1865-ci ildə irsiyyət qanununu kəşf etdi. Ancaq elm dünyası Mendelin kəşfinə əsrin sonuna qədər lazımi diqqəti göstərmədi. Mendelin təcrübəsi yalnız 1900-cü ilin əvvəlində genetika elminin yaranması ilə aktuallaşdı. Elə həmin illərdə genlərin və xromosomların quruluşu araşdırılmışdı. 1950-ci ildə hər bir canlı fərdin xüsusiyyətlərinin genetik informasiyasını özündə cəmləşdirən DNT molekulunun kəşfi nəzəriyyəni böyük böhrana gətirdi. Belə ki, canlı orqanizmlərin quruluşunun Darvinin və XIX əsrin təkamülçü alimlərin iddia etdiyindən daha mürəkkəb olması ortaya çıxdı. Təkamül nəzəriyyəsi mexanizminin qeyri-qənaətbəxş olması daha da aydın oldu.

Beləliklə, Darvinin yalnız şəxsi qənaətlərinə əsaslanan, bütünlüklə əsassız olan bu nəzəriyyəsi tarixin tozlu rəflərinə atılmalı idi. Ancaq bəzi dairələr nəzəriyyənin yeniləşdirilməsinin vacibliyi fikrində israr edir və nəyin bahasına olursa-olsun, nəzəriyyənin elmi platformasını yaratmağa çalışırdılar. Ancaq aydın idi ki, bütün bu cəhətlər elmi həqiqəti tapmaqdan çox ideoloji məqsəd güdüdü.

Darvin dövrünün primitiv elmi və texnologiyası

Təkamül nəzəriyyəsi ideyalarının yarandığı dövrdə genetika, biokimya və biofizika kimi elm sahələri mövcud deyildi. Əks təqdirdə Darvinin iddialarının elmi gücsüzlüyü və məntiqsizliyi bu iddiaların yarandığı andaca sübut olunardı, çünki hər hansı bir canlı növün xarakterik xüsusiyyətlərini müəyyən edən məlumat orqanizmin gen kodlarına qoyulmuşdur. Heç bir təbii şərt və ya yaşamaq uğrunda mübarizə bu gen məlumatlarını dəyişə və canlı varlıqların yeni növünü yarada bilməz. Darvin dövrünün elmi hüceyrənin quruluşu və funksiyaları haqqında çox primitiv biliklərə malik idi. Darvinin elektron mikroskopa baxmaq imkanı olsaydı, o, canlı hüceyrənin əzəmətli kompleks quruluşunun şahidi olardı. Bu qədər mükəmməl və planlı sistem şüursuz hüceyrənin içindəki təsadüfi və mikroskopik dəyişikliklərin məhsulu ola bilməz. Əgər Darvin biofizika elmi ilə tanış

olsaydı, o, hüceyrəni əmələ gətirən çoxsaylı molekulardan hətta bir dənə zülal molekulunun təsadüfən yaranmasının mümkün olması fikri ilə əsla razılaşmazdı. Hüceyrənin quruluşunun tədqiq edilməsi yalnız elektron mikroskopun kəşfi ilə mümkün olmuşdur. Darvinin zamanında hüceyrəni ancaq şəkildə gördüyünüz primitiv mikroskopun köməyi ilə öyrənmək olardı.

Neodarvinizmin ümitsiz cəhdləri

Darvin nəzəriyyəsi XX əsrin birinci yarısında genetikanın kəşf və faktları qarşısında çıxılmaz vəziyyətdə qalmışdı. Darvin ideyalarına sadıq olacağına qəti qərar verən bir qrup alim 1941-ci ildə ABŞ Geoloqları Assosiasiyasının təşkil etdiyi qurultaya toplandı. Qurultayın işində genetiklər Q.L.Stebbins və T.Dobjanski, zooloqlar E.Mayr və C.Haksli, paleontoloqlar C.Q.Simpson və Q.L.Cepsen iştirak edirdilər. Alimlər uzunmüddətli mübahisələrdən sonra darvinizmə yeni "yamaq" vurmaq qərarına gəldilər.

Həmin alimlər Lamarkın tezisində əsaslanaraq öz nəzəriyyəsinin əsasını qoyan Darvinin cavab verə bilmədiyi "canlı orqanizmləri təkmilləşdirən faydalı dəyişikliklərin qaynağı nədir" sualına belə bir cavab verməyi qərara aldılar: "Təsadüfi mutasiya". Onlar Darvinin "təbii seçmə" tezisində "mutasiya" anlayışını əlavə edərək özlərinin yeni nəzəriyyəsinə "Müasir sintetik təkamül nəzəriyyəsi" adlandırdılar. Bu yeni nəzəriyyə qısa bir müddətdə "neodarvinizm", nəzəriyyənin baniləri isə "neodarvinistlər" kimi tanınmağa başladı.

Növbəti onilliklər neodarvinizmin tezislərini sübut etmək üçün ümitsiz cəhdlər dövrü oldu. Məlum idi ki, mutasiyalar, yəni radiasiya kimi xarici təsirlərin nəticəsində canlı orqanizmlərin genetik kodunda əmələ gələn dəyişiklik və pozulmalar hər zaman ən neqativ nəticələrə gətirib çıxarır. Buna baxmayaraq, neodarvinistlər "faydalı mutasiya" nümunəsini əldə etmək üçün minlərlə təcrübə aparmağa davam edirdilər. Bütün bu cəhdlər iflasa uğrayırdı. Eyni zamanda neodarvinistlər sübut etməyə çalışırdılar ki, canlı orqanizmlər primitiv yer şərtlərində həqiqətən təsadüfən əmələ gəlmişlər, necə ki, təkamül nəzəriyyəsi bunu iddia edir. Ancaq eyni sarsıdıcı məğlubiyyət onları bu sahədə də gözləyirdi. Yer in ilkin atmosferini təqlid etmək yolunun köməyi ilə canlı orqanizmlər əldə etmək məqsədi güdən təcrübələr uğursuzluqla nəticələndi. Həyatın təsadüfən əmələ gəlmə imkanlarının ehtimalı hesablamaları göstərir ki, həyata canlı orqanizmin əsası olan zülal atomları belə təsadüfən əmələ gələ bilməzlər. Müasir laboratoriya şəraitində əldə edilə bilməyən canlı hüceyrəsinin təsadüfən yaranması heç mümkün deyil, xüsusilə ilkin yer şəraitində.

Bundan əlavə, arxeoloji qazıntıların nəticələri neodarvinizm nəzəriyyəsinə növbəti ağır zərbəni vurdu. Uzunmüddətli arxeoloji qazıntıların gedişində tapılan qalıqlar arasında "saysız keçid formalarından" heç biri aşkar olunmadı. Darvinin zənninə görə, bu keçid formaları yerin dərinliklərində olmalı və canlıların sadədən mürəkkəbə doğru mərhələli inkişafı haqqındakı təkamülçü fikrini

sübut etməli idi. Aparılmış müqayisəli anatomik tədqiqatlar həmçinin göstərdi ki, təkamül yolunu keçdiyi qəbul olunan canlı orqanizmlər tamamilə fərqli anatomik xüsusiyyətlərə malikdir və onlar heç cür bir əcdaddan törəyə və ya onun davamı ola bilməzlər.

Ancaq neodarvinizm elmi nəzəriyyə deyil, ideoloji ehkamdır, bir növ inandırır. Neodarvinizmin banilərindən biri olan Julian Haksli 1958-ci ildə nəşr edilmiş "Vəhysiz din" ("Religion without revelation") kitabında bu haqda açıq şəkildə bəyan etmişdi. J.Haksli digər məqalədə "təkamül nəzəriyyəsi niyə din hesab olunur" sualına belə cavab vermişdi:

"Din bütün dünyanın əsasını tamamilə əhatə edən nöqtəyi-nəzərdir. Bu nöqtəyi-nəzərdən təkamül Allah tərəfindən yerinə yetirildiyi hesab edilən funksiyani öz üzərinə götürə bilər, yəni o, insanın ümid və inamını istiqamətləndirən güclü prinsip ola bilər".¹⁰

Məhz bu səbəbdən təkamül nəzəriyyəsinin tərəfdarları öz tezislərini bu nəzəriyyənin əsassızlığına və elmlə ziddiyyət təşkil etməsinə baxmayaraq inadla müdafiə edirlər. Onların təsəvvüründə təkamül vazkeçilməz bir inandır. Onların baxışları ancaq bir nöqtədə - təkamül prosesinin gerçəkləşmə modelləri məsələsində ayrılır. Bu modellər arasında ən bariz nümunə isə "sıçrayışlı təkamül" kimi məşhur olan fantastik ssenari idi.

Sıçrayışlı təkamül

"Təkamül nəzəriyyəsi" deyiləndə indiyə qədər ağla gələn ilk şey neodarvinizm modelidir. Yalnız axırıncı onilliklərdə yeni model əmələ gəlib: "tarazlığın pozulması", yaxud "sıçrayışlı təkamül". 70-ci illərin əvvəllərində bu model böyük rezonans və dəstəklə Amerika paleontoloqları N.Eldric və S.C.Qould tərəfindən tətbiq edilirdi. Bu təkamülçü alimlər bilirdilər ki, arxeoloji qazıntıların baxımından neodarvinist nəzəriyyənin gücsüz olduğu açıq-aydın aşkar olmuşdu. Paleontoloji araşdırmalar həyatın neodarvinistlərin iddia etdiyi kimi, mərhələli şəkildə əmələ gəldiyini təkzib edir və həyatın birdən-birə, özü də mükəmməl formada əmələ gəldiyini təsdiqləyirdilər.

Amma neodarvinistlər onlara nəzəriyyəsinə sübut edəcək arxeoloji qazıntıların gözəl günlərin birində aşkar ediləcəyi ümidi ilə yaşamışdılar və indiyə qədər bu ümidlə yaşamaqda davam edirlər. Eldric və Qould bu ümidlərin utopiya olduğunu başa düşür, ancaq onu da bilirdilər ki, təkamül nəzəriyyəsiindən ələ çəkə bilməyəcəklər. Bu zaman onlar yeni bir model irəli sürdülər - "sıçrayışlı

Bütün dünyada on minlərlə alim təkamül nəzəriyyəsinin elmi gücsüzlüyünü sübut etmiş, Yerdə həyatın təsadüfi əmələ gəlməsi fikrini təkzib edən minlərlə tədqiqat və elmi iş nəşr olunmuşdur. Sizin qarşınızdakılar bu mövzuya həsr olunan kitabların sadəcə olaraq bir neçəsidir.

təkamül".¹¹ Bu modelə görə, təkamül mərhələlərlə deyil, böyük və ani dəyişikliklərin nəticəsində baş vermişdir.

Əslində bu model açıq-aydın fantaziyanın məhsulu idi. Eldric və Qouldun elmi rəhbəri avropalı paleontoloq O.X.Şindevolf "sıçrayışlı təkamüldən" misal gətirərək iddia edirdi ki, ilk quş "qrossmutasiya" nəticəsində, yəni genetik quruluşda təsadüfən baş verən böyük dəyişikliklər nəticəsində sürünənlərdən əmələ gəlmişdir. Eyni modelin iddiasına görə, bəzi suda-quruda yaşayanlar keçirdikləri ani və əhatəli dəyişikliklərdən sonra nəhəng bir balınaya çevrilmişlər. Hamı tərəfindən qəbul olunan genetika, biofizika və biokimya qanunlarına zidd olan bu nəzəriyyəni elmi səviyyəsinə görə qurbağanın çevrilib şahzadə olması barədəki uşaq nağılı ilə müqayisə etmək olar. Ancaq bəzi təkamülçü-paleontoloqlar neodarvinizmin uğursuzluqları üzündən, çətin vəziyyət qarşısında xilas olmaq axtarışı ilə daha cəfəng bir modeli irəli sürmüşlər.

Yuxarıda dediyimiz kimi, bu modelin məqsədi neodarvinizmin heç çür açıqlaya bilmədiyi arxeoloji "boşluqları" doldurmaq idi. Ancaq məlumdur ki, bu boşluqları "quşların sürünənlərin yumurtalarından əmələ gəlməsi" kimi ağılsızca cəfəngiyyatlarla doldurmağa çalışmaq mənasızdır, belə ki, bir növün digər bir növə çevrilməsi çox böyük və faydalı dəyişikliklər tələb edir. Bunu da bilmək

lazımdır ki, heç bir mutasiya genetik informasiyanı yaxşılaşdırmaq, təkmilləşdirmək və ya ona yeni məlumatlar əlavə edərək genetik zənciri uzatmaq iqtidarında deyil, təkamülçülər tərəfindən xəyal edilən "nəhəng mutasiya" isə neqativ nəticələrə və genetik informasiyada dəhşətli pozuntulara gətirib çıxarır.

Neodarvinizm kimi "sıçrayışlı təkamül" modeli də ilk mərhələdə məğlubiyətə uğradı. Belə ki, bu nəzəriyyənin hər ikisi "ilk canlı hüceyrə necə əmələ gəlib" sualına cavab vermək iqtidarında deyil. Əgər hüceyrəni təşkil edən zülalın hətta bir molekulunun təsadüfən əmələ gəlməsi qeyri-mümkündürsə, milyardlarla hüceyrədən təşkil olunan canlı orqanizmin məruz qaldığı zənn edilən "sıçrayışlı" və ya "mərhələli" təkamüldən danışmağın hər hansı bir əhəmiyyəti və mənası varmı?

Təkamül nəzəriyyəsi dünyasında neodarvinizm modeli hələ də qüvvədə olan bir model kimi tanınır. Növbəti bölmələrdə biz əvvəlcə neodarvinistlərin iddia etdikləri iki mexanizmi müfəssəl şəkildə təhlil edəcək, sonra isə arxeoloji tədqiqatların nəticələrini diqqətinizə çatdıracağıq. Bununla yanaşı siz "sıçrayışlı təkamül"ün və buna bənzər modellərin, həmçinin neodarvinizmin uydu-rulmuş və utopik iddialarının qeyri-mümkünlüyünü görməyə kömək edəcək fundamental elmin gətirdiyi faktlarla, habelə təkamülçü modelləri alt-üst edən ilk canlı orqanizmin yaranma problemləri ilə tanış olacaqsınız.

Qeyd etmək yerinə düşərdi ki, hər bir misalda biz əmin olacağıq ki, təkamül nəzəriyyəsi bir damla da olsa həqiqəti ifadə etməyən açıq bir yalandır. İnsanların düşüncəsini idarə etmək üçün 140 ildir istifadə olunan bu ssenarini müdafiə etmək mənasızdır, belə ki, elmin əlində Yerdə həyatın yaranması həqiqətləri ilə bağlı inkaredilməz faktlar var.

TƏKAMÜLÜN UTOPIK MEXANİZMLƏRİ

Bu gün neodarvinist modeli kimi tanınan təkamül nəzəriyyəsi canlı orqanizmlərin guya inkişaf etdikləri iki əsas mexanizm irəli sürür: "təbii seçmə" və "mutasiya". Nəzəriyyənin əsas müddəası belədir: "Təbii seçmə və mutasiya bir-birini tamamlayan iki mexanizmdir. Təkamül dəyişikliklərinin mənbəyi canlı orqanizmdə genetik səviyyədə baş verən təsadüfi mutasiyalardır. Mutasiyaların səbəbləri olan xüsusiyyətlər təbii seçmə mexanizmi vasitəsilə seçilir və bu yolla canlı orqanizmlərin təkamülü baş verir".

Dərindən fikirləşsək görərik ki, tamamilə məntiqli və düzgün kimi qələmə verilən bu nəzəriyyə sağlam düşüncədən tam məhrumdur və inandırıcı deyil, çünki nə təbii seçmə, nə də mutasiya növlərin təkamülünə səbəb olmur.

Təbii seçmə

Təbii seçmə mexanizmi bioloqlara növlərin bütövlüyünü pozmadan onların sabitliyini təmin edən təbii proses kimi hələ Darvinə qədər də məlum idi. Darvin bu prosesin təkmilləşdirici qüvvəsi haqqında fikri ilk dəfə irəli sürdü və öz nəzəriyyəsini bu iddianın üzərində qurdu. Darvinin ən əsas əsərinin adı onun öz nəzəriyyəsinin əsası kimi məhz təbii seçmə ideyasını gətirdiyünü təsdiqləyir: "Növlərin təbii seçmə yolu ilə yaranması".

Lakin Darvinin dövründən bugünə kimi canlı orqanizmlərin təbii seçmə yolu ilə təkamülünü təsdiq edən heç bir nümunə və sübut müəyyən edilməmişdir. Tanınmış təkamülçü, İngiltərə Təbiət Tarixi Muzeyinin direktoru, paleontoloq Kolin Patterson bunu belə etiraf edir:

"Heç kim təbii seçmə mexanizminin köməyi ilə yeni növ hasil edə bilməmişdir. Hətta heç kim buna yaxınlaşa da bilməmişdir. Bu gün neodarvinizmin məhz bu problemi nəzəriyyənin ən mübahisəli məqamıdır".¹²

Təbii seçmə təbii-coğrafi şərtlərə daha çox uyğun gələn canlı orqanizmlərin sağ qalmasını və mövcud şəraitə uyğunlaşa bilməyənlərin yox olmasını nə-

zərdə tutur. Məsələn, yırtıcı heyvanın izlədiyi maral sürüsündən yalnız öz sürəti və cəldliyi ilə təhlükədən uzaqlaşa bilən fərdlər sağ qala bilirlər. Amma bu təbii seçmə prosesi nə qədər uzun müddət davam etsə də, marallar başqa heyvan növünə çevrilə bilməz. Marallar maral olaraq qalacaqlar. Təkamülçülərin "təbii seçmə prosesinin müşahidələri" kimi təqdim etdiyi başqa süni nümunələrin nəzər salsaq, əmin olarıq ki, bunlar sadəcə olaraq fantaziyalardır.

- Sənaye inqilabının kəpənəkləri

Tanınmış təkamülçü Duqlas Futuymanın 1986-cı ildə nəşr olunmuş "Təkamülün biologiyası" kitabı təbii seçmə nəzəriyyəsinə rahat şəkildə açıqlayan ən yaxşı mənbələrdən biri hesab edilirdi. Futuymanın bu mövzuda gətirdiyi ən parlaq nümunələrdən biri İngiltərədə sənaye inqilabı zamanı müşahidə olunan kəpənəklərin qanadlarının rənglərinin "dəyişməsi" idi.

İngiltərədə sənaye inqilabının əvvəlində Mançester şəhəri ətrafında ağacların qabığına rəngi açıq idi. Bu səbəbə görə bu ağaclara qonan tünd rəngli kəpənəklər quşlar üçün yüngül qənimət olur və onların yaşamaq şansı azalırdı. Amma 50 ildən sonra regionda sənayenin inkişafı ətraf mühitin çirklənməsinə gə-

İngiltərədə sənaye inqilabının kəpənəkləri təkamül nəzəriyyəsi tərəfdarlarının təbii seçmə yolu ilə təkmilləşmənin "danılmaz" sübutu kimi göstərdiyi sevimli nümunələridir. Bununla bərabər, göstərilən halda təkamül haqqında danışmağa dəyməz, çünki rəngin qaralması yeni kəpənək növünün yaranmasına gətirib çıxarmadı. Soldakı şəkildə ağacların gövdəsində sənaye inqilabının atmosferə təsirindən əvvəlki kəpənəklər görünürlər, sağda isə inqilabdan sonrakı.

tirib çıxardı və bu hal ağacların qabığına rənginin qaralmasına səbəb oldu. Bu dəfə açıq rəngli kəpənəklər quşların asan ovuna çevrildi.

Bunun nəticəsində açıq rəngli kəpənəklərin sayı azaldı, aşkar edilməsi quşlar üçün çətin olan tünd rəngli kəpənəklərin sayı isə birdən-birə artdı. Təkamülçülər bu nümunədən sübut kimi istifadə etdilər ki, açıq rəngli kəpənəklər vaxt keçdikcə guya tünd kəpənəklərə çevrildilər və bu üsulla təkmilləşdilər. Lakin aydın məsələ idi ki, bu nümunədən təkamülün xeyrinə bir sübut kimi istifadə oluna bilməzdi, belə ki, təbii seçmə nəticəsində yeni kəpənəklər yaranmamışdı. Kəpənəklərin arasındakı qara rəngli fərdlər sənaye inqilabından əvvəl də mövcud idi. Kəpənək növlərinin yalnız sayı dəyişilmişdi. Onlar "növün dəyişməsi" üçün vasitə olan heç bir xüsusiyyət əldə etməmişdilər. Kəpənəyin başqa canlıya, məsələn, quşa çevrilməsi üçün kəpənəyin genlərində saysız dəyişikliklərin baş verməsi vacibdir, başqa sözlə, kəpənəyin genetik xüsusiyyətlərinə özündə quşların fiziki xüsusiyyətlərini ehtiva edən genetik proqram qoşulmalıdır.

Bir sözlə, təbii seçmə növlərin dəyişməsi üçün vasitəçilik etmir, yəni təkamülçülərin yaratdıqları obraza uyğun gəlmir. Bu sahədə yeganə nümunə olan kəpənəklər İngiltərədə sənaye inqilabı vaxtları barədə sadəcə bir nağıl olaraq qaldı.

- Təbii seçmə kompleksliliyi izah edə bilərmiz?

Təbii seçmə mexanizmi təkamül nəzəriyyəsi üçün heç bir "irəliləyiş" gətirmədi. Çünki aydındır ki, bu mexanizm genetik məlumatı artırmaq və ya təkmilləşdirmək, bir növü o birisinə çevirmək iqtidarında deyil. Yəni dəniz ulduzunu balığa, balığı qurbağaya, qurbağanı timsaha, timsahı quşa çevirə bilməz.

Təkamül nəzəriyyəsinin qızğın tərəfdarlarından biri, "sıçrayışlı təkamül" nəzəriyyəsinin banisi Stefan Cey Qould təbii seçmə mexanizminin çıxılmaz vəziyyətdə olmasını belə ifadə edirdi:

"Darvinizmin məğzini bir cümlə ilə belə ifadə etmək olar: təbii seçmə təkamül dəyişikliklərinin aparıcı qüvvəsidir. Heç kim təbii seçmənin neqativ təsirini inkar etmir, təbii seçmə nəticəsində güclülərin və zəiflərin ayrılması baş verir. Lakin Darvinin nəzəriyyəsi "daha çox uyğunlaşanları əmələ gətirməyə" cəhd göstərir".¹³

Təkamülçülərin səhvi ondadır ki, onlar bu mexanizmi şüurlu yaradıcı rolunda göstərməyə çalışır. Lakin təbii seçmə canlı orqanizmlər üçün nəyin yaxşı, nəyin pis olduğunu müəyyən edə bilən şüura malik deyil. Beləliklə, təbii seç-

mə mürəkkəb quruluşu olan sistem və orqanların mənşəyini aydınlaşdırmaq iqtidarında deyil. Bu sistem və orqanlar qarşılıqlı əlaqəli hissələrin birgə fəaliyyəti nəticəsində yaranır və bu orqanlardan ən azı birinin olmaması və ya qüsurlu olması onların funksiyasının pozulmasına gətirib çıxarır. Bu cür sistemlərə "sadələşdirilməyən komplekslik" xasdır. Məsələn, insan gözünün quruluşu olduğundan sadə ola bilməz, çünki bu üzvün hansısa bir hissəsinin olmaması onun natamam fəaliyyət göstərməsi ilə nəticələnər.

Belə bir sistemi yaradan şüur uzağı görərək qarşısına ancaq mükəmməl formadan alına biləcək fayda üçün məqsəd qoymalı idi. Amma təbii seçmə şüura və qüvvəyə malik olmayan bir mexanizm olduğuna görə o, mütləq və mükəmməl quruluşun modelini hesablamağa qadir deyil. Bu dəlil təkamül nəzəriyyəsini kökündən sarsıdır ki, Darvin də elə bundan ehtiyat edirdi: "Əgər çoxsaylı ardıcıl kiçik dəyişikliklər nəticəsində kompleks orqanın yaranmasının qeyri-mümkünlüyü sübut olunarsa, mənim nəzəriyyəyəm iflasa uğrayacaq".¹⁴

Təbii seçmə yalnız ətraf mühitin şərtlərinə uyğun gəlməyən zəif, şikəst və natamam canlıları seçib "ələyir". Lakin bu mexanizm yeni növlər, yeni orqanlar və yeni genetik informasiya yaratmağa, yəni inkişafa (təkamülə) gətirib çıxarmağa qadir deyil. "Əgər faydalı dəyişikliklər yoxdursa, onda təbii seçmə nəyisə dəyişdirməkdə gücsüzdür" deyən Darvin özü də yuxarıdakı fikirlə razılaşdı.¹⁵ Neodarvinizm elə bununla əlaqədar olaraq təbii seçmə ilə yanaşı, həm də mutasiya mexanizmini "müsbət dəyişikliklərin səbəbi" kimi təqdim etməyə məcbur oldu. Yeri gəlmişkən, mutasiyalar yalnız "mənfi dəyişikliklərin səbəbi" ola bilər.

Mutasiyalar

Mutasiya özündə genetik məlumatları saxlayan və canlı orqanizmin hüceyrəsinin nüvəsində yerləşən DNT molekulunda radiasiya və kimyəvi təsirlər kimi xarici amillərin təsiri nəticəsində meydana gələn dəyişikliklərdir. Mutasiyalar DNT molekulunun özəyini təşkil edən nukleotidlərin yerlərini dəyişir və ya onları dağdır. Əksər hallarda mutasiyalar hüceyrədə bərpası mümkün olmayan mənfi proseslərin səbəbi kimi çıxış edirlər. Buna görə də təkamülçülərin istifadə etməyə çalışdığı mutasiya heç də canlı orqanizmi təkmilləşdirən sehrli çubuq deyil. Açıq-aşkar görünür ki, mutasiya orqanizmə həmişə mənfi təsir göstərir. Mutasiya dəyişikliklərinin acı nəticələrini Xirosima və Naqasakinin bombalanması, Çernobil AES-in partlayışı zamanı radioaktiv şüalanmaya mə-

ruz qalan insanlarda müşahidə etmək olar: minlərlə ölüm, şikəst olmuş, eybəcərleşmiş varlıqlar.

Səbəb çox sadədir: DNT molekulu çox yüksək səviyyədə nizamlı və komplekslidir və xırda təsadüfi dəyişikliklər ona ziyan vurur. Amerikalı genetik B.Ranqanatan bunu belə izah edir:

"Mutasiyalar cüzi, təsadüfi və çox zərərliyədir. Onlar nadir hallarda baş verir və ən yaxşı halda zərərsizdirlər. Bu dörd xüsusiyyət göstərir ki, mutasiyalar təkamül dəyişikliklərinə gətirib çıxara bilməz. Orqanizmdə baş verən təsadüfi dəyişikliklər ona ya mənfəət təsir göstərir, ya da nəticəsiz qalır. Məsələn, qol saatına vurulan nizamsız zərbələr onu təkmilləşdirmir. Onlar yəqin ki, ya saati sındırır və ya da ən yaxşı halda saata zərər verməz. Zəlzələ heç vaxt şəhərə fayda gətirmir, ancaq onu dağıdır".¹⁶

Biz indiyədək müsbət mutasiya nümunələri ilə rastlaşmamışıq. Əksinə, bütün mutasiyalar mənfəətli nəticələrə gətirib çıxarmışlar. Təkamülçü alim Uorren Uiv II Dünya müharibəsində atom silahından istifadə nəticəsində meydana gələn mutasiyaların tədqiqi üçün yaradılmış atom radiasiyasının genetik nəticələrinin öyrənilməsi üzrə komitənin hazırladığı hesabatı belə şərh edir:

"Təkamül prosesinin bölünməz hissəsi sayılan çoxsaylı mutasiya proseslərinin mənfəətli təsiri ilə qarşılaşanlar dəhşətə və heyrətə gələcəklər. Axı necə ola bilər ki, növün təkmilləşməsi kimi müsbət təsir praktikada ancaq mənfəətli təsire malik olan mutasiyanın nəticəsi ola bilər?"¹⁷

Təkamülçülərin müsbət mutasiya nəticələrini yaratmaq istiqamətindəki bütün səyləri uğursuzluqla nəticələndi. Təkamülçülər asanlıqla mutasiyaya məruz qalan və intensiv inkişaf edən drozofil milçəkləri üzərində on illər ərzində milyonlarla təcrübələr apardılar. Amma bu təcrübələrdən heç biri istənilən faydalı mutasiyanı vermədi.

Təkamülçü-genetik Qordon Teylor bu faktla əlaqədar yazırdı: "Bütün dünyanın genetikləri təkamülün sübutu üçün altmış il milçəklər yetişdirdilər. Amma indiyə kimi nəinki yeni növ, hətta bir ferment də hasil olmayıb. Bu həqiqət neçə illərdir ki, nəzərdən kənar qalıb".¹⁸

Başqa tədqiqatçı Maykl Pitman isə milçəklər üzərindəki təcrübələrin uğursuzluğunu belə izah edir:

"Çoxlu sayda genetik dəfələrlə milçəkləri cürbəcür mutasiyalara məruz qoymuşlar. Nəticə nə oldu? Onlar nəticədə insan öldürməyə bildilərmidi? Təəssüf ki, yox. Genetiklərin əmələ gətirdikləri əcaib məxluqlardan ancaq

bəziləri onların saxlandıqları qablardan kənarında yaşamağı davam etdirə bildilər. Mutasiyaya məruz qalan milçəklər ya həmin an ölür, ya şikəst, ya da ki, sonsuz olurdular".¹⁹

Mutasiyanın insan orqanizminə olan təsiri haqqında da eyni sözləri demək olar. İnsanlara təsir edən bütün mutasiya növləri zərərliyədir. Tibbi ədəbiyyatda monqolizm, Daun sindromu, onkoloji xəstəliklər, albinizm, cırtdan boyluluq, əqli və fiziki pozuntuların başqa növləri mutasiya təsirlərinin nəticələri kimi xarakterizə olunur. Sözsüz ki, insanları şikəst edən proses "təkamül mexanizmi" adlana bilməz.

Mutasiyaların təkamülçülərin iddialarının doğruluğunu sübut edə bilməməsi səbəblərini üç əsas bənd üzrə göstərmək olar.

Solda: sağlam drozofil milçəyi.

Sağda: radiasiyanın təsirindən irəli gəlmiş mutasiya nəticəsində ayaqları baş hissəsində yerləşən drozofil milçəyi.

İnsan orqanizminə mutasiyanın mənfi təsirinin bəzi nümunələri.

Solda aşağıda: Çernobil AES-dəki qəzadan sonra radioaktiv şüalanmanın yayılması zonasında doğulan uşaq.

1. Mutasiya həmişə zərərlidir: mutasiya canlı orqanizmə kortəbii olaraq demək olar ki, həmişə ziyan vurur. Canlı orqanizmin möhkəm, yüksək nizamlı quruluşuna şüursuz müdaxilə onun dağılmasına gətirib çıxarır. Elm tarixində "müsbət mutasiyaların" heç bir nümunəsi müşahidə olunmayıb.

2. Mutasiya nəticəsində DNT molekuluna yeni məlumat əlavə oluna bilməz: DNT molekulunun daxilindəki genetik məlumata cavabdeh olan strukturlar mutasiya nəticəsində öz yerlərini dəyişir, xəsarət alır və ya sadəcə olaraq itirlər. Lakin mutasiya canlı orqanizmdə yeni üzv yaratmağa və ya yeni xüsusiyyətlərin əmələ gəlməsində vasitəçilik etməyə qadir deyil. O, ancaq anormal hadisələrin, məsələn, ayağın kürəkdə və yaxud qulağın qarın nahiyəsində bitməsinin səbəbi ola bilər.

3. Mutasiyanın yeni nəsillərə ötürülməsi üçün bu dəyişikliklərin məhz cinsi hüceyrələrdə baş verməsi vacibdir: başqa hüceyrə və orqanlarda baş verən müxtəlif mutasiya dəyişiklikləri növbəti nəsillərə keçmir. Məsələn, radiasiya və ya başqa amillərin nəticəsində mutasiyaya məruz qalan insanın gözü öz formasını dəyişə bilər, amma bu, sonrakı nəsillərə heç cür keçə bilməz.

Bir sözlə, canlı orqanizmlərin təkamülü mümkün deyil, çünki təbiətdə onu həyata keçirə bilən mexanizm yoxdur. Tapılan skelet qalıqlarının göstəricilərinə baxsaq, əmin olarıq ki, bu cür uydurulmuş ssenari heç vaxt mövcud olmamışdır.

QAZINTI HALINDA TAPILAN QALIQLAR TƏKAMÜL NƏZƏRİYYƏSİNİ TƏKZİB EDİR

Keçid formaları dalanı

Təkamül nəzəriyyəsinə görə, bütün canlı orqanizmlər bir-birindən törəyiblər. Əvvəllər mövcud olmuş canlı orqanizmin bir növü vaxt keçdikcə başqa bir növə çevrilmişdi. Beləliklə, bütün növlər əmələ gəlmişlər. Həmin nəzəriyyəyə müvafiq olaraq, bu çevrilmə bir neçə yüz milyon illər sürmüş və canlılar addım-addım inkişaf etmişdi.

Belə olan halda bu cür uzun sürən formalaşma prosesi nəticəsində ara keçid formaları əmələ gəlməli idi. Məsələn, özündə həm balıqların, həm də sürünənlərin keyfiyyətlərini daşıyan məxluqlar mövcud olmalı idi. Və yaxud quşların və sürünənlərin xüsusiyyətlərinə malik olan məxluqlar mövcud olmalı idi. Bu canlı varlıqlar keçid mərhələsində olduqlarına görə şikəst, qüsurlu, natamam və aşkar nöqsanlarla olmalı idilər. Təkamülçülər belə xəyali canlıların keçmiş zamanlarda mövcud olduğuna inanır və onları "ara keçid formaları" adlandırırlar.

Əgər belə canlılar keçmişdə həqiqətən də yaşamışdısa, bu halda onların sayı, növ tərkibi milyonlarla və hətta milyardlarla hesablanmalı idi. Çünki bu keçid formalarının sayı bu gün bizlərə məlum olan heyvan növlərinin sayından çox və dünyanın bütün qitələrində bu keçid formalarının qalıqları mövcud olmalı idi. Darvin "Növlərin mənşəyi" kitabında bunu belə izah edir:

"Əgər mənim nəzəriyyəmə düzgündürsə, onda növləri bir-birinə bağlayan keçid formaları mütləq aşkar olunmalıdır. Onların mövcudluğunu yalnız qazıntı halında tapılan skelet qalıqları ilə sübut etmək olar".²⁰

Ancaq bu sətirləri yazan Darvin belə qalıqların tapılmadığını bilir, bu isə onun nəzəriyyəsinə çıxılmaz dalana salırdı. Buna görə də Darvin "Növlərin mənşəyi" kitabının "Nəzəriyyənin çətinlikləri" fəslində belə yazır:

"Əgər həqiqətən də növlər tədricən inkişaf edərək bir-birindən törəyibsə, onda biz saysız-hesabsız keçid formalarının qalıqlarına niyə rast gəlirik?

Niyə təbiətdə hər şey kaos halında yox, öz yerindədir? Yerində çoxsaylı qatlarında saysız-hesabsız keçid formaları olmalıdır... Niyə hər geoloji qat və hər lay belə bir-birinə bağlanan ara keçid forma qalıqları ilə dolu deyil? Geologiya elmi mərhələli proses irəli sürə bilmədi, keçid formalarını aşkar edə bilmədi və ola bilər ki, bu, gələcəkdə mənim nəzəriyyəmə qarşı ən tutarlı dəlil olacaq".²¹

Bu vəziyyətdə Darvinin yeganə izahı həmin anda arxeoloji tapıntıların çatışmazlığı ilə bağlı idi. O, belə iddia edirdi ki, "keçid formalar qalıqların daha ətraflı öyrənilməsindən sonra mütləq tapılacaq".

Darvinin gələcəyi görmə qabiliyyətinə inanən təkamülçülər XIX əsrin ortalarında keçid formalarını tapmaq niyyəti ilə dünyanın bütün qitələrindəki heyvan qalıqlarını böyük həvəslə tədqiq edirdilər.

Lakin bütün axtarışlar boş çıxdı. Qazıntı nəticəsində tapılan heyvan qalıqları təkamülçülərin gözlədiklərinin əksinə olaraq canlı orqanizmlərin nöqsansız, eyibsiz, qüsursuz və bir anda əmələ gəldiyini göstərirdi. Öz nəzəriyyələrini sübut etməyə çalışan təkamülçülər onu elə öz əlləri ilə də dağıtdılar.

Məşhur ingilis paleontoloqu Derek Aqer təkamülçü olsa da, bu faktı belə etiraf edir:

"Bizim problemimiz bu məsələdən ibarətdir: heyvan qalıqlarının sinif və yaxud növ səviyyəsində aparılan müfəssəl araşdırılması zamanı biz daim eyni həqiqətlə üzləşir və Yer üzündə qrupların təkamül prosesi yolu ilə mərhələli şəkildə deyil, ani sürətdə yarandığını görürük".²²

Başqa təkamülçü paleontoloq Mark Çarneki isə bunu belə şərh edir:

"Skelet qalıqları təkamül nəzəriyyəsinin sübut olunmasına həmişə əngəl törədib. Onlar arasında Darvinin fərz etdiyi ara keçid formaları heç vaxt olmamışdır. Növlər ani sürətdə əmələ gəlmiş və eləcə də ani sürətdə yox olmuşlar. Bu gözlənilməz vəziyyət canlıların Allah tərəfindən yaradılması haqqında olan düşüncəyə dəstək olmuşdur".²³

Bu arxeoloji "boşluqlar" gözəl günlərin birində gərəkli heyvan qalıqlarının mütləq tapılacağı haqqındakı təsəlli ilə də doldurula bilməz. Qlazqo Universitetinin paleontologiya professoru T.Corc bunun səbəbini belə izah edir:

"Artıq heyvan skeleti qalıqları sahəsində olan təkamül boşluğunu dolduraçaq bir izah vermək mümkün deyil, çünki bizdə olan tapıntılar çox zəngindir və deyəsən, yeni tədqiqatlar heç nəyi dəyişməyəcək".²⁴

Canlı qalıqlar

Yaşları milyon illərlə hesablanan daşlaşmış qalıqların nümunələri müasir növ heyvanlardan heç nə ilə fərqlənmir. Canlı orqanizmlərin bu qalıqları canlıların sadəcə mürəkkəbə doğru mərhələli təkamül nəticəsində yox, mükəmməl yaradılışın nəticəsində bir anda və nöqsansız şəkildə ortaya çıxmasına əyani sübutdur. 1. 400 milyon il yaşı olan akula skeleti 2. yaşı 40 milyon il olan çəyirtkə 3. yaşı 100 milyon il olan qarışqa 4. yaşı 320 milyon il olan tarakan (mətbəx böcəyi)

Yer üzündəki bütün canlı orqanizmlər bir anda və ən mükəmməl formada əmələ gəlirlər

Yer qabığı qatlarını və skelet qalıqlarını tədqiq edərək bu nəticəyə gəlmək olar ki, yer üzündə bütün canlı aləm anidən meydana çıxıb. Kompleksli canlı məxluqların qalıqları tapılan yer qabığının ən dərin qatının yaşı 520-530 milyon il təşkil edir və "kembri" adlanır. Bu layda tapılan qalıqlar ilbizlər, trilobitlər, süngərlər, yastıcalar, dəniz ulduzları, üzən xərçəngkimilər və dəniz zambaqları kimi mürəkkəb onurğasızlara məxsus idi. Bir fakt maraq doğurur ki, birbirindən fərqlənən bütün bu növlər eyni vaxtda əmələ gəlirlər və ondan törəyə biləcək ümumi əcdada malik deyillər. Ona görə də bu maraqlı hadisə geologiya elmində "kembri partlayışı" adlandırılır.

Bu qatda tapılan canlı orqanizmlər eyni zamanda müasir orqanizmlərdən heç nə ilə fərqlənməyən gözlər, qəlsəmələr və qan dövrənı sistemi kimi kompleks fizioloji sistemlərə malikdir. Məsələn, arı pətkəllərini xatırladan trilobitin ikilinzalı göz quruluşu inanılmayacaq dərəcədə böyük maraq doğurur.

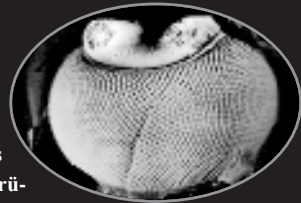
Harvard, Roçester və Çikaço universitetlərinin geologiya professoru Devid Raup belə deyir:

"Trilobit hazırkı zamanda yalnız istedadlı, zəkalı və yaxşı təhsil almış optika mühəndisinin yarada biləcəyi göz quruluşuna malikdir".²⁵

Bu mürəkkəb onurğasızlar onlardan əvvəl yaşamış yeganə canlı orqanizmlər olan təkhüceyrəliliklə bağlı deyillər və onlar bir anda, keçid formaları olmayan orqanizmlərin müasir quruluşu ilə əmələ gəliblər. Təkamülçülər arasında populyar olan "Earth Science" jurnalının redaktoru Riçard Monestarski təkamülçüləri heyrətləndirən "kembri partlayışı" haqqında belə məlumat verir:

"Heyvanların bu gün gördüyümüz kifayət qədər mürəkkəb forması ani sürətdə əmələ gəlib. Bu vaxt təkamül partlayışının nəticəsində dəniz və qurunun mürəkkəb canlı orqanizmlərlə dolmasına, yəni kembri dövrünün əvvəllərinə təsadüf edir. Müasir onurğasızlar artıq kembri dövründə mövcud idilər və hazırkı vaxtda olduğu kimi də bir-birindən fərqlənirdilər".²⁶

Təkamül nəzəriyyəsinə təkzib edən yaradılış möcüzəsi Trilobitin gözləri

Trilobitin daşlaşmış qalıqları kembri dövrünün yer qatlarında aşkar olunmuşdur; belə ki, onlar məhz bu dövrdə ani sürətdə əmələ gəlmişlər, çünki yerin daha qədim qatlarında onlara rast gəlmək mümkün deyil.

Trilobitlər bir anda yüzlərlə altıbucaqlı pətəkvari strukturdan ibarət olan, ikitərəfli linzalar prinsipi ilə fəaliyyət göstərən gözlərin mürəkkəb quruluşuna malik olaraq yaranmışlar. Geologiya professoru Devid Raupun sözləri ilə desək, gözlərin bu cür quruluşu zamanımızın həтта ən professional optika mühəndisi tərəfindən çətin ki, layihələndirilə bilsin. Nöqsansız göz quruluşuna malik olan trilobitlər 530 milyon il bundan əvvəl ən mükəmməl tərzdə Yer kürəsində anidən meydana çıxmışlar. Həyatın yaradılması haqqında olan həqiqəti bir daha təsdiq edən trilobitlərin əmələ gəlməsini bu gün heç bir təkamül mexanizmi izah etmək iqtidarında deyil. Bundan əlavə, yüz milyon illər ərzində heç bir təkamül dəyişikliklərinə məruz qalmayan trilobitlərin mürəkkəb göz quruluşuna iynəcə, yaxud arı kimi müasir həşəratlarda da rast gəlmək mümkündür. Şübhəsiz ki, bu fakt təkamül nəzəriyyəsinin canlı orqanizmlərin sadədən mürəkkəbə doğru inkişafı, yəni təkmilləşməsi haqqında olan iddiasını təkzib edir.

* R.L.Gregory, Eye and Brain: The Physiology of Seeing, Oxford University Press, 1995, səh. 31

Bəs necə oldu ki, ümumi əcdadı olmayan və bir-birindən fərqlənən bu qə-dər növ onurğasız Yer kürəsində birdən-birə meydana çıxdı? Təkamülçülər bu tipli suallara heç vaxt cavab verməyəcəklər. Təkamülün tərəfdarlarından biri, ingilis bioloqu Riçard Doukins dissertasiyasının mövzusunu əsaslı şəkildə tək-zib etmiş bu faktla bağlı belə fikir söyləmişdir:

"Kembri təbəqəsi onurğasızların tapıldığı ən qədim qatdır. İlkən yaradılış gör-kəmində, kifayət qədər inkişaf etmiş, onlar sanki heç təkamül təsiri altına düşməmiş əmələ gəlirlər və əsla dəyişməyiblər. Təbii ki, bu fakt canlı-ların yaradıldığını iddia edənləri, kreasinistləri çox sevindirmişdi".²⁷

Doukinsin də etiraf etdiyinə görə, kembri partlayışı Allah tərəfindən xələ olunmanın aşkar sübutudur, çünki ümumi əcdadları olmayan canlı orqanizmlə-rin ani surətdə əmələ gəlməsi yalnız yaradılışla izah olunur. Təkamülçü-bioloq Duqlas Futuyma da bunu öz sözlərində təsdiq edir:

"Canlılar yer üzündə ya birdən mükəmməl formada əmələ gəlirlər, ya da əv-vəllər mövcud olmuş bəzi növlərdən təkamül yolu ilə törəyiblər. Əgər can-lılar qüsursuz, nöqsansız, mükəmməl formada birdən əmələ gəlirlərsə, on-da onları yaradan Zəka mövcud olmalıdır".²⁸

Çarlz Darvin yazır: "Əgər bir sinfə aid olan çoxsaylı növlər eyni vaxtda mövcud olubsa, bu hal təkamülün ümumi əcdaddan təbii seçmə yolu ilə hə-yata keçməsinə iddia edən nəzəriyyə üçün öldürücü zərbə olar".²⁹ Kembri döv-rü Darvinin adını çəkdiyi həmin öldürücü zərbədir. Buna görə də kembri döv-rü haqqında söhbət düşəndə İsveç təkamülçüsü Stefan Benqston keçid for-malarının olmamasını etiraf edərək deyir: "Darvini təəccübləndirib heyrət-ləndirən bu hadisə bizi də indiyədək heyrtləndirməkdə davam edir".³⁰

Heyvanların daşlaşmış qalıqları göstərir ki, canlılar təkamülçülərin iddia et-diyi kimi, sadədən mürəkkəbə doğru inkişaf etməklə yox, bir anda mükəmməl formada əmələ gəlmişlər. Bir sözlə, canlı orqanizmlər təkamül etməmiş, yaran-mışlar.

SUDAN QURUYA OLAN KEÇİD TƏKAMÜL NƏZƏRİYYƏSİNİN UYDURDUĞU NAĞİLDİR

Təkamülçülər iddia edirdilər ki, kembri dövründə əmələ gələn dəniz onurğasızları on milyon illər ərzində balıqlara çevrilmişlər. Lakin onurğasızlarla balıqlar arasındakı təkamülü sübut edən keçid formaları mövcud deyil və həmçinin onların ümumi əcdadları tapılmayıb. Onurğasızların skeleti olmadığı və bərk hissələrinin üst təbəqədə yerləşdiyinin əksinə olaraq, balıqların skeleti içəridə olduğu üçün onurğasızların balıqlara təkamülü (çevrilməsi) saysız-hesabsız keçid formalarında öz izini qoya biləcək böyük dəyişikliklər tələb edir.

Bu mövcud olmayan formaları tapmaq üçün təkamülçülər 140 il vaxt sərf edərək yer qabığını alt-üst ediblər. Balıqların milyonlarla qalıqları tapıldığı halda, onurğasızların bir dənə də olsun keçid forması tapılmayıb.

Təkamülçü paleontoloq Cerald T.Todd "Sümüklü balıqların təkamülü" adlı məqaləsində aşağıdakı sualları qoyur:

"Sümüklü balıqların üç sinfinin hamısı geoloji qatlarda eyni zamanda əmələ gəliblər. Yaxşı, bəs onlar haradan əmələ gəliblər? Belə müxtəlif və müəkkəb məxluqların yaranmasının səbəbi nədir? Ondən törəyə biləcəkləri əcdadın izi niyə yoxdur?"³¹

Təkamül nəzəriyyəsi iddia edir ki, müəyyən dövr keçdikdən sonra balıqlar

Təkamülçülərin uydurulmuş ssenarisinə görə, sudan quruya olan keçid bir sıra səbəblərə görə baş vermişdir. Məsələn, balıqların bəzi növləri suda qida çatışmazlığı səbəbi üzündən quruya keçməyə (çıxmağa) məcbur olmuşlar. Amma həqiqət ondan ibarətdir ki, təkamül nəzəriyyəsi tərəfdarlarının həmin ssenarini əsaslandıran heç bir dəlil-sübutu yoxdur. Buna görə də onlar öz nəzəriyyəsinin fəaliyyət qabiliyyətini qoruyub saxlamaq üçün uydurma, saxta spekulativ rəsmlərə əl atmaq məcburiyyətindədir.

Solda: yaşı 410 milyon il təşkil edən "coelacanth" balığının daşlaşmış qalıqlarıdır. Bu canlının qalıqlarına istinad edən təkamülçülər "coelacanth"ı nəslə kəsilmiş hesab edərək, onun sudan quruya keçiddə aralıq hələqəsi olmasını iddia edirdilər. Lakin 1938-ci ildə Hind okeanında diri "coelacanth" balığı tutuldu. Sonrakı illərdə tədqiqatçılar həmin balıqlar sinfinin nümayəndələri ilə dəfələrlə rastlaşmışdılar. Bu fakt təkamülçülərin öz "elmi" saxtakarlığında nə qədər dərinə getdiyini göstərir.

sudan çıxıb quru canlılarına çevrilmişdir. Lakin bu keçidi təkzib edən çoxsaylı fizioloji və anatomik faktorlar mövcuddur. Həmçinin sudan quruya olan keçidi təsdiq edən heç bir arxeoloji tapıntı yoxdur. Təkamülçülərin ssenarisinə görə, balıqlar amfibiyalara çevrilmişlər. Zənn edildiyi kimi, bu ssenarinin də sübutu yoxdur. Yarıbalıq-yarıamfibiyanın bir dənə də olsun qalığı aşkar edilməmişdir. "Onurğasızların paleontologiyası və təkamülü" kitabının müəllifi, məşhur təkamülçü Robert Kerrol könülsüz də olsa belə bir etirafda bulunur:

"Bizdə ilk amfibiyalarla balıqlar arasında olan keçid formalarının qalıqları yoxdur".³²

Təkamülçü paleontoloqlar Kolbert və Morals amfibiyaların üç sinfi: qurbağalar, səməndərlər və caecilian-lar haqqında bunları deyirlər:

"Paleozoy dövrü amfibiyalarının əcdadlarının mövcudluğunu sübut edən heç bir dəlil yoxdur. Məlum olan qədim qurbağa, səməndər və caecilian növləri indikilərdən heç nə ilə fərqlənmir".³³

Ancaq 50 il bundan əvvəl balıq-amfibiya qalıqlarının mövcud olduğu hesab edilirdi. Yaşı 410 milyon il müəyyən olunmuş "coelacanth" balığının daşlaşmış qalıqları bir çox təkamülçü qaynaqlarda keçid forması kimi təqdim olunurdu. Təkamülçülər "coelacanth" balığında quruya çıxmaq üçün yetərli olan primitiv ağızciyərlərin, inkişaf etmiş beynin, qan dövrəni və həzm sistemlərinin, hətta primitiv yerləşən olmasını iddia edirdilər. 1930-cu illərin sonuna kimi bu izahlar bütün elmi yığıncaqlarda mübahisəsiz şəkildə qəbul olunurdu.

Lakin 1938-ci il dekabrın 22-də Hind okeanında maraqlı kəşf edildi. 70 mil-

Sudan quruya keçid niyə mümkün deyil?

Təkamülçülər iddia edir ki, günlərin bir günündə suda yaşayan heyvanlar necə olursa müəyyən yolla quruya çıxaraq quru heyvanlarına çevriliblər. Amma bu keçidi mümkün-süz edən sayısız-hesabsız anatomik və fizioloji faktorlar var. Diqqətinizə ən parlaq təzahür edən faktorların təsnifatını çatdırırıq.

1. Öz bədəninin ağırlığını daşımaq: suda (dənizlərdə) yaşayan canlılar heç vaxt öz bədənlərinin ağırlığı problemi ilə üzləşmirlər. Bunun əksinə olaraq, quruda yaşayan heyvanların əksər hissəsi enerjisinin 40%-ni öz bədən ağırlığını daşımağa sərf edir. Su mühitini tərkdən və quruda həyata başlayan heyvan mütləq bədəninin ağırlığına tab gətirə biləcək yeni skelet və əzələlər yetişdirməli, çəkini daşıyıb gətirmək üçün enerjini təmin etməlidir. Lakin həyatı sistemlərin bu cür mürəkkəb komplekslərinin inkişafını təsadüfi mutasiyalarla izah etməyə cəhd göstərmək mənasızdır.

2. Bədən hərəkətinin saxlanılması: quruda havanın hərəkəti tez-tez və böyük amplitudada dəyişə bilər. Quruda yaşayan heyvanın orqanizmində hava şəraitinin dəyişməsindən asılı olaraq heyvan orqanizmində sabit temperaturu (hərəkəti) qoruyub saxlayan, yaxşı inkişaf etmiş metabolizm sistemi mövcuddur. Eyni zamanda isə dənizlərdə temperatur tədricən dəyişir və heç vaxt quruda olduğu kimi tez-tez dəyişmir.

Buna görə də suda yaşayan heyvanlar suyun sabit temperaturuna uyğun fizioloji sistemlərə malikdir. Beləliklə, sudan quruya keçid zamanı heyvan öz orqanizmində xarici mühitin şərtlərinə müvafiq olaraq bədən temperaturunu tənzim edən qoruyucu mexanizmlər formalaşdırmağa məcburdur. Heç şübhəsiz ki, balıqların sudan quruya keçdiyi vaxt təsadüfi mutasiyalar nəticəsində yuxarıda adıçəkilən sistemlərə malik olması iddiasını irəli sürmək ən azı sadəlövhlükdür.

3. Sudan istifadə edilməsi: bütün canlılar üçün həyatın vacib qaynaqlarından olan su quruda olduqca məhdud miqdardadır. Bu səbəbdən heyvan sudan, hətta havanın rütubət səviyəsindən çox qənaətlə istifadə etməlidir. Beləliklə, məsələn, dəri nəmliyin (rütubətin) itirilməsinə və buxarlanmasına mane olan sistemlərə malik olmalıdır. Heyvan orqanizmin daxilində tənzimlənən susuzluq hissini duymalıdır. Eyni zamanda suda yaşayan canlılar susuzluq hissinə bələd deyillər və onların dərisi su olmayan mühitə uyğun deyil.

4. Böyrəklər: suda yaşayan canlı orqanizmlər suyun bol olması sayəsində bədəndə yığılmış ammonyak və s. kimi kimyəvi maddələrin qalıqlarını süzüb təmizləyə bilirlər. Quraqlıqda yaşayan heyvanlar isə sudan qənaətlə istifadə etməyə məcburdur, amma orqanizmin şlaklardan (qalıqlardan) təmizlənməsi üçün onlarda yaxşı inkişaf etmiş böyrək sistemi var. Böyrəklərin funksiyası sahəsində ammonyak öz şəklini dəyişib sidik kisəsinə toplanır və beləliklə, şlakların orqanizmdən çıxarılması üçün suyun minimum miqdarından istifadə olunur. Bundan əlavə, böyrəklərin işləməsi üçün tamamilə yeni fizioloji mexanizmlərin olması labüddür.

Yuxarıda deyilənləri yekunlaşdıraraq nəticə belə çıxaraq: böyrəkləri olmayan suda yaşayan heyvan sudan kənar həyata başlamaq üçün o saat orqanizmində şlaklardan təmizləyən böyrək sistemini inkişaf etdirməlidir.

5. Tənəffüs sistemi: balıqlar suda həll olmuş oksigeni qəlsəmələr vasitəsilə alırlar. Buna görə quruya keçəndən sonra boğulmamaq üçün balıqlar orqanizmlərində ani surətdə ağ ciyərlər vasitəsilə gerçəkləşən mükəmməl tənəffüs sistemini işləyib hazırlamalıdır.

Əlbəttə, tamamilə aydındır ki, bir heyvanın orqanizmində yuxarıda sadalanan bütün fizioloji dəyişikliklərin dərhal və təsadüfən əmələ gəlməsi qətiyyənlə mümkün deyil.

Təkamül nəzəriyyəsinin elmi əsassızlığının nümunələrindən biri Tısbəğa

Təkamül nəzəriyyəsi balıqları və yaxud sürünən heyvanlar kimi canlı qrupların əmələ gəlməsini məntiqlə izah etmək iqtidarında olmadığı kimi, bu qrupları təşkil edən ayrı-ayrı növlərin əmələ gəlməsi məsələsində də gücsüzdür. Məsələn, sürünən heyvanlar sinfindən olan tısbəğalar paleontoloqların qazıntı halında aşkar etdiyi heyvan qalıqlarının arasında xüsusi və inkişaf etmiş müasir tısbəğalardan heç nə ilə fərqlənməyən bağa qını ilə tapılıblar.

Təkamülçü nəşrlərin birinin ifadəsinə görə, tısbəğaların yaxşı qorunmuş çoxsaylı qalıqları olsa da, əvvəllər olduğu kimi tısbəğalardan təkamül zəncirində şərti olaraq əcdadı tısbəğa sayılan heyvanlara qədər keçid formada qalıqlarını tapmaq mümkün olmur.

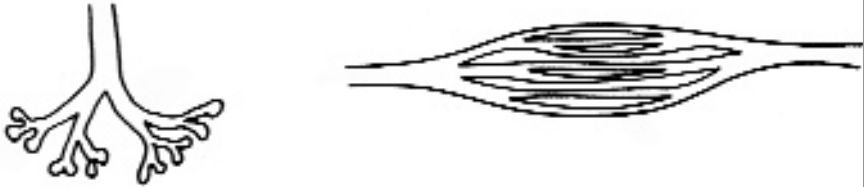

yon il bundan əvvəl nəslə kəsilmiş sayılan keçid forması - "coelacanth" balığı okeanda diri halda aşkar olundu. Heç şübhəsiz ki, bu tapıntı təkamülçüləri pərt etmişdi. Təkamülçü-paleontoloq C.L.B.Smit belə demişdi: "Mənim qarşıma hətta dinovavr çıxsaydı, mən bu dərəcədə təəccüblənməzdim".³⁴ Sonrakı illərdə başqa yerlərdə də "coelacanth" balığının 200-dən artıq sayda növləri aşkar olunmuşdu. Təkamülçülərin uydurmasının necə dərin ola bilməsi bu balıqların aşkar olunması ilə meydana çıxdı. Bütün iddialara baxmayaraq, bu balıqlarda nə inkişaf etmiş beyin, nə də primitiv ağ ciyərlər var idi. Ağ ciyər kimi qəbul etdikləri isə əslində yalnız piy vəzisi idi.³⁵ Həmçinin bəlli olduğu kimi, "quruya keçmək üçün hazır olan namizəd", yəni "coelacanth" balığı okeanın dərin sularında yaşayır və dərinliyi 180 metrədən az olan məsafəyə qalxmır.³⁶

QUŞLARIN VƏ MƏMƏLİ HEYVANLARIN XƏYALİ TƏKAMÜLÜ

Təkamül nəzəriyyəsinə görə, həyat suda təkamül etmiş və amfibiya vasitəsilə quruya keçmişdir. Həmin nəzəriyyəyə görə, amfibiya vasitəsilə quruda yaşayan sürünən heyvanlara çevrilmişdi. Fiziologiya və anatomiya qanunlarına əsasən, bu keçid qeyri-mümkündür. Məsələn, suda yaşayan amfibiyanın yumurtalarının quruda yaşayan sürünənin yumurtalarına təkamül etməsinin mümkünliyünü təkzib edən çoxsaylı sübutlar var. Skelet qalıqlarına görə, belə çevrilmələr olmayıb, amfibiya vasitəsilə sürünən heyvanlar arasında heç bir əlaqə yoxdur, onlar ortaq "əcdadları" olmadan əmələ gəlmişlər. Onurğasızların paleontologiyası sahəsində nüfuz qazanan təkamülçü Robert Kerrol "ən qə-

Quşlarda ağ ciyərlərin xüsusi quruluşu

Quşlar "əcdadları" adlandırılan sürünənlərdən anatomik quruluşu etibarilə çox fərqlənir. Məsələn, quşların ağ ciyəri quruda yaşayan canlılarda olduğu kimi nəfəs alma və nəfəs vermə proseslərini bir nəfəs borusu vasitəsilə gerçəkləşdirmir. Quşlarda bu proses daha mürəkkəbdir. Quşların ağ ciyərində havanın hərəkəti yalnız bir istiqamətə yönəlib ki, bu da ağ ciyərin qabaq və arxa divarcıqlarında yerləşən xüsusi hava torbacıqları vasitəsilə həyata keçir. Bu sistemin sayəsində ağ ciyərlərə sorulan oksigenin miqdarı xüsusilə uçuş zamanı bir neçə dəfə artır. Tənəffüs sisteminin bu quruluşu uçuş zamanı quşun böyük miqdarda oksigenə olan tələbatını tamamilə təmin edir. Bu sistemin sürünən heyvanların ağ ciyərlərindən təkamül nəticəsində əmələ gəlməsi mümkün deyil, çünki ağ ciyərlərin hansısa bir keçid formasının köməyi ilə tənəffüs etməsi əsla mümkün deyil.

dim sürünən heyvanların bütün amfibiya-lardan çox fərqləndiyini, onların əcdadları-nın isə təyin olunmadığını" etiraf etmək məcburiyyətində qaldı.³⁷

Lakin təkamül nağılının qeyri-mümkün ssenariləri bununla bitmir. İndi isə quruya çıxan bu canlı orqanizmləri "uçmağa" məc-bur etmək lazımdır. Təkamülçülər quşların təkamül nəticəsində əmələ gəldiyinə inana-raq, onların sürünən heyvanlardan törəndi-yini iddia edirlər.

Ancaq quru sakinlərinin orqanizmindən tamamilə fərqlənən quş orqanizminin heç bir mexanizmini təkamülün çoxpilləli mode-li ilə izah etmək olmaz. Quşu quş edən baş-lıca xüsusiyyət, yəni qanadlar təkamülçülə-ri çıxılmaz vəziyyətdə qoyur. Türk təka-mülçüsü Engin Korur qanadların təkamülü-nün qeyri-mümkünlüyünü belə etiraf edir:

"Gözlərin və qanadların ümumi xassələri ondan ibarətdir ki, onların fəaliy-yət göstərməsi yalnız bütün xüsusiyyətlərin kompleks inkişaf etməsi nəti-cəsində mümkündür. Başqa sözlə, tam dəyəərə malik olmayan gözlərlə gör-mək və bir qanadın köməyi ilə uçmaq mümkün deyil. Bu orqanların əmələ gəlməsi isə təbiətin izah olunmayan sirri olaraq qalır".³⁸

Bəs belə mükəmməl struktura malik qanadlar təsadüfi mutasiyalar nəticə-sində necə yaranmışdır? Bu sual cavabsız qalır. Sürünənlərin ön ətraflarının gen strukturunun dəyişməsinə, yəni mutasiyalar nəticəsində qanadlara necə çevril-məsini izah etmək mümkün deyil.

Bundan əlavə, yerüstü heyvanların quşlara çevrilməsi üçün tək qanadla-rın olması kifayət etmir. Sürünənlər quşların quruluşuna xas olan və uçuş za-manı istifadə edilən başqa mexanizmlərə də malik deyil. Məsələn, quşların sü-mükləri sürünənlərin sümüklərindən çox yüngüldür. Ağ ciyərlər tamamilə baş-qa struktura malikdir və başqa cür fəaliyyət göstərir. Onların əzələ sistemi və skeleti də fərqlənir, özünəməxsus ürək-damar sistemi də mövcuddur. Bu me-xanizmlər tədricən yığılaraq əmələ gələ bilməzlər. Bu səbəblə sürünənlərin quş-lara çevrilməsi nəzəriyyəsi cəfəngiyyatdan başqa bir şey deyil.

Quş lələklərini müfəssəl şəkildə öyrən-dikdə, bir-birilə mikroskopik qarmaq-cıqlarla bağlanan minlərlə kiçik lələklər görmək olar. Quş lələyinin bu təkrare-dilməz zərif, eyni zamanda çox möhkəm layihəsi quşlara üstün aerodinamik xü-susiyyətlər qazandırır.

Bütün deyilənlərdən sonra ortaya istər-istəməz belə bir sual çıxır: əgər elmi təsdiqi olmayan bu hekayələri reallıq kimi qəbul etsək, onda "təqzanadlılar"ın və "yarımqzanadlılar"ın qalıqları haradadır?

Əfsanəvi keçid forma - arxeopteriks

"Yarımqzanadlılar" və "təqzanadlılar"ın qalıqları niyə tapılmayıb? Bu suala cavab olaraq təkamülçülər bir canlı məxluqu misal gətirirlər. Bu indiyədək qorunan, bir neçə "keçid formalarından" biri olan arxeopteriks quşunun qalıqlarıdır.

Təkamülçülərin mülahizələrinə görə, arxeopteriks 150 milyon il əvvəl mövcud olub və bugünkü quşların əcdadıdır. Nəzəriyyəyə müvafiq olaraq, kiçik dinozavrların bəziləri Velociraptor və ya Dromeosaur təkamül nəticəsində qazanaraq uçuşa başlayıblar. Arxeopteriks əcdadlarından birinci olaraq ayrılmış və uçmuşdu. Bu uydurma hekayə demək olar ki, bütün təkamülçü nəşrlərdə çap olunur.

Halbuki arxeopteriksın qalıqları üzərində aparılan müasir tədqiqatlar göstərmişdir ki, bu quş keçid forması yox, müasir quşların xüsusiyyətlərindən fərqli xüsusiyyətlərə malik olan nəslə kəsilməmiş quşdur. Arxeopteriks yaxın zamanlara qədər təkamülçülər tərəfindən əməli cəhətdən uçuşa qadir olmayan yarıquş kimi təqdim olunurdu. Bu quşda döş sümüyünün olmaması bundan xəbər verir, çünki döş sümüyünə uçuş üçün gərəkli olan əzələlər bərkidilmiş olur. Bu döş sümüyü uça bilib-bilməməyindən asılı olmayaraq bütün müasir quşlarda və hətta məsələn, yarasalar kimi başqa fəsiləyə aid heyvanlarda da var.

Lakin 1992-ci ildə tapılan arxeopteriksın sayca yeddinci skelet qalıqları təkamülçüləri heyrləndirmişdir. Çünki bu nümunədə mövcudluğu təkzib olunan döş sümüyü aşkar edilmişdi. Bu yeni tapıntı "Nature" jurnalında belə təsvir edilirdi:

"Arxeopteriksın axırıncı, yeddinci qalıqları mövcudluğu şübhə altına salınan, ancaq sübut olunmayan düzbucaqlı döş sümüyünün olmasını təsdiq edir. Böyük məsafələrə uçma qabiliyyəti indiyədək mübahisəli məsələ olaraq qalır, amma bu sümüyün olması uçuşu təmin edən güclü əzələlərin olmasından xəbər verir. Bu tapıntı arxeopteriksın "yarıquş" yəni, "uça bilməyən" quş surətini tamamilə yox etdi".³⁹

Digər tərəfdən, uçuşa qadir olmağın başlıca sübutlarından biri arxeopteriks lələklərinin quruluşu olmuşdur. Müasir quşların lələk strukturundan heç nə ilə fərqlənməyən arxeopteriks lələklərinin assimetrik strukturu onun üstün uçuş

Tökamül törəfindən izah olunmayan konstruksiya: quşların lələkləri

Quşların sürünənlərdən törəməsinin mərhələli tökamülü haqqında iddia irəli sürən tökamül nəzəriyyəsi canlı orqanizmlərin bu növləri arasındakı mühüm fərqləri izah etmək iqtidarında deyil. Quşlar sürünənlərdən bəzi təkrarolunmaz xüsusiyyətləri ilə fərqlənir: qismən oyuq boruşəkili sümüklərdən ibarət olan skelet, ağ ciyərlərin və tənəffüs sisteminin spəsifik quruluşu, yalnız istiqanlı orqanizmlərə xas olan maddələr mübadiləsi. Yalnız quşlara xas olan lələk kimi struktur sürünənlərlə quşlar arasında olan dəfəilməz səddir. Sürünənlərin bədəninin pulcuqlarla örtülməsinin əksinə olaraq quşların bədəni lələklərlə örtülmüşdür. Sürünənləri quşların əcdadı hesab edən tökamülcülər lələklərin pulcuqdan tökamül yolu ilə yaranmasını onların arasında heç bir oxşarlıq olmasa da, hər hansı bir başqa yolla izah etmək məcburiyyətindədir. Quş lələklərinin ətraflı öyrənilməsi zamanı bir-birinə mikroskopik qarmaqlarla bağlanan minlərlə kiçik lələklər görmək olar. Bu təkrarolunmaz konstruksiya lələklərə üstün aerodinamik xüsusiyyətlər verir. Konnektikut Universitetində (ABŞ) fiziologiya və neyrobiologiya professoru olan A.H.Braş tökamülcü görüşlərə malik olsa da bu faktı belə etiraf edir:

"Lələklər və pulcuqlar genetik strukturdan inkişafa qədər, morfologiyadan toxumaların strukturuna qədər hər şeydə tamamilə fərqlənirlər".¹

Professor Braşın fikrincə, "tüklü quşların zülal strukturu olduqca özünəməxsusdur və başqa onurğalıların zülal strukturuna bənzəmir".² Üstəlik, lələklərin pulcuqdan əmələ gəlməsini sübut edən heç bir qalıq mövcud deyil. Əksinə, professor Braşın dediyinə görə, "qazıntı halında tapılan qalıqlar göstərir ki, lələklər birdən və yalnız quşlara xas olan xüsusiyyət kimi əmələ gəliblər".³ Sürünənlərdə isə quş lələklərinin təməli ola bilən "epider-

mis (heyvan dərisinin üst qatı) törəmələri aşkar olunmamışdır".⁴ 1997-ci ildə aparılan tədqiqatlar nəticəsində məlum olmuşdur ki, 1996-cı ildə kütləvi informasiya vasitələrinin aktiv şəkildə təbliğ etdiyi Çində tapılmış "lələkli dinozavr"la bağlı olan fərziyyələrin əslihdə heç bir elmi əsası yoxdur, çünki yuxarıda adıçəkilən sinosauropterikin qalıqlarında lələklərə oxşar törəmələr tapılmayıb.⁵

Digər tərəfdən, quş lələklərinin konstruksiyası o qədər mürəkkəb və nizamlıdır ki, onu hər hansı bir tökamül prosesi ilə izah etmək mümkün deyil. Məşhur ornitoloq Alan Feduççi belə deyir: "Lələklərin hər bir hissəsi onlara aerodinamik keyfiyyətlər verir. Onlar yüngüldür, elastikdir və nəhəng qaldırıcı qüvvəyə malikdir". Feduççi tökamül nəzəriyyəsinin çıxılmaz vəziyyətdə olduğunu belə etiraf edir: "Mən başa düşə bilmirəm ki, belə üstün şəkildə layihələnmiş orqanlar necə başqa məqsədlər üçün əmələ gələ bilirdilər".⁶

Quş lələklərinin konstruksiyası hətta Çarlz Darvinin özünü də dərin şübhəyə salmışdı və onun sözlərinə görə, tovuzquşu lələkləri öz mükəmməlliyi ilə onun ağılı başından alırdı. Darvin 1860-cı il aprelin 3-də yaxın dostu A.Qreyyə məktubunda yazır:

"Göz haqqında düşüncələr məni çox vaxt nəzəriyyəmdən soyudurdu. Ancaq vaxt keçdikcə mən bununla barışdım". Darvin sözlərinə belə davam edir: "Lakin hazırda təbiətdə mövcud olan aşkar törəmələr məni çox ciddi narahat edir. Məsələn, tovuzquşunun lələklərini görəndə mən az qala ağılı itirirəm".⁷

1. A.N.Brush, "On The Origin of Feathers", *Journal of Evolutionary Biology*, 9-cu nəşr, 1996, səh. 132.

2. A.N.Brush, "On The Origin of Feathers", səh. 131.

3. A.N.Brush, "On The Origin of Feathers", səh. 133.

4. A.N.Brush, "On The Origin of Feathers", səh. 131.

5. "Plucking the Feathered Dinosaur", *Science*, 278-ci nəşr, 14 noyabr 1997-ci il, səh. 1229.

6. Douglas Palmer, "Learning to Fly", *New Scientist*, 153-cü nəşr, 1 mart 1997-ci il, səh. 44.

7. Norman Macbeth, *Darwin Retried: An Arreal to Reason*. Boston: Gambit, 1971, səh. 101.

qabiliyyətindən xəbər verir. Məşhur paleontoloq Karl O.Dünbar bu barədə belə yazır: "Bu məxluq lələklərin sayəsində quşların bütün xüsusiyyətlərini özündə daşıyır".⁴⁰ Arxeopteriksdə lələklərin olması həmçinin başqa bir həqiqəti üzə çıxarmışdı: bu canlı istiqanlı olmuşdur. Məlum olduğu kimi, sürünənlər və dinozavrlar soyuqqanlı canlılardır, yəni onların bədəni istilik vermir, bədənlərinin hərərəti isə ətraf mühətdən asılıdır. Quşların lələkləri vacib funksiyalardan birini - bədənin hərərətini saxlamaq funksiyasını yerinə yetirir. Lələklərin olması dinozavrların əksinə olaraq arxeopteriksin istiqanlı olduğuna dəlalət edir, yəni bu quş bədən hərərətinin qorunmasına möhtac olan əsl quşdur.

Təkamülçülərin əsassız iddiaları: arxeopteriksin dişləri və caynaqları

Arxeopteriksi keçid forması kimi təqdim edən təkamülçülər əsasən iki məsələyə - onun diş və caynaqlarına arxalanırdı. Arxeopteriksdə dişlərin və caynaqların olması doğrudur, ancaq bu fakt sürünənlərlə hər hansı əlaqədən xəbər vermir. Çünki müasir dövrdə Taouraco və Hoatzin adlı iki növ quş var ki, onların caynaqları var. Caynaqlar onlara budaqlardan yapışmaq üçün lazımdır. Bu canlı məxluqlar sürünənlərlə ortaq heç nəyi olmayan həqiqi quşlardır. Nəticə etibarilə arxeopteriksdə caynaqların olması onun keçid forması olduğundan irəli gəlmiş, yəni bu iddia əsassızdır.

Deməli, arxeopteriksdə dişlərin olması da onu keçid forması edə bilməz. Təkamülçülər bu dişlərin sürünən heyvanlara xas olan xüsusiyyət olmasını iddia edərək, bilərəkdən yalan danışirlar. Çünki dişlər yalnız sürünənlərə xas olan xüsusiyyət deyil. Hal-hazırda həm dişli, həm də dişsiz sürünən növləri var. Ancaq müasir dövrdə dişli quşlar mövcud olmasa da, qalıqlar onların arxeopterikslə eyni vaxtda, ondan sonra və hətta bizim zamana yaxın olan dövrdə yaşadığını göstərir. Ən əsası odur ki, arxeopteriksin və başqa quşların diş quruluşu onların əcdadları zənn edilən dinozavrların diş quruluşundan tamamilə fərqlənir. Martin, Stüart və Uetstoun kimi məşhur ornitoloqların apardığı tədqiqatlar göstərir ki, quşlarda dişlərin səthi yastıdır, köklər isə enlidir, bunun əksinə olaraq

quşların "əcdadları" olduğu iddia edilən Theropod dinozavrlarında dişlərin səthi konus formasındadır, köklər isə ensizdir.⁴¹ Həmin tədqiqatçılar arxeopteriksin və dinozavrların bilək sümüklerini müqayisə edərək belə nəticəyə gəlmişdilər ki, onların arasında heç bir oxşarlıq yoxdur.⁴² Con Ostrom tərəfindən irəli sürülən arxeopteriks və dinozavrlar arasında olan "oxşarlıqlara" gəldikdə isə onlar sonradan Tarsitano, Xetç və Uolker kimi anatomların tədqiqatları nəticəsində təkzib olundu.⁴³

Bunların hamısı arxeopteriksin keçid forması yox, "dişli quşlar" adlandırılan bilən ayrıca sinfə mənsub quş olmasından xəbər verir.

Arxeopteriks və digər qədim quşların qalıqları

Təkamülçülər arxeopteriksi onilliklər boyunca quşların təkamülünün əsas sübutu kimi təqdim edirdilər. Lakin son zamanlarda tapılan bəzi qalıqlar bu nəzəriyyəni daha bir nöqtəyi-nəzərdən təkzib etdilər.

1995-ci ildə paleontoloqlar Lianhai Hou və Zonqhe Zhou Çindəki Onurğalılar Paleontologiyası İnstitutunda tədqiqatlar apararaq conficinsornis adlandırılan quşun yeni qalıqlarını aşkar etmişdilər. Bu quş arxeopterikslə bir dövrdə yaşamış (təxminən 140 milyon il), dişsiz olmuşdu, dimdik və lələkləri isə müasir quşlarda olduğu kimi idi. Skeletinə də müasir quşların skeleti ilə oxşarlığı vardı, qanadlarda isə arxeopteriksdə olduğu kimi caynaqlar var idi.

Təbii ki, bu fakt təkamülçülərin arxeopteriksin bütün quşların qədim əcdadı olmasına dair bütün iddialarını təkzib etmişdi.⁴⁴

1996-cı ilin noyabr ayında Çində tapılan qalıqlar isə hadisələri daha da dolaylıya saldı. Yaşı 130 milyon il təşkil edən lianoningornis adlanan bu quşun mövcud olması barədə "Science" jurnalında Hyu Martin və Alan Feduççe tərəfindən xəbər verilmişdi. Bu quşun skeletində uçuş üçün zəruri olan əzələlərin bərkidildiyi döş sümüyü aşkar olunmuşdu. Başqa orqanlar da müasir quşların quruluşundan fərqlənmirdi. Yeganə fərq dişlərin olması idi. Bu hal göstərdi ki, təkamülçülərin iddia etdikləri kimi, dişli quşlar heç də primitiv orqanizmə malik olmamışlar.⁴⁵ "Discover" jurnalına verdiyi şərhlərində Alan Feduççi qeyd etmişdi ki, lianoningornis quşların dinozavrlardan törəməsi ideyasını təkzib etdi.⁴⁶

Təkamülçülərin arxeopteriksə aid olan iddialarını darmadağın edən daha bir qalıq eoalulavis-dir. 120 milyon il (yəni arxeopteriksin yaşından 30 milyon il az) yaşı olan bu quş bəzi müasir uçan quşlarda rast gəlinən qanad strukturuna

malik idi. Bu da onu sübut edir ki, 120 milyon il bundan əvvəl göydə müasir quşlarla çox oxşarlıqları olan quşlar uçmuşdur.

Beləliklə, arxeopteriksın və o zaman mövcud olan digər quşların keçid formasının olmaması bütünlüklə sübut olunmuşdur. Qalıqlar müxtəlif növ quşların bir-birindən təkamül yolu ilə yaranması haqqında xəbər vermir. Əksinə, onlar bəzi qədim quş növlərinin müasir quşlarla eyni zamanda yaşamasını sübut edir. Bu quşların bir hissəsi, məsələn, *archaeopteryx* və ya *conficiusornis* bir hissəsinin nəslı kəsilmiş, bəzi növlər isə nəsillərini saxlayaraq bizim günlərə qədər gəlib çatmışdır.⁴⁷

Bir sözlə, arxeopteriksə xas olan bəzi xüsusiyyətlərinin "keçid forması" olması demək deyil. Təkamül nəzəriyyəsinin çağdaş dövründə tanınmış tərəfdarları olan Harvard paleontoloqları Stefan Cey Qould və Nils Eldric etiraf etdilər ki, arxeopteriks özünə xas olan nadir xüsusiyyətləri ilə keçid forması, aralıq mərhələ yox, "mozaik" məxluqdur.⁴⁸

Arxeopteriksə eyni yaşda olan *conficilusornis* quşunun daşlaşmış qalıqları.

Quşla dinosavr arasındakı mifik bağlılıq

Bir qədər əvvəl qeyd etdiyimiz kimi, təkamülçülər quşların dinosavrlardan törəndiyini iddia edir və uydurma keçid formaları təqdim etməyə çalışırlar. Bununla belə, dünyanın qabaqcıl ornitoloqlarından biri, Şimali Karolina Universitetinin (ABŞ) professoru Alan Feduççi təkamülçü olmasına baxmayaraq, quşlarla dinosavrlar arasında olması iddia edilən qohumluq əlaqələrini qəti surətdə rədd edərək deyir:

"Mən 25 il ərzində quşların kəllələrini tədqiq etdim, amma dinosavrlarla heç bir oxşarlıq görmədim. Quşların dördayaqlı heyvanlardan törənməsi nəzəriyyəsi XX əsrin paleontologiya sahəsində ən böyük rüsvayçılıq olacaq".⁴⁹

ABŞ-ın Kanzas Universitetinin qədim quşlar üzrə mütəxəssisi Larri Martin də quşların və dinosavrların eyni əcdaddan törənməsi nəzəriyyəsinin əleyhinə çıxmışdır. Təkamülün qarşılaşdığı ziddiyyətlərdən söz düşəndə Martin belə etiraf edir:

"Əgər açıq danışsam, hər dəfə mən quşların və dinozavrların eyni bir əcdaddan əmələ gəlmə ideyasını müdafiə etməli olsaydım, utanardım".⁵⁰

Bir sözlə, təkamülçülərin arxeopteriksin təmsalında əsaslandırmağa cəhd etdikləri quşların təkamül ssenarisi onların uydurmalarının və təxəyyülünün nəticəsindən başqa bir şey deyil.

Məməli heyvanların mənşəyi

Artıq qeyd olunduğu kimi, təkamül nəzəriyyəsi iddia edir ki, dənizdən çıxan bəzi canlı orqanizmlər sürünən heyvanlara çevrilmiş, sürünən heyvanlar isə öz növbəsində quşlara təkamül etmişlər. Həmin ssenariyə görə, sürünən heyvanlar tək-cə quşların yox, həm də məməli heyvanların əcdadlarıdır. Ancaq bədəni pulcuqlarla örtülü, soyuqqanlı, yumurtlayan sürünən heyvanlarla bədəni lələklərlə və ya tüklərlə örtülü diri bala doğan məməli heyvanlar arasında böyük fərqlər var.

Onların arasında olan fərqlərdən biri də çənə quruluşudur. Məməli heyvanlarda aşağı çənə üzərində dişlər yerləşən bütöv bir sümükdən ibarətdir. Sürünən heyvanlarda isə aşağı çənədə hər iki tərəfdən üç sümük yerləşir.

Digər əsas fərq ondan ibarətdir ki, sürünən heyvanlarda orta qulaqda yalnız bir sümük olduğu halda, məməli heyvanların orta qulağında üç xırda sümük (zindən, üzəngi sütunu və toxmaqcıq) yerləşir. Təkamülçülər iddia edir ki, sürünən heyvanlarda çənə sümüyü və qulaq zaman keçdikcə, tədricən məməli heyvanların çənə-qulaq quruluşunu və görkəmini almışdır. "Bu necə baş verib" sualına biz əlbəttə ki, cavab almayacağıq. Bir sümükdən ibarət qulaq necə üç sümükdən ibarət olan qulağa çevrilmişdir və baş vermiş dəyişikliklərə baxmayaraq, necə fəaliyyət göstərməyə davam edir? Bu sual həmişəlik cavabsız qalacaq.

Eyni qayda ilə sürünən heyvanlarla məməli heyvanları birləşdirən bir dənə də olsun keçid forması tapılmamışdır. Buna görə də təkamülçü paleontoloq Roger Levin belə etiraf etməyə məcbur olmuşdu: "İlk məməli heyvana keçidin necə baş verməsi indiyədək sirr olaraq qalır".⁵¹

XX əsrin tanınmış təkamülçülərindən biri, neodarvinizm nəzəriyyəsinin banisi Corc Geylord Simpson təkamülçülərin nöqteyi-nəzərindən inanılmaz olan bu faktı belə ifadə edir:

"Mezozoy erasında sürünən heyvanlar dövründən məməli heyvanlar dövrünə olan birdən ani baş verən keçid hər şeydən çox heyrətamizdir. Sanki baş

Milçəklər haradan və necə əmələ gəliblər?

Təkamülçülər dinozavrların quşlara çevrilməsini izah edərkən belə fərziyyə irəli sürdülər ki, onlardan bəziləri milçək tutmaq istəyərkən adətən ön ətraflarını aktiv surətdə çırpmış və beləliklə vaxt keçdikcə, uzun sürən çırpmalardan sonra qanadlanıb göyə qalxmışlar. Elmi əsas olmayan bu cəfəng, mənasız rəvayət özündə ən bəsit məntiqə qarşı olan ziddiyyətləri daşıyır, çünki təkamülçülərin nümunə gətirdiyi milçək dinozavrların "qanadlanması" anında artıq uçmaq qabiliyyətinə malik idi. İnsan əlləri ilə saniyədə hətta 10 dəfə bu hərəkətləri edə bilmədiyi halda milçək saniyədə 500 dəfəyə qədər sinxron olaraq qanad çalmağa qadirdir. Əgər qanadların titrəyişləri arasında ən cüzi gerilik müşahidə olunsaydı, milçək tarazlığını itirər və uça bilməzdi. Amma bu, heç vaxt baş vermir. Təkamülçülər milçəklərin maraqlı doğuran uçmaq qabiliyyətini izah etmək əvəzinə milçəyi sürünən heyvanlar kimi yöndəmsiz canlıların "qanadlanmasını" səbəbi kimi təqdim edən ssenarilər uydururlar. Bununla belə, milçəklərin təkcə uçuş aparatının quruluşu təkamül nəzəriyyəsinin iddialarını qəti şəkildə təkzib etmək üçün kifayətdir. İngilis bioloqu Vulton Robin "Milçək qanadlarının mexaniki konstruksiyası" adlı məqaləsində yazır:

"Milçək qanadlarının quruluşunu dərinlən

öyrəndikcə, bu layihənin nə qədər həssas və mükəmməl olduğunu başa düşürük. Havadan maksimal dərəcədə istifadə etmək üçün fövqəladə dərəcədə elastik qanadlar müəyyən axınlara qarşı heyrətamiz elastiklik böyük həssaslıqla layihələnilib və etiraf etmək lazımdır ki, insanlarda milçəyin qanadları ilə müqayisə oluna biləcək texnoloji konstruksiyalar yoxdur".¹

Digər tərəfdən, milçəklərin uydurulmuş təkamülünü təsdiq edən heç bir tapıntı yoxdur. Məşhur fransız təkamülçü zooloqu Pyer Qrasse etiraf edir ki, "həşəratların əmələ gəlməsi məsələsi bizim üçün qeyri-müəyyən qalır".²

1. Robin J.Wooton, "The Mechanical Design of Insect Wings", Scientific American, 263-cü nömrə, səh. 120.

2. Pierre P. Grasse, "Evolution of Living Organism", New York, Academic Press, 1997, səh. 30.

rolu sürünən heyvanlar oynayan səhnənin pərdəsi ani surətdə endi. Pərdə qaldırıldı isə səhnədə məməli heyvanlar var idi. Öncəki vaxtdan onlardan əsər-əlamət qalmamışdır".⁵²

Həmçinin bir-birinə oxşamayan yarasa, at, siçovul və balina kimi məməlilər eyni geoloji dövrdə əmələ gəlmişlər. Hətta ən güclü təxəyyül və fantaziya ilə onların arasında təkamül əlaqəsini təyin etmək mümkün deyil. Təkamülçü zooloq Erik Lombard "Evolution" jurnalında yazır:

"Məməli heyvanlar sinfinin içərisində filogenetik (qohumluq) əlaqələrini təyin etmək istəyən hər kəsin ümidləri boşa çıxacaq".⁵³

Bütün bunlar canlı məxluqların bir vaxtda mükəmməl şəkildə yaranmasından və təkamül proseslərinə heç vaxt məruz qalmamasından xəbər verir. Məhz bu fakt yaradılışın konkret isbatıdır. Təkamülçülər isə canlı məxluqların mərhələli şəkildə əmələ gəlməsindən onların təkamül etməsinin sübutu kimi istifadə etməyə cəhd göstərir. Təkamülün artıq yalan olduğu bilindikdən sonra demək olar ki, məxluqların mərhələli yaranışı "yaradılma ardıcılığından" başqa bir şey deyil. Qalıqlar göstərir ki, yer üzündə əvvəlcə suda yaşayan canlılar, sonra quru sakinləri yaradılmışdır. Sonra isə insan xəlvə olunmuşdur. Kütləvi informasiya vasitələri ilə cəmiyyətə təlqin edilən "meymunabənzər insan" nağılının tam əksinə olaraq, insanın yer üzündəki həyatı ani surətdə və mükəmməl olaraq başlamışdır.

Təkamülçülər iddia edir ki, məməli heyvanların bütün növləri eyni əcdaddan törəyiblər, hərçənd ki, bu canlı məxluqlar sinfinin ayrı-ayrı növləri arasında, məsələn, ayı, balina, adi siçan və yarasa arasında olduğu kimi çox mühüm fərqlər müşahidə olunur. Həmçinin bu heyvanlardan hər biri xüsusi layihələnmiş sistemlərə malikdir. Məsələn, yarasalar qaranlıqda olduqları yerin səmtini sərbəst müəyyən etmək üçün olduqca həssas ultrasəsli lokasiya sistemi ilə xəlvə olunmuşlar. Müasir texnologiyaların yalnız uzaqdan bənzətməyə cəhd etdikləri halda bu mürəkkəb sistemin təsadüfən əmələ gəlməsi mümkün deyil. Bundan əlavə, qazıntı halında tapılan qalıqlar yarasaların ani surətdə, müasir qüsursuz görkəmdə və hər hansı bir təkamül olmadan əmələ gəldiyini göstərir.

Yaşı 50 milyon il təşkil edən və müasir fərdədən heç nə ilə fərqlənməyən yarasanın qalıqları ("Science", n-154).

Atın təkamülü ssenarisı

Yaxın zamanlara qədər təkamül nəzəriyyəsinin postulatları kimi təkamül zəncirinə düzülmiş müxtəlif heyvan qalıqları irəli sürüldü. Bu xəyali zəncirlər arasında atın təkamülü adlanan sxem xüsusi yer tuturdu. Halbuki bu gün təkamülçülərin əksəriyyəti atın təkamülü ssenarisinin yararsız və əsassız olduğunu etiraf edir.

1980-ci ilin noyabrında Çikaqo Təbiət Tarixi Muzeyində (ABS) 150 nəfər təkamülçü alimin iştirakı ilə konfrans keçirildi. Konfransda təkamülün çoxpilləli modeli mövzusu ortaya qoyulmuşdu. Konfransda çıxış edən Boys Rensberger atın təkamülünü təsdiq edən qalıqların olmadığını etiraf etmiş və atın təkamül prosesinin heç vaxt baş vermədiyini söyləmişdi. O, öz dəlillərini belə izah edir:

"Atla bağlı populyar nümunənin yararsızlığı artıq çoxdan məlumdur, həmin nümunə 50 milyon il bundan əvvəl mövcud olmuş tülkü böyüklüyündə olan dörd barmaqlı canlılardan at kimi daha iri təkdirnaqlı heyvanlara mərhələli təkamül variantını irəli sürür. Qazıntı halında tapılan qalıqlar sübut edir ki, mərhələli dəyişikliklər əvəzinə canlılar bir-birindən əsla asılı olmadan öz ilkin görkəmlərində əmələ gəlmiş, sonra isə onların nəslı kəsilmişdi. Biz heç bir keçid forması müşahidə etmirik".¹

B.Rensberger məsələyə real baxırdı. O, atın təkamülü ideyasının çıxılmaz vəziyyətdə qalmasından danışanda, əslində gündəmə nəzəriyyənin bütünlüklə ən aktual problemi olan keçid formalarının olmaması problemini gətir-

mişdi. Atın həmin təkamül sxemlərini vaxtilə nümayiş etdirən İngiltərə Təbiət Tarixi Muzeyinin direktoru, məşhur təkamülçü paleontoloq Kolin Patterson indiyədək muzeyin aşağı mərtəbəsində yerləşən bu ekspozisiya haqqında belə demişdi: "Həyatın mənşəyi haqqında bir-birindən fantastik olan uğursuz hekayə həddən artıq çoxdur. Onlardan ən məşhuru 50 il bundan əvvəl hazırlanan və indiyədək muzeyin aşağı mərtəbəsində yerləşən atın təkamülü ekspozisiyasıdır. Atın təkamülü çox elmi qaynaqlar tərəfindən həqiqət kimi təqdim olunurdu. Lakin hazırda bu kimi ideyaları irəli sürən insanların fərziyyəsi mənim fikrimcə, spekulasiyadır".²

Bəs atın təkamül ssenarisi nəyə əsaslanır? Bu ssenari zamanın müxtəlif dövrlərində Hindistanda, Avropada, Cənubi və Şimali Amerikada yaşamış müxtəlif növ heyvanların skelet qalıqlarını ölçülərinə müvafiq ardıcılıqla sıralanmasını əks etdirən saxta sxemlər vasitəsilə hazırlanmışdır. Ayrı-ayrı tədqiqatçılar tərəfindən tərtib olunmuş, sayı 20-dən artıq olan at təkamülünün müxtəlif sxemləri mövcuddur, lakin təkamülçülər arasında bu heyvanın nəsil ağacı haqqında vahid fikir yoxdur. Onların hamılıqla qəbul etdikləri fərziyyəsi budur ki, 55 milyon il bundan əvvəl yaşamış itə bənzəyən və Eohippus adlanan canlı məxluq atın əcdadı olmuşdur. Ancaq milyon illər bundan əvvəl yox olmuş Eohippus indiyədək Afrikada yaşayan və atla heç bir oxşarlığı olmayan Hyrax heyvanının eynilə surətidir".³

Atın təkamülü haqqında iddianın qeyri-ardıcılığı hər yeni arxeoloji tapıntı ilə daha da aşkar olur. Müəyyən edilib ki, Eohippusun tapıldığı yerin həmin layında bu gün də mövcud olan (Eqans Nevadensis və Equus Occidentalis) at növlərinin qalıqları tapılmışdır.⁴ Deməli, müasir at və onun əcdadı adlanan Eohippus eyni zamanda yaşayırdılar və bu fakt irəli sürünən atın təkamülü ssenarisinin tamamilə mənasız olmasının aşkar isbatıdır.

Təkamülçü yazıçı Qordon R.Teylor yazdığı "Təkamülün böyük sirri" ("The great evolution mystery") kitabında atların növləri haqqında əfsanənin izahlarını verir və darvinizmin izah etməyə gücünün çatmadığı məsələləri müzakirə edir.

"Ola bilsin ki, darvinizmin ən ciddi zəifliyi ondan ibarətdir ki, paleontoloqlar canlı orqanizmlərin təkamül ardıcılığını irəli sürə bilmədilər və böyük təkamül dəyişikliklərini göstərə biləcək qohumluq əlaqələrini müəyyən edə bilmədilər. Yeganə inandırıcı nümunə kimi əsasən atların növləri gətirilir. Bu da faktıdır ki, bütün (silsilə) zəncir boyu - Eohippusdan başlayaraq Equusa qədər açıq-aşkar qeyri-ardıcılıq müşahidə olunur. İddia edilir ki, bu zəncir bədən ölçülərinin tədricən artmasını əks etdirir, amma bir pillə yuxarıda yerləşən (yəni sıranın başında yer alan) heyvanlardan bəziləri əslində Eohippus olan böyük yox, kiçikdir. Ola bilsin ki, müxtəlif qaynaqlardan əldə edilmiş növlərini müəyyən ardıcılıqla sıraya düzmək və onlara bu şəkildə inandırıcı görkəm vermək mümkün olsun, lakin tarixdə belə sıranın həqiqətə uyğun olmasını təsdiq edən heç bir sübut yoxdur".⁵

Bütün bu faktlar təkamül nəzəriyyəsinin ən tutarlı dəlilləri kimi təqdim edilən sxemlərin əsassız və uydurma olduğunu açıq-aydın göstərir. Bu hal təkamül nəzəriyyəsinin postulatlarının həqiqətə nə dərəcədə uyğun olması, onu ciddi qəbul etməyin mümkün olub-olmaması, onun müdafiəçilərinin hansı məqsədləri güdməsi və bunun üçün hansı üsullardan istifadə etməsi suallarının başa düşülməsində böyük rol oynayır.

1. Boyce Rensberger, Noustun Chronicle, 5 noyabr 1980-ci il, səh. 15.

2. Colin Patterson, NarrerXs, fevral 1984, səh. 60.

3. Francis Nitching, The Neck of Giraffe: Where Darwin Went Wrong, New York: Ticknor and Fields, 1982, səh. 30-31.

4. Francis Nitching, The Neck of Giraffe: Where Darwin Went Wrong, New York: Ticknor and Fields, 1982, səh. 30-31.

5. Gordan Rattray Taylor, The Great Evolution Mystery, London: Sphere Books, 1984, səh. 230.

TƏKAMÜLÇÜLƏRİN TAPILAN SKELET QALIQLARI MƏLUMATLARINA AİD YALANÇI ŞƏRHLƏRİ

İnsan təkamülü əfsanəsinin təfərrüatını araşdırmadan öncə cəmiyyətin əsas hissəsinin yarımeymun-yarınsan varlığın mövcud olması ilə razılaşdığı təbliğat metodlarına toxunmaq lazımdır. Bu təbliğat metodu arxeoloji tapıntılar əsasında düzəldilmiş "rekonstruksiyalardan" ibarətdir. Rekonstruksiya - "bərpa olunma", yəni heyvanın yalnız bir sümüyü tapıldığı halda onun rəsminin və ya maketinin düzəldilməsi deməkdir. Sizin bəlkə də qəzetlərdə, jurnallarda yaxud da filmlərdə gördüyünüz meymunabənzər insan rekonstruksiya yolu ilə düzəldilib. Əksər hallarda daşlaşmış qalıqlar dağınıq və natamam halda tapılır və buna görə də bunlara arxalanaraq nəyisə zənn etmək xəyala qapılmaq kimi bir şeydir. Bu səbəbdən təkamülçülərin bu qalıqlar əsasında həyata keçirdiyi rekonstruksiyalar təkamül ideologiyasının tələblərinin yerinə yetirilməsinə yönəldilib. Harvard Universitetinin antropoloqu Devid Pilbim bu faktı xüsusilə vurğulayır: "Paleoantropologiya sahəsində nəzəriyyə hər zaman səhih faktlar üzərində üstünlük qazanıb".⁵⁴

Rekonstruksiyaların məqsədi təsir altına daha asanlıqla düşən insanların görmə hissələrinə nüfuz etməkdən ibarətdir və beləliklə də onları bu məxluqların keçmişdə mövcud olmasına inandırmaqdır. Burada onu da vurğulamaq lazımdır ki, sümük qalıqlarının üzərində aparılan tədqiqatlar nəticəsində konkret obyektin yalnız ümumi cizgilərini müəyyən etmək olar. Xassələrin daha müfəssəl müəyyən olunması üçün parçalanmaya tez məruz qalan yumşaq toxumaların olması labüddür. Təkamül tərəfdarı yumşaq toxumaya öz mülahizəsi ilə istədiyi formanı asanlıqla verə bilər. Harvard Universitetindən Ernst A.Xuten bu halı belə izah edir:

"Yumşaq toxumaların "təkrar istehsalı" çox riskli bir işdir. Dodaqların, gözələrin, qulaqların və burun kimi orqanların onların altında yerləşən sümüklə heç bir əlaqəsi yoxdur. Yəni siz neandertal insanın kəlləsini hər hansı bir meymununun və ya filosofun başına eyni uğurla oxşada bilərsiniz. Qədim insanla-

Eyni bir kəllədən istifadə olunmaqla hazırlanan üç müxtəlif şəkil

1964-cü il, aprelin 5-də
"Sunday times" qəze-
tində nəşr olunan şəkil

Moris Uilson tərəfin-
dən çəkilmiş şəkil

N.Parker tərəfindən çəkilmiş və
"National Geographic" jurna-
lında 1960-cı ilin sentyabr ayın-
da nəşr olunmuş rəsm

Təkamülçülər qədim insanın zahiri quruluşunun rekonstruksiyasında əndazəni o qədər aşır-
lar ki, hətta tamamilə müxtəlif olan iki-üç cür üzü eyni kəlləyə quraşdırıla bilərlər. Avstralopi-
tek Robustus (Avstralopithecus robustus və ya Zinjanthropus) kəlləsindən zahiri görünüşün
bərpa olunmasında istifadə edilmişdir. Belə ki, eyni kəllə üç müxtəlif rekonstruksiyaların or-
taya çıxmasına səbəb olmuşdur, bu isə təkamül nəzəriyyəsi tərəfdarlarının "sübutları"nın
uyduruma olmasının aşkar dəlilidir. Qalıqların obyektiv olaraq şərh olunması və mifik rekons-
truksiyaların düzəldilməsi təkamülçülərin saxtakarlıqlarının hansı miqyasda olmasının par-
laq nümunəsidir. Lakin bu nümunə təkamülçülərin öz nəzəriyyəsinin yararlı olmasını sübut et-
mək üçün əl atdığı ən kobud saxtakarlıqlardan biridir.

Steven M.Stonley (Human Origins) tərəfin-
dən çəkilmiş şəkil

Mourice Wilson (From Age to Adam: the Se-
arch for the Ancestry of man) tərəfindən çə-
kilmiş şəkil

Junior Larousse, 1-ci cild, səh. 94

Gehemnisse der Urzeit und Menschen, səh. 200

Uydurulmuş şəkillər: təkamülçülər öz nəzəriyyə-sini isbat etmək üçün bilərəkdən özlərinə sərfəli olan görkəmi insanın qalıqlarda qalmayan forma və xassələrinə verirdilər, məsələn, burunun və dodaqların quruluşu, saçlar və saç düzümü, qaş-ların forması. Bundan əlavə, onlar tərəfindən uydurulmuş məxluqlar ailə çevrəsində, ovda və həm-çinin gündəlik həyatın başqa epizodlarında təsvir olunurdular. Ancaq bu şəkillər yalnız fantazi-yanın məhsuludur. Təkamülçülərin rekonstruk-siyalarını təsdiq edən bir dənə də qədim insan qa-lıqları tapılmayıb.

Junior Larousse, 1-ci cild, səh. 96

rın qalıqlarına əsaslanan bu cür rekonstruksiyalar heç bir elmi dəyər daşıyır və onlardan xalq kütləsini idarə etmək üçün istifadə olunur. Buna görə də onlara etibar etməyə dəyməz".⁵⁵

TƏKAMÜL SAXTAKARLIQLARI

Kütləvi informasiya vasitələri və elmi qaynaqlar tərəfindən təlqin olunan "meymunabənzər insan" surəti əslində arxeoloji tapıntılarla heç cürə təsdiq olunmur. Təkamülçülər uydurulmuş məxluqların rəsmlərini çəkirlər, ancaq bu məxluqların həqiqiliyini təsdiq edən qalıqların olmaması onları bərk narahat edir. Bu problemin "həlli üçün" onlar maraqlı metoddan - tapılmamış qalıqların "istehsalı" metodundan istifadə edirlər. Həmin metodun nümunələrindən biri elm tarixində böyük qalmaqala səbəb olmuş Piltadaun adamıdır.

Piltadaun adamı:

oranqutanın çənə sümüyü insanın kəlləsində!

1912-ci ildə məşhur həkim və eyni zamanda həvəskar paleontoloq Çarlz Douson İngiltərədə Piltadaun ətrafındakı dərədə çənə sümüyü və kəllənin bir hissəsini aşkar etmişdi. Çənə sümüyü meymunun çənəsinə bənzəsə də, dişlər və kəllə insanınkına oxşayırdı. Bu eksponatın yaşı 500 min il təyin olunmuş və o, "Piltadaun adamı" adlandırılmışdı. Bundan sonra bu nümunə müxtəlif muzeylərdə insan təkamülünün təkzibolunmaz sübutu kimi nümayiş etdirilirdi. 40 ildən artıq vaxt ərzində bu eksponata elmi məqalələr, müxtəlif şərhlər və rəsmlər həsr olunmuş, dünya universitetlərinin 500-dən artıq elmi işçisi "Piltadaun adamı" mövzusunda doktorluq dissertasiyaları hazırlamışdılar.⁵⁶ Məşhur amerikalı paloeantropoloq Q.F.Osborn 1935-ci ildə Britaniya Muzeyinə gəlişi zamanı belə demişdi: "Təbiət sürprizlərlə doludur və bu vacib tapıntı bəşəriyyətin tarixə qədərki dövrünə aiddir".⁵⁷

Britaniya Muzeyinin paleontologiya şöbəsindən Kennet Okli 1949-cu ildə bəzi qalıqlar üzərində yaşı təyin etmənin yeni metodundan istifadə etmək fikrinə düşdü. Bu metod "Piltadaun adamı" üzərində də sınaqdan keçirildi. Nəticə hey-rətətamiz oldu. Testin nəticələri ilə aydın oldu ki, Piltadaunun çənə sümüyünün tərkibində fluor yoxdur, bu isə öz növbəsində sümüyün yerin altında bir neçə ildən çox qalmamasından xəbər verirdi.

Oranqutanın çənə sümüyü insanın kəlləsində

1

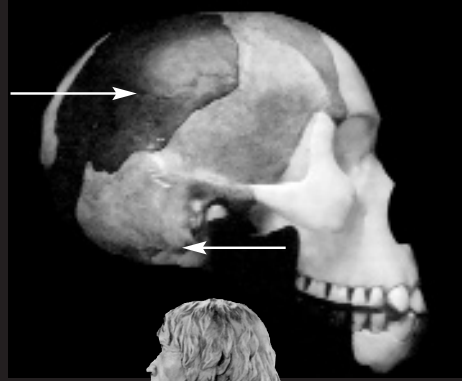
Qazıntı halında tapılan qalıqlar Çarlz Douson tərəfindən aşkar edilmiş və ser Artur Vudvorda verilmişdi.

2

"Məşhur" kəllə iki müxtəlif qalıqın vahid konstruksiya şəklində quraşdırılması ilə əldə olunmuşdur.

İnsan kəlləsinin hissəsi > Oranqutanın çənə hissəsi <

3

Kəllənin bu modelinə müvafiq olaraq sonralar rekonstruksiyaların və rəsmlərin çoxsaylı surəti hazırlanmış, 500-dən artıq elmi məqalə yazılmışdır. Quraşdırılmış kəllənin əsli Britaniya Muzeyində sərgiyə qoyulmuşdu.

4

Bu tapıntıdan 40 il sonra Pilt-daun qalıqlarının sadəcə olaraq saxta olması elan edilmişdi.

Özündə ftorun kiçik miqdarını daşıyan kəllə çox güman ki, bir neçə min il yer altında qalmışdı. Həmin metod əsasında həyata keçirilən sonrakı xronoloji tədqiqatlar kəllənin yaşının həqiqətən də cəmi bir neçə min il olmasını təsdiq etdi. Qalıqların yanında tapılan alətlər isə polad alətlərlə yonulmuşdu və məlum olmuşdu ki, bunlar adi saxtakarlıqdır.⁵⁸ Bu saxtakarlıq Veynerin 1953-cü ildə apardığı müfəssəl analizlərdən sonra birmənalı şəkildə üzə çıxmışdır. Kəllə 500 il əvvəl yaşamış insana, çənə sümüyü isə təzəcə ölən oranqutana məxsus idi. Dişlər xüsusilə seçilmiş və onları sonralar insan dişlərinə bənzətmək üçün əvvəlcədən cilalanmış diş yuvalarına quraşdırıb keçirmişdilər. Detallara qədimdən qalma görkəmi vermək üçün kalium dixromatin köməyi ilə ləkələr çəkilməmişdi. Lakin sümükləri turşuya salandan sonra ləkələr yox olurdular. Saxtakarlığı aşkar etmiş qrupdan Le Qross Klark öz təəccübünü gizlətmədən deyirdi: "Dişlərin üzərindəki süni izlər aydın görünür və maraqlıdır, onlar necə diqqətdən kənar qalıblar".⁵⁹ 40 ildən artıq vaxt ərzində Britaniya Muzeyində saxlanılan "Pilt Daun adamı" bütün bunlardan sonra tezliklə oradan yığışdırıldı.

Nebraska adamı: donuz dişi

1922-ci ildə Amerikanın Təbiət Tarix Muzeyinin direktoru Henri F. Osborn Qərbi Nebraskada İlan çayının yaxınlığında pliosen dövrünə aid olan azı diş qalığının tapılması haqqında məlumat vermişdi. İddiaya görə, diş özündə meymunun və insanın ümumi səciyyəvi xüsusiyyətlərini daşıyırdı. Geniş elmi diskussiyalar özünü çox gözlətmədi. Bəziləri deyirdi ki, bu diş pitekantropun dişidir, bəziləri isə bildirirdi ki, insanın. Qızğın mübahisələr bitdi, mübahisələrin səbəbkarını isə "Nebraska adamı" adlandırdılar. Bundan dərhal sonra onun elmi adı da qoyuldu - *Hesperopithecus haroldcookii*. Çox nüfuzlu alimlər Osbornu müdafiə etdilər. Cəmi bir dişin əsasında Nebraskanın kəllə və bədəninin rekonstruktiv rəsmləri çəkildi. Sonra isə onun ailə çevrəsində həyat yoldaşı və uşaqları ilə birlikdə şəkilləri dərc olundu.

Bütün bu ssenari yalnız bir dişin əsasında qurulmuşdu. Təkamülçülər bu xülyaya o qədər bağlanmışdılar ki, tədqiqatçı Uilyam Brayan tez-tələsik qərarların qəbul olunmasının əleyhinə çıxış edəndə, təkamülçülərin çox kəskin tənqid atəşinə məruz qalmışdı.

Lakin 1927-ci ildə skeletin digər hissələri aşkar olundu. Yeni tapılmış hissələrə əsasən diş nə insana, nə də meymuna məxsus deyildi. Məlum oldu ki, diş nəslə kəsilməmiş Amerika qabanı (çöl donuzu) növü olan "*Prodthennops*"a

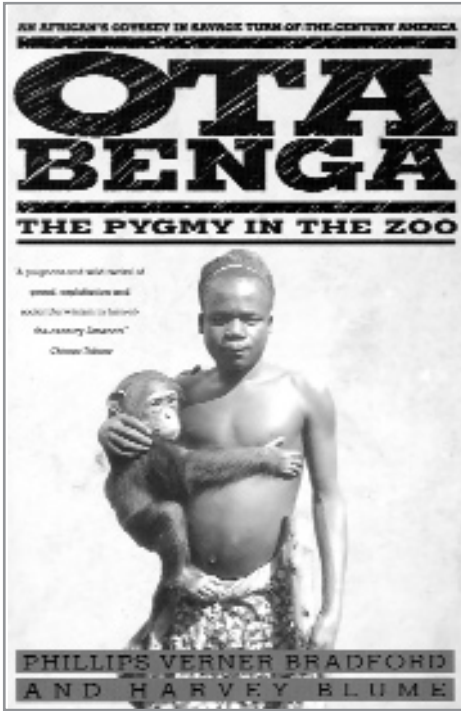
1922-ci il iyun ayının 24-də "Illustrated London News" jurnalında çap olunmuş bu rəsm yalnız bir dişin əsasında çəkilmişdi. Lakin bu dişin nə insana, nə də meymunabənzər məxluqa aid olmadığı, onun yalnız nəslə kəsilməmiş donuz növünə məxsus olması məlum olanda təkamülçülər dərindən məyus olmuşdular.

məxsus imiş. Uilyam Qreqorun bu səhvə aid məqaləsi "Science" jurnalında "Göründüyü kimi Hesperopithecus nə meymundur, nə də insan" başlığı ilə çap olunmuşdu.⁶⁰ Axır nəticədə Hesperopithecus haroldcooki-nin və onun ailəsinin bütün rəsmləri ədəbiyyatdan çıxarıldı.

Ota Benqa: qəfəsə salınmış Afrika aborigeni

Darvinin "İnsanın mənşəyi" kitabında insanın meymunabənzər məxluqdan törəməsi iddiasından sonra bu ssenarinin təsdiqlənməsi üçün qalıqların axtarışına başlanmışdı. Amma bəzi təkamülçülər inanırdılar ki, təkcə meymunabənzər insanın qalıqları deyil, həmçinin canlı fərdlər də dünyanın müxtəlif qitələrinə tapılacaqdır. XX əsrin əvvəllərində "canlı keçid formasının" axtarışları vəhşilik dərəcəsinə çatmışdı. Bu vəhşiliyin nümunəsi 1904-cü ildə Konqoda təkamülçü tədqiqatçı Samuel Verner tərəfindən tutulmuş Ota Benqa adlı piqmeyin (cırtdanın) əhvalatıdır. Ota Benqa adı onun öz dilində "dost" mənasını daşıyırdı. O, evli idi və iki uşağı var idi. O, zəncirlənib heyvan kimi qəfəsə salınmış və Amerikaya Müqəddəs Luis adına dünya sərgisinə yola salınmışdı. Yerli təkamülçü alimlər onu meymunların müxtəlif növləri ilə birlikdə bir qəfəsə salıb insana ən yaxın olan "keçid forması" kimi nümayiş etdirirdilər.

İki ildən sonra onun yerini dəyişib Nyu-Yorkun Bronks zooparkında şimpanze, Dinah qorillası, Dohunq oranqutanı ilə birlikdə yerləşdirib, insanın qədim əcdadı kimi təqdim etdilər. Zooparkın müdiri təkamülçü həkim Uilyam T.Honedei öz məruzələrində belə nadir keçid formasının öz zooparkında olmasının şərafəti haqqında tez-tez danışır, zooparka gələn adamlar isə Ota Benqa ilə hey-

vanla davranırmış kimi rəftar edirdilər. Ota Benqa sonda alçaldılmalara, təhqirlərə və rüsvayçılığa dözməyərək intihar etdi.⁶¹

Pilt Daun, Nebraska və yaxud Ota Benqa... Bütün bu qalmaqallar təkamülçülərin öz məqsədlərinə çatmaq və öz nəzəriyyələrini isbat etmək naminə "məqsəd vasitəni doğruldur" prinsipinə əsaslanaraq, hər bir yanlış elmi metodlardan istifadə etməsindən xəbər verir.

Məhz bu nöqtəyi-nəzərdən insan təkamülü əfsanəsinin belə demək mümkünsə, başqa "sübutlarına" baxdıqda oxşar vəziyyətlə qarşılaşmaq olar: uydurma dolu hekayələr və onların yaşaması uğrunda hər şeyə hazır olan könüllülər dəstəsinin mövcudluğu göz qabağındadır.

İNSANIN TƏKAMÜLÜ SSENARİSİ

Biz əvvəlki fəsillərdən belə nəticəyə gəlirik ki, təbiətdə canlı orqanizmlərin təkamülünə imkan yaradan mexanizm mövcud deyil; canlıların bütün növləri təkamül prosesi nəticəsində deyil, bizim onları tanıdığımız kimi, bir-birindən asılı olmadan yaradılmışlar. Buradan da aydındır ki, "insanın təkamülü" həyata keçməsi qətiyyən mümkün olmayan uydurmadır. Bəs müxtəlif hekayələr uyduran təkamülçülər bu zaman nəyə əsaslanırlar? Onların istinad nöqtəsi istədikləri kimi şərh edə bildikləri skelet qalıqlarının bolluğu olmuşdur. Tarix boyu 6000-dən çox meymun növü yaşamışdır. Meymunların əksəriyyətinin nəslı kəsilmiş və müasir dövrə meymunların yalnız 120 növü gəlib çatmışdır. Təkamülçülər nəslı kəsilmiş meymunların kəllələrindən və sümüklərindən özlərinə sərfəli şəkildə istifadə edib, onları boy sırası ilə kiçikdən böyüyə qədər bir cərgəyə düzmüş və bu sıraya nə vaxtsa nəslı kəsilmiş insan irqinə mənsub kəllələri də əlavə etmişlər. Beləliklə də "insanın təkamülü" ssenarisi yaranmışdır. Bu ssenariyə görə, insanlar və bugünkü meymunlar ümumi əcdaddan törəmişlər. Zaman keçdikcə bu məxluqlar təkamül prosesinə məruz qalıblar, bunun nəticəsində onların bir hissəsindən meymunlar, digər hissəsindən isə insanlar əmələ gəlib. Lakin bütün paleontoloji, anatomik və bioloji məlumatlar təkamül nəzəriyyəsinin bu və ya başqa iddialarının əsassız və köhnəlmiş olmasından xəbər verir.

Saxtakarlıqlar, faktların təhrif edilməsi, aldatmalar, uydurulmuş rəsm və şərhlər istisna olmaqla, meymunla insan arasında olan qohumluq əlaqəsinə aid hər hansı bir əhəmiyyətli dəlil-sübut yoxdur. Skelet qalıqları da sübut edir ki, tarix boyu insanlar insan, meymunlar isə meymun olaraq qalmışlar. Təkamül nəzəriyyəsi tərəfdarları tərəfindən insanların "əcdadı" kimi təqdim olunan bəzi qalıqları təxminən 10 min il bundan əvvəl yaşamış, lakin sonradan nəslı kəsilmiş qədim insan irqlərinə məxsusdur. Həmçinin müasir dövrdə elə xalqlar var ki, onların fiziki quruluşu və xüsusiyyətləri nəslı kəsilmiş insan irqlərinə bənzər

yir. Ən əsası isə insanlar və meymunlar anatomik cəhətdən çox fərqlənirlər və onlar təkamül prosesi nəticəsində əmələ gələ bilən irqlərdən deyillər. Bu cür fərqlərdən biri "dik yerimə"dir. Dik yerimə yalnız insanlara xasdır və insanları digər canlı məxluqlardan fərqləndirən ən vacib xüsusiyyətlərdən biridir.

İnsanın uydurulmuş nəsil ağacı

Darvinizmə görə, müasir insanlar meymunabənzər məxluqlardan yaranmışlar. 4-5 milyon il bundan əvvəl başlayan prosesin gedişində meymunla insan arasında "keçid formaları"nın olması zənn edilir. Uydurulmuş ssenaridə dörd əsas "kateqoriya" sadalanır:

1. Australopithecus - (avstralopitek)
2. Homo habilis - (bacarıqlı insan)
3. Homo erectus - (dikyeriyən insan)
4. Homo sapiens - (şüurlu insan)

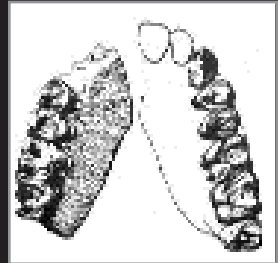
Təkamülçülər insanın belə demək mümkünsə, ilk meymunabənzər əcdadı zənn etdikləri canlıyı "cənub meymunu" mənasına gələn "Australopithecines" adlandıırırdılar. Əslində isə bu canlı nəslə kəsilməmiş meymun növündən başqa bir

Təkamülçülərin yeganə ilham qaynağı çənə sümüyü olmuşdur

Geheimnisse der Urzeit, Tiere und Menschen, sah. 139

Ramapitekin (ramapitnekus) ilk tapılan qalıqları iki-hissəli natamam çənədən ibarət idi (bax: sağdakı şəkil). Ancaq təkamülçü rəssamlar heç utanmadan yalnız bu iki qalıqlara əsaslanaraq o saat ramapiteki, onun ailəsini və yaşam mühitini təsvir etmişdilər. "Keçid forma"sı olması iddia edilən ramapitekin və başqa məxluqların adı meymunlar olması sübuta yetirildikdə, onlar təkamülçülər tərəfindən heç bir izahət gətirilmədən, tələm-tələsik şəkildə insanın nəsil şəcərəsindən kənar edildi.⁶²

şey deyildi. Australopithecines-lər müxtəlif - bəziləri iri, digərləri isə daha xırda və zərif bədən quruluşlu olurlar. Təkamülçülər insanın təkamülünün növbəti mərhələlərini "homo", yəni "insan" adlandırdılar. İddiaya görə, homo silsiləsindən olan məxluqlar Australopithecines-lə müqayisədə daha çox inkişaf etmişdilər. Təkamülçü nəşrlərdə və dərs vəsaitlərində tez-tez rast gəldiyimiz "Yava insanı"nı, "Pekin insanı"nı, "Lucy" adlanan skelet qalıqlarını yuxarıda sadalanan növlərin birinə aid etmək olar. Bu növlərin həmçinin yarımnövlərə bölünməsi güman edilir.

Təkamülçülər Australopithecus-Homo habilis-Homo erectus-Homo sapiens ardıcılığını irəli sürməklə elə bir təsəvvür yaratmaq istəyirdilər ki, sanki hər bir növ ondan sonra gələn növün əcdadı olmuşdur. Bununla belə antropoloqların son tədqiqatları Australopithecus, Homo habilis və Homo erectus növlərinin eyni zamanda, lakin dünyanın ayrı-ayrı yerlərində yaşadığını təsdiq edir. Həmçinin Homo erectus sinfinə aid edilmiş insanlar lap müasir dövrə qədər Homo sapiens Neandertalensis və Homo sapiens-lə (müasir insanla) yanaşı eyni dövrdə, yan-yanaya yaşamışlar. Yəni həmin fakt bu canlıların bir-birinə əcdad olması iddiasını aydın və qəti surətdə təkzib edir.

Nəticədə bu sahədə olan bütün elmi məlumatlar, tədqiqatlar və təkamülçülər tərəfindən təqdim olunan skelet qalıqları insanın heç vaxt təkamül prosesinə məruz qalmadığından xəbər verir. Bu qalıqların bir hissəsi meymun növlərinə, digər hissəsi isə müxtəlif insan irqlərinə məxsusdur. Bəs onda qalıqların hansıları insanlara, hansıları meymunlara məxsusdur? Və bunlardan hansısa birini "keçid forması" saymaq olarmı? Bu suallara cavab tapmaq üçün kateqoriyaları ardıcılıqla nəzərdən keçirək.

Avstralopitek meymunların bir növüdür

Birinci kateqoriyaya aid edilən avstralopitek "cənub meymunu" deməkdir. Hesab edilir ki, bu məxluqlar 4 milyon il bundan əvvəl Afrikada yaşamış və onların nəslə eramızdan 1 milyon il əvvəl kəsilmişdir.

Avstralopiteklər arasında fərqlər var. Onların ən qədim növü A.afarensis sayılır, sonra daha xırda sümüklü A.afrikanus və daha iri sümüklü A.robustus gəlir. Bəzi tədqiqatçıların fikrincə, A.boissesi ayrı növdür, digərləri isə iddia edirlər ki, bu, A.robustusun yarımnövdür.

Avstralopiteklərin bütün növləri müasir meymunlara bənzəyən nəslə kəsilmiş meymunlardır. Bütün bu növlərin beyninin həcmi şimpanzenin beyninin həc-

mi ilə ya eynidir, ya da daha kiçikdir. Əllərdə və ayaqlarda ağaclara dırmaşmaq üçün çıxıntılar var, arxa pəncələr isə hər hansı predmeti qucaqlamaq xüsusiyyətinə malikdir, boyları qısadır (maksimum 130 sm) və avstralopiteklerin erkəkləri müasir meymunlarda olduğu kimi, dişlərdən iri olmuşdur. Kəllə quruluşunda mövcud olan çoxsaylı oxşarlıqlar, bir-birinə yaxın yerləşən gözlər, iti azı dişləri, çənənin forması, uzun əllər və qısa ayaqlar sübut edir ki, bu meymunlar müasir həmcinslərindən heç nə ilə fərqlənmir.

Bu halda təkamül nəzəriyyəsi tərəfdarlarının iddiası ondan ibarətdir ki, avstralopiteklerin anatomik cəhətdən meymunlara bənzəməsinə baxmayaraq, onlar insan kimi dik yerimə qabiliyyətinə malikdir və buna digər meymunlar arasında rast gəlinmir. Meymunların "dik yeriməsi" haqqında olan fərziyyələr onilliklər boyu Riçard Liki və Donald Cohanson kimi təkamülçü paleoantropoloqlar tərəfindən müdafiə olunurdu.

Buna baxmayaraq, bir çox alimlərin avstralopitek skeleti üzərində apardığı saysız-hesabsız tədqiqatlar nəticəsində təkamülçülərin bu iddiasının doğru olmadığı məlum olmuşdur. Avstralopitekin skelet qalıqları üzərində böyük həcmdə iş aparan İngiltərənin və Amerikanın ən məşhur anatomları lord Solli Sukkerman və professor Çarlz Oksnard müəyyən etmişlər ki, bu canlılar müasir meymunlar kimi yeriməmişlər. İngiltərə hökumətinin köməyi ilə tərkibində 15 il ərzində bu canlıların sümükləri üzərində tədqiqat aparan lord Sukkermanın da olduğu, beş nəfərdən ibarət qrup təşkil edilmişdi. Sukkermanın özü təkamül nəzəriyyəsi tərəfdarı olsa da, o, belə nəticəyə gəlmişdi ki, avstralopitek dik yerimə xüsusiyyəti olmayan meymun növlərindən biridir.⁶³ Bu sahədəki işləri ilə tanınmış təkamülçü anatom Çarlz Oksnard isə avstralopitekin və müasir orangutanın skeletləri arasında oxşarlıqlar müəyyən etmişdi.⁶⁴

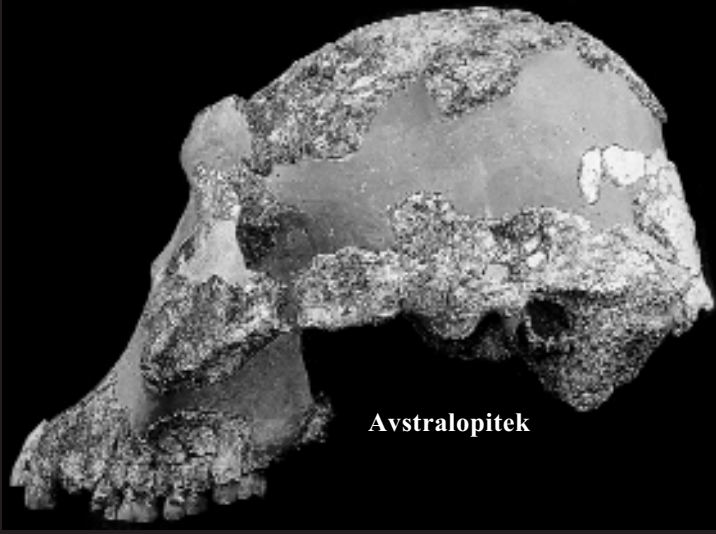
1944-cü ildə İngiltərənin Liverpul Universitetinin bir qrup alimi son nəticəyə gəlmək üçün avstralopitekin skeleti üzərində ətraflı tədqiqatlar aparmışdı. Yekun nəticə budur: "Avstralopiteklər dördayaqlılardır".⁶⁵

Bir sözlə, avstralopiteklər insana heç bir aidiyyəti olmayan, nəslə kəsilməmiş meymun növü olmuşlar.

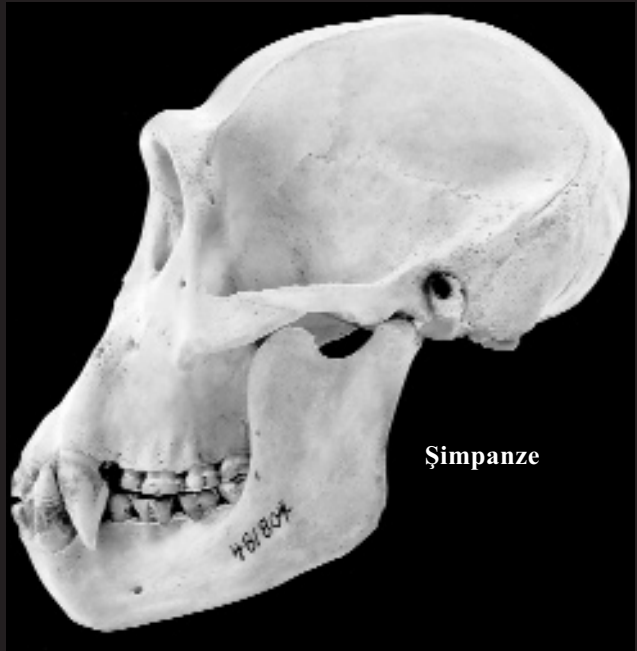
Bacarıqlı insan (Homo habilis): insana çevirməyə çalışdıqları meymun

Şimpanze ilə avstralopitekin skelet və kəllə quruluşlarının oxşarlığı haqqında dəlillər və bu canlıların ikiayaqlı olmalarının təkzib edilməsi təkamülçü paleontoloqları çətin vəziyyətə salmışdır. Axı xəyali təkamül sxemində avstra-

Avstralopitek - şimпанze ilə oxşarlıq

Avstralopitekin (soldakı şəkil) və şimпанzenin (sağdakı şəkil) çənə sümüyündəki aşkar oxşarlıqlar onu sübut edir ki, insanın əcdadı kimi təqdim edilən avstralopitek əslində meymun növlərindən biridir.

Avstralopitek - şimpanze ilə oxşarlıq

İnsanın qazıntı halında tapılan ilk skelet qalıqları Efiopiyanın Xadar adlanan yerində tapılan AL 288-1 və yaxud "Lyusi" adlandırılmış skelet olmuşdur. Alimlərin zənninə, o, avstralopitekin aferensis növünə aid idi. Təkamülçülər Lyusinın dik yeriyən məxluq olduğunu sübut etmək üçün xeyli vaxt və əmək sərf etmişlər, lakin qalıqların müasir analizi Lyusinın dik yerimə qabiliyyətinə malik olmayan şimpanze olduğunu isbat etmişdir.

Şəkilə göstərilən avstralopitek aferensis AL 333-105 qalığı şimpanzenin eyni növünün cavan fərdinə məxsus olmuşdur, məhz buna görə kəllə sümüyünün üzərində olan çöküntü hələ yaxşı inkişaf etməmişdir.

lopitekin ardınca Homo erectus gəlirdi. "Homo" sözü "insan" deməkdir, Homo erectus isə insan kateqoriyasına aiddir və dik (şaquli) skeletə malikdir. Meymun növlərindən biri olan avstralopitekdən skeletin quruluşu ilə müasir insandan heç nə ilə fərqlənməyən Homo erectus-a açıq-aydın olan keçid hətta təkamül nəzəriyyəsinə görə də mümkün deyil. Deməli, "qarşılıqlı əlaqə", yəni "keçid forması" lazımdır. Və məhz bu labüdlük "Homo habilis" məfhumununun meydana gəlməsinə səbəb oldu.

Homo habilis təsnifatı 1960-cı ildə "arxeoloji tapıntı ovçuları" - Liki ailəsi tərəfindən irəli sürülmüşdür. Liki ailəsinin fikrincə, onlar tərəfindən Homo habilis kimi təsnif edilmiş bu yeni növ dik yeriyə bilirdi, nisbətən böyük ölçüdə olan beyinə malik idi və daş ağacdan olan əmək alətlərindən istifadə edə bilirdi. Deməli, o, insanların əcdadı ola bilərdi.

Ancaq 80-ci illərin ortalarında tapılmış həmin növün skelet qalıqları bu baxışları tamamilə dəyişdirdi. Bernard Vud və Lorinq Breys yeni qalıqlar üzərində işləyərək belə nəticəyə gəldilər ki, "əmək alətlərindən istifadə etməyi bacaran insan" mənasını verən "Homo habilis" əslində "əmək alətlərindən istifadə etməyi bacaran Cənubi Afrika meymunu", yəni australorithesus habilis kimi təsnif edilməlidir. Australorithesus meymunu ilə bu növün çox oxşarlıqları var idi: avstralopitekdəki kimi uzun əllər, qısa ayaqlar və meymunabənzər skelet şəklində. Çənə forması müasir meymunların çənəsi ilə tamamilə eynidir. 550 kub santimetr təşkil edən beyin ölçüsü isə ayrı-ayrılıqda bu canlıların hər birinin meymunlara aid olmasının ən bariz əlamətidir. Bəzi təkamülçülər tərəfindən ayrı növ kimi təqdim edilmiş Homo habilis bütün başqa avstralopiteklər kimi, əslində bir meymun növü olmuşdur.

Sonrakı illərdə aparılmış tədqiqatlar Homo habilis-la avstralopitekin oxşarlığını bir daha isbat etmişdi. 1984-cü ildə Tim Uayt özündə müasir meymuna xas olan beynin kiçik ölçüsünü, uzun əlləri və qısa ayaqları daşıyan ON62 skeletini və kəllənin qalıqlarını aşkar etmişdi.

1994-cü ildə Amerika antropoloqu Holli Smit tərəfindən aparılmış daha müfəssəl tədqiqatlar göstərdi ki, Homo habilis insan yox, meymundur. Australorithesus, Homo habilis, Homo erectus və Homo neandertalensis kimi növlərin dişlərini analiz etmiş Smit belə nəticəyə gəlir:

"Bizim tərəfimizdən dişlərin quruluşu və inkişafı meyarı əsasında aparılmış analizlər Australorithesus-un və Homo habilis-in Afrika meymunlarının eyni kateqoriyasına aid olmasından xəbər verir. Amma Homo erectus-la

Neandertalensis öz quruluşları baxımından müasir insanlara uyğun gəlirlər".⁶⁶

Həmin ildə anatolmlar Fred Spur, Bernard Vud və Frans Zonneveld tamamilə başqa üsuldən istifadə edərək eyni nəticəyə nail olmuşdular. Bu üsul müvazinətin qorunmasına cavabdeh olan daxili qulağın yarım dairəvi kanallarının müqayisəli analizinə əsaslanırdı. Dikyeriyən insanın və yaribükülü yeriyən meymunun qulaq kanalları arasında konkret fərqlər mövcud idi. Bu tədqiqatların nəticəsində bəlli oldu ki, Australorithecus-un və Homo habilis-in daxili qulağının kanalları müasir meymunların kanalları ilə oxşardır və Homo erectus-un qulaq kanalları müasir insanın qulaq kanallarına bənzəyir.⁶⁷

Bu kəşf iki çox vacib nəticə çıxarmağa imkan yaratmışdır:

1. Homo habilis adlandırılan skelet qalıqları Homo, yəni insan təcnifatına yox, Australorithecus, yəni meymun təsnifatına aiddir.

2. Homo habilis və Australorithecus yaribükülü vəziyyətdə yeriyirlər və bu fakt onların meymunabənzər skelet quruluşuna malik olmasından xəbər verirdi. Yəni onların insanla heç bir əlaqəsi yox idi.

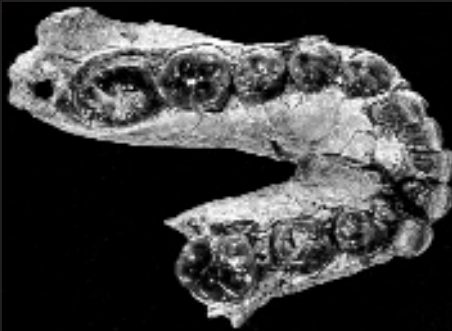
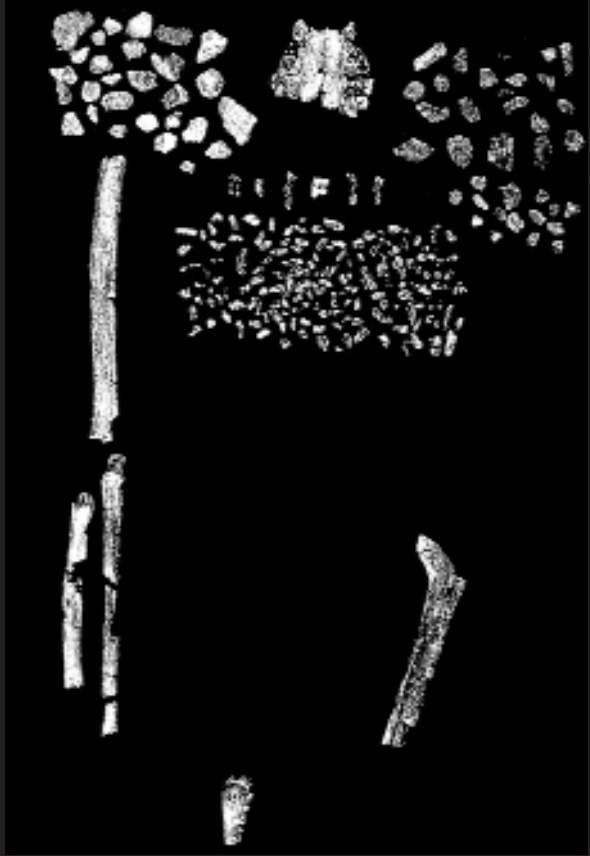
Rudolfensis insanı (Homo Rudolfensis): sifətin səhvən yenidən qurulması

Homo rudolfensis istilahından 1972-ci ildə Keniyada Rudolf çayının ətraflarında tapılmış skelet qalıqları üçün istifadə olunur. Həmin ad qalıqların guya təqdim etdikləri növə də verilmişdir. Əksər paleoantropoloqlar bu faktla razılaşır ki, Homo rudolfensis qalıqları başqa növə yox, Homo habilis, yəni meymun növünə aiddir.

Qalıqları aşkar edən Riçard Liki "KNM-ER 1470" adlandırılan kəllənin yaşını 2,8 milyon il olduğunu müəyyən etmiş və bunu antropologiya tarixində olan ən böyük tapıntı kimi təqdim etmişdi. Təbii ki, bu hadisə böyük maraq doğurmuşdu. Tapılan canlılığın kəllə ölçüləri avstralopitekə olduğu kimi idi, sifəti isə insan sifətinə bənzəyirdi. Likinin fikrincə, bu canlı avstralopitekə insan arasında olan itirilmiş həlqə idi. Lakin bir qədər sonra aydın oldu ki, rəsmi elmi jurnalların üzərində yerləşdirilən KNM-ER 1470 kəlləsinin "insan" üzünün şəkli yenidən qurulması (rekonstruksiya) zamanı bəlkə də qəsdən buraxılmış səhvlər nəticəsində ortaya çıxmışdır. İnsan sifətinin anatomiyası sahəsində ixtisaslaşan professor Tim Bromeyc 1992-ci ildə kompüter vasitəsilə aşkar edilmiş həqiqət haqqında bunları söyləyir:

Bacarıqlı insan (*Homo habilis*): meymunun daha bir növü

Təkamülçülər çox uzun müddət ərzində iddia edirdilər ki, onların bacarıqlı insan (*Homo habilis*) adlandırdıqları məxluq dikyeriyən olmuşdur. Beləliklə, onların fikrincə, insanla meymun arasındakı aralıq keçid mərhələni təşkil edən çatışmayan həlqə nəhayət ki, tapılmışdır. Ancaq 1986-cı ildə paleontoloq Tim Uayt tərəfindən tapılmış və ON62 adlandırılan *Homo habilis*-in yeni qalığı bu iddiaları tamamilə təkzib etmişdir. Qalıqların bu hissələri göstərdi ki, *Homo habilis* müasir meymunlar kimi uzun ön ətraflara malik canlı olmuşdur. Bu skelet qalığı *Homo habilis*-in ikiayaqlı və dikyeriyən məxluq olması iddialarına son qoydu. *Homo habilis* də meymundan başqa bir şey deyildi.

Soldakı şəkilə: bu tip meymunların xüsusyyətlərini, yaxşı inkişaf etmiş kəsici dişləri və xırda azı dişlərini, dördkünc çənə sümüyünün formasını ən parlaq formada nümayiş etdirən "ON 7 *Homo habilis*" çənə qalığı təqdim olunmuşdur. Bütün bu xassələr müasir meymunlara məxsusdur. Başqa sözlə, *Homo habilis* çənəsi məxluqun bu növünün adı meymun olmasını isbat etmişdir.

"KNM-ER 1470-in yenidən qurulması (rekonstruksiyası) zamanı sifət müasir insanda olduğu kimi demək olar ki, kəlləyə paralel yerləşdirilmişdir. Ancaq aparılmış tədqiqatlar sifətin kəlləyə daha əyilmiş vəziyyətdə yerləşməsinə tələb edir. Bu cür yerləşdirmədə biz avstralopitekdə olduğu kimi meymunabənzər sifət əldə edə bilərik".⁶⁸

Təkamülçü paleoantropoloq C.Kronin bu məsələyə dair belə deyir:

"Kobud şəkildə formalaşmış sifət, kəllənin kiçik eni və iri azı dişləri - KNM-ER 1470 kəlləsinin ilkin xüsusiyyətləri avstralopitek kəlləsinə də xasdır. KNM-ER 1470 də Homo-nun başqa ibtiddi nümunələri kimi nazik-sümüklü avstralopiteklərlə quruluş etibarilə çox oxşarlıqlara malikdir. Bu xüsusiyyətlər Homo-nun sonrakı nümunələrində (yəni Homo erectus-da) aşkar olunmur".⁶⁹

Miçiqaq Universitetindən (ABŞ) Ç.Lorinq Breys KNM-ER 1470-in çənə və diş quruluşu ilə əlaqədar bir sıra analizlər apararaq eyni nəticəyə gəlmişdir:

"İri çənə və azı dişlərinin tutduğu boşluq KNM-ER 1470-in sözün əsl mənasında avstralopitekin sifət və dişlərinə malik olmasından xəbər verir".⁷⁰

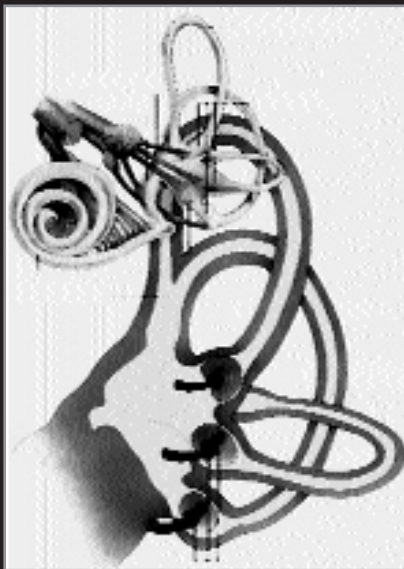
KNM-ER 1470-i Likidən heç də az tədqiq etməmiş Con Hopkins adına universitetin (ABŞ) paleoantropoloqu, professor Alan Uolker bildirir ki, bu məxluq insan növünə, yəni Homo habilis və ya Homo rudolfensis-ə yox, əksinə, Australorithecus sinfinə aid edilməlidir.⁷¹

Bir sözlə, Homo habilis və ya Homo rudolfensis-i Australorithecus-la Homo erectus-un arasında olan keçid forması kimi təqdim etmək istəyən bu cür təsnifatlar tamamilə uydurmadır. Bu məxluqların hər biri Australorithecus silsiləsinin adı nümayəndəsidir və bu faktla bu gün tədqiqatçıların çoxu razılaşıır. Bu məxluqların bütün anatomik xüsusiyyətləri onların meymun növünə aid olmasından xəbər verir. Onların ardınca gələn "Homo" qalıqları isə həqiqətən də insana məxsusdur.

Dik yeriyan insan (Homo erectus) və bundan sonrakı növlər: həqiqi insan tipləri

Təkamülçülərin uydurulmuş sxeminə görə, homo növünün daxilində olan təkamül belədir: əvvəlcə Homo erectus, sonra Homo sapiens archaic, neandertal, cro-magnon və müasir insan... Lakin bu təsnifat əslində yalnız insanların xüsusi irqlərini təmsil edir. Onların arasında olan fərqlər eskimosla zənci və yaxud piqmeylə avropalı arasında olan fərqdən artıq deyil.

**Daxili qulağın quruluşunun təhlilinin nəticələri:
meymündən insana olan keçid yoxdur**

Meymunun və insanın daxili qulağının yarım dairəvi borucuqlarının quruluşunun müqayisəli təhlili göstərdi ki, insanın əcdadları adlandırılan canlılar əslində meymunlardır. Australorithesus və Homo habilis-də daxili qulağın borucuqları meymunlara, Homo erectus-da (dikyeriyən insanda) isə insana xas olan quruluşa malikdir.

Əvvəlcə, təkamülçülərin zənnincə ibtidai növ sayılan Homo erectus-u göz-dən keçirək.

"Erect" istilahlı "dik" mənasını ifadə edir, Homo erectus isə "dik yeriyən insan" deməkdir. Təkamülçülər bu insanları öncəkilərdən "erect" kəlməsi ilə ayırmağa məcbur olmuşdular. Çünki Homo erectus-un bütün qalıqları Australorithesus-dan və ya Homo habilis-dən fərqli olaraq, dik (şaquli) skeletə malikdir. Homo erectus-la müasir insanın skeletləri isə bir-birindən heç nə ilə fərqlənmir.

Təkamülçülər Homo erectus-u orta insan kəllə ölçülərindən kiçik olan kəllə ölçüsünə (900-1100 cm.kub) və qalın qaşüstü çıxıntılara görə ibtidai növ sayırlar. Halbuki indi də dünyada Homo erectus-la eyni kəllə sümüyü həcminə malik olan (məsələn, piqmeylər) və yaxud onda olduğu kimi qaşüstü çıxıntılara malik olan insanlar (məsələn, Avstraliya aborigenləri) yaşayır.

Kəllə sümüyünün həcmi qabiliyyəti və ya zehni imkanları əsla əks etdirmir. Ağıl, zəka, dərrakə səviyyəsi kəllə sümüyünün həcmindən deyil, beyində olan nizamdan asılıdır.⁷²

Homo erectus-u dünyaya təqdim edən skelet qalıqları Asiyada tapılmış və "Pekin insanı" və yaxud "Yava insanı" adlandırılmışdır. Ancaq vaxt ötdükcə aydın olmuşdur ki, bu iki tapıntıya da etibar etmək olmaz. Pekin insanı gipsdən düzəldilmişdi və orijinalı itirilmiş modeldən ibarət idi. Yava insanı isə kəllənin özündən bir neçə metr uzaqlıqda tapılmış qırıq sümükdən və qırıq kəllə hissələrindən ibarət idi. Onların canlıya məxsus olmasının isbatı mümkün deyil. Afrikada tapılan Homo erectus bu səbəbdən daha çox əhəmiyyət kəsb etməyə başlamışdı. (Burada qeyd etmək lazımdır ki, Homo erectus qalıqlarının bir hissəsi təkamülçülər tərəfindən Homo ergaster adlı digər təsnifata daxil edilmiş və bu da onların arasında fikir ayrılıqlarına səbəb olmuşdu. Lakin biz bu misalları Homo erectus təsnifatında nəzərdən keçirəcəyik).

Homo erectus-un ən məşhur nümunəsi "Narikotome homo erectus", yaxud "Turkana oğlanı" adlandırılan və Afrikada, Keniyanın Turkana gölünün ətraflarında tapılmış skelet qalığıdır. Bu qalıqların 12 yaşlı uşağa məxsus olması müəyyən edilmişdir. Bu uşağın boyu yetkinlik dövründə 1,83 metrə çata bilərdi. Onun skeleti müasir insan skeletindən heç nə ilə fərqlənmirdi.

ABŞ paleoantropoloqu Alan Uolker deyir: "Paleontologiya sahəsində hətta orta dərəcəli mütəxəssislərə belə həmin skeleti müasir insanın skeletindən ayırmaq çətinidir".⁷³ Kəllə haqqında isə o, belə deyir: "Neandertal kəlləsinə çox bənzəyir".⁷⁴ Neandertal insan müasir insan irqlərindən biridir. Deməli, Homo erectus da insan irqlərindən biridir. Belə ki, hətta təkamülçü Riçard Liki də etiraf edir ki, Homo erectus-la müasir insan arasında olan fərq yalnız irqi fərqlərdən ibarətdir:

"Hər bir insan buradakı fərqləri - kəllənin forması, sifət bucağı, kobud qaşüstü yastıq və sair kimi fərqləri müşahidə edə bilər. Lakin bu fərqləndirici cəhətlər bu gün də müxtəlif coğrafi mühitlərdə yaşayan insanlarda müşahidə olunur. Bu müxtəliflik insanların uzun müddət ərzində bir-birindən fərqli olan şəraitlərdə yaşadıkları zaman baş verir".⁷⁵

Konnektikut Universitetindən (ABŞ) olan professor Uilyam Laflin uzun illər ərzində eskimoslar və Aleut adaları xalqları arasında anatomik tədqiqatlar apararaq, Homo erectus-la bu insanlar arasında olan heyvətəmə oxşarlıqları aşkar etmişdir. Bu tədqiqatlar nəticəsində o, belə bir nəticəyə gəlmişdir: bunlar əslində Homo Sapiens (müasir insan) növünə aid olan müxtəlif irqlərdir:

"Əgər Homo sapiens növünə mənsub olan eskimoslar və Avstraliya aborigenləri kimi uzaq qrupların arasında olan böyük fərqləri nəzərə alsaq, on-

Dikyeriyən insan (Homo erectus) əsl insandır

Homo erectus "ayaq üstə düz duran" insan deməkdir. Qazıntılar nəticəsində tapılan skelet qalıqlarının hamısı insanların müxtəlif irqlərinin nümayəndələrinə məxsusdur. Homo erectus qalıqlarında özünü parlaq şəkildə təzahür etdirən ümumi xarakteristikalar yoxdur və buna görə də yalnız kəllənin formasına əsaslanaraq insanın xarici görkəmini təyin etmək çox çətindir. Bu səbəbdən təkamülçü alimlərin bir çoxu bir-birindən çox fərqlənən təsnifatlar və skelet qalıqları adları irəli sürüdülər.

Daha çox "Turkana oğlanı" adı altında tanınan KNM WT 15000 skeletinin şəkli yəqin ki, bu günə qədər tapılmış ən qədim və tam qalmış skelet qalıqlarıdır. Qalıqların yaşı təqribən 1,6 milyon il təşkil edir və skeletin üzərində aparılan tədqiqatlara görə, o, boyu təxminən 1,80 sm olan 12 yaşında oğlana məxsus olmuşdur. Bu qalıq müasir insanın skeleti ilə neandertal irqinə mənsub insanın skeleti arasında olan tam oxşarlığı nümayiş etdirir. "Turkana oğlanı" insanın təkamül əfsanəsinin bütün dəlillərini təkzib edən və boş çıxaran ən parlaq nümunədir. Təkamülçü Donald Conson bu qalıqları belə şərh edir: "O, uca boylu və arıq idi. Bədənin quruluşu və orqanların mütənəsibliyi Ekvatorial Afrikanın müasir sakinlərinin bədənin quruluşlarına uyğun olmuşdur. Bədənin orqanlarının ölçüləri isə Şimali Amerikanın ağ irqinə mənsub olan kişinin bədənin üzvləri ilə tamamilə eynidir".

Yuxarıda soldakı şəkildə Homo erectus-un 1975-ci ildə Afrikada Koobi Fora adlı yerin yaxınlığında tapılan ən xarakterik kəlləsi təqdim olunub. Sağdakı şəkildə isə kəllənin quruluşu xüsusiyyətlərini o qədər də dəqiq təzahür etdirməyən Homo Ergaster KNM-ER 3733 kəlləsi əks olunmuşdur. Homo erectus-un bütün qalıqlarının qafa taslarının ölçüləri 900-100 sm.kub qədərdir. Bu göstəricilər müasir insanın kəllə ölçülərinə uyğundur.

700 min il bundan əvvəlki gəmiqayırma mühəndisləri

da Homo erectus-un da daxilində fərqlər olan Homo sapiens növünə aid edilməsi haqqında nəticəyə gəlmək məntiqliyəyğundur".⁷⁶

Bir insan irqi olan Homo erectus uydurma "insanın təkamülü" ssenarisi üzrə ondan əvvəl gələn meymunlardan (Australopithecus, Homo habilis, Homo rudolfensis) çox fərqlənir. Yəni qazıntı nəticəsində tapılan qalıqlarda aşkar olunmuş ilk insanlar hər hansı bir təkamül prosesi keçmədən birdən-birə və eyni zamanda əmələ gəlmişlər. Yaradılmanın sübutu kimi bundan tutarlı dəlil ola bilməz.

Lakin bu həqiqətlə razılaşmaq ehkamçı təkamül fəlsəfəsinə və təkamülçülərin ideologiyasına ziddir. Bu səbəbdən də onlar əslində insanın özünəməxsus irqi olan Homo erectus-u yarımeymuna bənzər məxluq kimi təqdim etməyə cəhd göstərilir. Homo erectus-un bərpa edilmiş maketinə inadla meymunabənzər zahiri görünüş verilir. Digər tərəfdən, onlar Australopithecus və ya Homo habilis kimi meymunları həmin metodla "insanabənzər"ə çevirir, ayrı-ayrı qruplara mənsub olan meymunları və insanı bu cür "yaxınlaşdıraraq" onların arasında mövcud olan fərqləri azaltmaq istəyirlər.

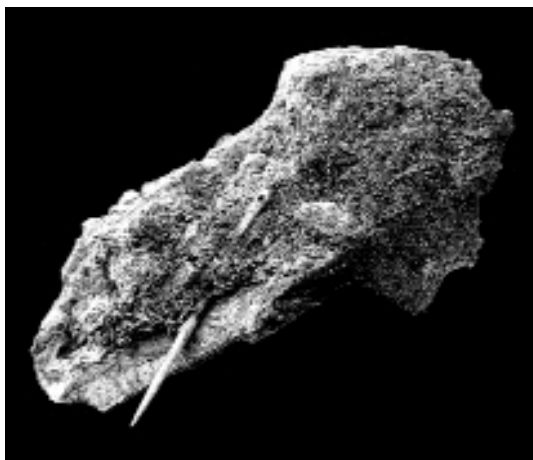
Neandertallar: iri bədən quruluşlu insan irqi

Neandertallar 100 min il bundan əvvəl Avropada birdən-birə meydana çıxmış və 35 min il bundan əvvəl də eləcə qəfildən və səssiz-səmirsiz yoxa çıxmış, yaxud başqa irqlərlə qarışmışlar. Onların insanlardan yeganə fərqi daha möhkəm skeletə və iri kəlləyə malik olmalarıdır. Neandertal insan irqidir və bu faktla bu gün hamı razılaşıır. Təkamülçülər bu insanları "ibtidai növ" kimi təqdim etmək üçün çox cəhd göstərmişlər. Amma mövcud faktlar neandertal insanın küçə ilə gedən hər hansı bir "sağlam" insandan fərqlənmədiyini göstərir.

Nyu-Meksiko Universitetinin (ABŞ) qabaqcıl paleoantropoloqlarından biri Erik Trinkaus bu barədə belə yazır:

"Neandertal insan qalıqlarının və müasir insan sümüklərinin müqayisəli analizi nəticəsində məlum olmuşdur ki, neandertal insanın anatomiyasında və ya hərəkətlərində, alətlərdən istifadə etmək bacarığında, şüur səviyyəsində və danışıq qabiliyyətində onun müasir insanlardan geri qalmasından xəbər verən heç bir primitivlik yoxdur".⁷⁷

Buna görə müasir tədqiqatçıların çoxu neandertal insan yarımövünə aid edir və ona "Homo sapiens neandertalensis" adını verirlər. Tapıntılar göstərmişdir ki, neandertal insanlar ölümlərini dəfn edir, musiqi alətləri düzəldir və həmin dövr

26 min il yaşı olan iynə: neandertal insanın hələ bir neçə on min illiklərdən əvvəl geyim tikmək bacarığında xəbər verən maraqlı arxeoloji tapıntı. (D.Johanson, B.Edgar, "From Lucy to Language", səh.99).

Yalançı maskalar: müasir insandan antropoloji cəhətdən demək olar ki, heç nə ilə fərqlənməyən neandertal insan təkamülçülər tərəfindən bilərəkdən meymunabənzər şəkildə təsvir edilirdi.

ərzində mövcud olan inkişaf etmiş Homo sapiens mədəniyyəti ilə əlaqə saxlayırdılar. Bir sözlə, neandertal insanlar zaman keçdikcə nəslə kəsilməmiş iribədənli insan irqidir.

Şüurlu insan (Homo sapiens archaic), Heydelberg adamı (Homo Heilderbergensis) və Kromanyon adamı (Cro-magnon)

Homo sapiens archaic uydurma təkamül zəncirində müasir insandan əvvəl gələn növdür. Ümumiyyətlə, təkamülçülərin bu insanlar barəsində deyə biləcək sözləri yoxdur, çünki onlar müasir insandan çox az fərqlənirlər. Bəzi tədqiqatçıların fikrincə isə, bu irqin nümayəndələri indiki zamanda da mövcuddur. Məsələn kimi Avstraliya aborigenlərini göstərmək olar.

Bu irqin nümayəndələri kimi aborigenlərdə də iri qaşüstü yastıqlar, bir qədər kiçik beyin ölçüləri var, çənəaltı çıxıntı isə yoxdur. Bundan başqa, o da məlum olmuşdur ki, yaxın keçmişdə bu insanlar (Homo sapiens archaic) Macarıstan və İtaliyanın bəzi yaşayış məskənlərində yaşamışlar.

Homo sapiens və təkamülçü ədəbiyyatda Homo Heilderbergensis kimi müəyyən edilmiş təsnifat əslində eyni şeydir. Eyni insan irqinin müəyyən edilməsi üçün iki anlayışdan istifadə olunmasının səbəbi təkamülçülər arasındakı fikir ayrılıqlarıdır. Homo Heilderbergensis təsnifatına daxil edilən qalıqlar 500 və hətta 740 min il bundan əvvəl İngiltərədə və İspaniyada müasir insanlara anatomik cəhətdən uyğun gələn insanların yaşamasından xəbər verir.

Cro-magnon təsnifatı isə təxminən 30 min il bundan əvvəl mövcud olmuş insan irqidir. Bu insanların günbəzşəkili kəlləsi və enli alınları var. Həcmi 1600 kub sm. təşkil edən kəllə müasir insanın orta kəllə ölçülərindən artıq olmuşdur. Qaşüstü yastıq və neandertal insanla Homo erectus-a açıq-aydın məxsus olan kəllənin peysər hissəsində sümük çıxıntısı mövcud idi. Cro-magnon Avropa irqi sayılır. Buna baxmayaraq, o, bu gün Afrikada və tropik iqlimli regionlarda yaşayan insan irqlərinin kəllə quruluşuna və ölçülərinə görə çox oxşardır. Bu bənzərliyi nəzərə alaraq güman edilir ki, Cro-magnon qədim Afrika irqidir. Digər paleoantropoloji tapıntılar göstərir ki, neandertalların cütləşməsi nəticəsində bəzi müasir irqlər əmələ gəlmişdir.

Bundan əlavə, bu gün Afrikanın və Fransanın (Salute və Dordonya) müxtəlif regionlarında kromonyonlu insanlara bənzər etnik qruplar yaşayır. Onlara həmçinin Polşa və Macarıstanda da rast gəlinir.

Neandertallar: iri bədən quruluşuna malik insanlar

Yuxarıda şəkildə İsraildə tapılan və Amud 1 adlandırılan Homo sapiens neandertalensis-in kəlləsi əks olunub.

Neandertallar kiçik boylu və möhkəm bədən quruluşlu insanlar kimi tanınırdılar, amma bu qazıntı göstərmişdir ki, onun sahibinin boyu 1,80 sm olmuşdur. Beyinin ölçüsü 1470 sm.kub təşkil edirdi və bugünə qədər tapılmış beyinlər arasında bu, ən böyüyüdür. Bu səbəbdən həmin qalıq təkamülçülərin neandertalların primitiv in-

san növünə aid olması haqqında iddialarını puça çıxarmış və dar-madağın etmişdir.

Soldaki şəkildə bu günə kimi ən yaxşı və bütöv qalmış Kebara 2 (Moşe) adlı neandertal adamın skelet qalığıdır. Bu insanın boyu 1,70 sm olmuşdur, quruluşu isə müasir insanın skeletindən fərqlənmişdir. Skeletin qalıqları ilə bir yerdə tapılan məişət əşyaları həmin fərdin mənsub olduğu insan cəmiyyətinin Homo sapiens-lə bir coğrafi ərazidə yaşadığını və eyni mədəniyyəti təmsil etdiyini göstərir.

Öz əcdadları ilə eyni bir vaxtda yaşamış insan tipləri

Bu vaxta qədər bütün öyrənilənlər təkamül nəzəriyyəsi ssenarisinin tamamilə uydurma və əsassız olması haqqında mənzərə yaradır. Çünki belə nəsil ağacının mövcud olması üçün meymundan insana olan təkamül prosesi və bu prosesi isbat edən müvafiq arxeoloji qalıqların olması labüddür. Halbuki meymunla insanı böyük bir uçurum ayırır. Skelet quruluşu, kəllə ölçüləri və yerimə tərzi kimi xüsusiyyətlər insanı meymundan ayırır. (1994-cü ildə daxili qulağın vestibulyar aparatı tədqiq edilmişdir. Bu tədqiqatlar nəticəsində Australopithecus və Homo habilis meymunlar sinfinə, Homo erectus isə insanlar sinfinə aid edilmişdir). Bir-birinin əcdadları kimi təqdim edilən bu müxtəlif növlərin eyni zamanda mövcud olması və yan-yanə, bir yerdə yaşaması onların arasında hər hansı bir nəsil (qohumluq) əlaqəsinin olmamasını təsdiq edir. Əgər təkamülçülərin iddia etdiyi kimi, Australopithecus vaxt ötdükcə Homo habilis-ə, o isə öz növbəsində Homo erectusa çevrilirsə, bu halda onların mövcudluq (yaşam) dövrü (mərhələsi) də ardıcılıqla gəlməli idi. Lakin əksinə, burada heç bir xronoloji ardıcılıq müşahidə olunmur. Təkamülçülərin hesablamalarına görə, Australopithecus 4 milyon ildən 1 milyon ilə qədər bundan əvvəl, Homo habilis kimi təsnif kəşf edilmiş canlı isə 1,7-1,9 milyon il bundan əvvəl mövcud olmuşlar. Təkamülçülərin fikrincə, Homo habilis-ə nisbətən daha inkişaf etmiş sayılan Homo rudolfensis-in yaşı isə 2,5-2,8 milyon ildir. Yəni Homo rudolfensis öz "əcdadı" hesab olunan Homo habilis-dən təxminən 1 milyon il böyükdür. Digər tərəfdən, Homo erectus-un yaşı təxminən 1,6-1,8 milyon il təşkil edir. Yəni Homo erectus-ların və onların "əcdadları" Homo habilis-lərin əmələ gəlməsi eyni vaxta təsadüf edir ki, buradakı ziddiyyət də açıq görünür.

Bu faktı Alan Uolkerin sözləri də təsdiq edir:

"Australopithecus, Homo habilis və Homo erectus kimi növlərin Şərqi Afrikada bir yerdə və eyni zamanda yaşaması haqqında təkzibedilməz dəlil-sübutlar var".⁷⁸ Luis Liki Australopithecus, Homo habilis və Homo erectus skelet qalıqlarını demək olar ki, yanaşı olaraq Olduvay dərəsində Bed II qatında aşkar etmişdir".⁷⁹

Əlbəttə, bu cür nəsil ağacı (şəcərəsi) ola bilməz. Harvard Universitetinin paleoantropoloqu Stefan Cey Qould özü təkamülçü olsa da, Darvin nəzəriyyəsinin çıxılmaz vəziyyətə düşməsinə belə izah edir:

"Əgər eyni zamanda mövcud olmuş üç müxtəlif hominid (insanabənzər canlılar) varsa, onda bizim nəsil şəcərəmiz nə oldu? Aydındır ki, onlar bir-bi-

rindən törəyə bilməz. Həmçinin onların müqayisə edilməsində heç bir təkamül prosesi aşkar olunmur".⁸⁰

Daha sonra Homo erectus-dan Homo sapiens-ə keçidi nəzərdən keçirsək, biz burada da nəsil ağacının olmadığını görürük. Qalıqlar göstərir ki, Homo erectus və Homo sapiens archaic bizim zamanımızdan 27 və hətta 10 min il əvvələ qədər yaşayırdılar. Müvafiq olaraq 13 və 27 min il yaşı olan Homo erectus-a açıq-aydın məxsus olan kəllələr Avstraliyada Kow bataqlığında və Yava adasında tapılmışdır".⁸¹

Şüurlu insanın (Homo sapiens) gizli tarixi

Yuxarıda bəhs olunan məsələlərdən başqa xəyali nəsil şəcərəsi iddiasını puç edən çox vacib və heyrətamiz həqiqət var: Homo sapiens-in, yəni müasir insanın tarixi çox uzaq keçmiş gedir. Paleontoloji tapıntılar sübut edir ki, təxminən 1 milyon il bundan əvvəl bizlərdən heç nə ilə fərqlənməyən Homo sapiens növünə aid insanlar yaşayırdılar.

Bu mövzuya aid olan ilk tapıntılar məşhur təkamülçü paleoantropoloq Luis Likiyə məxsusdur. Liki 1932-ci ildə Keniyanın Kanyera ərazisində Viktoriya gölünün yaxınlığında müasir insanlara anatomik cəhətdən uyğun olan və orta pleystosen dövrünə aid olan bir neçə qalıq aşkar etmişdi. Lakin orta pleystosen 1 milyon il bundan əvvəl deməkdir.⁸² Son nəticədə təkamülçü paleoantropoloqlar bu tapıntıları inkar etdilər, çünki onlar təkamülün bütün nəsil şəcərəsini alt-üst edirdi. Hərçənd ki, Liki öz hesablamalarının düzgün olduğunu həmişə müdafiə edirdi. Bu məsələ ilə əlaqədar müzakirələr yenidən səngiməyə başladığı vaxt - 1995-ci ildə İspaniyada tapılmış skelet qalıqları əyani surətdə göstərdi ki, Homo sapiens-in tarixi əslində daha qədim köklərə malikdir. Adıçəkilən qalıqlar Madrid Universitetinin üç ispan paleoantropoloqu tərəfindən Ataruerca ərazisində Qran Dolina mağarasında tapılmışdı. Bu, müasir insana tamamilə uyğun gələn 11 yaşlı uşağın sifəti idi. Lakin uşaq 800 min il bundan əvvəl ölmüşdü. "Discover" jurnalı özünün 1997-ci il dekabr nömrəsində bu mövzuya böyük diqqət yetirmişdi.

Bu qalıqlar hətta Qran Dolinada tədqiqatçılar qrupuna başçılıq edən A.Ferrerasın "insan təkamülünə olan inamını" da sarsıtmışdı. Ferreras bu barədə belə demişdi:

"Biz böyük, iri, kobud, yəni sadə desək, ibtidai bir şeylə üz-üzə gəlməyə ümid edirik. Biz 800 min illik uşağın Turkana oğlanına bənzər olacağını tə-

Tökamülcü nəşrlər arasında ən populyarlardan biri sayılan "Discover" jurnalı özünün 1997-ci il dekabr sayının üz qabığında 800 min il yaşı olan insanın sifətinin şəklini vermiş və ona belə sərlövhə qoymuşdu: "Bizim keçmişimizin sifəti budurmu?" Bu sual tökamülcülərin güclü hey-rətini əks etdirirdi.

1,7 milyon il yaşı olan daxma və 3,6 milyon il yaşı olan müasir insanın ayaq izləri

1,7 milyon il yaşı olan evin qalıqları. Bu ev Afrikanın yerli əhalisinin içində indi də yaşadığı evlərə bənzəyir.

səvvür edirdik. Ancaq bizim tapdığımız tamamilə müasir sifət idi... Belə hadisə insanı sarsıdan hadisələrdəndir: daşlaşmış qalıqların aşkar edilməsi gözlənilməz və xoş haldır və bu, normaldır. Amma daha maraqlısı, keçmişə aid tapılan bir şeyin indiki zamana aid olmasıdır. Bu, hansısa mənada Qran Dolinada maqnitofonun aşkar olunmasına bənzəyir. Əlbəttə, qəribədir. Biz aşağı pleystosen dövründə kasset və maqnitofonların tapılmasını gözləmirik, ancaq bu, 800 min illik tarixi olan "müasir" sifəti aşkar etməklə eyni şeydir. Biz onu görəndə çox təəccüblənmişdik".⁸³

Bu tapıntı Homo sapiens-in tarixini daha 800 min il əvvələ çəkirdi. Lakin ilk şoku yaşayan tökamülcülər qərara gəldilər ki, bu qalıqlar başqa bir növə məxsusdur. Çünki nəsil şəcərəsinə əsasən Homo sapiens 800 min il bundan əvvəl mövcud olmalı idi. Buna görə Ataruerca kəlləsinin yer aldığı "Homo antecessor" adlandırılmış yeni növ uyduruldu.

Bugünə qədər aşkar edilmiş çoxsaylı tapıntılar göstərir ki, Homo sapiens-in tarixi 800 min ildən də qədimdir. Bunlardan biri həmin Luis Liki tərəfindən 1970-ci illərin əvvəllərində Olduvay dərəsinin yaxınlığında tapılmışdır. Luis Liki burada Bed II qatında müəyyən etmişdir ki, Australopithecus, Homo habilis və Homo erectus eyni zamanda yaşamışlar. Ancaq daha maraqlısı odur ki, Liki həmin qatda (Bed II) tikinti aşkar etmişdir. Bu tikinti 1,7 milyon yaşı olan daşdan düzəldilmiş daxmanın qalıqları idi. Bu hadisənin qəri-

bəliyi ondan ibarətdir ki, Afrikanın bəzi rayonlarında bu gün də istifadə edilən daxmalar yalnız Homo sapiens tərəfindən tikilə bilirdi. Yəni Likinin tapıntısı bizə xəbər verir ki, Australopithecus, Homo habilis, Homo erectus və müasir insan təxminən 1,7 milyon il bundan əvvəl bir yerdə və eyni bir zamanda yaşamışlar.⁸⁴

Əlbəttə, bu fakt müasir insanın Australopithecus meymunlarından törəməsi ideyasını irəli sürən təkamül nəzəriyyəsinə tamamilə təkzib edir. Əsas etibarilə, müasir insan tarixini 1,7 milyon ildən artıq bir müddət əvvələ aparın tapıntılar var.

Belə tapıntılardan biri 1977-ci ildə Meri Liki tərəfindən Tanzaniyanın Laetoli rayonunda tapılan ayaq izləridir. Bu izlər yaşı 3,6 milyon il olan qatda tapılmışdır və ən əsası odur ki, onlar müasir ayaq izlərindən heç nə ilə fərqlənmir.

Meri Liki tərəfindən tapılmış ayaq izləri həmçinin Don Cohanson və Tim Uayt kimi məşhur paleoantropoloqlar tərəfindən tədqiq olunmuşdu. Nəticələr eyni idi. Uayt yazırdı:

"Hətta şübhələnməyin də... Onlar müasir insanın ayaq izlərindən heç nə ilə fərqlənmir. Əgər bu izlər Kaliforniyanın çimərliyində aşkar olunsaydı və siz bir uşağa "Bu nədir?" sualını versəydiniz, şübhəsiz ki, o, "Buradan insan keçmişdir" cavabını verəcəkdə. O, bu izləri qumda yüzlərlə başqa izlərdən ayırd edə bilməzdi. Necə ki, siz də onları ayıra bilmədiniz".⁸⁵

Şimali Kaliforniya Universitetindən (ABS) Luis Robbins bu izləri tədqiq edərək demişdir:

"Ayaqaltı pəncəsi hündür, balaca insanın ayağının alt pəncəsi hətta mənimkindən də hündürdür, yəni barmaqlar yerə insan barmaqları kimi dəyir. Siz bunu heyvanlarda görə bilməzsiz".⁸⁶

Ayaq izlərinin morfoloji analizləri göstərdi ki, onlar müasir insana (Homo sapiens-ə) aiddir. Ayaq izlərini tədqiq edən Rassel Tatlı yazırdı:

"Ehtimal ki, ayaq izləri ayaqyalın Homo sapiens tərəfindən qoyulmuşdur... Aparılmış bütün morfoloji tədqiqatlar onların müasir insanla uyğunluğundan xəbər verir".⁸⁷

Neytral və obyektiv tədqiqatlar ayaq izlərinin əsl sahiblərini müəyyən etdi: 10 yaşında olan müasir insanın 20 ayaq izi və daha az yaşdakı insana məxsus olan 27 daşlaşmış ayaq izləri. Heç şübhəsiz ki, onlar da bizim kimi normal in-

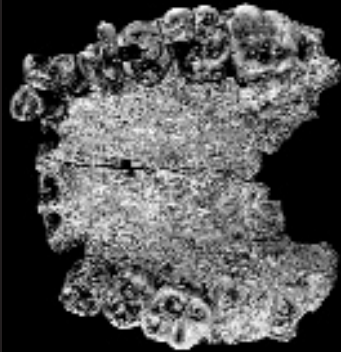
san olmuşdur. Bu səbəbdən Laetoli ayaq izləri onilliklər ərzində qızğın mübahisələrin mövzusu olmuşdur. Təkamülçü paleoantropoloqlar müasir insanın 3,6 milyon il bundan əvvəl yerdə yeriməsi ilə razılığa bilmir və bunu birtəhər izah etməyə cəhd göstərirdilər. 90-cı illərdə bu "izah" formalaşdı.

Təkamülçülər belə qərara gəldilər ki, bu izlər avstralopitek tərəfindən qoyulub, çünki təkamül nəzəriyyəsinə görə, 3,6 milyon il bundan əvvəl hər hansı bir Homo növünün mövcud olması mümkün deyildi. Russell Tatlı 1990-cı ildə nəşr olunan məqaləsində belə yazır:

"Hər bir halda Laetoli G ərazisində aşkar edilən və 3,5 milyon il yaşı olan ayaq izləri müasir insanın ayaq izlərinə çox bənzəyir. Qalıqlardan da gördüyümüz kimi, bu izi qoyanlar bizdən heç də pis olmamış və öz yerləşləri ilə bizdən fərqlənməmişlər. Əgər onlar bu qədər qədim olmasaydı, heç şübhəsiz ki, biz onların hər hansı bir Homo növünə aid olması ilə razılışardıq. Ancaq yaşa görə biz bu izlərin Lucy qalıqlarının da aid olduğu Australopithecus afarensis növünə mənsub olduğunu hesab etməyə məcburuq".⁸⁸

2,3 milyon il yaşı olan müasir insan çənəsi

Təkamülçülər tərəfindən uydurulmuş insanın nəsil şəcərəsini təkzib edən bir nümunə: yaşı 2,3 milyon il olan insan (*Homo sapiens*) çənəsi. Xadərde (Efiopiya) tapılmış və A.I. 666-1 kod adlı bu sümüyü təkamülçülər öz nəşrlərində "olduqca təəccüblü tapıntı" adlandırır və bu məsələyə toxunmamağa üstünlük verirlər (D.Johanson, Blake Edgar, "From Lucy to Language", səh.169).

Bir sözlə, ayaq izləri 3,6 milyon il yaşı olan Australopithecus-ə açıq-aydın məxsus ola bilməzdi. Bu izlərin avstralopitekə aid edilməsinin səbəbi isə bu qalıqların yaşı 3,6 milyon il müəyyən edilmiş vulkanik təbəqədə tapılmasıdır. Belə qədim zamanda insanların mövcud olmaması zənn edilərək ayaq izləri Australopithecus-ə aid edilmişdir. Laetoli izlərinə dair şərhlər bizim üçün olduqca vacib olan bir həqiqəti də açıqladı: təkamülçülər öz nəzəriyyələrini elmi faktlara istinad etməklə müdafiə etmirlər, əksinə, onlar bu faktları nəzərə almırlar. Öz xeyrinə olmayan hər yeni kəşfi müqavimət və riyakarlıqla qarşılayan, kor-koranə müdafiə olunan nəzəriyyə göz qabağındadır.

Buradan da aydındır ki, təkamül nəzəriyyəsi elmi deyil, qeyri-elmi ehkamdır.

Təkamül nəzəriyyəsinin dirəndiyi dalan - dik yerimə

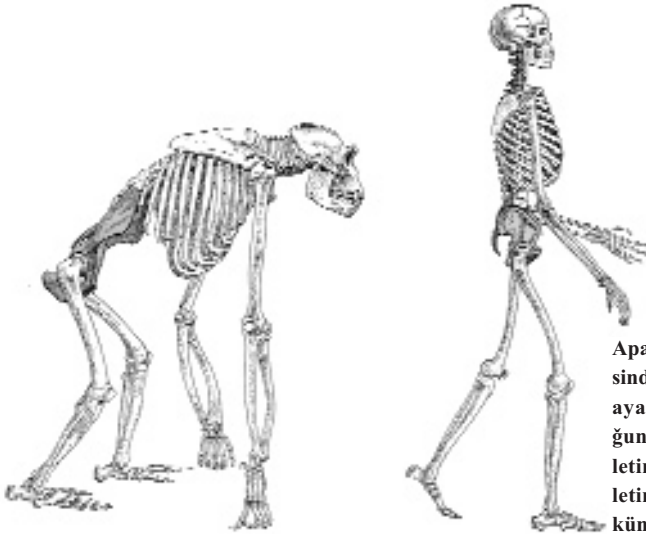
Bütün arxeoloji tapıntılarla yanaşı, insanla meymun arasında olan inkaredilməz anatomik fərqlər insanın təkamül nağılını təkzib edir. Bu fərqlərdən biri yerışıdır.

İnsana dik yerimə xasdır. Bu, hərəkətin başqa canlılara xas olmayan xüsusi formasıdır. Bəzi heyvanlarda isə bu xüsusiyyət məhdud dərəcədədir. Ayı və meymun kimi heyvanlar nadir hallarda, özü də qısa zaman ərzində iki ayaq üstə hərəkət edə (yeriyə) bilirlər (məsələn, özlərinə qida əldə etmək lazım gələn hallarda). Onlar maili skeletə malikdir və dörd ayaq üstündə yeriyirlər.

Maraqlıdır, təkamülçülərin iddia etdikləri kimi, insanın dik yeriməsi dördayaqlıların yerimə üsullarından təkamül edə bilirmi?

Xeyr... Tədqiqatlar göstərmişdir ki, dik yerimə heç vaxt təkamül prosesinə məruz qalmamışdır və bunun həyata keçməsi heç mümkün də deyil. Hər şeydən əvvəl, iki ayaq üzərində yerimə təkamülün üstünlüyü deyil. Çünki dörd ayaq üstündə yeriyən meymunlar insanlara nisbətən daha tez və asan hərəkət edirlər. İnsan şimpanze kimi ağacların arasında budaqdan-budağa hərəkət edə bilməz və yaxud hepard kimi saatda 125 km sürətlə qaça bilməz.

Əksinə, insan ikiayaqlı kimi daha asta hərəkət edir və nəticə etibarilə, təbiətdə fiziki cəhətdən ən köməksiz məxluqdur. Buna görə nəzəriyyənin öz məntiqinə əsasən meymunların dik yeriməyə istiqamətlənməsinin heç bir mənası yoxdur. Əksinə, nəzəriyyənin məntiqinə müvafiq olaraq insanlar dördayaqlı olmalıdır.

Aparılmış tədqiqatlar nəticəsində isbat edilmişdir ki, dörd ayaq üstündə yeriməyə uyğunlaşdırılmış meymun skeletinin dik yeriyən insan skeletinə təkamül etməsi mümkün deyil.

Təkamül nəzəriyyəsini başqa bir dalana salan səbəb darvinizm modelinin, yəni mərhələli inkişaf modelinin dik yeriməyə tamamilə uyğun olmamasıdır.

Təkamülün təməlini təşkil edən bu model ikiayaqlılarla dördayaqlılar arasında olan təkamülün keçid dövründə "qarıışıq" yerləşmə formasının olmasını tələb edir. Halbuki 1996-cı ilin tədqiqatlarında ingilis paleoantropoloqu Robin Krompton kompüter vasitəsilə göstərmişdir ki, belə "qarıışıq" yerləşmə forması yaratmaq qeyri-realdır. Krompton belə bir nəticəyə gəlmişdir: canlı məxluq ya iki, ya da dörd ayaq üstündə yeriyə bilər.⁸⁹ Bu iki variant arasında yerimə forması enerji xərclənməsinin birdən artması səbəbi ilə mümkün olmur. Buna görə də "yarıkiayaqlının" mövcud olması mümkün deyil. İnsanla meymun arasında olan fərqlər təkcə dik yerimə ilə məhdudlaşmır. Beynin səviyyəsi, danışmaq qabiliyyəti və başqa bu kimi xüsusiyyətlər təkamülçülər tərəfindən izah olunmamışdır. Təkamülçü paleoantropoloq E.Morqan aşağıdakıları etiraf edir:

"İnsan təkamülü mövzusunda 4 mühüm sirr var: 1) Niyə iki ayaq üzərində yeriyirlər? 2) Bədənin tük örtüyü niyə yox olmuşdur? 3) Beyin niyə bu qədər inkişaf etmişdir? 4) Niyə danışmağı öyrənmişlər? Bu dörd suala standart cavablar var: 1) Hələ bilmirik. 2) Hələ bilmirik. 3) Hələ bilmirik. 4) Hələ bilmirik. Sualların sayını artırmaq da olar, amma cavab dəyişməz qalar".⁹⁰

Təkamül nəzəriyyəsi saxta elmi inanandır

Lord Solli Sukkerman İngiltərənin ən tanınmış və hörmət edilən alimlərindəndir. O, on illərlə arxeoloji qalıqları tədqiq etmiş, çoxsaylı əsaslı tədqiqatlar aparmış və hətta elmin inkişafında misilsiz roluna görə lord rütbəsinə layiq görülmüşdür. Sukkerman təkamülçüdür, yəni onun təkamül nəzəriyyəsinə aid olan şərtlərində nəzəriyyəyə qarşı hər hansı bir qəsd-qərəzə yol vermək ağılasığmazdır. Lakin o, onilliklər ərzində arxeoloji tapıntıları öyrənərək belə bir nəticəyə gəlmişdir ki, nəsil şəcərəsi yoxdur.

Sukkerman maraqlı "elmi şkala" icad edib. O, elmin elmi və qeyri-elmi sayılan sahələrinin təsnifatını tərtib etmişdi. Bu cədvəldə elmin ən "elmi", yəni konkret faktlara əsaslanan sahələri kimya və fizikadır. Sonra biologiya və ictimai elmlər gəlir. Bu siyahının ən sonunda telepatiya, altıncı hiss məfhumu və "insanın təkamülü", yəni Sukkermanın fikrincə, qeyri-elmi sahələr yerləşir. O, bu nəticəni belə izah edir:

"Əgər obyektiv reallığın hüdudlarından çıxaraq, həm də təbii elm sahələri sayılan ruhi qüvvənin qavranılması və insan qalıqlarının izahı kimi elm sahələrinə nəzər salsaq görərik ki, təkamül nəzəriyyəsinə inanan hər hansı bir insan üçün mümkün olmayan bir şey yoxdur. Beləliklə, öz nəzəriyyəsinə israrla inanan insanlar eyni zamanda hətta bir-birinə zidd əqli nəticələr çıxara bilirlər".⁹¹

Bəs nəyə görə bu qədər alim bu ehkam üzərində inadla təkid edir? Nə üçün bu qədər təzadlı nəticələr qeyd-şərtsiz qəbul olunur və onların özləri tərəfindən tapılan sübutlar nəzəriyyənin yaşaması naminə gözərdi edilir?

Cavab birdir: bu insanlar təkamülü tərk etdikləri vaxt həqiqətlə qarşılaşmaqdan qorxurlar. Çünki təkamülü tərk edərkən onlar yeganə həqiqətlə - insanlarla Allah tərəfindən yaradılması həqiqəti ilə üz-üzə gələcəklər. Bu fakt isə onların inandığı materialist fəlsəfə nöqtəyi-nəzərindən qəbul edilməzdir və onlara xas olan qabaqcadan yaranmış yanlış fikirlərə görə mümkün deyil.

Məhz buna görə də təkamülçülər onlarla əməkdaşlıq edən kütləvi informasiya vasitələrindən istifadə edərək həm özlərini, həm də dünyanı aldadırlar. Mövcud olmayan arxeoloji qalıqlar təkamülçülər tərəfindən uydurma şəkil və məketlərlə "tamamlanıb təkmilləşdirilir", bununla da təkamül nəzəriyyəsinə sübut edən faktların mövcudluğuna dair təsəvvürlərin yaradılmasına cəhd edilir. Küt-

lvi informasiya vasitələri isə materialist fəlsəfəyə inandıđı kimi uydurma Őkil v maketlrdn cəmiyyəti aldatmaq üçün istifadə edir və insanların Őural-tısında bu obrazları həkk etməyə alıŐır.

Lakin onlar n qədər cəhd etsə də, həqiqət gz qabađındadır: insan Őursuz təkamül prosesi tərəfindən yox, Uca v Qüdrətli Allah tərəfindən yaradılmıŐdır və Onun qarŐısında məsuliyyət daŐıyr. Bu məsuliyyəti z üzərinə götürmək istəməsə də...

www.islam.com.az

TƏKAMÜL NƏZƏRİYYƏSİNİN GİRDİYİ MOLEKULYAR DALAN

Bundan əvvəlki fəsillərdə canlıların qalıqlarının araşdırılması üsulu ilə təkamül nəzəriyyəsinin yanlışlığı müzakirə edilmişdir. Əslində, biz bu mövzuya toxunmaya bilmərik, çünki təkamül nəzəriyyəsi bu araşdırmalardan çox-çox əvvəl süqut etmişdir. Planetimizdə canlıların necə meydana gəlməsi sualı bu nəzəriyyəni mənasız etdi. Həmin suala cavab olaraq, təkamül nəzəriyyəsi həyatın təsadüfən yaranmış hüceyrədən meydana gəldiyini iddia edir. Təkamül nəzəriyyəsi tərəfdarları iddia edir ki, təxminən 4 milyard il bundan əvvəl bəzi qeyri-üzvi elementlərin reaksiyası nəticəsində, şimşək və titrəyişlərin təsiri altında ilkin həyat hüceyrəsi meydana gəlmişdir. Amma bugünə qədər canlı hüceyrənin qeyri-üzvi elementlərdən yaranması elmi tədqiqatlar və müşahidələrlə isbat olunmamışdır. Tam əksinə, hər bir araşdırma yeni canlı orqanizmin digər bir canlı orqanizmdən əmələ gəlməsini təsdiqləyir. Hər canlı hüceyrə ikiyə parçalanma yolu ilə çoxalır. Bugünə qədər hətta ən müasir laboratoriyada heç kim canlı olmayan kimyəvi elementlərdən canlı hüceyrə əmələ gətirə bilməmişdir. Bütün bu faktlara baxmayaraq, təkamül nəzəriyyəsi canlı hüceyrənin planetimizin ibtidai atmosferində təsadüfən əmələ gəldiyini iddia etməkdədir. Bundan sonra gələn fəsillərdə biz təkamül nəzəriyyəsi iddialarının elmi və müasir texnoloji kəşflərə zidd olduğunu müzakirə edəcəyik.

"Hüceyrənin təsadüfən yaranması" haqqında əfsanə

Hüceyrənin təsadüfən yaranmasına inanan insan bizim şəhər haqqında hekayəmizə də asanlıqla inanacaq.

Gəlin, məhsuldar olmayan, quraqlıq bir ərəzidə, iki qaya arasında sıxılmış gil parçasını təsəvvür edək. Yağışlardan sonra bu gil parçası palçıqə çevrilir, sonra günəşin təsiri altında quruyur, bərkiyir və bu qayalar arasında müəyyən bir

şəkil alır. Sonra bu gilin forma almasına şərait yaradan qayalar aydın olmayan səbəblər üzündən necə olursa dağılıb yox olurlar; bunun nəticəsində səliqəli bir kərpic meydana gəlir. Bu üsulla alınan kərpic illərlə eyni üsulla əmələ gələn kərpicləri gözləyir. Beləcə, minlərlə kərpicin düzəlməsi üçün əsrlər keçir. Bu müddət ərzində isə xoşbəxt bir təsadüf nəticəsində bundan əvvəl əmələ gələn kərpiclərə heç bir ziyan dəymir. Bu kərpiclər heç dəyişmədən əsrlərlə yenilərinin əmələ gəlməsini gözləyir: onları nə külək, nə də boran aparır, onlara nə yağış, nə isti, nə də şaxta təsir etmir.

Kifayət qədər çoxaldıqdan sonra isə kərpiclər küləyin, boranın təsiri nəticəsində sıraya düzülüb bir bina əmələ gətirirlər. Bununla birlikdə sement və digər tikinti materialları eyni "təbii üsulla" əmələ gələrək kərpiclərin arasına yerləşir və onları sıx birləşdirir. Bu hadisələr cərəyan etdiyi zaman isə torpaqdakı dəmir "təbii üsulla" forma alaraq tikiləcək binanın bünövrəsini əmələ gətirir. Bütün bunların nəticəsində heç bir qüsuru olmayan bir bina meydana gəlir.

Əlbəttə, bu binanın tikilməsində bünövrə və kərpiclərdən başqa digər materiallardan da istifadə edilmişdir. Bəs bu digər materiallar necə meydana gəlmişdir? Cavab sadədir: bütün lazım olan materiallar binanın yerləşdiyi torpağın tərkibində vardır. Şüşə üçün lazım olan qalay, elektrik təchizatı üçün lazım olan mis naqillər və su boruları üçün lazım olan dəmir - bunların hamısı böyük miqdarda torpağın altında mövcuddur. Bu materialların formalaşması və bina tikintisində istifadə olunması isə təbiət hadisələrinin ustalığından asılıdır. Küləyin, yağışın, zəlzələnin və boranın təsiri nəticəsində bütün qurğu və avadanlıqlar öz yerlərini tuturlar. Hətta kərpiclər özləri pəncərə çərçivələri üçün yer saxlayır. Bununla birlikdə kərpiclər gələcəkdə çəkilən su, istilik və elektrik şəbəkələri üçün xüsusi yerləri də hazırlamışlar. Bu şəbəkələr də "təbii üsulla" meydana gəlir. Sözsüz ki, "təsadüflər" və "təbii üsullar" hansısa layihədən, modeldən istifadə etmişlər.

Əgər siz bu hekayəyə yenə də inanırsınızsa, onda bundan sonra şəhərdəki digər evlərin, körpülərin, yeraltı keçidlərin, yolların, rəbətənin, nəqliyyatın və digər şəbəkələrin necə əmələ gəldiyini fikirləşib, özünüz tapa bilərsiniz.

Bundan əlavə, əgər bu mövzu sizi maraqlandırarsa, siz "kanalizasiya şəbəkələrinin təkamül prosesi və onların mövcud tikililərlə harmoniyası" haqqında

çox geniş "elmi iş" hazırlaya bilərsiniz. Siz özünü bəşəriyyət tarixini aydınlaşdırdığına görə elmi mükafat alan alim kimi də fərz edə bilərsiniz. Planetimizdə canlıların təsadüf nəticəsində meydana gəldiyini iddia edən nəzəriyyə məhz buna bənzəyir.

Çünki hüceyrənin quruluşu bir şəhərin quruluşuna bənzəyir.

Hüceyrənin möcüzəvi quruluşu və təkamül nəzəriyyəsinin iflası

Darvinin yaşadığı dövrdə hüceyrənin mürəkkəb quruluşu haqqında məlumat yox idi. Buna görə də o dövrdə yaşayan təkamülçülər Yer kürəsində canlı aləmin yaranması haqqındakı suala "Təsadüf və ya təbii proseslər nəticəsində" cavabını verirdilər. Onlar öz cavablarını əsaslı zənn edirdilər.

Ancaq XX əsrdə hüceyrəni tədqiq etməyə imkan verən müasir texnologiya göstərdi ki, hüceyrə insanın indiyə qədər rast gəldiyi ən kompleks bir sistemdir. Bu gün hər kəs bilir ki, hüceyrədə enerjinin hazırlanması üçün mərkəzlər, həyat fəaliyyəti üçün zəruri olan ferment və hormonları hazırlayan "fabriklər", istehsal olunmuş məmulatlar haqqında məlumatın toplandığı "məlumat mərkəzi", məmulatların və xammalın "nəqliyyat sistemi", "su boruları", ətraf mühitdən gələn maddələrin təmizlənməsi üçün "laboratoriya" və "fabriklər" yerləşir. Bütün bunlar hüceyrənin kompleks quruluşunun ancaq kiçik bir hissəsidir. Təkamülçü alim U.Torp yazırdı:

"Ən sadə hüceyrənin mexanizmi insanın bugünə qədər istehsal etdiyi və istehsal etmək arzusunda olduğu avtomobildən daha mürəkkəbdir".⁹²

Süni hüceyrəni yaratmaq cəhdləri həmişə nəticəsiz olub. Buna görə də bu gün heç kim süni hüceyrə hazırlanmasını qarşısına məqsəd qoymur və bu istiqamətdə heç bir tədqiqat aparmır.

Bütün bu faktları inkar edən təkamül nəzəriyyəsi canlıların yaranmasını "təsadüflərə" bağlayır. Bunu nəşriyyatda baş vermiş partlayış nəticəsində ensiklopediyanın yaranmasına oxşatmaq olar.

Hüceyrənin təsadüfən yaranması haqqında buna bənzər bir fikri ingilis riyaziyyatçısı və astronomu Fred Hoyl 1981-ci il noyabrın 12-də "Nature" jurnalında bildirmişdi:

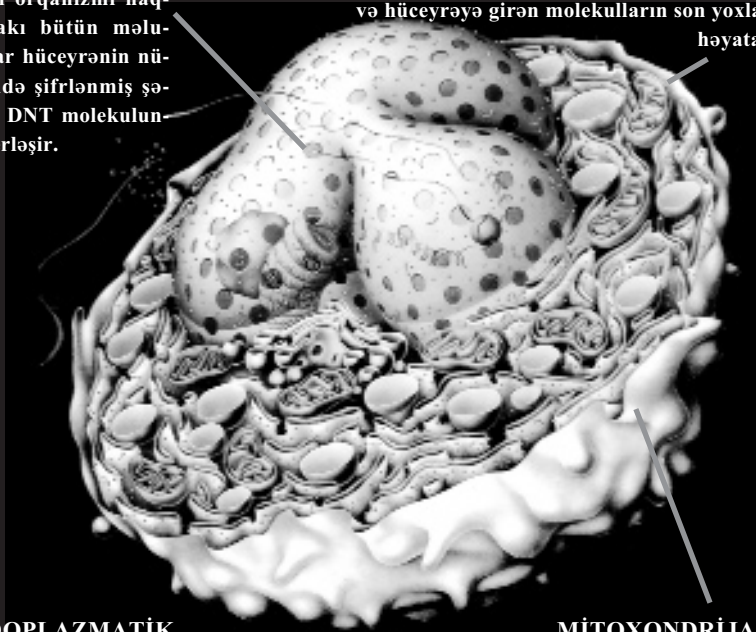
"Bunu küləyin təsiri nəticəsində "Boinq-747" təyyarəsinə çevrilən metal yığınınə bənzətmək olar".⁹³

HÜCEJRƏVİ MEMBRAN

Hüceyrə və ətraf mühit arasında maddələr mübadiləsini tənzimləyən membran hüceyrədən çıxan və hüceyrəyə girən molekulların son yoxlanmasını həyata keçirir.

NÜVƏ, PLAZMA

İnsan orqanizmi haqqındakı bütün məlumatlar hüceyrənin nüvəsində şifrələnmiş şəkildə DNT molekulunda yerləşir.

ENDOPLAZMATİK ŞƏBƏKƏ

Dəyişmə proseslərini həyata keçirən endoplazmatik şəbəkə maddələrin ətraf mühətdən sitoplazmaya və hüceyrə daxilindəki müxtəlif strukturlara göndərilməsini təmin edir.

HÜCERƏ MEMBRANININ KLAPANLARI

Klapanlar hüceyrəyə oksigenin və qlükozanın girməsini və eyni zamanda da hüceyrənin içində sintez olunan zülal və enzimlərin hüceyrədən çıxarılmasını təmin edir.

MİTOXONDRİJALAR

Mitoxondriyalar hüceyrənin əsas enerji mənbəyini təşkil edir. Orqanizm üçün zəruri olan adenozintrifosfat molekulları (ATF) mitoxondriyalarda sintez olunur.

Hüceyrə çox kompleks quruluşlu və ali səviyyədə planlaşdırılmış sistemdir. Biologiya professoru Maykl Denton "Təkamül: böhranda olan nəzəriyyə" ("Evolution: A theory in Crisis") adlı kitabında mikroskopik hüceyrənin kompleksliyini təsvir edən bir misal gətirir:

"Həyatın reallığını molekulyar biologiyanın imkan verdiyi səviyyədə anlamaq üçün biz hüceyrəni diametri iyirmi kilometrə çatana, London və ya Nyu-York ölçüsündə böyük bir laynərə bənzəyənlə qədər milyonlarla dəfə böyütməliyik. Bizim seyr edəcəyimiz görüntünün öz mürəkkəbliyi və quruluşu baxımından heç bir bənzəri yoxdur. Hüceyrənin üstündə biz böyük kosmik gəminin illüminatoruna bənzəyən və açılıb-bağlanaraq saysız-hesabsız maddənin hüceyrəyə girməsinə və ya ondan çıxmasına imkan verən milyonlarla dəlikləri görə bilmirik. Əgər biz o pəncərələrin birindən hüceyrənin içinə girə bilsəydik, ali texnologiyalar və mürəkkəb quruluşlar aləmini düşərdik" (Maykl Denton, "Təkamül: böhranda olan nəzəriyyə", London, Burnett Books, 1986, səh.328.).

Yəni hüceyrənin təsadüfən yaranması mümkün deyil və şübhəsiz, hüceyrə kimisə tərəfindən yaradılıb.

Təkamül nəzəriyyəsinin iddia etdiyi hüceyrənin təsadüfən meydana gəlməsi fikrini alt-üst edən və qeyri-mümkün hala gətirən ən əsas fakt hüceyrənin kompleks və mürəkkəb quruluşudur.

Təkamül nəzəriyyəsi hüceyrənin kompleks quruluşu səbəbi ilə onun təsadüfi yaranması iddiasını açıqlaya bilmir. Canlı hüceyrə onun içində harmonik şəkildə fəaliyyət göstərən bir çox tərkib hissənin sayəsində yaşayır. Bu hissələrdən biri olmasa, hüceyrə məhv olar. Hüceyrə təbii mutasiya və seleksiya kimi şüursuz proseslərin onun inkişafına təsirini gözləyə bilməz. Deməli, planetimizdə yaranmış ilk hüceyrə onun həyatını müəyyən edən bütün hissəciklərdən ibarət olmalı və lazımi funksiyalara malik olmalıdır; bu da hüceyrənin xilqəti anlamına gəlir.

Zülallar "təsadüfi" yaradılışı rədd edir

Diqqətimizi müəyyən müddətə hüceyrədən ayıraraq. Yüzlərlə növü hüceyrəni əmələ gətirən və özü də hüceyrənin tərkib hissəsi olan zülalın bir molekulunun "təbii üsulla" yaranması mümkün deyil. Amin turşusu adlanan molekulların müəyyən miqdarı və növü daha böyük bir molekul meydana gətirir - zülal. Bu molekullar canlı hüceyrənin təməlidir. Onların ən sadələrinin içində təqribən 50 amin turşusu var; elə növlər də var ki, onların tərkibində mindən çox amin turşusu mövcuddur. Məsələnin ən vacib tərəfi isə zülalın tərkib hissəsi olan bu amin turşularının biri artıq-əskik olarsa və ya yerini dəyişərsə, zülal yararsız molekul kütləsinə çevriləcək. Buna görə də hər amin turşusu öz yerində olmalıdır. Canlı həyatın "təsadüfən" əmələ gəlməsini iddia edən nəzəriyyənin düşdüyü çıxılmaz vəziyyət isə məhz bu sistematikliklə əlaqədardır. Çünki belə bir dahiyənə sistem "təsadüflərlə" izah oluna bilməz.

Zülalın funksional quruluşu "təsadüf" nəticəsində qətiyyənlə yaranma bilməz, bunu adi ehtimalların hesablanması zamanı da görmək mümkündür.

Məsələn, fərqli sıralamaya malik, 12 növdə 10 üstü 300 müxtəlif forması olan 288 amin turşusundan ibarət zülal molekulunu fərz edək (Bu astronomik rəqəm bir rəqəmindən sonra 300 sayda sıfır artırılması yolu ilə alınır). Bu kombinasiyalardan ancaq biri faydalı zülal əmələ gətirir. Digərləri isə yararsız, bəzən isə canlı orqanizm üçün zərərliyə.

Təkamülçülərin etirafları

Təkamül nəzəriyyəsi planetimizdə ilk hüceyrənin necə yaranması barədə dəfələrlə müzakirə edilmişdir. Canlı hüceyrə kimi kompleks quruluşa malik sistemin təsadüfən əmələ gəlməsi əsla mümkün deyildir. XX əsrin ikinci rübündə təkamülçülər həyatın ilk dəfə meydana gəlməsi problemi ilə qarşılaşdılar. Məşhur rus təkamülçülərindən olan Aleksandr Oparin 1936-cı ildə nəşr olunmuş "Həyatın yaranması" adlı kitabında yazırdı:

"Təəssüf ki, canlı hüceyrənin əmələ gəlməsi təkamül nəzəriyyəsinə çıxılmaz vəziyyətə salan qaralıq məsələdir".¹

Oparinin tədqiqatlarından sonra hüceyrənin "təsadüfən" əmələ gələ biləcəyini sübut etmək məqsədilə təkamülçülər tərəfindən çoxlu sınaqlar, tədqiqatlar və müşahidələr həyata keçirilmişdir. Fəqət, hər yeni tədqiqat hüceyrənin quruluşunun mürəkkəbliyini bir daha sübut edir və bununla da təkamül nəzəriyyəsinə bir daha təkzib edirdi. Biokimya professoru, Johannes Qutenberq Universiteti nəzdində Biokimya İnstitutunun direktoru, dr. Klaus Douz bu mövzuda belə deyir:

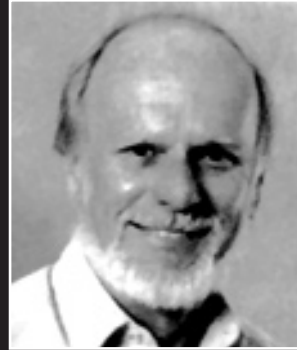
"Həyatın necə yaranmasını öyrənmək məqsədilə son otuz il ərzində kimya və molekulyar təkamül sahəsində həyata keçirilən bütün tədqiqatlar bu məsələyə cavab gətirmək əvəzinə onu daha da qəlizləşdirir. Bu gün bu mövzuda aparılan bütün tədqiqatlar ya çıxılmaz vəziyyətdədir ya da bunun qeyri-mümkünlüyünü etiraf etməklə nəticələnir".²

San-Dieqo Skrips İnstitutundan olan geokimyəçi Ceffri Bada təkamülçülərin çıxılmaz vəziyyətini belə təsvir edir:

"Bu gün XX əsrlə vidalaşdığımız zaman biz XXI əsrə girərkən cavabını tapmaq istədiyimiz suala hələ də cavab tapa bilmirik: planetimizdə həyat necə yaranmışdır?"³

A.Oparin: "Biz canlı hüceyrənin necə əmələ gəldiyini açıqlaya bilmirik".

Professor C.Bada: "Həyatın necə yaranması məsələsi ən böyük sirr olaraq qalmaqdadır".

1. Alexander I. Oparin, "Origin of Life", (1936) New York, Dover Publications, 1953 (Reprint), səh. 196.

2. Klaus Dose, "The Origin of Life: More Questions Than Answers", Interdisciplinary Science Reviews, 13-cü cild, nömrə 4, 1988, səh. 348.

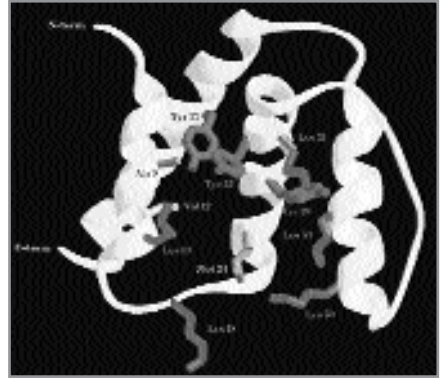
3. Jeffrey Bada, Earth, fevral 1998, səh. 40

Bir molekulun "təsadüfi" yaranma ehtimalı digərləri ilə birlikdə bu misalda 10 üstü 300-dən 1-ə bərabərdir. Təcrübədə bunun həyata keçməsi mümkün deyil, çünki riyaziyyat elmində 10 üstü 50-dən 1-in ehtimalı sıfır sayılır. 288 amin turşusundan ibarət olan zülalın quruluşu minlərlə amin turşusundan ibarət olan və canlı orqanizmi meydana gətirən böyük molekullarla müqayisədə sadədir. Əgər bu molekullara ehtimal nəzəriyyəsini tətbiq etsək, onda hətta "mümkün deyil" ifadəsi nəticəni ifadə etmək üçün kifayət olmayacaq. Canlı aləmin inkişafı prosesində bir addım irəliyə atsaq görərik ki, tək bir molekul öz-özlüyündə heç bir mənanı ifadə etmir. Hətta "Mykoplazma Hominis N39" adlanan ən kiçik bir bakteriyada da 600 növ zülal mövcuddur. Bu halda ehtimal nəzəriyyəsinə 600 növ zülal tətbiq etməliyik. Aldığımız rəqəmləri hətta "qeyri-mümkün" belə adlandırma bilmərik. Bu sətirləri oxuyan və təkamül nəzəriyyəsinə elmi fakt kimi inanan oxucular rəqəmlərin və digər məlumatın doğruluğuna şübhə ilə yanaşa bilərlər. Xeyr, bütün məlumatlar obyektiv və doğrudur. Heç bir təkamülçü bu rəqəmləri inkar edə bilməz. Təkamülçülər bir meymunun çap maşının arxasına oturub necə gəldi heç bir səhsiz bir bəşəriyyət tarixini yazma biləcəyini mümkün görmədikləri kimi, zülalın da təsadüfən meydana gələ biləcəyini mümkün olmadığını qəbul edirlər.⁹⁴ Buna baxmayaraq onlar canlılığın yaradılmış olmasını qəbul etmək əvəzinə, isbatı mümkün olmayan iddialarını müdafiə edirlər.

Təkamülçülərin çoxu obyektiv həqiqətlə razılaşmaq məcburiyyətindədir. Məsələn, məşhur təkamülçü alim Harold Blum belə deyir: "Ən kiçik zülalın belə təsadüfən yaranması mümkün deyildir".⁹⁵

Təkamülçülər iddia edirlər ki, molekulyar təkamül çox uzun zaman davam edib və bu da mümkün olmayanı mümkün edib. Fəqət, bu proses nə qədər uzun müddət davam etsə də, amin turşuları zülalı təsadüf nəticəsində əmələ gətirə bilməzlər. Amerikalı geoloq Uilyam Stouks özünün "Essentials of Earth History" adlı kitabında belə deyir: "Əgər bir neçə milyard il ərzində bir neçə milyard planetin səthi maye şəklində amin turşuları ilə dolu olsaydı, yenə də zülal yaranma bilməzdi".⁹⁶

Bəs onda bütün bunlar nə anlama gəlir? Bu suala kimya professoru Perri Rivz belə cavab verir: "İnsan amin turşularının təsadüfi birləşməsi nəticəsində əmələ gələn müəyyən növ quruluşlar haqqında düşündükdə, istər-istəməz belə bir üsulla canlılığın yaranmasının ağılsız olduğunu dərk edir. Bütün bu proseslərin Uca Yaradan tərəfindən həyata keçirildiyini qəbul etmək məntiqə daha uyğundur".⁹⁷

Həyati vacib funksiyalara malik olan müxtəlif kompleks zülal molekullarının kompüter modelləri

Zülalın təsadüfən əmələ gəlməsi mümkün olmadığı kimi, milyonlarla zülalın lazımı qaydada birləşərək insan hüceyrəsini əmələ gətirməsi də milyard dəfə mümkün deyil.

Bundan başqa, hüceyrə yalnız zülallardan ibarət deyil. Hüceyrə quruluşuna və funksiyalarına görə qruplaşan nuklein turşulardan, piylərdən, vitaminlərdən, elektrolitlərdən və digər kimyəvi elementlərdən ibarətdir. Bu elementlərdən hər biri müxtəlif orqanellərin təməlini əmələ gətirir və ya yardımçı molekulun funksiyasını yerinə yetirir.

Nyu-York Universitetinin kimya professoru və DNT üzrə mütəxəssis Robert Şapiro adi bakteriyada olan 2000 növ zülalın yaranma ehtimalını hesablamışdır. Nəticədə 10 40000-dən 1 ehtimalı alınmışdır (bu ağılasığmaz rəqəmdə 1 sayından sonra 40000 ədəd sıfır var).⁹⁸ Kardiff Universitetinin tətbiqi riyaziyyat və astronomiya professoru Sandra Uikramasiqnx bu rəqəm haqqında belə deyir:

"Bu rəqəm (10 40000) Darvini və onun nəzəriyyəsini "yerə basdırmaq" üçün kifayətdir. Planetdə və ya digər bir yerdə içində həyatın yaranma biləcəyi ilkin şorba yox idi. Həyat təsadüfən yaranmadığına görə o, şüurlu və məqsədyönlü bir yaradılışın məhsuludur".⁹⁹

Ser Fred Hoyl bu rəqəmlər haqqında belə deyir:

"Həyat Şüurlu Yaradan tərəfindən xəlv edilmişdir və bu o qədər aydındır ki, bəzən istər-istəməz bir çoxlarının bunu niyə qəbul etmədiyi məsələsi insanı düşündürür. Bunun səbəbi elm deyil, psixoloji faktordur".¹⁰⁰

F.Hoyl "psixoloji faktor" deyəndə özlərini canlı həyatın Yaradan tərəfindən xəlv edilməsi faktını qəbul etməməyə kökləyən təkamülçülərin asılılığını nə-

zərdə tutur. Onların əsas məqsədi Allahın varlığını inkar etməkdir. Bu məqsədə görə, onlar öz aqlasığmaz ideya və fikirlərini müdafiə edirlər.

L-zülallar

İndi isə zülalın təkamülçülərin iddia etdiyi şəkildə yarana bilməməsinin səbəblərini daha ətraflı müzakirə edək. Canlı orqanizmdəki zülal molekulunun əmələ gəlməsi üçün lazımi amin turşularının düzgün kombinasiyada olması kifayət deyil. Molekulda yerləşən 20 amin turşudan hər biri yalnız L formasında olmalıdır. Kimyəvi tərkibi eyni olan amin turşuları iki növə ayrılır: L-amin turşusu və D-amin turşusu. Bunlar arasındakı fərq üçüncü strukturların bir-birinə əks vəziyyətdə yerləşməsindədir. İnsanın sağ və sol əlləri kimi.

İki növə aid olan bu amin turşular öz aralarında asanlıqla birləşə bilərlər. Amma tədqiqatlar heyrətamiz bir nəticəni aşkarladı. Canlı orqanizmlərin zülalları sadədən mürəkkəbə qədər yalnız L amin turşularından ibarətdir, D amin turşularından hətta birinin müdaxiləsi isə zülalı yararsız hala gətirir. Bakteriyalar üzərində aparılan tədqiqatların nəticəsi göstərir ki, D amin turşuları bakteriyalar tərəfindən tez dağıdılır, bəzi hallarda isə bakteriyalar onları özlərinə yararlı olan L amin turşularına çevirir.

Bir anlığa belə fərz edək ki, canlı orqanizmlər təkamülçülərin iddia etdiyi kimi, təsadüf nəticəsində yaranıblar. Bu halda L və D amin turşuları eyni miqdarda əmələ gəlməlidir. Yəni bu amin turşuları kortəbii surətdə canlı orqanizmin strukturunda müxtəlif növ və sayda mövcud olmalıdır, çünki onlar bir-biri ilə kimyəvi reaksiyaya girə bilirlər. Bütün bunlara baxmayaraq, canlı orqanizmlərin zülalları yalnız L-amin turşularından ibarətdir.

Fəqət, təkamülçülər belə dəqiq və spesifik seçimi açıqlaya bilmədilər. Zülalın belə bir spesifik xüsusiyyətə malik olması "təsadüfilik" iddiasını daha da çıxılmaz vəziyyətə salır. Yuxarıda da deyildiyi kimi, yararlı zülalın əmələ gəlməsi üçün üçüncü strukturun, müəyyən miqdarda amin turşunun və ideal ardıcılığın mövcudluğu kifayət deyil.

Bununla birlikdə amin turşuları L şəklində olmalıdır və D amin turşularının mövcudluğu yolverilməzdir. Zülalın strukturunda D və L amin turşularını ayıran təbii mexanizmin olmadığına, D amin turşularının müdaxiləsinin qarşısını almağın vacib olduğuna görə, bu fakt da təsadüf anlayışını rədd edir.

Bu mövzu "Britannika" adlı elmi ensiklopediyasında belə açıqlanır:

"Canlı orqanizmlərdə yer alan bütün növ amin turşuları eyni asimmetriyaya malikdir, yəni demək olar ki, həmişə L şəklindədir. Bu, ona bənzəyir ki, milyon dəfə yerə atılan dəmir pul yerə hər zaman bir tərəfi, nadir hallarda isə digər tərəfi üzərində düşür. Bilinmir ki, necə, amma bu seçim planetimizdə həyatın mənşəyi ilə əlaqədardır".¹⁰¹

Əgər atılan dəmir pul hər zaman bir tərəfi üzərində düşürsə, bu halda ən məntiqli izah hansıdır: bunu təsadüflə izah etmək, yoxsa burada şüurlu müdaxilənin olması? Cavab aydındır.

Amma təkamülçülər "şüurlu yaradılışı" qəbul etmək istəmədikləri üçün təsadüf prinsipləri üzərində ısrarla durmaqdadırlar. L amin turşuları ilə əlaqədar qayda DNT və RNT-nin bünövrəsini təşkil edən nukleotidlərə də şamil edilir. Amin turşularının əksinə olaraq, nukleotidlər ancaq D amin turşularından ibarətdir. Bu vəziyyət də təsadüflə izah edilə bilməz.

Nəticədə bütün tədqiqatlar planetimizdə həyatın mənşəyinin təsadüflərlə bağlı olmasını təkzib edir. 400 amin turşusundan ibarət zülalın yalnız D amin turşularından əmələ gəlmə ehtimalını hesablasaq, 10 120-də 1 ehtimalını əldə edirik. Bu astronomik rəqəm haqqında təsəvvürə malik olmaq üçün onu demək lazımdır ki, planetimizdə mövcud olan bütün elektronların sayı 10 79-a bərabərdir. Amin turşularının münasib ardıcılıqda birləşməsi və funksional strukturunu meydana gətirmək ehtimalı astronomik rəqəmlərlə hesablanıla bilər. Əgər bu üsulu daha mürəkkəb zülalların əmələ gəlmə ehtimalına tətbiq etsək, onda daha ağılaşmaz rəqəmlərlə qarşılaşarıq.

Vacib şərt - müvafiq rabitə

Bütün sadalananlara baxmayaraq, təkamül nəzəriyyəsinin düşdüyü dalanın problemləri bunlarla bitmir. Zülalın yaranması üçün müxtəlif amin turşularının müəyyən miqdarda və ardıcılıqda zəncir əmələ gətirməsi və üçüncü struktur şəklini alması kifayət deyil. Birdən çox rabitəsi olan amin turşularının molekulları bir-biri ilə ancaq "peptid" əlaqə ilə birləşə bilərlər.

Amin turşuları bir-biri ilə müxtəlif şəkildə birləşə bilər, ancaq zülallar yalnız peptid əlaqə ilə birləşən amin turşularından yaranır.

Nümunə olaraq bütün lazımi hissələri mövcud olan bir avtomobili təsəvvür edək. Fəqət, bu avtomobilin təkərlərindən biri avtomobilə boltla deyil, məftillə birləşdirilib və yerə şaquli deyil, üfüqi vəziyyətdədir. Bu avtomobilin mühərriki istər güclü olsun, istərsə də yüksək texnologiyaya malik olsun, avtomo-

bil heç bir metr də irəliləyə, hərəkət edə bilməz. İlk təsəvvürdə bizə elə gəlir ki, bütün hissələr yerindədir, amma düzgün birləşdirilməyən bir təkər avtomobilə hərəksiz hala gətirir. Eyni qayda zülal molekulunda da təkrarlanır: bir amin turşusunun qeyri-peptid əlaqə ilə birləşməsi bütün zülalı yararsız hala gətirir.

Tədqiqatların nəticələrinə görə, amin turşularının bir-biri ilə təsadüfi peptid əlaqə ilə birləşməsi maksimum 50 faiz təşkil edə bilər. Qalanları isə zülalın strukturunda olmayan rabitə ilə birləşir. Zülalın təsadüfi yaranma ehtimalını hesablayarkən (bütün amin turşularının L şəklində olmasının zəruriliyini nəzərə almaqla) unutmaq olmaz ki, hər amin turşusu özündən sonrakı və əvvəlki ilə ancaq peptid əlaqə ilə birləşməlidir. Bu ehtimal L amin turşularının ehtimalına bənzəyir. Yəni əgər 400 amin turşusundan ibarət zülalı araşdırsaq, onda amin turşularının təsadüfi əlaqə ilə birləşmə ehtimalı 2 399-dan 1-ə bərabər olacaq.

Sıfır ehtimalı

Cədvəldən də görüldüyü kimi, 500 amin turşusundan ibarət olan zülal molekulunun yaranma ehtimalı 10 950-dən 1 təşkil edir (əgər 1 rəqəmindən sonra 950 sayda sıfır qoysaq, insan ağına sığmayacaq bir rəqəm alınar). Ancaq bu ehtimal yalnız kağız üzərində mümkündür, çünki təcrübədə bu ehtimalın həyata keçmə dərəcəsi sıfırdır. Riyaziyyat elmində 1-in 10 50-yə və ya bundan daha kiçik rəqəmə qarşı olması ehtimalının gerçəkləşməsi statistik olaraq sıfır bərabərdir.

Əgər 500 amin turşusundan ibarət zülal molekulunun təsadüfən əmələ gəlməsi bu dərəcədə mümkün deyilsə, istəsəniz, beyninizi daha böyük rəqəmlərlə məşğul edə bilərsiniz. "Hemoqlobin" zülalının bir molekulunda 574 ədəd amin turşusu var.

İndi təsəvvür edin ki, sizin bədəninizdə olan milyardlarla qan hüceyrəsinin hər birinin tərkibində 280 milyon hemoqlobin molekulunu var. Təcrübələr və səhvlər üsulu ilə yalnız bir belə zülalın yaranması üçün bəşəriyyət tarixindən də böyük bir zaman tələb olunur. Yəni fərz etsək ki, planetimizdə həyatın yaranacağı gündən bəri amin turşuları səhv və təcrübə üsulu ilə zülal molekulunu əmələ gətirməyə cəhd göstərmiş, bu zaman müddəti 10 950-dən 1 ehtimalının həyata keçməsinə yenə də çatmış.

Buradan belə nəticəyə gələ bilərsiniz ki, təkamül nəzəriyyəsi hətta bir zülal molekulunun yaranmasını açıqlaya bilmir.

500 amin turşusundan ibarət zülalın təsadüfən əmələ gəlmə ehtimalı sıfırdır

Faydalı zülalı əldə etmək üçün üç əsas şərtin mövcud olması zəruridir. Birincisi, müəyyən proporsiyada sıralanmış müxtəlif növdə bütün amin turşularının mütləq mövcud olmalıdır. İkincisi, zəncirdəki bütün amin turşuları L-amin turşuları olmalıdır. Üçüncüsü, bütün amin turşuları bir-biri ilə ancaq xüsusi kimyəvi düsturla - peptid əlaqəsi ilə birləşməlidir.

Bu səbəbə görə zülalın təsadüfən əmələ gəlməsi üçün yuxarıda sadalanan üç şərtin birləşməsi zəruridir. Zülalın təsadüfən əmələ gəlməsi ehtimalı hər üç şərtin ehtimallarının hasilinə bərabərdir. Belə vəziyyətdə orta hesabla 500 amin turşusundan ibarət zülal molekulunun təsadüfən əmələ gəlməsi ehtimalı aşağıdakı kimi olacaq:

1. Nizamlı şəkildə sıralanmış amin turşularının ehtimalı. Zülalın meydana gəlməsində 20 növ amin turşusu iştirak edir. Buna əsasən:

$$\begin{aligned} & -20 \text{ növ amin turşusundan düzgün olan hər bir} \\ & \text{amin turşusunun seçilməsi ehtimalı bərabərdir} & = 120 \\ & -500 \text{ amin turşusunun düzgün seçilməsi} \\ & \text{ehtimalı bərabərdir} & = 120 \text{ üstü } 500=110 \text{ üstü } 650 \\ & & = 10 \text{ üstü } 650\text{-dən bir ehtimal} \end{aligned}$$

2. Ancaq L-amin turşularının seçilməsi ehtimalı

$$\begin{aligned} & -\text{bir L-amin turşusunun iştirakı ehtimalı bərabərdir} & = 12 \\ & -\text{yalnız L şəkili } 500 \text{ amin turşusunun} \\ & \text{eyni anda seçilmə ehtimalı bərabərdir} & = 12 \text{ üstü } 500 =110 \text{ üstü } 150 \\ & & = 10 \text{ üstü } 150\text{-dən bir ehtimal} \end{aligned}$$

3. Amin turşularının peptid əlaqə ilə birləşməsi ehtimalı

Amin turşuları bir-biri ilə müxtəlif növ kimyəvi əlaqələrlə birləşə bilərlər. Faydalı zülalın əmələ gəlməsi üçün bütün amin turşuları bir-biri ilə ancaq xüsusi peptid əlaqə ilə birləşməlidir. Hesablamalara görə, amin turşularının məhz peptid əlaqə ilə birləşməsi ehtimalı 50 faizə bərabərdir. Yuxarıda deyilənlərə əsasən:

$$\begin{aligned} & -\text{iki amin turşusunun peptid əlaqə ilə} \\ & \text{birləşməsi ehtimalı bərabərdir} & = 12 \\ & -500 \text{ amin turşusunun ancaq peptid əlaqə ilə} \\ & \text{birləşmə ehtimalı bərabərdir} & = 12 \text{ üstü } 499 =110 \text{ üstü } 150 \\ & & = 10 \text{ üstü } 150\text{-dən bir ehtimal} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{EHTİMALLARIN CƏMİ:} & = 1 \times 2 \times 3. \\ & = 110 \text{ üstü } 650 \times 110 \text{ üstü } 150 \times 110 \text{ üstü } 150 = 110 \text{ üstü } 950 \\ & = 10 \text{ üstü } 950\text{-dən 1 ehtimal} \end{aligned}$$

turşularını yenidən müəyyən ardıcılıqla birləşdirmək və ayırmaq zərurəti ortaya çıxacaq. Hər yeni cəhd zamanı sintez dayandırılmalıdır, uyğun olmayan bir ədəd belə amin turşusunun reaksiyaya girməsinin qarşısı alınmalı, zülalın əmələ gəlib-gəlməməsi nəzarətdə saxlanmalı, əgər zülal əmələ gəlməyibsə, bütün zəncir parçalanmalı və proses yenidən başlanmalıdır.

Bununla belə heç bir yad kimyəvi element prosesdə iştirak etməməlidir. Tədqiqat zamanı 500 halqanın tamamlanması vacib şərtidir, yalnız bundan sonra yeni tədqiqat cəhdi həyata keçirilə bilər. Yəni yuxarıda bəhs edilən bütün ehtimallar, onların başlaması, bitməsi və hər mərhələsi "amin turşularının yalnız seçilməsini" təsadüfə bağlayan şüurlu mexanizmin nəzarəti altındadır. Təbiətdə belə mexanizmin mövcud olması mümkün deyil. Buradan belə nəticəyə gəlmək olar ki, zülalın təbiətdə əmələ gəlməsi sırf texniki baxımdan ("təsadüfən" sözü ola bilməz) mümkün deyil. Belə ehtimalın mövcudluğu haqqındakı istənilən fikir isə istisnasız olaraq qeyri-elmi bir yanaşma olacaq.

Fəqət, bəzi məlumsatsız təkamülçülər bu həqiqəti heç cür anlaya bilmir. Onlar zülalın sintezini sadə kimyəvi reaksiya adlandıraraq belə gülünc nəticələrə gəlirlər: "Amin turşuları qarşılıqlı təsir nəticəsində zülalı əmələ gətirirlər". Əslində isə üzvi olmayan mühitdə həyata keçən ani kimyəvi reaksiyalar miqdarı və növü müəyyən və məhdud olan primitiv birləşmələri meydana gətirir. Daha mürəkkəb kimyəvi maddəni əldə etmək üçün böyük fabriklərə, kimyəvi qurğulara, laboratoriyalara ehtiyac var. Dərmanlar, gündəlik olaraq istifadə olunan kimyəvi maddələr buna misal göstərilə bilər.

Zülalların quruluşu isə sənayedə istehsal olunan kimyəvi maddələrdən də mürəkkəbdir. Beləliklə, zülalın əmələ gəlməsi planlaşdırma və mühəndislik möcüzəsidir və sadə kimyəvi reaksiya nəticəsində zülal əmələ gələ bilməz.

Zülalın təsadüfi quruluşuna imkan verməyən amilləri müəyyən müddətə bir kənara qoyaraq fərz edək ki, biomolekul təsadüfən yaranıb. Amma hətta bu təqdirdə də təkamül nəzəriyyəsi iflasa uğrayacaq, çünki zülalın meydana gəlməsindən sonra onun yaşaması üçün zülalı təbii şərtlərdən təcrid etmək və xüsusi şərtləri təmin etmək lazımdır. Əks təqdirdə, zülal planetimizdəki zahiri amillərin təsiri nəticəsində parçalanacaq, yaxud digər amin turşuları və kimyəvi maddələrlə reaksiyaya girərək fərqli bir maddəyə çevriləcək və spesifik xüsusiyyətini itirəcək.

Təkamülçülərin canlı həyatın mənşəyini izah etmə cəhdləri

Canlı həyatın planetimizdə necə əmələ gəlməsi məsələsi təkamülçüləri çıxılmaz bir vəziyyətə salır və onlar bu sualdan mümkün qədər qaçırlar. Onlar bu suala belə ümumi mənə daşıyan ifadələrlə cavab verir: "Canlı orqanizm suda müəyyən təsadüfi amillərin qarşılıqlı əlaqəsi nəticəsində əmələ gəlib". Çünki təkamülçülərin qarşılaşdığı maneə dəfolunmazdır. Təkamülün paleontologiya ilə bağlı olan bəzi aspektlərindən fərqli olaraq, təkamülçülər bu məsələdə onların nəzəriyyəsini dəstəkləyə bilən hətta faydalı qalıqlara belə sahib deyillər. Buna görə də təkamül nəzəriyyəsi hələ ilkin mərhələdə süquta uğrayır.

Bir məsələni də unutmamaq olmaz: təkamül nəzəriyyəsinin hər hansı bir mərhələsində ortaya çıxan ziddiyyət bu nəzəriyyəni bütövlüklə süquta uğratmaq üçün kifayətdir. Məsələn, zülalın təsadüfən yaranması elmi sübutlara əsaslanaraq təkzib olunursa, onda təkamül nəzəriyyəsinin digər mərhələləri haqqında iddialar da öz qüvvəsini itirir. Bundan sonra insan və meymun kəllələrindən istifadə edərək, insanları aldatmağın heç bir mənası yoxdur.

Təkamülçülər canlı orqanizmin qeyri-üzvi maddələrdən əmələ gəlməsi məsələsinin müzakirəsindən uzun müddətdir qaçırlar. Bu problemə uzun müddətdir ki, layiqli diqqət yetirilməyib, amma nəzəriyyə qarşısında duran bu problemi dəf etmək üçün XX əsrin ikinci rübündən etibarən müxtəlif tədqiqatlar vasitəsi ilə çoxlu cəhdlər göstərilir. "Canlı hüceyrə planetimizin ilkin atmosferində necə əmələ gəlib" - təkamülçülərin cavablandırmaq məcburiyyətində olduğu ilk sual bu idi. Daha doğrusu, onların bu cavabı necə təqdim etməsi idi.

Təkamülçü alim və tədqiqatçılar bu sualı cavablandırmaq üçün bir sıra laboratoriya təcrübəsi həyata keçirmiş, amma elmi dairələrin böyük diqqətini özlərinə cəlb edə bilməmişdilər.

Təkamülçü tədqiqatçıların canlı həyatın planetimizdə yaranması mövzusunda ən məşhur təcrübə 1953-cü ildə amerikalı tədqiqatçı Stenli Miller tərəfindən həyata keçirilmişdir və "Miller təcrübəsi" kimi tanınır (tədqiqat Millerin müəllimi Harold Uri ilə birlikdə həyata keçirildiyindən bu təcrübə "Uri-Miller təcrübəsi" də adlandırılır). Texnologiyanın inkişaf etməsinə və yarım əsr vaxtının keçməsinə baxmayaraq, bu sahədə yeni bir nailiyyət əldə edilməyib. Hətta bu gün Miller təcrübəsi təkamül nəzəriyyəsinin ilkin canlı orqanizmin əmələ gəlməsini açıqlayan bir təcrübə kimi təqdim olunmaqdadır. Təkamülçülər an-

layırlar ki, belə cəhdlər onların nəzəriyyəsinə dəstəkləmir, əksinə, onu süquta uğradır və buna görə də onlar bənzər tədqiqatların həyata keçirilməsindən çəkinirlər.

Uğursuz addım: Miller təcrübəsi

Stenli Miller zülalın tərkibini meydana gətirən amin turşularının milyard il bundan əvvəl cansız mühitdə təsadüfən əmələ gələ biləcəyini təcrübə yolu ilə sübut etmək istəyirdi. Təcrübə zamanı Miller tərkibi ammoniyakdan, metandan, hidrogendən və su buxarından ibarət qaz qarışıqından istifadə etmişdi (Miller fərz edirdi ki, bu qarışıq ilkin atmosferdə mövcud idi, fəqət, sonra bu fərziyyənin səhv olduğu məlum oldu). Bu qazlar təbii şəraitdə reaksiyaya girə bilmədiyi üçün, Miller onlara elektrik cərəyanı ilə təsir göstərir, bununla da şimşəyi təqlid edirdi, çünki ilkin atmosferdə enerjinin şimşəkdən alınması zənn olunurdu. Bu qarışıq 100° C temperaturda bir həftə içərisində qaynadılır və qarışıqğa sistemətik olaraq elektrik cərəyanı verilir. Həftənin axırında hemosintez analizi göstərdi ki, zülalın bünövrəsini təşkil edən 20 amin turşusundan cəmi üçü meydana gəlib.

Təkamülçülər buna çox sevindilər və təcrübə çox uğurlu hesab edildi. Bəzi nəşrlər isə ilk səhifələrində "Miller həyatı yaratdı" başlıqlı məqalələri yerləşdirirdilər. Bununla belə Millerin təcrübəsi nəticəsində alınan molekullar "cansız" idi.

Əldə olunan nəticələrdən ilhamlanan təkamülçülər yeni fikri ortaya atdılar. Yeni fərziyyəyə görə, amin turşuları təsadüf nəticəsində müvafiq qaydada birləşir və zülalı əmələ gətirir. Təsadüf nəticəsində əmələ gələn zülallardan bəziləri "necəsə" əmələ gələn və hüceyrə membranına bənzəyən strukturun içində peyda olurlar. Bu zülallar hüceyrəni meydana gətirir. Hüceyrələr isə öz növbəsində tədricən bir-birinə yaxınlaşaraq birləşir və canlı orqanizmi əmələ gətirirlər. Halbuki bu fikrin əsası olan Miller təcrübəsi əslində açıq-aşkar yaldızdır.

Millerin təcrübəsini puça çıxaran faktlar

Amin turşularının planetimizdə ilkin atmosferdə öz-özünə əmələ gəlməsini sübut etmək üçün həyata keçirilən Miller təcrübəsi aşağıdakı amillərlə hərtərəfli şəkildə puça çıxarılır:

1. Əmələ gəlmiş amin turşuları həmin an "soyuq tələ" adlanan mexanizmlə təcrid olunmuşlar. Əks təqdirdə, amin turşularının əmələ gəldiyi mühitin şərtləri bu molekulları həmin andaca parçalayardı. Təbii ki, planetimizin ilkin mühitində bu cür şüurlu bir mexanizm mövcud deyildi. Bu mexanizm olmadan isə zülalların parçalanması qaçılmazdır. Kimyaçı Riçard Blissin də vurğuladığı kimi: "Əgər "soyuq tələ" olmasaydı, kimyəvi maddələr elektrik enerjisinin təsiri altında parçalanardılar".¹⁰²

Miller daha əvvəl həyata keçirilmiş tədqiqatlar zamanı "soyuq tələ"dən istifadə etməmiş və nəticədə heç bir amin turşusu əldə etməmişdi.

2. Miller tədqiqatındakı ilkin atmosfer saxta idi. XX əsrin 80-ci illərində alimlər planetimizdəki ilkin atmosferin metan və ammoniyakdan deyil, azot və karbon-dioksiddən ibarət olduğu haqqında yekdil fikrə gəlmişlər. Miller təcrübədə istifadə etdiyi mühitin həqiqi olmamasını uzun müddət susduqdan sonra özü də etiraf etdi.¹⁰³

Görəsən, Miller nə üçün bir vaxtlar bu qazlı məhlul üstündə belə ısrar edirdi? Cavab sadədir: amin turşusunun sintezi ammoniyaksız mümkün deyil. Kevin MakKin "Discover" jurnalındakı məqaləsində bunu belə izah edir:

"Miller və Uri metanla ammoniyak qarışdıraraq planetimizin ilkin atmosferini təqlid etmişlər. Bununla belə son tədqiqatlar göstərir ki, planetimizin ilkin mühiti yüksək temperaturla xarakterizə edilmiş, planetimiz nikel və dəmir ərintisindən ibarət olmuşdur. Bu da atmosferin tərkibinin ammoniyak və metanın əksinə olaraq üzvi molekulların əmələ gəlməsi üçün əlverişli olan azot, karbon-dioksid qazı və su buxarından ibarət olduğu anlamına gəlir".¹⁰⁴

Amerikalı alimlər Ferris və Çen karbon-dioksid, hidrogen, azot və su buxarından istifadə edərək Miller təcrübəsini təkrar etmiş, lakin nəticədə heç bir də nə də amin turşusu əldə edə bilməmişlər.¹⁰⁵

3. Miller təcrübəsinin yalan olduğunu göstərən digər bir məsələ isə budur ki, amin turşularının atmosferdə əmələ gəldiyi fərz edilən dövrdə atmosferdə bütün amin turşularını daşımaq üçün kifayət edə biləcək qədər oksigen mövcud idi. Millerin diqqət yetirmədiyi bu məsələ də daşlar üzərində qalan və yaşı 3,5 milyard il olan dəmir və uran turşuları ilə izah olunur.¹⁰⁶

Digər tədqiqat və kəşflər də göstərdi ki, o dövrdə oksigenin miqdarı zənn ediləndən xeyli artıq olmuşdur. Ultrabənövşəyi şüaların planetimizə təsiri təkamülçülərin iddia etdiyindən 10 min dəfə artıq olmuşdur. Sıx ultrabənövşəyi şüalar su buxarını və karbon-dioksidi parçalayaraq oksigeni əmələ gətirmişdir.

Bu həqiqət oksigeni nəzərə almayan Miller təcrübəsini etibarsız və lazımsız hala gətirdi. Əgər təcrübə zamanı oksigendən istifadə olunsaydı, bu halda metan karbon-dioksiddə və suya, ammoniyak isə azota və suya çevrilərdi. Digər tərəfdən, oksigenin mövcud olmadığı mühitdə (ozon təbəqəsinin olmamasına görə) amin turşuları ultrabənövşəyi şüaların təsiri altında parçalanacaqlar. Nəticədə planetimizin ilkin atmosferində oksigenin mövcud olması və ya olmaması amin turşularının parçalanmasına səbəb olacaq.

4. Miller təcrübəsi nəticəsində eyni zamanda canlı orqanizmin bütünlüyünü və funksiyalarını pozan üzvi turşular əmələ gəlmişdi.

Əgər bu amin turşuları təcrid olunmasaydı, bu halda kimyəvi reaksiyanın təsiri nəticəsində onlar parçalanar və ya digər birləşmələrə çevrilərdi. Bundan əlavə, təcrübə nəticəsində çoxlu D amin turşusu əmələ gəlmişdi.¹⁰⁷ Belə amin turşularının mövcudluğu isə təkamül nəzəriyyəsini onun hətta başlanğıcında iflasa uğradır. Çünki D amin turşuları canlı orqanizmin tərkibində mövcud deyil. Son olaraq da amin turşularını əmələ gətirən məhlul dağıdıcı turşuların qarışığından ibarət idi, bunlar isə faydalı molekulara dağıdıcı təsir göstərirdi, yəni bu şərtlər canlı həyatın burada əmələ gəlməsi üçün əlverişli deyildi. Bütün bunlar belə bir həqiqəti göstərir ki, Miller təcrübəsi planetimizdə ilkin şərtlərdə canlı həyatın yaranma biləcəyi ehtimalını sübut etmir və bu təcrübə şüurlu şəkildə idarə edilən, amin turşularının sintezinə istiqamətlənən bir laboratoriya təcrübəsidir. Bu təcrübə zamanı istifadə edilmiş qazların növü və miqdarı amin turşularının əmələ gəlməsi üçün ən uyğun nisbətdə seçilmişdi. Bu həqiqət istənilən kimyəvi reaksiyanı əldə etmək üçün istifadə edilən enerjinin miqdarına da şamil edilə bilər. Təcrübədə istifadə edilmiş cihaz planetimizin ilkin şərtlərində mövcudluğu mümkün olmayan bir tərzdə və amin turşularını bütün dağıdıcı təsirlərdən, elementlərdən təcrid edəcək xüsusiyyətdə işlənmişdi. Təcrübədə ilkin atmosferdə mövcud ola bilən və reaksiyanın nəticəsinə təsir edə bilən minerallardan, birləşmələrdən və elementlərdən də istifadə olunmamışdı. Bu elementlərdən biri də oksidləşdiyi zaman amin turşularının dağılmasına səbəb olan oksigendir. Nəhayət, hətta ideal laboratoriya şəraitində də amin turşularının təbii şərtlərin təsiri altında dağılmasının qarşısını almaq üçün "soyuq tələ" mexanizmindən istifadə etməmək olmur.

Nəticədə təkamülçülər öz nəzəriyyələrini Miller təcrübəsi sayəsində öz əlləri ilə iflasa uğradılar. Çünki təcrübə sübut etdi ki, amin turşuları ancaq xü-

Təkamülçülərin ən son qaynaqları Miller təcrübəsini yalana çıxarır

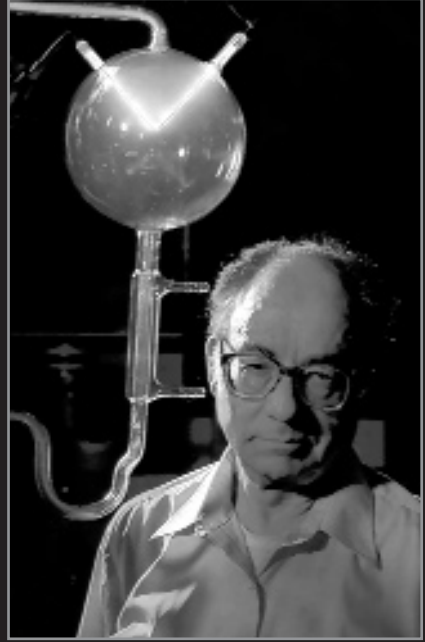
Türk təkamülçülər tərəfindən hələ də təkamül nəzəriyyəsinin açıq-aydın sübutu kimi təqdim edilən Miller təcrübəsi öz elmi mahiyyətini əslində hətta təkamül nəzəriyyəsi tərəfdarları arasında da itirmişdir. Təkamülçülər arasında məşhur olan "Earth" jurnalının 1998-ci fevral sayında "Həyatın sınağı" ("Life's Crucible") adlı məqalə dərc olunmuşdur:

"Bu gün Millerin ssenarisinə şübhə ilə yanaşılır. Geoloqların planetimizin ilkin atmosferinin karbon-dioksit və azotdan ibarət olmasını etiraf etməsi bu şübhələrin səbəblərindən biridir. Bu qazlar 1953-cü ildə Millerin təcrübəsi zamanı istifadə olunan qazlardan daha az aktivdir. Həтта əgər ilkin atmosferin Millerin iddia etdiyi tərkibdə olduğunu fərz etsək belə amin turşuları kimi sadə molekulları zülal kimi mürəkkəb birləşmələrə - polimerlərə çevirən kimyəvi reaksiyaların necə həyata keçməsi müəmmaldır. Burada hətta Miller əllərini qaldıraraq təəssüflə deyir: "Bu, problemdir. Polimerləri necə əldə etmək olardı? Bu, elə də asan deyil axı!"¹

Göründüyü kimi, Millerin özü də dərk edir ki, onun təcrübəsi həyatın yaranma şərtlərini və necəliyini aydınlaşdırmaq üçün faydalı olmamışdır. Bu vəziyyətdə təkamülçülərin israrla bu təcrübədən yapışması onların çıxılmaz vəziyyətdə olduğunu bir daha subut edir. 1998-ci ilin mart ayında "National Geographic" jurnalı "Yer kürəsində həyatın yaranması" adlı məqalə dərc etmişdi. Bu məqalədə belə deyilir:

"Bu gün bir çox alim planetimizin ilkin atmosferinin tərkibinin Millerin iddia etdiyi kimi hidrogen, metan və ammoniyakdan deyil, karbon-dioksit və azotdan ibarət olduğu fikrinə gəlmişdir. Bu, kimyaçılar üçün çox pis xəbərdir! Karbon-dioksitlə azotun qarışılıqlı təsiri nəticəsində alınan üzvi birləşmələrin sayı heç də çox deyil. Onların qarışığını qida boyasının bir damcısı hovuzdakı suya əlavə edilərkən alınan məhlula bənzətmək olar. Alimlər həyatın heç də "zəngin olmayan" belə "şorba"da necə əmələ gələ biləcəyini hətta təsəvvür etməyə də çətinlik çəkirlər".²

Bir sözlə, nə Miller təcrübəsi, nə də digər təkamülçülər həyatın əmələ gəlməsi məsələsinə cavab tapa bilmir. Bütün tədqiqatlar göstərir ki, həyatın öz-özünə əmələ gəlməsi mümkün deyil; beləliklə də həyatın Yaradılması faktı sübut olunur.

Stenli Miller tədqiqat cihazı ilə birlikdə

1. "Earth", "Life's Crucible", fevral 1998, səh. 34

2. "National Geographic", "The Rise of Life on Earth", mart 1998, səh. 68

susi laboratoriya şəraitində, özü də şüurlu müdaxilə nəticəsində əldə edilə bilələr. Yəni canlıny meydana gətirən qüvvə yalnız Yaradandır, kortəbii təsadüf deyildir. Amma təkamülçülərin elmə zidd olan ideyaları açıq-aydın həqiqəti qəbul etməkdə onlara mane olur. Öz tələbəsi Millerlə bu təcrübəni həyata keçirən Harold Uri belə bir etirafı dilə gətirir:

"Həyatın yaranmasını araşdıran hər birimiz nə qədər tədqiqat aparsaq da belə nəticəyə gəlirik: canlı həyat o qədər mürəkkəbdir ki, inkişafının heç bir mərhələsində təkmilləşə bilməz. Fəqət, biz öz ideyalarımıza əsaslanaraq inanırıq ki, həyat cansız olanlardan əmələ gəlmişdir. Buna baxmayaraq, bu mürəkkəblik, komplekslik o qədər böyükdür ki, bizə təkamül prosesini təsəvvür etmək çox çətindir".¹⁰⁸

Planetimizin ilkin atmosferi və zülallar

Sadalanan bütün ziddiyyətlərə baxmayaraq, Millerin təcrübəsinə arxalanan təkamülçülər ilkin şərtlərdə amin turşularının öz-özünə əmələ gəlməsinin nəcəliyi sualına cavabdan yayınmaqdadır. Hətta bu gün də onlar insanları aldadaaraq elə təsəvvür yaradırlar ki, bu sualın cavabı Millerin təcrübəsinin köməyi ilə guya çoxdan tapılıb.

Həyatın təsadüfən yaranması məsələsini araşdırma cəhdlərinin ikinci mərhələsində təkamülçüləri amin turşularından daha mürəkkəb bir problem gözləyir - zülallar. Zülallar həyatın quruluş materialı olub, yüzlərlə müxtəlif amin turşularının ardıcıl birləşməsi yolu ilə əmələ gəlirlər.

Zülalın öz-özünə əmələ gəlməsi iddiası amin turşularının öz-özünə əmələ gəlməsi iddiasından daha məntiqsiz və daha fantastikdir. Ehtimal nəzəriyyəsi vasitəsilə riyazi olaraq amin turşularının ardıcıl birləşərək zülalı meydana gətirməsinin mümkün olmadığı ötən səhifələrdə hesablanmışdır. Bununla birlikdə planetimizin ilkin atmosferində zülalın öz-özünə əmələ gəlməsi kimya elmi nöqtəyi-nəzərindən də mümkün deyil.

Zülalın sintezi suda mümkün deyil

Əvvəl də qeyd olunduğu kimi, zülalın sintezi zamanı amin turşuları arasında peptid əlaqə yaranır. Bu proses nəticəsində bir ədəd su molekulu ayrılır. Belə bir vəziyyət təkamülçülərin həyatın okeanda yaranması haqqındakı iddiasını kökündən təkzib edir. Çünki kimya elmindəki "Le Şatelye" prinsipinə görə,

suyu əmələ gətirən reaksiya (kondensasiya reaksiyası) tərkibi sudan ibarət olan mühitdə sona çata bilməz. Sulu mühitdə bu reaksiyanın gedişi kimyəvi reaksiyalar arasında "ən zəif ehtimal" kimi xarakterizə olunur. Buradan belə nəticəyə gəlirik ki, həyatın mənbəyi zənn edilən okeanlar amin turşularının, sonra isə zülalın yaranması üçün heç də əlverişli mühit deyil.¹⁰⁹

Digər tərəfdən, təkamülçü alimlər öz fikirlərini dəyişdirərək həyatın quruda yaranmasını iddia edə bilməzlər. Çünki planetimizin ilkin atmosferində yaranması zənn edilən amin turşuları ultrabənövşəyi şüaların dağıdıcı təsirindən yalnız suda, okeanda qoruna bilirdilər. Quruda amin turşuları dərhal parçalanardı. Le Şatlye prinsipi isə həyatın dənizdə yaranmasını təkzib edir. Bu da öz növbəsində təkamül nəzəriyyəsinin dalana dirəndiyini göstərən daha bir çıxılmaz problemdir.

Daha bir nəticəsiz cəhd: Foks təcrübəsi

Çıxılmaz vəziyyətdə qalan təkamülçü tədqiqatçılar "su problemi" haqqında ağılsız sənərlər düşünməyə başladılar. Onlardan ən məşhuru olan Sidney Foks bu məsələni həll etmək üçün yeni nəzəriyyə ortaya atdı: okeanda yaranan amin turşuları dərhal vulkanlarla yanaşı qayalı yerlərə daşınmışlar. Tərkibində amin turşusu olan su qayalıq mühitin yüksək temperaturunun təsiri nəticəsində buxarlanmışdır. Nəticədə "qurumuş" amin turşuları zülalın yaranması üçün birləşə bilirdilər.

Fəqət, vəziyyətdən belə "çətin" çıxış yolu heç kim tərəfindən qəbul olunmadı. Çünki amin turşuları Foksun bəhs etdiyi temperaturun təsirinə dözə bilməzdi. Tədqiqatlar göstərdi ki, amin turşuları yüksək temperaturun təsiri nəticəsində mütləq dağılırlar.

Amma Foks təslim olmurdu. Laboratoriyada "xüsusi şəraitdə" sadələşdirilmiş amin turşuları quru mühitdə qızdırılıb birləşdirildi. Amin turşuları birləşdirildi, amma zülal yenə də əldə oluna bilmədi. Alınan maddə amin turşularının sadə, qeyri-mütəşəkkil birləşməsi idi və zülala heç cür bənzəməirdi. Bundan əlavə, əgər Foks amin turşularını daimi temperaturun təsiri altında saxlasaydı, bu halda amin turşularının əmələ gəlmiş faydasız silsiləsi də dağılardı.¹¹⁰

Təcrübəni məntiqsiz edən bir məsələ də ondan ibarətdir ki, Foks öz tədqiqatında Millerin bir zamanlar əldə etdiyi amin turşularından deyil, canlı orqanizmlərdə olan amin turşularından istifadə etmişdir. Halbuki o, Miller tədqiqatında

Cansız materiya həyatı meydana gətirə bilməz

Təkamülçülərin Miller və Foksun tədqiqatlarının köməyi ilə öz iddialarını əsaslandırmaq cəhdləri cansız maddənin özünü-tənzimləmə və özünü-təşkil yolu ilə kompleks quruluşlu canlı meydana gətirə bilməsinə inanmaqdan başqa bir şey deyildi. Bu iddia elmə tamamilə ziddir, çünki bütün sınaq və təcrübələr göstərib ki, materiya belə xüsusiyyətlərə malik deyil. Məşhur ingilis astronomu və riyaziyyatçısı ser Fred Hoyl bu həqiqəti aşağıdakı misalla izah edir:

"Əgər maddənin içində onu canlı həyat əmələ gətirməyə sövq edən bir daxili mexanizm olsaydı, onu hər bir laboratoriyada həyata keçirmək mümkün olardı. Məsələn, hər hansı bir tədqiqatçı öz sınağında su hovuzundan ilkin "şorba" kimi istifadə edə bilərdi. Bu hovuzda bütün növ cansız kimyəvi elementləri və qazları dolduraraq onun üstünü istənilən növdə radiasiya ilə şüalandırmaq olardı. Bu sınağı bir il ərzində həyata keçirərək bu müddətdə həyat üçün zəruri olan 2000 fermentdən neçəsinin meydana gəldiyinə diqqət yetirin. Bu təcrübədə vaxt itirməmək üçün mən sizə həmin an cavab verə bilərəm. Siz bəlkə bir neçə amin turşusu və kimyəvi element istisna olmaqla, heç bir şey aşkar edə bilməyəcəksiniz".¹

Təkamülçü biolog Endryu Skott isə bu faktı belə etiraf edir:

"Bir az maddə götürün, qarışdırın, qızdırın və bir müddət gözləyin. Bu, həyatın yaranmasının izahının müasir variantıdır. Cazibə qüvvəsi, elektromagnitləşmə, güclü və ağır nüvə qüvvəsi kimi "əsas" qüvvələr sizin başladığınız işi sona çatdıracaq... Maraqlıdır, bu deyilənlərin hansı hissəsi həqiqətə, hansı hissəsi isə ehtimallar üzərində qurulan fırıldaq əsaslandırılır? Həqiqətən də ilk kimyəvi elementdən canlı hüceyrəyə qədər davam edən bütün proses ya çox mübahisəli, ya da çox qaranlıqdır".²

1. Fred Hoyle, "The Intelligent Universe", New York: Holt, Rinehart & Winston, 1983, səh. 256

2. Andrew Scott, "Update on Genesis", New Scientist, vol. 106, 2 may 1985, səh. 30

tının nəticələrinə əsaslanmalı idi. Amma nə Foks, nə də digərləri Miller tərəfindən əldə edilən faydasız amin turşularından istifadə etməmişlər.¹¹¹

Foksun tədqiqatı hətta təkamülçülər tərəfindən də qəbul edilməmişdi, çünki bu təcrübədə əldə olunan amin turşularının (proteinoidlərin) belə mənasız zəncirləri təbii şərtlərdə əmələ gələ bilməzdi.

Canlı orqanizmin quruluş materialı olan zülal isə heç əldə də olunmadı. Zülalın necə yaranması haqqında sual cavabsız qalırdı. 70-ci illərin məşhur "Chemical Engineering News" adlı elmi jurnalında Foksun tədqiqatı haqqında belə bir məqalə dərc olunmuşdu:

"Sidney Foks və digər tədqiqatçılar xüsusi qızdırıcı texnikadan istifadə edərək "proteinoid" adlanan amin turşusu birləşmələrini planetimizin ilkin dövründə mövcud olmayan şərtlərdə əldə etmişlər. Bununla belə bu amin turşuları canlı orqanizmlərin zülallarına heç də bənzəmir və xotik, mənasız lə-

kələr mahiyyətini daşıyırlar. Hətta əgər ilkin olaraq bu molekullar mövcud olsaydı belə, onlar sonradan mütləq dağılacıqdı".¹¹²

Foksun əldə etdiyi proteinoidlər struktur və funksiya baxımından zülalə həqiqətən də bənzəmir. Onların arasındakı fərq mürəkkəb, yüksək texnoloji cihazlarla metal yığıcı arasındakı fərqə bənzəyir.

Bundan əlavə, bu faydasız amin turşuları hətta ilkin atmosferdə yaşamaq imkanına malik olmazdı. Planetimizə çatan ultrabənövşəyi şüalar, dağıdıcı fiziki və kimyəvi təsiri olan idarəolunmaz təbii iqlim dəyişiklikləri proteinlərin dağılmasına səbəb olardı. Ultrabənövşəyi şüalardan qorunmaq üçün amin turşularının suda mövcud olması isə Le Şatelye prinsipinə görə mümkün deyil. Bu faktlar nəticəsində proteinoidlərin həyatın başlanğıcı olması fikri elmi dairələrdə öz qüvvəsini itirmişdir.

Möcüzəvi molekul - DNT

Bundan əvvəlki mövzuların təhlili göstərir ki, təkamül nəzəriyyəsi molekulyar mərhələdə artıq çıxılmaz vəziyyətdədir. Təkamülçülər amin turşusunun yaranması məsələsinə aydınlıq gətirə bilməmişlər. Zülalın yaranması isə öz-özlüyündə bir müəmmədir. Üstəlik, məsələ zülal və amin turşusu ilə məhdudlaşmır, bu, hələ başlanğıcdır. Təkamülçülərin üzləşdiyi ən böyük problem əslində hüceyrə adlanan unikal canlı orqanizmdir. Çünki hüceyrə ancaq amin turşularından meydana gələn zülal yığıcımdan ibarət deyildir. Əksinə, bu canlı orqanizm yüzlərlə inkişaf etmiş və elə o qədər də mürəkkəb olan sistemlərdən ibarətdir ki, insan hələ də onun bütün sirlərini açma bilmir.

Bu sistemlər hələ bir yana dursun, təkamülçülər zülalın struktur hissəsinin necə yaranmasını da açıqlaya bilmir.

Sadə molekulun əmələ gəlməsini ardıcıl olaraq açıqlaya bilməyən təkamül nəzəriyyəsi genetik elminin inkişafı və nukleid turşularının, DNT və RNT-nin kəşf olunması nəticəsində yeni bir problemlə üzləşdi. 1955-ci ildə Ceyms Uatsonun və Frensis Krikin tədqiqatları nəticəsində DNT strukturunun heyratəmiz dərəcədə mükəmməlliyi məlum olmuşdur. İnsanın 100 trilyon hüceyrəsinin hər birinin nüvəsində yer alan DNT molekulunun tərkibində insan orqanizminin quruluşunun unikal planı var. İnsan barədə hər bir məlumat - zahiri görünüşdən daxili orqanlara qədər - DNT-də kodlanmışdır. DNT-dəki məlumat

DNT-ni meydana gətirən 4 molekulun kombinasiyası ilə kodlaşdırılıb. Nukleotid (və ya bünövrə) adlanan bu molekullar A, T, Q, S adlarının baş hərfləri ilə ifadə olunurlar. İnsanlar arasındakı fiziki fərqlər bu hərflərin müxtəlif birləşmələrindən qaynaqlanır. Bu, bir növ dörd hərfdən ibarət əlifbası olan məlumat mərkəzidir. DNT-dəki bu hərflərin kombinasiyası orqanizmin quruluşunu incəliyinə qədər müəyyən etməkdədir.

Boy, gözlər, saçlar, dərinin rəngi haqqında məlumat və bədənin 206 sümüyündən, 600 əzələsindən ibarət planı, 10 min eşitmə siniri ucluğundan, 2 milyon göz siniri reseptorundan, 100 milyon sinir hüceyrəsindən və ümumiyyətlə, 100 trilyon hüceyrədən meydana gələn şəbəkə - bunların hamısı hər hüceyrənin DNT-sində qabaqcadan planlaşdırılıb. Əgər bütün bu genetik məlumatları kağız üzərində yazmaq istəsək, bu halda hər birində 500 səhifə olan 900 cild kitabdan ibarət bir kitabxana əmələ gələcək. Buna baxmayaraq, bu qədər ətraflı məlumat DNT-nin "gen" adlanan müəyyən hissələrində kodlaşdırılıb.

DNT-nin təsadüfən yaranması mümkündürmü?

Burada bir məsələyə diqqət yetirməliyik ki, genin tərkibindəki nukleotidlərin ardıcılığında hər hansı bir səhv meydana gələrsə, bu, genin dağılmasına səbəb olar. Əgər insan orqanizminin 200 min gendən ibarət olduğunu fərz etsək, onda geni meydana gətirən milyonlarla nukleotidin ardıcılığının və nizamının təsadüfi olduğunu təsəvvür etmək qətiyyən mümkün deyil. Təkamülçü biolog Frenk Salisberi bu mövzuda belə deyir:

"Zülalın molekulu orta hesabla 300 amin turşusundan ibarətdir. Onun zəncirvari quruluşunu müəyyən edən DNT-də təxminən 1000 nukleotid saxlanılır. Əgər nəzərə alsaq ki, hər bir DNT zəncirinin tərkibində 4 növ nukleotid var, onda 1000 nukleotiddən ibarət sıra 4^{1000} variantda düzülə bilər. Adi loqarifmik hesablama nəticəsində əldə olunan rəqəm insan şüuruna yerləşmir".¹¹³

4^{1000} rəqəmi "adi loqarifmik hesablamaların" nəticəsində 10 620-yə bərabərdir. 10 620 isə 1 sayından sonra 620 sıfırı olan rəqəm deməkdir. 10 sayından sonra 11 sıfır artıq trilyona bərabərdir, 620 sıfırı olan rəqəm isə insan tərəfindən həqiqətən dərkolunmazdır.

Fransız təkamülçüsü Pol Oqer DNT və RNT-nin təsadüfən yaranmasının mümkün olmadığını belə açıqlayır:

Təkamülçülərin etirafları

Ehtimalların hesablanması göstərdi ki, zülal və nuklein turşuları (RNT və DNT) kimi kompleks molekulların hətta ayrılıqda da təsadüfən əmələ gəlməsi mümkün deyil. Həyatın yaranma bilməsi üçün bütün sadalanan molekullar eyni anda, eyni yerdə mövcud olmalıdır. Bu fakt təkamülçüləri çıxılmaz vəziyyətə salır. Bu reallıq təkamül nəzəriyyəsi üçün böyük bir problemə çevrilmişdir. Təkamül nəzəriyyəsinin bir çox məşhur tərəfdarı bu həqiqəti etiraf etmək məcburiyyətindədir. Məsələn, Stenli Miller və Frensis Kriklə birlikdə San-Diego Universitetində (Kaliforniya ştatı, ABŞ) işləmiş məşhur təkamülçü mikrobioloq Lesli Orqel demişdir:

"Mürəkkəb strukturu olan zülalların və nuklein turşularının (DNT və RNT) eyni yerdə, eyni zamanda təsadüfən əmələ gəlməsi qətiyyənlə mümkün deyildir. Bununla birlikdə onlardan birinin iştirakı olmadan digər birisi də əmələ gələ bilməz. Buna görə də insan qəbul etməlidir ki, həyatın kimyəvi yolla əmələ gəlməsi mümkün deyil".¹

Bu fakt digər məşhur təkamülçü alimlər tərəfindən də qəbul edilmişdir:

"DNT katalitik zülalların və fermentlərin köməyi olmadan digər yeni DNT-ni əmələ gətirə bilmir. Bir sözlə, zülallar DNT-nin iştirakı olmadan əmələ gələ bilməzlər, bununla birlikdə DNT-nin molekulu da zülalın iştirakı olmadan əmələ gələ bilməz".²

"Bəs necə olub ki, genetik məlumat və onu şifrəsini oxuyan mexanizmlər (ribosomlar və RNT molekulları) birgə əmələ gəliblər? Bu suala cavab tapmaq əvəzinə biz yalnız heyrətlənməli və başımızı itirməliyik".³

1. Leslie E.Orgel: "The Origin of Life on Earth", "Scientific American", 271-ci nəşr, oktyabr 1994, səh. 78

2. John Norgan, "In The Beginning", "Scientific American", 264-cü nəşr, fevral 1991, səh. 119

3. Douglas R.Notstadter, Escher, Bach, "An External Golden Braid", New York, Vintage Books, 1980, səh. 548.

"Məncə, nukleotid kimi mürəkkəb molekulun təsadüfi kimyəvi reaksiya nəticəsində əmələ gəlmə prosesini iki mərhələyə ayırmaq lazımdır: həyata keçməsi mümkün olan ayrı-ayrı nukleotidlərin yaranma mərhələsi və onların bir-biri ilə silsilə şəklinə birləşməsi mərhələsi. Məhz bu ikinci mərhələnin həyata keçməsi mümkün deyil".¹¹⁴

Uzun illər təkamülçülərin molekulyar nəzəriyyəsinə inanan professor Frensis Krik də DNT-nin kəşf olunmasından sonra etiraf etmişdir ki, belə mürəkkəb molekul öz-özünə, təsadüfən, təkamül prosesi nəticəsində əmələ gələ bilməz. O, bu barədə belə demişdir: "Bu gün bizim əlimizdə o qədər məlumat və bilik olduğu halda hər bir vicdanlı adam yalnız bu həqiqəti deyə bilər: həyat hansısa möcüzəvi üsulla əmələ gəlmişdir".¹¹⁵

Təkamülçü professor Əli Dəmirsoy DNT-nin yaranması haqqında belə bir etirafı dilə gətirmək məcburiyyətindədir: "Zülalın, DNT və RNT-nin yaranma

Professor Frensis Krik:
**“Həyat hansısa möcüzəvi
 üsulla əmələ gəlmişdir”**

ehtimalı azdır, hər hansı bir zülal zəncirinin yaranma ehtimalı isə astronomik şəkildə də çox azdır”.¹¹⁶

Burada daha bir çox maraqlı dilemma var: DNT-nin çoxalması yalnız zülal strukturlu fermentin köməyi ilə mümkündür. Bu fermentlərin sintezi isə yalnız DNT-də kodlanmış məlumatla əsasən həyata keçir. Onlar qarşılıqlı əlaqədə olduqları üçün DNT-nin reduplikasiyası (ikiləşməsi) üçün hər ikisinin eyni anda iştirakı zəruridir. Amerikalı mikrobioloq Cakobson bu məsələ haqqında bunları deyir: “İlk canlı orqanizmin əmələ gəlməsi anında lazım olan enerjini və

materialları təmin edən, çoxalma planlarını həyata keçirə bilən, böyümənin ardıcılığını müəyyən edən, məlumatı inkişaf prosesinə ötürən (transfer edən) bütün mexanizmlərin müştərək iştirakı zəruridir. Bütün bunların kombinasiyası təsadüfən həyata keçə bilməz”.¹¹⁷ Bütün bunlar Ç.Uatsonla F.Krikin DNT-nin strukturunu təsvir etməsindən iki il sonra yazılmışdır. Bununla belə, elmin inkişafına baxmayaraq bu məsələ təkamülçülər üçün həllolunmaz olaraq qalır.

Alman alimləri Yunken və Şerer müəyyən etmişlər ki, həyat üçün zəruri olan bütün molekulların sintezi xüsusi şərtlərin olmasını tələb edir. Bu alimlərin fikrincə, bu, ona dəlalət edir ki, bir mühitdə həyat üçün zəruri olan müxtəlif maddələrin mövcudluq ehtimalı yoxdur.

Elə bir tədqiqat yoxdur ki, onun nəticəsində kimyəvi təkamül üçün tələb olunan bütün molekullar əldə olunsun. Yəni müxtəlif molekullar müvafiq şəraitlərdə, hidroliz və elektroliz kimi zərərli amillərdən qorunaraq müxtəlif yerlərdə (mühitlərdə) əldə olunmalı və yeni reaksiyaların digər hissələrinə göndərilməlidir. Burada təsadüfdən hətta söz də gedə bilməz, çünki bu hadisənin həyata keçməsinin heç bir ehtimalı yoxdur.¹¹⁸

Bir sözlə, təkamül nəzəriyyəsi guya molekulyar səviyyədə keçən heç bir təkamül prosesini sübut edə bilməmişdir. Elmin inkişafı isə bu suallara cavab tapmaq əvəzinə əksinə, bunları daha da mürəkkəbləşdirərək çıxılmaz vəziyyətə salır.

Fəqət, təkamülçülər bu ssenariyə elm tərəfindən sübut olunmuş həqiqət kimi inanırlar. Çünki onlar özlərini xilqəti inkar etməkdən asılı hala salmışlar və

onların əsla mümkün olmayan təkamül nəzəriyyəsinə inanmaqdan başqa ayrı yolu yoxdur. Məşhur avstraliyalı mikrobioloq Maykl Denton "Təkamül: böhranda olan nəzəriyyə" ("Evolution: A theory in Crisis") adlı kitabında bu vəziyyəti belə açıqlayır:

"Ali orqanizmlərin genetik proqramlarının strukturu milyard bitlik (kompüter vahidi) məlumata və ya kiçik kitabxanadakı min cild kitabın içində olan hərflərin uzunluğuna bərabərdir. Kompleks orqanizmin milyonlarla hüceyrəsinin inkişafına nəzarət edən və onu müəyyən edən çoxsaylı mürəkkəb funksiyaların təsadüfi proses nəticəsində əmələ gəlmə iddiasını insan şüuruna hücum kimi səciyyələndirmək olar. Fəqət, darvinist bu fikri heç bir şübhə olmadan qəbul edir".¹¹⁹

Təkamülçülərin daha bir cəhdi: "RNT dünyası"

Amin turşularının sintezinin planetimizin ilkin atmosferini meydana gətirən qaz məhlullarının mövcudluğu zamanı mümkün olmaması 70-ci illərdə kəşf olunmuş və bu da molekulyar təkamül nəzəriyyəsi üçün ciddi bir zərbəyə çevrilmişdir. Müəyyən olundu ki, Ponnamperuma, Miller və Foks kimi təkamülçülər tərəfindən həyata keçirilən "ilkin atmosferlə əlaqədar bütün təcrübələr" əsliində yararsızdır. Bu fakt XX əsrin 80-ci illərində yeni təkamülçü araşdırmalara təkan verdi. Son nəticədə "RNT dünyası" adlı ssenari ortaya atıldı; bu ssenariyə görə, guya ilk öncə özündə zülal haqqında məlumatı saxlayan RNT əmələ gəlib, sonra isə zülalın özü.

Harvard Universitetinin kimyaçısı Uolter Hilbert tərəfindən 1986-cı ildə irəli sürülən ssenariyə görə, bir neçə milyard il bundan əvvəl naməlum bir üsulla, təsadüfən, öz surətini çıxara bilən RNT molekulu əmələ gəlmişdir. Sonra RNT molekulu xarici amillərin təsiri nəticəsində eyni andaca zülalları əmələ gətirməyə başlamışdı. Bundan sonra məlumatı digər bir molekulda saxlamaq ehtiyacı meydana çıxmış və RNT-də olduğu kimi, naməlum bir üsulla DNT molekulu əmələ gəlmişdir.

Hətta təsəvvür etmək belə çətin olan bu ssenari hər mərhələdə ağılasığmaz hadisələr zəncirindən ibarətdir və həyatın başlanğıcını açıqlamaq əvəzinə bu məsələnin izahını daha da çətinləşdirərək aşağıdakı problemləri aktuallaşdırır:

1. Əgər RNT-ni meydana gətirən bir nukleotidin təsadüfən yaranması anlaşılmazdırsa, onda zənn edilən nukleotidlər ardıcıl birləşərək RNT-ni necə mey-

dana gətirə bilərdilər? Təkamülçü bioloq Con Xonqan RNT-nin təsadüfən yaranmasının mümkün olmadığını belə etiraf edir:

"RNT dünyası məfhumu araşdırıldıqca daha çox suallar meydana gəlir. RNT ilkin olaraq necə əmələ gəlmişdir? Əgər müasir laboratoriyalarda ən yaxşı şərtlər çərçivəsində RNT-nin və onun tərkib hissələrinin sintezini həyata keçirmək çox çətindirsə, planetimizdə canlı həyat mövcud olmadan əvvəl RNT sintezi necə həyata keçmişdir?"¹²⁰

2. RNT-nin təsadüfən yaranmasını fərz edək. Onda bir nukleotid zəncirindən ibarət RNT öz sürətini çıxarmağa necə qərar verib və bunu hansı mexanizmin köməyi ilə həyata keçirib? Sürətçixarma prosesində istifadə olunan nukleotidlər haradan əldə edilib? Təkamülçü mikrobioloqlar Cerald Coys və Lesli Orqel bu hadisənin mümkünsüzlüyünü belə açıqlayırlar:

"Mübahisələr belə bir dalana girilməsi ilə nəticələnir: mürəkkəb polinukleotid şorbasından çıxan və həmin anda öz sürətini çıxarmağa başlayan xəyali RNT haqqında əfsanə ilə... Bu anlayış həm biologiyadan əvvəlki kimyaya ziddir, həm də RNT-nin öz sürətini çıxara bilməsi haqqında nikbin fərziyyəni məhv edir".¹²¹

3. Əgər ilkin şərtlərdə öz sürətini çıxaran RNT-nin əmələ gəlməsini, RNT-nin istifadə etdiyi saysız-hesabsız amin turşularının mövcudluğunu və hətta mümkün olmayan digər ağılasız amillərin həyata keçəcəyini fərz etsək də, bunlar yenə də bir zülal molekulunun əldə olunması üçün kifayət deyil. Çünki RNT yalnız zülalın strukturu haqqında məlumat, amin turşuları isə xammaldır. Fəqət lazım olan zülalı istehsal etmək "mexanizmi" mövcud deyil.

RNT-nin mövcudluğunu zülalın əldə olunması üçün yetərli saymaq bir avtomobilin lahiyəsini çəkərək, onu avtomobilin xammalının üzərinə qoyub, avtomobilin öz-özünü yığmasını gözləmək qədər ağılasızdır. Bəs istehsalı həyata keçirən "fabrik və işçilər" hardadır?

Zülal ribosom adlanan fabrikdə çoxlu fermentlərin köməyi ilə hüceyrədəki mürəkkəb proseslərin nəticəsində əmələ gəlir. Ribosom hüceyrə quruluşunun yenə də zülallardan ibarət mürəkkəb sistemidir. Əlbəttə, bu həqiqət ribosomun təsadüfən yaranması kimi məntiqsiz iddiaya səbəb olacaq. Hətta təkamül nəzəriyyəsinin ən fanatik tərəfdarlarından biri olan Nobel mükafatı laureatı Jak Monod protein sintezinin ancaq nukleotid turşularında yer alan məlumatla əlaqələndirmənin doğru olmadığını bildirir.

"Şifrə (yəni DNT və RNT-dəki məlumat) ötürülməyibsə, onun heç bir faydası yoxdur. Hüceyrədə şifrənin ötürülməsi prosesi DNT-də əvvəlcədən kodlanmış makromolekulların ən azı 50 hissəciyi tərəfindən həyata keçirilir. Bu hissəciklərin iştirakı olmadan məlumatın ötürülməsi mümkün deyil. Bu tsikl nə vaxt və necə bitib? Bunu təsəvvür etmək belə çox çətinidir".¹²²

RNT zənciri kimin iradəsi ilə qərar qəbul edib və özü 50 hissəciyin vəzifəsini yerinə yetirərək zülalın sintezini necə həyata keçirib? Təkamülçülər bu suallara cavab verə bilmirlər.

Stenli Miller və Frensis Krikin San-Dieqo Universitetindən olan davamçısı, məşhur təkamülçü Lesli Orqel də "ssenari" ifadəsindən "RNT-dən canlı həyatın başlaması" ehtimalı üçün istifadə etmişdir. 1994-cü ilin oktyabrında "American Scientist" jurnalında nəşr olunan "The origin of life on the Earth" adlı məqalədə Orqel bənzər RNT-nin hansı xüsusiyyətlərə malik olmasının zərurəti haqqında yazır və bunun mümkünsüzlüyünü belə açıqlayır:

"Bu ssenarinin baş tutması üçün ilkin şərtlərdə RNT-nin bu gün mövcud olmayan iki xüsusiyyətinin olması zəruridir: zülalın köməyi olmadan öz surətini çıxara və zülalın sintezinin hər mərhələsini həyata keçirə bilmək qabiliyyəti".¹²³

Göründüyü kimi, Orqel tərəfindən "mütləq" şərtlər kimi müəyyən edilən bu iki kompleks funksiyaları ancaq təkamül nöqtəyi-nəzərdən RNT kimi molekula şamil etmək olar. Amma dəqiq elmi faktlar sübut edir ki, canlı həyatın təsadüfən əmələ gəlməsini iddia edən "RNT dünyası" anlayışı xəyali bir nağıldır.

"Canlı həyat" anlayışı molekulların məcmusu anlayışından daha genişdir

Yuxarıda sadalanan məntiqsizlikləri, mümkün olmayan məsələləri bir anlığa yaddan çıxaraq və zülal molekulunun ən uyğun olmayan şərtlərdə, məsələn, ilkin atmosferdə təsadüfən yaranmasını fərz edək.

Yalnız zülalın əmələ gəlməsi kifayət deyil. Bu zülal digər zülalların öz-özlünə əmələ gəlməsini gözləməli və eyni zamanda bu nəzarətsiz mühitdə bütövlüyünü və nizamını qorumalıdır... Bu gözləmə milyonlarla müvafiq zülalın "təsadüfən" birləşərək hüceyrəni əmələ gətirməsinə qədər davam etməlidir. Daha əvvəl əmələ gəlmiş zülallar yeni zülalların təsadüfən yaranmasını gözləməli və eyni zamanda ultrabənövşəyi şüalardan qorunaraq güclü mexaniki təsirlər

nəticəsində dağılmamalıdır. Sonra zülallar kifayət edəcək sayda bir nöqtədə birləşərək, hüceyrənin orqanellərini yaratmalıdır. Bununla birlikdə heç bir digər yad element, zərərli molekul, yaxud zülalın faydasız zənciri bu prosesə müdaxilə etməməlidir. Hətta əgər bu orqanellər mütəşəkkil, planauyğun və bir-biri ilə əlaqəli şəkildə bir yerdə toplana və onlardan hər biri onlar üçün zəruri olan fermenti götürə, sonra qabıq bağlayaraq onu hər biri üçün ideal şərtləri təmin edən xüsusi maye ilə doldura bilsə, yəni bütün mümkün olmayan məsələlər həyata keçsə, bu molekul kütləsi öz-özünə həyat verə bilərdimi?

Şübhəsiz ki, cavab mənfidir: yox! Çünki tədqiqatlar göstərdi ki, həyatın əmələ gələ bilməsi üçün canlı orqanizmdə mövcud olan maddələrin yalnız birləşməsi kifayət deyil. Hətta həyat üçün zəruri olan bütün zülalları yığsaq və bir kolbaya yerləşdirsək, yenə də canlı hüceyrəni əldə etmək mümkün deyil. Bu istiqamətdə aparılan bütün tədqiqatlar nəticəsiz qalıb. Tədqiqat və müşahidələr göstərir ki, canlı həyat öz mənbəyini yalnız canlıdan götürür. Həyatın mənbəyinin cansız maddələr olması haqqındakı iddia kitabın əvvəlində də söyləndiyi kimi, bütün elmi tədqiqatlara və müşahidələrə zidd olan, ancaq təkamülçülərin xəyallarında mövcud olan nağıldır.

Bu isə o deməkdir ki, planetimizdə ilk həyatın mənbəyi Həyatdır. Bu da (Həmişə Var olan) Allahın xilqətidir. Həyat ancaq Onun izni və iradəsi ilə başlayır, davam edir və bitir. Canlı həyatın yaranışı mövzusu hələ bir yana dursun, təkamül nəzəriyyəsi hətta canlı orqanizm üçün zəruri olan materialın necə əmələ gəldiyini izah edə bilmir.

Kardiff Universitetinin tətbiqi riyaziyyat və astronomiya professoru Çandra Uikramasinqx həyatın təsadüfən yaranması fikri beyninə on illərlə yeridilən bir insan kimi bu həqiqət haqqında belə deyir:

"Bir alim kimi təhsil aldığım bütün müddət ərzində elm və şüurlu yaradılış anlayışının bir-birinə zidd olması fikri mənim beynimə yeridilmişdi. Şüurlu yaradılış fikrinə qarşı çıxmaq zəruri idi... Fəqət, indi mən Allaha inanmaq üçün heç bir sübut tapa bilmirəm. Biz şüurlu düşünməyə alışmışıq və indi əmin olduq ki, həyatın necə əmələ gəlməsi sualının ən məntiqli cavabı onun Yaradan tərəfindən xəlv olunmasıdır, təsadüfi kaos deyil".¹²⁴

Termodinamikanın ikinci qanunu təkamül nəzəriyyəsinə rədd edir

Termodinamikanın ikinci qanuna görə, təbii şərtlər həmişə nizamsızlığa gətirib çıxarır. Təkamül nəzəriyyəsi isə elm tərəfindən isbat olunmamış bir ssenaridir və termodinamika qanununa tamamilə ziddir.

"Fizika elminin əsas qanunlarından biri sayılan termodinamikanın ikinci qanununa görə, Kainatdakı bütün sistemlər müstəqil və ya təbii şərtlər daxilində mövcud olan zamanın gedişinə düz mütənəşib olaraq xaotikləşməyə, dağılmağa, parçalanmağa məruz qalırlar. Canlı və ya cansız hər şey müəyyən zaman ərzində aşınır, nizamsız hala gəlir, korlanır, çürürür və hissələrə parçalanır. Bu, tez və ya gec hər kəsi, hər şeyi gözləyən bir nəticə və termodinamika qanununa görə, qarşısızlaşmaz bir prosesdir".

Biz bu həqiqəti fasiləsiz şəkildə bütün həyat boyu görürük. Məsələn, əgər siz avtomobil səhrada qoysanız və bir müddətdən sonra onun vəziyyətini nəzərdən keçirərsəniz, onu yaxşı və daha mükəmməl vəziyyətdə görməyi ümid etməsəniz. Əksinə, siz partlamış təkərləri, çürümüş kapotu, sınımış pəncərələri və ya pas atmış mühərriki görə bilərsiniz. Canlı orqanizmlərdə də daha sürətli şəkildə olmaq şərti ilə eynilə belə bir proses həyata keçir.

Termodinamikanın ikinci qanunu təbii proseslərin fiziki düsturlar və hesablamalar vasitəsilə ifadəsidir. Fizikanın bu məşhur qanunu "entropiya qanunu" da adlanır. Fizika elmində entropiya hər hansı bir sistemin xaotikliyinə, nizamsızlığına ifadə edən bir göstəricidir. Nizamlı, planlı və mütəşəkkil strukturun nizamsız, dağılan və parçalanmış bir struktura çevrilməsi bu sistemin entropiyasını artırır. Sistemin nizamsızlığı artdıqca onun entropiyası da artır. Bu qanun subut edir ki, bütün Kainat daha nizamsız və daha dağılıq bir struktura doğru qətiyyətlə hərəkət edir.

Termodinamikanın ikinci qanunu və ya entropiya qanunu praktiki və nəzəri olaraq subut edilmişdir. XX əsrin ən məşhur alimi sayılan Albert Eynşteyn bu qanuna belə tərif verib: "Bütün elmlərin birinci qanunu".

Entropiya qanunu tarixin sonrakı mərhələlərində əsas qaydaya çevriləcək və öz qanuni qüvvəsinə göstərəcək. Albert Eynşteyn deyirdi ki, bu qanun bütün elmlərin birinci qanunudur. Ser Artur Eddinqton isə onu Kainatdakı ən ali metafizika qanunu kimi təsnif edirdi.¹

Bununla belə, təkamül nəzəriyyəsi bütün Kainatı əhatə edən termodinamika qanununa diqqət yetirməyən bir iddiadır. Təkamül nəzəriyyəsi bu qanuna kökündən zidd olan mexanizmi irəli sürməkdədir. Təkamül nəzəriyyəsinə görə, nizamsız, parçalanmış, şüursuz, cansız atom və molekullar müəyyən müddət ərzində təsadüfən bir yerə toplanaraq nizamlı, yüksək səviyyədə planlanmış zülalları, DNT və RNT kimi kompleks molekulları, sonra isə milyonlarla müxtəlif növdə daha nizamlı, planlı canlı orqanizmləri əmələ gətirmişlər. Bu nəzəriyyəyə görə, hər mərhələdə daha nizamlı, kompleks və planlı struktura doğru inkişaf edən xəyali bir proses var, bu isə entropiya qanununun subut etdiyi faktlara tamamilə ziddir. Buna görə də təkamül kimi prosesin həyata keçməsi zənn edilən heç bir mərhələdə mümkün deyil. Təkamülçü alimlər bu açıq-aydın ziddiyyəti görməyə bilməzlər. Təkamülçü C.Raş belə deyir:

"Kompleks təkamül prosesində təsvir olunan həyat birmənalı olaraq termodinamikanın ikinci qanununda göstərilən təmayülə ziddir".²

Təkamülçü alim Rodger Levin "Science" jurnalındakı məqaləsində təkamül nəzəriyyəsinin termodinamika qanunu qarşısındakı çıxılmaz vəziyyətini belə izah edir: "Bioloqların qarşılaşdıqları problem termodinamikanın ikinci qanunu ilə ziddiyyətdən başqa bir şey deyil. Sistemlər müəyyən müddət ərzində parçalanmalı və daha nizamsız vəziyyətə gəlməlidir".³

Bioloq Corc Stavropulos təkamülçülərin "American Scientist" adlı jurnalında canlı hüceyrənin öz-özünə yaranmasını termodinamika qanunu nöqtəyi-nəzərindən mümkün saymır, eyni zamanda təbiətin qanunları nöqtəyi-nəzərindən fotosintezin kompleks mexanizmlərinin açıqlanmasının mümkünsüzlüyünü belə etiraf edirdi: "Normal şərtlər daxilində termodinamikanın ikinci qanununa əsasən heç bir kompleks üzvi molekul öz-özünə əmələ gələ bilməz. Əksinə, o, ancaq parçalana bilər. Əslində bir şey nə qədər kompleks olsa, o qədər də dayanıqsızdır, son nəticədə isə onun parçalanması daha tez və qaçılmazdır. Fotosintez, həyat üçün zəruri olan bütün digər proseslər, həyatın özü qarışıq və qəsdən qarışdırılmış açıqlamalara baxmayaraq hələ də termodinamika qanununa uyğun şəkildə və ya digər dəqiq bir elm sahəsi tərəfindən izah olunmamışlar".⁴

Göründüyü kimi, təkamül nəzəriyyəsinin fikirləri fizika qanunlarına tamamilə zidd olan iddialardır. Termodinamikanın ikinci qanunu təkamül nəzəriyyəsinin ssenarisində qarşısında məntiqli və elmi nöqtəyi-nəzərdən keçilməz fiziki maneələr qoymuşdur. Təkamülçülər bu maneələri ancaq xəyallarında və ya arzularında dəf edə bilərlər, çünki onlar heç bir məntiqli və elmi açıqlama gətirə bilmirlər. Məsələn, məşhur təkamülçü Ceremi Rifkin təkamül nəzəriyyəsinə fizika qanunlarını dəf etməyə imkan verən magik qüvvələrin mövcudluğuna inandığını deyir:

"Entropiya qanunu deyir ki, təkamül həyat üçün zəruri olan bütün enerjini planetimizə səpələyəcək. Bizim anlayışımızda isə təkamül bunun tam əksidir. Biz inanırıq ki, təkamül hansısa magiya vasitəsilə planetimizdə keyfiyyət və nizamı təkmilləşdirməkdədir".⁵

Bu sözlər göstərir ki, təkamül nəzəriyyəsi kor inandandan və çürümüş fikirlərdən başqa bir şey deyil.

Açıq sistem anlayışının təhrif olunması

Yuxarıda sadalanan bütün faktlara baxmayaraq, təkamülçülər həqiqəti inkar edərək onu təhrif etməyə çalışırlar. Onlar iddia edir ki, termodinamikanın ikinci qanunu yalnız "qapalı sistemlər" üçün qüvvədədir, "açıq sistemlər" isə bu qanuna tabe deyillər.

Açıq sistem xarici enerji və maddələrin mübadiləsinə malik termodinamik sistemdir. Təkamülçülər iddia edir ki, planetimiz Günəş enerjisinin təsirində olan açıq sistemdir, beləliklə, entropiya qanunu bizim planetimiz üçün qüvvədə deyil, deməli, nizamsız, primitiv və cansız strukturlardan nizamlı, kompleks canlı orqanizmlərin əmələ gəlməsi mümkündür. Fəqət, burada bir təhrif var, çünki hər hansı bir sistemin nizamlı hala gəlməsi üçün ona enerjinin daxil olması kifayət deyil; enerjiddən istifadə etmək üçün müəyyən mexanizmlərin də mövcudluğu zəruridir. Məsələn, avtomobili hərəkətə gətirmək üçün mühərrikə, ötürücü qutuya, onun fəaliyyətini nizamlayan və benzinin enerjisini faydalı fəaliyyətə çevirən mexanizmlərə ehtiyac var. Belə bir sistem mövcud olmasa, avtomobil benzinin enerjisindən istifadə edə bilməz. Bu qanunauyğunluğun oxşarı canlı orqanizmlərə də tətbiq edilə bilər. Bəli, canlı orqanizm Günəş enerjisindən istifadə etməkdədir. Fəqət, Günəş enerjisi canlı orqanizmlərdə mövcud olan xüsusi kompleks sistemlərin köməyi ilə kimyəvi enerjiyə çevrilir (bitkilərdə olan fotosintez, insanlarda və heyvanlarda olan həzm sistemi). Bu enerjiddən xüsusi istifadə sistemləri olmasa, heç bir canlı orqanizm yaşaya bilməz. Günəş enerjisi xüsusi sistemlərə malik olmayan canlı üçün faydasızdır, yəni Günəş enerjisi onu yalnız yandırır, parçalayır və məhv edir.

Göründüyü kimi, xüsusi mexanizmi olmayan sistem (onun açıq və ya qapalı olmasından asılı olmayaraq) heç cür təkamül nəzəriyyəsinin sübutu ola bilməz. Heç kim iddia etmir ki, ilkin atmosferdə kompleks və şüurlu mexanizmlər mövcud olub. Təkamülçülərin qarşılaşdığı ən böyük problem məsələn, fotosintez kimi Günəş enerjisini çevirən kompleks olan və müasir tex-

nologiyanın bənzərinin təkrar edə bilmədiyi bir mexanizmin necə yaranması məsələsidir. Məhz buna görə ilkin atmosfərə daxil olan Günəş enerjisi sistematikeyin və nizamın əmələ gəlməsinə səbəb ola bilməzdi. Temperatur nə qədər yüksəlsə də, amin turşuları növbəti birləşmələrin əmələ gəlməsinə neqativ təsir göstərəcəklər. Amin turşularından daha mürəkkəb zülal molekullarını və bunlardan da daha kompleks olan hüceyrə orqanellərini əldə etmək üçün təkcə enerji kifayət eləmir. Canlı hüceyrənin yaranmasında əsas faktor şüurlu plandır və ya başqa sözlə, xilqətdir.

Xaos nəzəriyyəsində "nicat" axtarırları

Termodinamikanın ikinci qanununun təkamül nəzəriyyəsini təkzib etdiyini anlayan bəzi təkamülçü alimlər təkamül nəzəriyyəsini canlandırmaq və nəzəriyyə üçün yol açmaq üçün müxtəlif saxtakarlıqlara əl atdılar.

Fəqət, həтта istifadə edilən bu yollar təkamül nəzəriyyəsini necə çətin vəziyyətdə olduğunu göstərməkdədir.

Əslən rus olan belçikalı alim İlya Priqojin termodinamikanın ikinci qanunu ilə təkamül nəzəriyyəsini bir-birinə uzlaşdırmağa ən çox çalışsan, buna ümid edən ən məşhur alimlərdən biridir. Priqojin xaos nəzəriyyəsinə əsaslanaraq, xaosdan nizamın, tərtibatın əmələgəlmə ehtimalını irəli sürmüşdür. Fəqət, Priqojin bütün cəhdlərinə baxmayaraq, termodinamika və təkamül qanunlarını uyğunlaşdırma bilməmişdir. Bunu onun aşağıdakı ifadələrindən də asanlıqla görmək olar:

"Bizi yüz ildən artıqdır narahat edən bir məsələ var. Termodinamika qanununa görə, fəsilətsiz şəkildə artan nizamsızlığın hökmran olduğu dünyada canlı həyatın təkmilləşməsinə necə izah edə bilərik?"⁶

Molekulyar səviyyədə irəli sürülən nəzəriyyənin canlı hüceyrə kimi canlı sistemlərin də əmələ gəlməsinə izah üçün əsassız olduğunu anlayan Priqojin bu problemi belə açıqlamaqdadır: "Biz xaos nəzəriyyəsini və nizamlı canlı hüceyrəni ələ aldığımız zaman təkamül nəzəriyyəsi üçün problemə çevrilən bioloji nizamla qarşılaşırıq".⁷

Bu, məhz xaos nəzəriyyəsinin əldə etdiyi nəticədir. Təkamül nəzəriyyəsini sübut edən və ya onu dəstəkləyən, həmçinin təkamül nəzəriyyəsi ilə entropiya və fizikanın digər qanunları arasındakı ziddiyyətləri aradan götürən heç bir konkret nəticə əldə olunmamışdır.

Bütün açıq-aydın faktlara baxmayaraq təkamülçülər öz nəzəriyyələrini dəstəkləmək üçün müxtəlif səviyyəsiz sözlərə əl atırlar. Məsələn: "Əgər həyat yaranıbsa, onda təkamül də vardır." Fəqət, açıq-aydın sübut olunmuş elmi faktlar göstərir ki, canlı orqanizmin yüksək səviyyədə nizamlanmış, planlı və kompleks strukturu təsadüfən və ya təkamül nəzəriyyəsinin iddia etdiyi kimi, təbii şərtlər daxilində əmələ gələ bilməz. Buradan belə nəticəyə gələ bilərik ki, canlı həyatın mövcudluğunu ancaq Ali Gücün müdaxiləsi ilə izah etmək olar. Ali Gücün müdaxiləsi və Kainatın yoxdan var edilməsi Uca Allahın xilqətidir. Bütün dəqiq elm sahələri termodinamika qanununda olduğu kimi, canlı orqanizmlərin təkmilləşmə bilməyəcəyini sübut etmiş və insanlara bu həqiqəti göstərmişdir: canlı həyatın əmələ gəlməsinə Jaradanın xilqətinə dən başqa heç nə ilə izah etmək mümkün deyil.

1. Jeremy Rifkin, *Entropy: A New World View*, New York: Viking Press, 1980, səh. 6

2. J.N.Rush, *The Dawn of Life*, New York: Signet, 1962, səh. 35

3. Roger Lewin, "A Downward Slore to Greater Diversity", *Science*, cild 217, 24 sentyabr 1982-ci il, səh. 1239

4. George P. Stavroulous, "The Frontiers and Limits of Science", *American Scientist*, 65-ci cild, nofabr-dekabr 1977, səh. 674.

5. Jeremy Rifkin, *Entropy: A New World View*, səh. 55

6. İlya Prigogine, Isabelle Stengers, *Order Out of Chaos*, New York: Bantam Books, 1984, səh. 129.

7. İlya Prigogine, Isabelle Stengers, *Order Out of Chaos*, səh. 175.

BÖYÜK MƏNANI TƏSADÜFLƏ İZAH ETMƏK OLARMI?

Bundan əvvəlki fəsillərdə biz həyatın təsadüfən yarana bilməyəcəyinə əmin olduq. Fərz edək ki, bu, mümkündür; fərz edək ki, milyonlarla il bundan əvvəl özünü yaşamaq üçün hər cür maddə və orqanlarla təmin edən hüceyrə əmələ gəlib. Amma buna baxmayaraq təkamül nəzəriyyəsi yenə də süquta uğrayır: hətta bu hüceyrə müəyyən bir zaman yaşasa da, son nəticədə özündən sonra heç bir canlı qoymadan məhv olacaq və bu vəziyyətdə hər şey yenidən başlanmalıdır. Çünki genetik sistemi olmayan bu birinci hüceyrə çoxala bilməz. Ölmüş hüceyrə özündən sonra yeni nəslə meydana gətirə bilməyəcək və onun ölümü ilə həyat da yox olacaq.

Genetik sistemin tərkibi öz növbəsində yalnız DNT-dən ibarət deyil. Eyni mühitdə DNT-nin şifrəsini oxuya bilən fermentlərin, DNT-dəki məlumatla əsasən sintezlənən RNT-nin, amin turşularının sintezi üçün zəruri olan RNT-dəki məlumatla birlikdə birləşəcək ribosomun və eyni zamanda çoxsaylı ara keçid proseslərini katalizator qismində sürətləndirən digər analoji kompleks fermentlərin mövcudluğu zəruridir. Bundan əlavə, analoji şərtlər ancaq hüceyrə kimi təcrid olunmuş, nəzarət altında olan və içində bütün zəruri maddələrin, enerjinin mövcud olduğu şərtlərdir.

Bir sözlə, üzvi maddə ancaq bütün orqanellara malik olan hüceyrə şəklində mövcud olduğu təqdirdə çoxala bilər. Bu da o deməkdir ki, kompleks strukturu olan hüceyrə planetimizdə bir anda yaranıb. Yaxşı, əgər bu cür kompleks struktur bir anda yaranıbsa, bu, nə anlama gəlir? Belə bir misalı müzakirə edək: hüceyrəni ən müasir texnologiya ilə hazırlanmış avtomobilin mürəkkəbliyi nöqtəyi-nəzərindən müqayisə edək (Əslində avtomobilin mühərrikinə və texniki təchizatına baxmayaraq, hüceyrə avtomobildən daha mürəkkəb bir sistemə malikdir). Özümüzə bir sual verək. Əgər biz bir meşənin içinə girsək və orada, ağacların arasında bir müasir tipli avtomobil görsək, nə düşünərik? Bəlkə siz düşünərsiniz ki, milyonlarla illər ərzində meşədə müxtəlif elementlər təsadüfən bir-

ləşərək avtomobili meydana gətirib. Avtomobilin bütün xammalı - dəmir, plastik kütlə, kauçuk və s. torpaq qatından əldə olunur. Belə bir halda siz düşünə bilərsiniz ki, bu xammallar təsadüfən əmələ gəlib, bir yerə toplanıb və nəticədə avtomobili meydana gətiriblər?

Təbii ki, hər bir normal şüurlu insan düşünər ki, avtomobil şüurlu şəkildə layihələşdirilib, fabrikdə istehsal edilib və ən nəhayət, onun meşəyə necə düşdüyü barədə maraqlanar. Çünki kompleks strukturun bir anda, həm də vahid bir tam şəkildə əmələ gəlməsi onun şüurlu olaraq yaradıldığına işarədir. Eynilə mürəkkəb quruluşu olan hüceyrə də Ali Şüurun və Qüdrətin sahibi olan Allahın xilqətidir.

Təkamülçülər təsadüflərin heyrətəməz layihələri qura biləcəyinə inanaraq, əslində məntiqə və elmə zidd gedirlər. Məşhur fransız zooloqu, Fransa Elmlər Akademiyasının keçmiş sədri Pyer Qrasse bu mövzuda səmimidir. Qrasse materialistdir, fəqət, o, etiraf edir ki, Darvin nəzəriyyəsi canlı həyatın necə əmələ gəldiyini izah edə bilmir. Qrasse darvinizmin əsası olan "təsadüf" haqqında belə deyir:

"Uğurlu mutasiyaların bitki və heyvanlar üçün zəruri olan hər şeyi təmin etməsinə inanmaq çox çətindir, amma darvinizm bundan daha artığını tələb edir. Ancaq bir bitki, bir canlı faydalı təsadüflərdən minlərlə dəfə təsirlənməlidir. Yəni möcüzələr adı qanunlara çevrilməli və mümkün olmayan bütün hadisələr həyata keçməlidir. Xəyala dalmağı qadağan edən heç bir qanun yoxdur, amma elmi bura qarışdırmaq olmaz".¹²⁵

Qrasse "təsadüf" anlayışının mənasını təkamülçülər üçün belə izah edir: "Ateizm şəkildə olan təsadüf gizli olaraq ibadət edilən Tanrıya çevrilib".¹²⁶

Təkamülçülərin məntiqsizliyi onların təsadüf anlayışını ilahiləşdirməsindən irəli gəlir. Allahdan qeyrisinə ibadət edən insanların şüursuz olduğu barədə Quranda belə deyilir:

"...Onların qəlbləri vardır, lakin onunla (Allahın birliyini sübut edən dəlilləri, özlərinin dini bərc və vəzifələrini) anlamazlar. Onların gözləri vardır, lakin onunla (Allahın möcüzələrini) görməzlər. Onların qulaqları vardır, lakin onunla (öyüd-nəsihət) eşitməzlər. Onlar heyvan kimidirlər, bəlkə də (ondan) daha çox zəlalətdədirlər. Qafil olanlar da məhz onlardır!" ("Əraf" surəsi, 179).

Darvinin düsturu

Gəlin təkamülçülərin necə məntiqli və cəfəng iddialar irəli sürməsi məsələsini müzakirə edilmiş texniki sübutlarla birlikdə hətta uşaqlara da aydın olan bir misalla yekunlaşdıraq.

Təkamül nəzəriyyəsinə görə, bütün canlı həyat təsadüf nəticəsində meydana gəlmişdir. Beləliklə, cansız və şüursuz atomlar birinci hüceyrəni, sonra necə olubsa digər canlı orqanizmləri və nəhayət, insanı əmələ gətirmişdir. Fəqət, bir az düşünək, bütün canlıların təməlini təşkil edən fosfor, azot, karbon və kalium kimi elementləri toplasaq, mənasız bir kütlə əldə edərək.

Bu atom kütləsi müxtəlif reaksiyalara girsə də, canlı orqanizmi meydana gətirə bilməz. Gəlin, bir laboratoriya təcrübəsini fərz edək və təkamülçülərin adından onların müdafiə etdikləri və "Darvinin düsturu" adlandırdığı iddianı müzakirə edək. Qoy təkamülçülər böyük kimyəvi təcrübə qablarına canlının struktur elementinin əsaslarını meydana gətirən çoxlu miqdarda fosfor, azot, karbon, oksigen, maqnezium, dəmir və s. elementləri yerləşdirsinlər. Qoy təkamülçülər hətta təbii şəraitdə mövcud olmayan istədikləri digər elementləri də qatsınlar. Qoy bu qarışığa təbii şəraitdə əldə edilə bilməyən istədikləri qədər amin turşusu və təsadüfən yaranma ehtimalı 10 üstü 950-də 1-ə bərabər olan zülal da əlavə etsinlər. Sonra bu qarışığa istədikləri temperaturu və rütubəti versinlər; onlar hətta hər cür müasir laboratoriya cihazları ilə bu qarışığı qarışdırma birlərlər. Bundan sonra bu qabın yanında dünyanın ən məşhur alimlərini təhkim etsinlər və onlar da milyonlarla, hətta milyardlarla illər ərzində bir-birini övz edərək gözləsinlər. Onlar hətta insanın yarana bilməsi üçün düşündükləri bütün zəruri şərtlərdən istifadə edə bilərlər. Fəqət, onlar nə etsələr də, bu qabların içindən heç vaxt insan əmələ gəlməyəcək. Necə ki, zürafələr, şirlər, arılar, sarıbüllüllər, bülbüllər, tutuquşular, atlar, delfinlər, qızılqüllər, səhləb çiçəkləri, zanaqlar, qərənfillər, bananlar, portağallar, almalar, xurmalar, pomidorlar, yemişlər, qarpızlar, əncirlər, zeytunlar, üzümlər, şaftalılar, tovuzquşular, qırqovullar, rəngbərəng kəpənəklər və bunlara bənzər milyonlarla canlıdan heç biri bu qabın içində əmələ gəlməyəcək. Bu canlılar hələ bir yana dursun, təkamülçülər heç bir dənə hüceyrə belə əldə edə bilməzlər.

Bir sözlə, şüursuz atomlar bir yerə toplanaraq hüceyrə meydana gətirə bilməzlər. Onlar digər qərarlar da qəbul edərək hüceyrəni bölünməyə məcbur edə, beləliklə də mikroskopu icad edən və öz hüceyrəsinin quruluşunu öyrənən professoru da əldə edə bilməzlər.

Maddə şüursuz və cansız kütlədir və o, ancaq Allahın izni ilə canlana bilər. Bunun əksini iddia edən təkamül nəzəriyyəsi isə öz növbəsində məntiqli düşüncəyə ziddir. Əgər təkamülçülərin iddiaları barədə yuxarıda göstərilən misalda olduğu kimi düşünsək, bu həqiqət daha da aydın olar.

Eşitmə və görmə texnologiyası

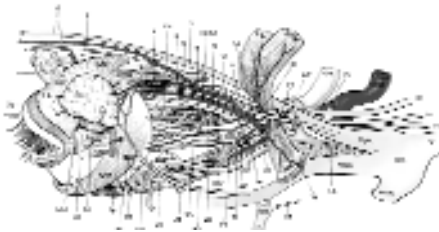
Başqa bir məsələ də var ki, təkamül nəzəriyyəsi ona heç bir açıqlama verə bilmir: eşitmə və görmə qabiliyyətinin yüksək səviyyəsi.

Göz mövzusunə keçməmişdən əvvəl qısaca bir suala cavab verək: biz necə görürük? Hər hansı bir əşyadan (obyektdən) əks olunan və gələn işıq şüaları gözün kristalından keçir və görüntü qişada tərs çevrilmiş vəziyyətdə inikas olunur. Qişanın hüceyrələri şüaları elektrik siqnallarına çevirir, sonra isə bu siqnallar görmə mərkəzi adlanan beyinə ötürülür. Bir sıra proseslərdən sonra bu elektrik siqnalları görmə mərkəzində görüntü kimi qəbul edilir.

Məsələnin texniki tərəfini müzakirə etdikdən sonra, gəlin, düşünek. Beyin tamamilə işıqdan təcrid olunmuşdur. Yəni onun içi qaranlıqdır və bura işıq keçmir. Görmə mərkəzinin ətrafında heç vaxt görmədiyiniz qaranlıq hökm sürür. Amma buna baxmayaraq, biz işıqlı və rəngbərəng dünyanı seyr edə bilirik.

XX əsrin texnologiyası bütün texniki imkanlarına baxmayaraq, gözlə görünən aydın və dəqiq görüntü kimi bir sistem əldə edə bilmir. Məsələn, oxuduğunuz kitaba, bu kitabı tutan əllərinizə baxın, başınızı qaldırın və ətrafa da baxın. Bundan əvvəl hardasa belə dəqiq və keyfiyyətli görüntü ilə qarşılaşmışınız mı? Dünyanın qabaqcıl elektron şirkətləri tərəfindən hazırlanan müasir televizorların heç biri belə dəqiq görüntünü təmin etməyə qadir deyil. Bu görüntü rənglidir, üçölçülüdür və tamamilə dəqiqdir. Yüz ildir ki, mühəndislər bu dəqiqliyi əldə etmək istəyirlər. Bunun üçün böyük fabriklər, böyük qurğular tikilir, tədqiqatlar aparılır, planlar və layihələr hazırlanır. Bir daha televizor ekranına və əlinizdə tutduğunuz kitaba baxın: siz görüntünün dəqiqliyindəki və keyfiyyətindəki fərqi hiss edəcəksiniz. Televizordakı görüntü ikiölçülüdür, siz isə daha dərin, üçölçülü görüntünü seyr edirsiniz. Əgər siz diqqətlə televizordakı görüntüyə baxsanız görərsiniz ki, görüntü tutqundur və aydın deyildir. Bu, sizin seyr etdiyiniz görüntüdə də varmı? Təbii ki, yox. Neçə illərdir ki, minlərlə mühəndis üçölçülü görüntünü və bizim gözümüzdə olan dəqiqliyi təmin edə bilən televizoru icad etməyə çalışırlar.

Əgər göz və qulağı videokamera və səsyzama avadanlığı ilə müqayisə et-

Gözü və qulağı kamera və səs qeyd edən cihazlarla müqayisə edəndə bu orqanlarımızın qeyd edilən texnologiya alətlərindən daha mükəmməl, daha müvəfəq və qüsursuz nizamlar olduğunu görürük.

sək, onda əmin olarıq ki, gözün və qulağın quruluşu daha kompleksli, daha mürəkkəb, daha mükəmməl, daha uğurludur. Təbii ki, mühendislər üçöçlülü görüntü sistemini icad etmişlər, amma xüsusi eynəklər olmadan ondan istifadə etmək mümkün deyil. Bundan əlavə, bu, yalnız süni üçöçlülü məkandır. Arxa plan tutqundur, öndəki isə karton dekorasiyalara bənzəyir. Gözlərin bizə təmin etdiyi dəqiq və keyfiyyətli görüntü başqa yerdə mövcud deyil. Televizordan və ya videokameradan istifadə zamanı isə görüntüdə müxtəlif itkilər meydana gəlir.

Təkamülçülər iddia edirlər ki, bu qədər dəqiq və keyfiyyətli görüntünü təmin edən mexanizm təsadüfən meydana gəlib. Əgər sizə desəydilər ki, sizin otaqdakı televizor təsadüfən əmələ gəlib, yəni atomlar təsadüfən bir yerə toplaşaraq görüntünü təmin edən cihazı yaradıblar, siz nə fikirləşərdiniz? Minlərlə insanın edə bilmədiyini atomlar necə bacarıblar?

100 il ərzində on minlərlə mühəndis böyük qurğularda, sənaye komplekslərində, müasir laboratoriyalarda çalışaraq, tədqiqat apararaq yalnız bunu əldə ediblər.

Əgər gözlə görünənə nisbətən tutqun bir görüntünü izləməyə imkan verən bir cihazın təsadüfən əmələ gəlməsi qeyri-mümkündürsə, onda gözü, onun qəbuletmə səviyyəsinin nəzarətsiz və təsadüfən əmələ gəlməsi də təbii olaraq mümkün deyil. Televizorun planından daha müfəssəl və məntiqli plana və layihəyə ehtiyac var. Bu dəqiq və keyfiyyətli görüntünün planı və layihəsi Qüdrətli Allaha məxsusdur.

Eyni həqiqəti eşitmə haqqında da demək olar. Zahir qulaq ətrafdakı səsləri qulaq seyvanı vasitəsilə toplayır və onları orta qulağa göndərir, o isə öz növbəsində alınan səs vibrasiyalarını gücləndirərək onları daxili qulağa ötürür. Daxili qulaq bu vibrasiyaları elektrik siqnallarına çevirir və beyinə göndərir. Görmə prosesi kimi eşitmə prosesi də beyində həyata keçir, amma görmədən fərqli olaraq, bu proses beynin eşitmə mərkəzində gerçəkləşir.

Burada yenə də eyni halla qarşılaşırıq, yəni beyin səsdən və işıqdan təcrid olunub, səs ora keçə bilmir. Bizim ətrafımız nə qədər səs-küylü olsa da, beynin içində sakitlikdir. Buna baxmayaraq beyində ən həssas səslər də qəbul edilir. Səs beyinə keçməyə də, biz beynimizdə orkestrin simfoniyasını, kütlənin gurultusunu eşidirik. Əgər həmin ən həssas cihazla beyindəki səsin dərəcəsi ni ölçsək görürük ki, orada tam sakitlikdir. Yenə də qulağın və beynin quruluşunun mükəmməlliyini insan tərəfindən icad edilən cihazın quruluşu ilə müqayisə edək. Görüntünü və səs texnikasını icad etmək üçün böyük zaman sərf olunmuşdur. Səsyazma avadanlıqları, musiqi mərkəzləri, səsi qəbul edən çoxlu elektron cihazlar və musiqi sistemləri - bunlar görülən bütün işlərin yalnız bir hissəsidir. Bu texnologiyaya və bu texnologiya üzərində işləyən minlərlə mühəndisin, mütəxəssisin işinə baxmayaraq qulaqla eşidilən səsin dəqiqliyi və keyfiyyət dərəcəsi əldə olunmamışdır. Ən müasir və böyük musiqi sistemlərini istehsal edən bir şirkətin ən keyfiyyətli musiqi mərkəzini təsəvvür edin. Səs yazılan zaman səsin bir hissəsi itir, kiçik yayınmalar ortaya çıxır və ya siz musiqi mərkəzini işə salanda musiqidən əvvəl mütləq xarakterik xışıltı eşidirsiniz.

Fəqət, insan orqanizminin texnologiyasının nəticəsi olan səslər dəqiq, aydın və qüsursuzdur. İnsan qulağı musiqi mərkəzinin əksinə olaraq, səsi xışıltı və maneə ilə qəbul etmir, səs dəqiq və olduğu kimi eşidilir. Bu proses ilk insanın yaranmasından bu günə qədər dəyişmişdir.

Bu günə qədər göz və qulaq kimi həssas bir cihaz icad edilməmişdir. Bir sözlə, insan orqanizmindəki texnologiya min illərlə toplanan biliklərin, hər cür təcürübənin və bütün imkanların nəticəsində meydana gətirilən texnologiyalardan

qat-qat üstündür. Heç kim iddia edə bilməz ki, musiqi mərkəzi və videokamera təsadüf nəticəsində meydana gəlmişdir. Yaxşı, onda yuxarıda sadalanan bütün süni sistem texnologiyasından üstün olan insan orqanizminin quruluş texnologiyası təkamül adlanan çoxlu təsadüflərin nəticəsində nə cür meydana gələ bilər? Açıq-aydındır ki, göz, qulaq və bədənin digər orqanları Ulu Yaradanın əsərləridir. Bütün bu təkrar olunmaz və heyvətəməz əsərlər bizə Allahın sonsuz qüdrətini, elmini və möhtəşəmliyini nümayiş etdirir.

Biz burada qəsdən görmə və eşitmə haqqında bəhs etdik, çünki təkamülçülər hər şeyin Allah tərəfindən yaradıldığını sübut edən dəlilləri anlaya və qəbul edə bilmirlər. Əgər siz təkamülçü bir insandan mürəkkəb quruluşa, texnologiyaya malik gözün və qulağın təsadüf nəticəsində necə əmələ gəldiyini soruşsanız, o, sizə məntiqli bir cavab verə bilməz. Hətta Darvin E.Qreyə 1860-cı il aprelin 3-də ünvanladığı məktubda belə yazır: "Gözlər haqqında fikirlər məni bu nəzəriyyəyə qarşı soyutdu". Bununla da Darvin təkamülçülərin canlı orqanizmin heyvətəməz quruluşu qarşısında acınacaqlı və çıxılmaz vəziyyətdə olduğunu etiraf edir.¹²⁷

TƏKAMÜLÇÜLƏRİN ƏSASSIZ FİKİRLƏRİ

Əvvəlki fəsillərdə biz təkamül nəzəriyyəsinin yanlışlığını paleontologiya və molekulyar biologiya tərəfindən təqdim olunan sübutlar vasitəsi ilə incələdik. Bu fəsildə biz təkamülçülərin öz nəzəriyyələrinə sübut kimi təqdim etdikləri bir sıra bioloji anlayış və hadisələri müzakirə edəcəyik. Aşağıda göstərilən məsələlər iki səbəbdən çox mühümdür: birincisi, onlar təkamül nəzəriyyəsinə sübuta yetirən elmi kəşflərin olmadığını təsdiqləyir; ikincisi, təkamülçülərin öz mövqelərini qorumaq üçün hansı saxtakarlıqlara əl atdığını göstərir.

Variasiyalar və növlər arasındakı keçilməz sərhədlər

Variasiya genetikada istifadə olunan və növ dəyişməsi mənasını daşıyan termdir. Bu genetik hadisə bir növün ayrı-ayrı nümayəndələrinin və ya bütöv bir qrupun fərqli xüsusiyyətlərə malik olmasına səbəb kimi səciyyələndirilir. Məsələn, Yer kürəsində yaşayan bütün insanlar eyni genetik məlumatlara malik olsa da, onların bəziləri ağbənizli, digərlərinin burunları bir az uzun, boyu daha qısa olur. Öz nəzəriyyələrini sübuta yetirmək üçün təkamülçülər bu sinifdaxili variasiyalardan istifadə edirlər. Bununla belə bu variasiya hadisələri nəzəriyyəni sübut etmir, çünki bu proses öncədən mövcud olan genetik məlumatlar həddində baş verən müxtəlif kombinasiyalar vasitəsilə əmələ gəlir. Genetika elmində bu həddlərə "genofond" deyilir. Hər bir sinfin xüsusiyyətləri onun genofondudur və variasiya hesabında müxtəlif formalarda özünü göstərir. Məsələn, variasiyanın nəticəsi olaraq bəzi sürünənlər sinfinə aid olan heyvanların quyruğu digərləri ilə müqayisədə qısa və ya uzun olur. Bunlar hamısı ona görədir ki, uzun və ya qısa quyruq haqqında məlumat genofondunda artıq mövcuddur. Lakin variasiya sürünənlərin maddələr mübadiləsinə, onlarda lələklərin, qanadların əmələ gəlməsinə və ən nəhayət, onların quşa çevrilməsinə heç cür təsir göstərə bilməz. Çünki bu cür "çevrilmə" üçün canlının

genetik məlumatı əsaslı dəyişikliyə uğramalı və artmalıdır, bu isə öz növbəsində variasiya üçün qəbul olunmazdır. Darvin öz nəzəriyyəsini irəli sürərkən bu faktıdan xəbərdar deyildi və elə düşünürdü ki, variasiyanın heç bir hüdudu yoxdur. 1844-cü ildə işlərinin birində o, belə yazır ki: "Bir çox alim variasiyanın məhdud olduğunu ifadə edir, amma mən bu fikri əsaslandıracaq bir dənə də olsun konkret səbəb görmürəm".¹²⁸

Darvin özünün "Növlərin mənşəyi" adlı kitabında müxtəlif variasiyaları öz nəzəriyyəsinin ən əsaslı sübutları kimi təqdim edir. Darvinin fikrincə, heyvanlar daha çox süd verən növ əldə etmək məqsədilə inəklərin müxtəlif variasiyalarını çalışdıraraq nəticədə yeni bir heyvan növü əldə edirlər. Darvinin "sonsuz dəyişilmələr" haqqındakı fikirləri öz əksini onun "Növlərin mənşəyi" əsərində tapmışdır:

"Mən hər hansı bir ayı növünün təbii seçmə nəticəsində yavaş-yavaş suda yaşamaq xüsusiyyətini əldə etməsində də, sonradan onun ağızının genişlənməsində də və ən nəhayət, onun böyük bir balınaya çevrilməsində heç bir qəribə şey görmürəm".¹²⁹

Darvinin bu cür "cəsarətli" fikirləri o dövrün elmi səviyyəsinin primitiv olmasından xəbər verir. Müasir elm isə heyvanlar üzərində aparılan analoji eksperimentlər əsasında genetik sabitlik prinsipini meydana çıxarmışdır. Bu prin-

Balinalar ayılardan əmələ gəlib?!

Çarlz Darvin özünün "Növlərin təbii seçmə yolu ilə yaranması" adlı kitabında iddia edir ki, balinalar üzməyi öyrənmək istəyən ayıların təkamülə məruz qalması nəticəsində əmələ gəlmişlər! Belə bir iddianın sübutu kimi Darvin növdaxili dəyişikliklərin sonsuzluğunu göstərmişdir. XX əsrin elmi isə zəngin fantaziyalara əsaslanan bu fikirləri alt-üst etmişdir.

sipl canlı növlər arasında keçilməz sərhədlər cızaraq, növün variasiyası yolu ilə digər növə çevrilməsi cəhdlərini boşla çıxarmışdır. Yəni müxtəlif inək növlərini calaşdıran heyvandarlar digər bir canlı növü əmələ gətirə bilməzlər. Özü-nün "Darvin Retried" adlı kitabında darvinizmi inkar edən Norman Makbet bu barədə aşağıdakıları yazır:

"Əsas problem ondadır ki, həqiqətənmi canlılar "hədsiz" dəyişmələr göstərə bilər... Növlər həmişə sabitdir. Biz bilirik ki, hər hansı növ bitki və heyvanın inkişafı bəlli bir zamana qədər davam edir, eləcə də onlar hər zaman özünün ilkin formasını alırlar. Yüz illərdir davam edən söylərə baxmayaraq, indiyə qədər məsələn, qara zanbaq və ya mavi qızılgül yetişdirmək mümkün olmamışdır".¹³⁰

Heyvanların seleksiyası sahəsində dünyanın ən tanınmış alimlərindən biri olan Lüter Burbank bu faktı belə izah etmişdir: "Canlı orqanizmin dəyişməsinin mümkünlüyünün bəlli hüdudları vardır və məhz bu qanun canlı orqanizmlərin bəlli hüdudlar daxilində sabit, dəyişməz qalmasını təmin edir".¹³¹

Danimarka alimi U.L.Cohannsen bu mövzuda belə deyir: "Darvinin üzərində durduğu variasiya əslində bəlli bir məqama qədər davam edir və buna görə də "sonsuz dəyişilmələrin" (təkamülün) səbəbi olaraq səciyyələndirilə bilməz".¹³²

Antibiotiklərə qarşı müqavimət və DDT-ya qarşı immunitet təkamülün sübutu deyil

Təkamül nəzəriyyəsinin sübutu kimi bir sıra bakteriya növlərinin antibiotiklərə qarşı müqaviməti (resistance) və həşəratlarda DDT-ya qarşı olan immunitet göstərilir. Təkamülçülərə görə, müqavimət və immunitet mexanizmləri yuxarıda göstərilən maddələrin canlılara göstərdiyi təsir nəticəsində meydana gələn mutasiyalar səbəbi ilə yaranmışlar.

Bununla belə bəzi bakteriya və həşəratların bu xüsusiyyətləri antibiotik və DDT-ların təsirinin nəticəsi deyil. Çünki bu canlılar öncədən bu xüsusiyyətləri ilə yaradılmışdır. Təkamül nəzəriyyəsinin müdafiəçilərindən sayılmasına baxmayaraq "Scientific American" jurnalında aşağıdakılar etiraf edilmişdi:

"Bakteriyaların çoxu hələ antibiotiklərin istifadəsindən öncə müqavimət gəninə malik olmuşlar. Alimlər bu genlərin yaranma və mövcudolma səbəblərini bilmirlər".¹³³

Gördüyümüz kimi, ilk antibiotiklərin meydana gəlməsinə qədər də müqavimət genetik kodunun mövcudluğu təkamülçülərin izah edə bilmədiyi və on-

ların bu fikirlərini alt-üst edən bir faktdır. Antibiotiklərdə müqavimət göstərən bakteriyaların mövcudluğu haqqında nüfuzlu "Medical Tribune" elmi jurnalının 29 dekabr 1988-ci il tarixli sayında aşağıdakı maraqlı hadisə haqqında məqalə dərc olunmuşdu: 1986-cı ildə aparılan tədqiqat zamanı 1845-ci il qütb ekspedisiyasında xəstəlikdən həlak olan tədqiqatçıların cəsədləri tapılmışdı.

Meyitlərin öyrənilməsi zamanı XIX əsrdə geniş yayılmış bir sıra bakteriya növləri aşkar olunmuşdu. Bu bakteriyaların analizi zamanı bir çoxlarını heyrətləndirən bir fakt da məlum olmuşdu. Aşkar olunan bakteriyaların XX əsrdə mövcud olan antibiotiklərə qarşı davamlı olduqları müəyyən edilməmişdi.¹³⁴ Öz növbəsində pensilin almadan bakteriya növlərinin çoxunun davamlılıq xüsusiyyətlərinə malik olması tibbdə qəbul olunan faktlardan biridir. Deməli, bakteriyaların müqavimət xüsusiyyətlərinin təkamülün nəticəsi olması fikri doğru deyil. Yaxşı, bəs onda "bakteriyaların immun qazanması" adlandırdığımız proses necə həyata keçir?

Bakteriyaların antibiotiklərə müqaviməti

Hər bir bakteriya növlərinin bir çox çeşidləri (variasiyalar) var. Bu çeşidlərin bəziləri bir sıra preparata qarşı müqavimət göstərmə kimi genetik məlumatla malikdir. Belə bir genetik məlumatı olmayan bakteriyalar müəyyən preparatın təsiri altında məhv olur, davamlılar isə mövcudluğunu davam etdirərək çoxalmaq imkanı qazanırlar. Məhv olmuş bakteriyaların yerini müəyyən vaxtdan sonra daha davamlılar alır ki, bunlar da sonradan bütöv bir koloniya əmələ gətirirlər. Əvvəlki preparat artıq onlara xətər gətirə bilmir. Lakin bakteriya növü dəyişməz olaraq qalır.

Burada təkamülçülərin iddia etdiklərinin əksinə olaraq, antibiotiklərə qarşı davamlı olmayan bakteriyaların preparatların təsiri ilə mutasiyaya uğraması və yeni genetik məlumat alaraq davamlı bakteriyaya çevrilməsi hadisəsi deyil, bunun tam əksinə, təkamülçülərin fərziyyəsinin əsassız olduğu subuta yetir. Burada sadəcə olaraq bakteriyaların bir hissəsinin məhvi və digər hissəsinin məhv olmuşların yerini alması prosesi gedir. Bu da öz növbəsində heç də yeni növün yaranması, yəni "təkamül" demək deyil. Burada yalnız mövcud olan variasiyalardan birinin məhvi prosesi gedir ki, bu da öz-özlüyündə təkamül nəzəriyyəsinə ziddir.

Həşəratların DDT-yə qarşı immuniteti

Təkamül nəzəriyyəsinin sübutu kimi təkamülçülər tərəfindən göstərilən digər bir fenomen də yuxarıda sadalanan həşəratların DDT-yə qarşı immunitetidir. Bu fenomenin inkişafı bakteriyaların antibiotiklərə müqaviməti fikrinin inkişafı ilə üst-üstə düşür.

Bu cür immunitetin "qazanılması"ndan heç söhbət belə gedə bilməz, çünki bir sıra həşəratlar onsuz da immunitetə malikdir. DDT maddəsinin kəşfindən sonra ona qarşı immuniteti olmayan həşəratlar bu kimyəvi maddənin təsiri nəticəsində məhv olmuş, qalanlar - immunitetə əvvəldən malik olanlar isə çoxalmağa başlamışlar. Nəticədə eyni növə aid həşəratlardan yalnız DDT-yə davamlı həşəratlar öz mövcudluğunu qoruyub saxlamışdır. Müvafiq olaraq DDT artıq onlara təsir etməmişdir. Bu fenomen sadə dildə belə adlandırılır: "Həşəratlar DDT-yə qarşı immunitet qazandılar".

Təkamülçü bioloq Fransisko Ayala bu faktı etiraf edərək deyir: "Bir sıra həşərat növlərinin məhv edilməsi üçün insan tərəfindən sintezləşdirilmiş zəhərli kimyəvi maddələrin tətbiqi nəticəsində bu növlərin müxtəlif genetik çeşidlərində aşkar olunan immunitetin onlarda öncədən də mövcud olduğu müəyyən edilmişdir".¹³⁵

Təkamülçülər insanların çoxunun mikrobiologiya sahəsində bilik almaq və tədqiqat aparmaq imkanının olmamasından istifadə edərək izah etdiyimiz müqavimət və immunitet fenomenlərini açıq-aşkar saxtalaşdırmağa çalışmışlar. Təkamülçülər çox tez-tez mətbuatda bunları təkamül nəzəriyyəsinin sübutları kimi göstərirlər. Bununla yanaşı aydındır ki, nə bakteriyaların antibiotiklərə qarşı davamlılığı, nə də həşəratların DDT-yə qarşı immuniteti təkamül nəzəriyyəsi xeyrinə heç bir sübut demək deyil. Lakin bu mövzuların ikisi də təkamülçülərin öz nəzəriyyələrinə haqq qazandırmaq üçün hansı təhrif və yalanlara əl atdığına çox açıq sübutlardır.

Yoxa çıxmış orqanlar haqqında cəfəngiyyat

Təkamülçü ədəbiyyatda uzun müddət yer alan, yanlışlığı məlum olduqdan sonra isə bu ədəbiyyatdan səssiz-səmərsiz çıxarılan digər bir iddia da "fəaliyyətini itirmiş orqanlar" məfhumudur. Bu məfhumun yanlışlığının sübut olunmasına baxmayaraq bəzi təkamülçülər bu fərziyyəni hələ də müdafiə edirlər.

Fəaliyyət qabiliyyətini itirmiş (atrofit) orqanlar haqqında iddialar hələ XIX

əsrdə ortaya atılmışdı. Bu iddiaya görə, canlıların orqanizmlərində əcdadlarından qalma bəzi orqanlar olmuşdur ki, bunlar öz təyinatını itirərək, bəlli bir zaman keçəndən sonra öz fəaliyyət qabiliyyətini itirmişlər.

Bu, olduqca qeyri-elmi bir fikirdir, çünki bu fikir kifayət qədər elmi faktlara əsaslanmır. "Təyinatını (funksiyasını) itirən orqanlar" əslində "funksiyaları bəlli olmayan orqanlar" olmuşlar. Buna ən yaxşı sübut təkamülçülər tərəfindən hazırlanmış "fəaliyyət qabiliyyətini itirmiş orqanların" siyahısında yer alan orqan sayının yavaş-yavaş azalmasıdır.

"Evolutionary Theory" jurnalında dərc olunan "Atrofit orqanlar təkamül nəzəriyyəsinin sübutudurmu" adlı məqaləsində S.R.Skedding bu faktı belə etiraf edir:

"Biologiya sahəsində məlumatlarımızın artmasına uyğun şəkildə "fəaliyyət qabiliyyətini itirmiş" orqanların sayı da azalır... İstifadəsiz orqanların müəyyən edilməsinin mümkün olmaması və yoxa çıxmış orqanlar fikrinin qeyri-elmi olması faktı mənə belə deməyə əsas verir ki, "fəaliyyət qabiliyyətini itirmiş orqanlar" fikri təkamül nəzəriyyəsinin sübutu deyildir".¹³⁶

Alman anatomu R.Vayderşeym tərəfindən 1895-ci ildə hazırlanan fəaliyyət qabiliyyətini itirmiş orqanların siyahısına təxminən 100 müxtəlif orqan daxil idi ki, bunların arasında appendiks və büzdüm də var idi. Lakin elmin inkişafı ilə Vayderşeymin siyahısına daxil olan orqanların insan orqanizmində mühüm funksiyalara malik olması müəyyən edilmişdir. Beləliklə, müəyyən edilmişdir ki, fəaliyyət qabiliyyətini itirmiş sayılan appendiks əslində limfa sisteminin bir hissəsi olaraq orqanizmə daxil olan zərərli mikroorqanizmlərlə mübarizə aparır. Bu fakt 1997-ci ildə tibbi mənbələrin birində belə vurğulanmışdı: "Boğaz uru vəzisi (zob), qara ciyər, dalaq, appendiks və ilik limfa sisteminin üzvlərindən hesab edilir və onlar orqanizmə infeksiyalarla mübarizə aparmaqda kömək edirlər".¹³⁷

Eləcə də müəyyən edilmişdir ki, badamcıq vəzisi xüsusən həddi-büluğa çatmamış insanlarda boğazın infeksiyalardan qorunmasında çox mühüm rolə malikdir. Bundan başqa, məlum olmuşdur ki, büzdüm bəzi sümüklər üçün dirək rolunu oynayır, eləcə də bir sıra kiçik əzələlər üçün bitişmə nöqtəsi funksiyasını daşıyır. Sonralar isə digər faktlar aşkar edilmişdir:

1) atrofir orqan (funksiyasını itirmiş orqan) sayılan boğaz uru vəzisi (zob) T limfositlərini hərəkətə gətirərək orqanizmin müdafiə sistemini aktivləşdirir; 2) epifiz mühüm hormonların hazırlanmasına cavabdehdir; 3) qalxanabənzər

vəz südəmə və azyaşlı uşaqların hərtərəfli inkişafını təmin edir; 4) hipofiz vəzi isə bir çox endokrin vəzlərin düzgün işləməsinə nəzarət edir.

Təkamülçülərin atrof orqanlara dair fikirlərində bir də çox kobud məntiqi səhvlər buraxılmışdır. Bildiyimiz kimi, təkamülçülər canlıların atrof orqanlarının əcdadlardan qaldığını iddia edirdilər. Buna baxmayaraq insanın əcdadları adlandırılan canlılarda atrof orqanlardan bəziləri ümumiyyətlə olmamışdır. Məsələn, məlum olmuşdur ki, təkamülçülərin insanın "əcdadı" saydıqları meymunların bəzi növlərində appendiks tamamilə yoxdur. Aτροφ orqanlar fərziyyəsinə qarşı çıxan bioloq H.Enox bu məntiqi səhvi belə izah edir:

"İnsanların appendiksi var. Amma onların qədim əcdadlarında - meymunlarda - appendiks yoxdur. Maraqlı bir formada appendiks daha aşağı növdən olan canlı siniflərində, məsələn, oposumlarda (Amerikada yaşayan kişəli siçovul-red.) rastlanır. Təkamül nəzəriyyəsi bəs bunu necə izah edər?"¹³⁸

Bir sözlə, atrof orqanlarla bağlı ssenari bir tərəfdən, məntiqi nöqtəyi-nəzərdən yanlıştır, digər tərəfdən isə elmi nöqtəyi-nəzərdən doğru deyil. İnsanların əcdadlarından qəbul etdikləri və sonra da atrof hala düşən heç bir orqanı yoxdur. İnsanlar təsadüf nəticəsində və digər canlılardan törəməmiş, yalnız qüsur-suz olaraq bugünkü şəkildə yaradılmışlar.

Canlı orqanizmlərin oxşarlığı təkamül nəzəriyyəsinin sübutu deyil

Canlı orqanizmlərin müxtəlif növləri arasında struktur bənzərliyinə biologiya elmində "homologiya" deyilir. Təkamülçülər bu bənzərlikləri təkamül nəzəriyyəsinin sübutları kimi qələmə verməyə cəhd edirlər.

Darvin güman edirdi ki, bənzər orqanlara malik canlı orqanizmlər arasında təkamül əlaqəsi mövcuddur və bu əlaqə ümumi bir əcdaddan irsən qalmışdır. Məsələn, həm göyərçinlərin, həm də qartalların qanadları var; deməli, göyərçinlər, qartallar və digər qanadlı quşlar təkamül nəticəsində eyni bir tarixi əcdaddan törəmişlər.

Bununla birlikdə homologiya səthi bir fikir olub ümumi görünüşün təxmini qiymətləndirilməsi əsasında irəli sürülmüşdür. Bu fərziyyə Darvinin vaxtından bu günə qədər heç bir konkret elmi faktla sübut olunmamışdır. Yerin heç bir geoloji qatında bu uydurulmuş homoloji orqana malik ümumi "əcdadın" qalıqlarına rast gəlinməmişdir. Bundan başqa: 1) təkamülçülərin əlaqələndirə bilmədik-

ləri müxtəlif siniflərə aid olan canlılardakı mövcud homoloji orqanlar; 2) müxtəlif orqanizmlərdə homoloji orqanların genetik kodlarının bir-birindən tamamilə fərqlənməsi; 3) canlıların homoloji orqanlarının embrional inkişafı mərhələlərindəki fərqlər homologiyanın təkamül nəzəriyyəsi üçün bir əsas təşkil etmədiyini göstərir.

Gəlin, bunları ardıcılıqla nəzərdən keçirək.

Tamamilə müxtəlif siniflərdən olan canlılardakı bənzər orqanlar

Təkamülçülərin heç cür əlaqələndirə bilmədikləri növlərin çoxlu bənzər (homoloji) orqanları var. Qanadlar bu bənzərliyin bir nümunəsidir. Belə ki, yarasaların, quşların və eləcə də milçəklərin qanadları var. Bundan başqa, tarixə qədərki qanadlı kərtənkəllərin bəzi növləri məlumdur.

Amma hətta darvinistlər də göstərilən bu dörd sinfin təmsilçiləri arasında heç bir qohumluq əlaqəsi aşkar edə bilmirlər. Digər bir heyrətamiz nümunə müxtəlif canlı orqanizmlərin göz quruluşunda olan bənzərliklərdir. Məsələn, səkkizayaqlı ilbiz və insan tamamilə fərqli canlı orqanizmlərdir ki, bunlar arasında da heç bir təkamül əlaqəsi qurmaq mümkün deyil. Lakin bu iki canlının gözlərinin quruluşuna və funksiyalarına baxanda çox böyük bənzərliklər görmək olar. Burada hətta təkamülçülər də insanın və səkkizayaqlı ilbinin eyni göz quruluşuna malik bir əcdaddan əmələ gəldiyini iddia edə bilməzlər. Bu və buna bənzər misallar göstərir ki, "homoloji orqanları olan canlı orqanizmlərin eyni ümumi əcdaddan əmələ gəlməsi" nəzəriyyəsinin heç bir elmi əsası yoxdur.

Bu məsələ təkamülçüləri çıxılmaz bir dalana salır. Məşhur təkamülçü Frenk Salisberi tamamilə müxtəlif canlılarda eyni gözün əmələ gələ bilməsini şərh edərkən aşağıdakıları etiraf etmişdir:

"Hətta göz kimi kompleks bir orqan müxtəlif qrup canlı orqanizmlərdə ayrıca meydana gəlmişdir. Məsələn, səkkizayaqlı ilbizdə, onurğalılarda və antropoidlərdə (insanabənzərlərdə). Bu orqanların eyni zamanda əmələ gəlməsinin izahının onsuz da problemlər yaratdığı bir halda, müasir sintetik nəzəriyyənin izahı (neodarvinizm) mənə başağrısı verir".¹³⁹

Homologiyanın düşdüyü genetik və embrioloji dalan

Təkamülçülərin homologiya aid fikirlərinin ciddiyyət qazanması üçün ilk öncə canlı orqanizmlərin homoloji orqanlarının eyni (homoloji) şifrələrlə (DNT)

kodlaşdırılması lazımdır. Buna baxmayaraq bu orqanlar əsasən tamamilə fərqli genetik kodlara DNT-yə malikdir. Müxtəlif canlı orqanizmlərdə homoloji genetik DNT kodları tamamilə fərqli orqanlara uyğun gəlir.

Avstraliyalı biokimyəçi professor Maykl Denton "Təkamül: böhranda olan nəzəriyyə" adlı kitabında homolojiyanın genetik yöndən izahında təkamül nəzəriyyəsinin çıxılmaz vəziyyətə düşməsinə aşağıdakı kimi şərh edir:

"Homolojiyanın təkamülçü əsası canlılarda zahiri bənzərliklərin tamamilə fərqli genlərlə ifadə olunmasının sübut edilməsindən sonra dağıldı". 140

Bundan başqa, təkamülçü fərziyyələrin ciddi qəbul olunması üçün homoloji orqanların embrional inkişafı zamanının paralel keçməsi gərəkdir. Bunun tam əksinə olaraq, bu orqanların embrional inkişafı prosesi hər canlı orqanizmdə fərqli şəkildə baş verir.

Genetika və embriologiya sahələrində aparılan tədqiqatlar Darvinin "canlı orqanizmlərin ümumi tarixi əcdaddan təkamülünün sübutu" kimi təsvir edilən homolojiya anlayışının həqiqətə uyğun olmadığını üzə çıxardı. Beləliklə, elm darvinizm nəzəriyyəsinin növbəti tezisinin reallığa zidd olduğunu bir daha sübut etdi.

Molekulyar homolojiyanın qüvvədən düşməsi

Orqanların homolojiyası ilə bağlı nəzəriyyə ilə birlikdə molekulyar homolojiya nəzəriyyəsi də yanlışdır. Təkamülçülər müxtəlif növ canlıların DNT şifrələrini və ya zülal quruluşlarının bənzərliyini əldə əsas tutaraq canlıların bir-birindən təkamül yolu ilə törədiyini sübut etməyə çalışırlar. Məsələn, bir çox təkamülçü kitablarda "insan və meymunun DNT-si arasında bənzərlik"dən söhbət açılır, "insanla meymun arasında təkamül əlaqəsi arqumentləşdirilir".

Bu növ misallardan ən çox qarşılaşdığımız nümunə insanda 46, şimpanze və qorillada isə 48 xromosomun olmasıdır. Təkamülçülər xromosomların sayında olan belə yaxınlığı təkamül əlaqəsinin sübutu kimi qələmə verirlər. Lakin əgər bu məntiq doğru olsaydı, o zaman gərək insanın daha yaxın qohumu kartof bitkisi olaydı. Çünki kartofun xromosom sayı şimpanze və qorillanın xromosom sayından insana daha yaxındır, hətta eynidir, yəni 46-ya bərabərdir! Bu məsələ DNT quruluşundakı bənzərliyin təkamül nəzəriyyəsinin sübutu olmadığını bariz bir şəkildə göstərir.

Eləcə də ilk baxışdan bir-birinə yaxın görünmələrinə baxmayaraq canlılar arasında böyük molekulyar fərqlər var. Məsələn, tənəffüs prosesində mühüm

olan sitoxrom-C zülalı eyni bir canlı sinfin təmsilçilərində inanılmaz fərqli quruluşlara malikdir. Bu meyarlar üzrə aparılan müqayisələr nəticəsində bəlli olmuşdur ki, sürünənlər sinfinin iki növü arasında olan fərq balıqlar və quşlar, yaxud balıqlar və məməlilər arasında olan fərqdən daha çoxdur. Digər bir tədqiqat göstərdi ki, bəzi quşlar arasındakı molekulyar quruluş fərqləri o quşlarla məməlilər arasında olan fərqlərdən daha çoxdur. Eləcə də müəyyən edilmişdir ki, bir-birinə bənzər bakteriyaların molekulyar quruluşları arasında olan fərq məməlilər və sürünənlər, yaxud iki həşərat arasında olan fərqdən daha çoxdur.¹⁴¹ Hemoqlobin, mioqlobin, hormonlar və genlərlə aparılan analoji müqayisələr də eyni nəticəni vermişdir.¹⁴²

Professor Maykl Denton yuxarıda sadalanan və buna bənzər faktlara əsaslanaraq məsələni belə şərh edir:

"Molekulyar səviyyədə hər bir canlı özünəməxsusdur, digər növlərə bənzəmir və onlarla əlaqəli deyil. Buna görə də molekullar da daşlaşmış qalıqlar kimi təkamülçü bioloqların uzun müddətdən bəri axtardıqları nəzəri ara keçidlərin mövcud olmadığını göstərdi. Molekulyar səviyyədə heç bir orqanizm digərinin əcdadı ola bilməz, necə ki, biri o birindən mükəmməl və ya primitiv ola bilməz. Əgər bu molekulyar sübutlar yüz il bundan öncə bilinsəydi, çox güman ki, üzvi təkamül haqqında fikir heç vaxt ciddi qəbul edilməzdi".¹⁴³

Təkamül nəzəriyyəsinin embrioloji sübutları yoxdur

Bu gün türk təkamülçülərinin nəşrlərində çoxdan elmi əsrlərdən çıxarılmış "rekapitulyasiya" nəzəriyyəsi elmi bir fakt kimi göstərilir. "Rekapitulyasiya" termini təkamülçü bioloq Ernst Hekkel tərəfindən XIX əsrin axırlarında irəli sürülən nəzəriyyənin qısa ifadəsidir. Bu nəzəriyyəyə görə, hər bir fərd öz individual inkişafı zamanı (ontogenez) öz növünün tarixi inkişafını təkrar edir (filogenez). Yəni inkişaf prosesi zamanı canlı orqanizmlərin embrionları onların "əcdadları"nın keçirdiyi təkamül prosesini təkrar edir. Məsələn, bu nəzəriyyəyə görə, insan embrionu embrioloji inkişaf prosesi zamanı öncə balıq, sonra sürünən heyvan xüsusiyyətlərini göstərir və daha sonra insana çevrilir.

Sonrakı illərdə bəlli olmuşdur ki, bu nəzəriyyə sadəcə olaraq illüziya və təxəyyülün məhsuludur. İnsan embrionu inkişafının başlanğıc mərhələsində meydana gələn və "qəlsəmə" olduğu güman edilən orqan əslində orta qulaq kanalının, qalxanabənzər vəzinin və boğaz uru vəzisinin ilkin formasıdır. Ernst Hek-

kəlin və onun davamçılarının "quyruq" adlandırdıqları embrion hissəsi əslində onurğa sütunu sümüyüdür. Onun quyruq şəklində olması isə bu sümüyün digər aşağı ətraflardan əvvəl əmələ gəlməsi ilə izah edilir.

Bu faktlar bütün elm aləminə məlumdur. Təkamülçülər də bunu təsdiq edirlər. Neodarvinizmin qurucularından biri olan Ç.Q.Simpson yazır ki, "Hekkel təkamül inkişafını doğru göstərməmişdir. Bu gün isə tamamilə məlumdur ki, canlılığın embrional inkişafı onun keçmişini əks etdirmir".¹⁴⁴

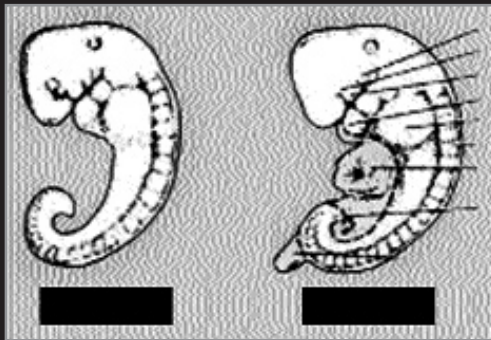
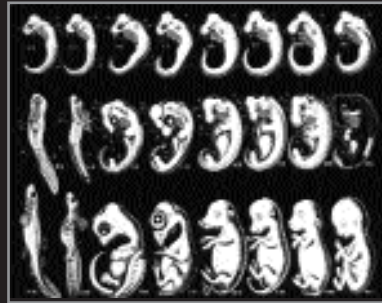
"American Scientist" jurnalında dərc olunan məqalədə isə belə deyilir: "Biogenetik qanun (rekapitulyasiya nəzəriyyəsi) tamamilə darmadağın olmuşdur. 50-ci illərdə bu nəzəriyyə bütün dərsləklərdən çıxarılmışdır. Lakin 20-ci illərdə bu nəzəriyyə elmi mübahisələrin mövzusu olmaqda davam etmişdir".¹⁴⁵

Məsələnin daha maraqlı tərəfi ondadır ki, Ernst Hekkel sadəcə olaraq şarlatandır, çünki o, öz nəzəriyyəsini sübut etmək üçün saxta təsvirlər vasitəsi ilə insan və balıq embrionları arasında bənzərlikləri göstərməyə cəhd etmişdir.

Hekkelin saxta şəkilləri

"Siz aşağıda insan və balıq embrionlarını oxşar göstərmək üçün Hekkelin çəkdiyi rəsmləri görürsünüz. Əsl insan embrionu ilə bu rəsmi müqayisə edəndə görürük ki, bir sıra insan orqanı bu saxta rəsmdə qəsdən göstərilməmişdir".

(Frensis Hitçinqin "Zürafənin boynu: Darvin harada səhv edib?" kitabından, səh. 205).

Bütün bu saxtakarlıqlar aşkara çıxdığı zaman o, digər bu cür yollara əl atan təkamülçülərin ünvanına ittihamlar yağdıraraq özünümüdafəə yönündə heç bir şey söyləyə bilməmişdi:

"Yol verdiyim saxtakarlıqları etiraf etdikdən sonra mən özümü əslində günahkar və mühakimə olunmuş hiss etməliydim. Lakin mən özümü onunla sakitləşdirirəm ki, bizimlə bərabər yüzlərlə həmkarımız, etibarlı müşahidəçilərimiz və məşhur bioloqlar da özlərinin qəbul edilmiş kitablarında, jurnallardakı məqalələrində mənim etdiyim analoji saxtakarlıqlara, doğru olmayan məlumatlara, təhrif olunmuş faktlara, saxta rəsmlərə yol verirlər".¹⁴⁶

Bəli, həqiqətən də əsərləri doqmatik nəticələrlə, yanlışlarla və saxtakarlıqlarla dolu bir çox "etibarlı müşahidəçi"lər, "məşhur bioloq"lar var. Bu şəxslər haqqında heç bir sübut olmayan təkamül nəzəriyyəsini "doğru çıxarmaq" üçün belə etmişlər.

Embrioloji təkamül nəzəriyyəsini haqlı çıxarmaq üçün saxtakarlıqlara əl atmaqdan utanmayan Ernst Hekkel.

TƏKAMÜL NƏZƏRİYYƏSİ MATERIALİST ZƏRURƏTDİR

Kitabda gətirilən məlumatlar təkamül nəzəriyyəsinin nə qədər əsassız, onun ehkamlarının isə elmi kəşflərə nə dərəcədə zidd olduğunu açıq şəkildə göstərir. Təkamül nəzəriyyəsini müdafiə edən qüvvə elm deyil. Ola bilər ki, bəzi "alimlər" təkamül nəzəriyyəsini müdafiə edirlər, amma bunun səbəbi başqa amildir. Bu amil materialist fəlsəfədir. Materialist fəlsəfə tarixin maddəni mütləq varlıq kimi qəbul edən ən qədim ideologiyalarından biridir. Bu ideologiya-ya görə, maddə əzəlidir və bizi əhatə edən hər şey yalnız maddədən ibarətdir. Əlbəttə ki, bu tərif Yaradana inamı istisna edir. Çünki əgər maddə hər zaman mövcud olmuşdursa və ya hər şey maddədən ibarətdirsə, bu halda maddəni yoxdan Yaradan kamil qüvvə də ola bilməz. Bu "məntiq" nəticəsində materializm tarixin qədim zamanlarından bu günə qədər Allaha və başqa dinlərə qarşı çıxır.

Materializm doğrudurmu? Hər hansı bir fəlsəfənin düzgün yaxud səhv olduğunu yoxlamaq üçün o fəlsəfənin müddəalarını elmi cəhətdən əsaslandırmaq lazımdır. Məsələn, X əsrdə hansısa bir filosof deyə bilərdi ki, Ayda budaqlarında meyvələr kimi hər növ canlı orqanizm yetişən müqəddəs bir ağac bitir və canlılar oradan Yerə düşürlər. Bu fəlsəfə bəzilərinin xoşuna gələ və ya cəlbədicilərinə görünə bilər. Amma XX əsrdə Aya uçuşdan sonra bu fəlsəfə öz qüvvəsini itirir, çünki belə bir ağacın yoxluğu aydın olur və bu qənaət müşahidə və təcrübələrin köməyi ilə elmi cəhətdən təsdiq edilir. Elmi üsullarla analoji qaydada materialist müddəanı da dərk etmək olar. Maddə əzəldən mövcud idimi, o, əbədidirmi, Yaradandan müdaxiləsi olmadan maddə özünü nizama sala və canlı orqanizm yarada bilərmi? Bütün bunları tədqiq edib araşdırmaq olar. Bu araşdırmadan sonra materializmin iflasa uğradığını görə biləyik. Çünki maddənin əbədilik ideyası Kainatın heç nədən yaranmasını sübut edən Biq Bəng (Böyük Partlayış) nəzəriyyəsi ilə təkzib olunub. Maddənin özü-özünü birləşdirməsi və canlı orqanizmləri əmələ gətirmə xüsusiyyəti haqqında müddəa "təkamül nə-

zəriyyəsi" adlanır. Əvvəl də əmin olduğumuz kimi, bu nəzəriyyə tamamilə iflasa uğramışdır.

Amma əgər insan öz materialist əqidəsində ardıcıl və qətiyyətlidirsə və materialist fəlsəfəyə sədaqəti ən vacib məsələ hesab edirsə, o zaman bu insan başqa cür hərəkət edəcək. Əgər o, "alim olmaqdan öncə materialistdirsə", bu halda elmin materializmi təkzib etməsini görsə belə, materialist əqidədən əl çəkməyəcək. Hətta tam əksinə, o, materializmi nəyin bahasına olursa-olsun xilas etməyə, dəstəkləməyə çalışacaq. Bu gün təkamül nəzəriyyəsini müdafiə edən alimlərin durumu məhz belədir.

Qəribədir ki, bu alimlərdən bəziləri bunu etiraf edir. Harvard Universitetindən (ABŞ) olan məşhur genetik Riçard Levontin ilk növbədə materialist, sonra isə alim olduğunu belə etiraf edir:

"Biz materializmə inanırıq, bu əqidə "apriori"dir (əvvəlcədən qəbul edilmişdir). Bizi Kainatı materializmlə izah etməyə heç də elmi metod və qaydalar sövq etmir. Əksinə, "apriori"yə bağlılıq səbəbilə biz kainata materialist baxımdan izahlar verən metod, araşdırma və qaydalar icad edirik. Materializm tamamilə doğrudur və biz heç bir ilahi izaha yol vermə bilmərik".¹⁴⁷

Levontinin istifadə etdiyi "apriori" ifadəsi çox mühümdür. Bu fəlsəfi termin elmi dəlili olmayan, təcrübələr nəticəsində sübut edilməmiş nəzəriyyəni ifadə edir. Levontinin açıq-aşkar dediyi kimi, materializm təkamülçülər tərəfindən "apriori" kimi qəbul edilmiş və onlar elmi bu prinsipə uyğunlaşdırmağa cəhd göstərirlər. Materializm Yaradanın varlığını tamamilə inkar etdiyi üçün onun yeganə çıxış yolu təkamül nəzəriyyəsini qəbul etməkdir. Təkamül nəzəriyyəsinin elmi faktlarla ziddiyyət təşkil etməsi isə heç bir şeyi dəyişmir. Çünki haqqında yuxarıda bəhs edilən "alimlər" bu nəzəriyyəni artıq həqiqət kimi qəbul etmişlər.

Bu əqidə təkamülçüləri nəinki elmə, hətta sağlam məntiqə də zidd olan "şüursuz maddə özü-özünü nizamlamışdır" düşüncəsinə inanmağa məcbur edir.

Nyu-York Universitetinin DNT üzrə mütəxəssisi Robert Şapiro materializm əqidəsini təkamül nəzəriyyəsinin əsası kimi belə izah edir:

"Bizə təkamülün ilkin səbəbi, sadə kimyəvi birləşmədən aktiv replikatorlara qədər bizə hər şeyi izah edən bircə başlanğıc səbəb lazımdır. Bu başlanğıc səbəb "kimyəvi təkamül" və ya "maddənin özü-özünü nizamlaması" adlanır. Ancaq bu başlanğıcın mövcud olması göstərilməmiş və heç bir zaman təsvir olunmamışdır. Belə bir prinsipin mövcud olmasına inanmaq yalnız dia-

lektik materializmə olan sədaqət və inamdan qaynaqlanır".¹⁴⁸

Tanınmış biolog Hubert Cokey isə həmin həqiqəti belə izah edir:

"Dialektik materializmin mükəmməl və hər şeyi əhatə edən təliminə inam həyatın mənşəyinin izahı ssenarisində mühüm rol oynayır... Həyatın hər hansı üsulla əmələ gəlməsinin labüdlüyü sübutların olmamasına, bəzən isə sübutlarla ziddiyyət təşkil etməsinə baxmayaraq müdafiə olunur".¹⁴⁹

Təkamülün dünya miqyasında aparılan təbliğatının əsasında məhz materialist ehkam durur. Qərb mətbuatında aparıcı yer tutan qabaqcıl, tanınmış və rəğbət bəslənən elmi jurnallarda tez-tez rast gəlinən təkamül təbliğatı bu tip ideoloji və fəlsəfi təzyiqin nəticəsidir. Elmin standartlarını müəyyən edən materialistlər təkamülü danılmaz və mübahisəsiz tabuya çeviriblər. Belə ki, bu nəzəriyyə ideoloji nöqtəyi-nəzərdən zəruri hesab olunub. Başqa alimlər isə karyeralarını qurmaq üçün qeyri-iradi olaraq bu nəzəriyyəni müdafiə etməyə, heç olmasa onun əleyhinə çıxmamağa məcburdur. Qərb ölkələrində elmi əməkdaşlar dosent və professor elmi dərəcəsinə qazanmaq üçün müəyyən elmi jurnallarda hər il öz məqalələrini dərc etməlidirlər. Bioloji yönümlü bütün nüfuzlu jurnallar materialistlərin və təkamülçülərin nəzarəti altındadır. Təkamülçülər isə öz növbəsində təkamülə qarşı çıxan məqalələrin dərcinə icazə verməzlər. Buradan da belə nəticəyə gəlmək olar ki, hər bir biolog hakim olan təkamül inamına sadıq qalaraq işləməlidir. Ona görə ki, onlar da həmin təkamülə ideoloji zərurət kimi baxan mütəşəkkil materialist rejimin tərkib hissəsidir. Bu səbəbdən onlar hər şeyə göz yumaraq, bizim də bu kitabda müzakirə etdiyimiz "bütün mümkün təsadüfləri" müdafiə edirlər.

Materialistlərin etirafları

Alman biologu, tanınmış təkamülçü Qoymar Fon Ditfurt tərəfindən yazılmış bəzi sətirlər materialistlərin kor ideologiyasını yaxşı ifşa edir. Ditfurt canlı orqanizmin mürəkkəb quruluşunu misal gətirərək canlıların təsadüfən əmələ gəlməsinin mümkünlüyü haqqında suala belə cavab verirdi:

"Doğrudanmı, belə nizam və harmoniyamı təsadüflərin nəticəsində əldə etmək olar? Bu, bütün bioloji təkamülün əsas suallarından biridir... Müasir təbiyyat elmlərinin tərəfdarının razılaşmaqdan başqa heç bir çıxış yolu qalmır və o, "bəli" cavabını verir. Çünki o, fəvqəltəbii müdaxiləni nəzərə almadan və təbiətin qanunlarına arxalanaraq təbiət hadisələrini bəlli üsullarla izah etməyi qarşısına məqsəd qoymuşdur".¹⁵⁰

Bəli, Difturtun qeyd etdiyi kimi, həyatın yaranmasında İlahi faktorun inkar edilməsi, yəni Yaradanın varlığının danılması materialist ideologiyanın əsas prinsipidir. Əgər bu prinsiplə razılaşaıq, onda ən qeyri-mümkün ehtimalların mümkünlüyünü güman etmək olar. Belə ehkamçı fikirlərə təkamülçülərin bütün əsərlərində rast gəlmək olar.

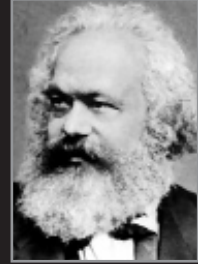
Türkiyədə təkamülçülərin ən qabaqcıl nümayəndələrindən biri Əli Dəmirsoydu. Əvvəl də qeyd etdiyimiz kimi, Dəmirsoyun fikrincə, həyat üçün vacib olan sitoxrom-C zülalının yaranma ehtimalı meymunun yazı makinasının arxasında əyləşib bəşəriyyət tarixini heç bir səhv olmadan yazması ehtimalı qədər azdır.¹⁵¹

Şübhəsiz ki, belə ehtimalın qəbul edilməsi sağlam düşüncənin əsas prinsipinə və şüura qarşı yazılmış bir davranış olardı. Əgər insan kağız üzərinə ya-

Darvinizm və materializm

Təkamülçülərin Darvinin nəzəriyyəsinə bütün elmi təkziblərə baxmayaraq inadla müdafiə etməsinin yeganə səbəbi materializmlə təkamül nəzəriyyəsi arasındakı qırılmaz əlaqədir. Darvin materialist fəlsəfəni təbiət elmlərinə tətbiq etdi, bu fəlsəfənin "sadiq qulluqları" isə başda marksistlər olmaqla heç nəyə baxmayaraq darvinizmi müdafiə etməkdə davam etdilər. Təkamül nəzəriyyəsinin tanınmış müasir tərəfdarlarından olan biolog,

professor Duqlas Futuyma yazır: "Marksın bəşəriyyətin inkişaf tarixini açıqlayan materialist nəzəriyyəsi və Darvinin təkamül nəzəriyyəsi materializm sahəsində böyük addımdır". Futuyma bununla da təkamül nəzəriyyəsinin onlar üçün nə qədər vacib olduğunu etiraf edirdi. Təkamülçü alim, tanınmış paleontoloq S.C.Quould yazır: "Darvin təbiətə öz şərhini verməklə materialist fəlsəfəni həyata çox effektiv şəkildə tətbiq etdi".

Rusiyadakı bolşevik inqilabında Leninin silahdaşlarından olan Lev Trotski yazırdı: "Darvinin kəşfi dialektik materializmin üzvi materializmin bütün sahələri üzərində dialektikanın (dialektik materializmin) ən böyük qələbəsi oldu".

Lakin elm göstərdi ki, darvinizm materializm üçün qələbə deyil, onun sarsıdıcı, tam məğlubiyəti oldu.

1. Douglas Futuyma, *Evolutionary Biology*, 2-ci hissə, Sunderland, MA: Sinauer, 1986, səh. 3

2. Alan Woods, Ted Grant, "Marxism and Darwinism", *Reason in Revolt: Marxism and Modern Science*, London: 1993.

3. Alan Woods, Ted Grant. "Marxism and Darwinism", London: 1993.

zılmış bir hərf görsə, onun şüurlu bir kəs tərəfindən yazıldığına əmin olar. Bəşəriyyətin tarixindən bəhs edən kitabı gördükdə onun yazıçı tərəfindən yazıldığına əmin olar. Psixoloji cəhətdən sağlam olan heç bir insan deyə bilməz ki, bu həcmdə olan kitabdakı hərflər "təsadüfən" birləşdirilib. Lakin son dərəcə təəcüblüdür ki, "təkamülçü alim", professor Əli Dəmirsoy məhz bunu qəbul edir:

"Sitoxrom C-nin əmələ gəlmə ehtimalı praktiki olaraq sıfıra bərabərdir. Yəni canlının əmələ gəlməsi üçün müəyyən nizam tələb olunursa, onda demək olar ki, bu, bütün Kainatda bir dəfədən artıq baş verə bilməz. Yaxud da bu prosesdə bizim müəyyən etməyə qadir olmadığımız fəvqəladə qüvvələrin iştirakı var. Amma sonuncunun etiraf edilməsi elmi məqsədlərə ziddir. Bu halda birinci varianta yenidən baxılmalıdır".¹⁵²

Bir sözlə, Dəmirsoy mümkün olmayan bir şeyi fəvqəladə qüvvənin, yəni Allahın varlığının etirafından üstün tutur. Aydınır ki, belə yanaşmanın elmə heç bir aidiyyəti yoxdur. Belə ki, Dəmirsoy hüceyrənin mitoxondriyasının əmələ gəlməsini "elmə zidd olmasına baxmayaraq" təsadüflərlə əlaqələndirir və açıq-aşkar vurğulayır:

"Günün ən mühüm məsələlərindən biri mitoxondriyaların bu xüsusiyyəti necə əldə etmələridir. Çünki bir individiumun bu xüsusiyyəti əldə etməsi ağıllasılmaz sayda ehtimalların bir yerdə toplaşmasını tələb edir. Mexanizmin mahiyyətini katalizator rolunu yerinə yetirən və tənəffüs proseslərində iştirak edən fermentlər təşkil edir. Fermentlərin hansısa bir hissəsinin saxlanması mənətsiz olduğu üçün hüceyrə onların bütün tərkibini özündə saxlayır. Daha doqmatik və spekulativ izahlar verməmək üçün biz iradəmizdən asılı olmayaraq etiraf etməliyik ki, bütün tənəffüs fermentləri oksigenlə ünsiyyətdə olmazdan əvvəl də hüceyrədə lazımı miqdarda vardır, baxmayaraq ki, bu, elmi fikrə ziddir".¹⁵³

Bu sətirlərdən də aydın olur ki, təkamül doğrudan da elmi tədqiqatlara əsaslanmayan bir nəzəriyyədir. Əksinə, bu nəzəriyyə materialist fəlsəfənin ehtiyacları üçün yaradılmış, bunun nəticəsi kimi elmi faktlara baxmayaraq qəbul edilmiş və tabuya çevrilmişdir. Təkamülçülərin yazdıqlarından biz belə başa düşdük ki, bütün bu cəhdlər hansısa bir "məqsədi" güdür və bu məqsəd Yaradanı inkar etməyə məcbur edir.

Təkamülçülər bu məqsədi "elmi məqsəd" kimi ifadə edirlər. Əslində isə onların dedikləri elm yox, materialist fəlsəfədir. Materializm isə "fəvqəltəbii" hadisələrin varlığını qəti olaraq inkar edir.

Materializmin elmi iflası

Tökamül nəzəriyyəsi fəlsəfəsinin əsasını təşkil edən materializm XIX əsrdə Kainatın əzəli-əbədi mövcudluğu fərziyyəsini irəli sürdü və bununla da Yerdə olan bütün canlı varlıqları maddədaxili proseslərin nəticəsi kimi izah edərək onların yaradılmasını inkar etdi. Amma XX əsrin elmi kəşfləri bu fərziyyəni tamamilə təkzib etdilər.

Kainatın 15 milyard il bundan əvvəl fəvqəladə dərəcədə güclü bir partlayış nəticəsində bir anda yaranmasını sübut edən Bıq Bənq (Böyük Partlayış) nəzəriyyəsi Kainatın əzəli olması fikrini təkzib etdi. Bu nəzəriyyə həmçinin Kainatın yoxluqdan, yəni "heç nədən" yaradılmasını sübut etdi. Materializmin aktiv müdafiəçilərindən biri, ateist-filosof Entoni Flyu bunları etiraf edir:

"Deyirlər ki, səmimi etiraflar insan ruhunu rahatlaşdırır. Mən də etiraf edirəm: Böyük Partlayış modeli ateistin ruhunu ciddi təşvişə salır, çünki elm əsrlərdən bəri dini mənbələrdə göstərilən bir faktı sübut etdi: Kainatın öz başlanğıcı var idi".

Böyük Partlayış həmçinin onu göstərdi ki, Kainatın yaranmasının hər bir mərhələsi nəzarət olunan yaradılışla formalaşdı. Çünki Böyük Partlayışdan sonra elə bir mükəmməl qayda-qanun yarandı ki, buna nəzarət olunmayan partlayış nəticəsində nail olmaq qeyri-mümkün idi. Tanınmış fizik Pol Deyvis bu unikal vəziyyəti belə şərh edir:

"Kiçik proporsional və rəqəm dəyişikliklərinə fəvqəladə dərəcədə həssas olan Kainatın hazırkı quruluşunun çox diqqətli şüur tərəfindən yaradılması fikrinə qarşı çıxmaq çətindir... Təbiətin müvazinətinin əsasını təşkil edən həssas tarazlıq kosmik iradənin varlığının aşkar sübutudur".

Astronomiya professoru Core Qrinşteyn (ABŞ) bu faktla bağlı yazırdı:

"Sübutları tədqiq edərək biz aşkar bir reallıqla üz-üzə gəlirik. Kainatın yaranmasında fəvqəltəbii və ya Yüksək Şüur iradəsi olmalı idi".

Materializm elmi əsasən canlı orqanizmlərin maddi amillərlə heç cür izah edilə bilinməyən bütün xüsusiyyətlərini müəyyən edən genetik məlumatın mənsəyi məsələsində iflasa uğradı. Tökamül nəzəriyyəsinin qabaqcıl tərəfdarlarından biri Core Uilyams 1995-ci ildə öz məqaləsində bunu etiraf etmişdi:

"Tökamülçü biologlar ağıllarına belə gətirmirdi ki, bu günə qədər onlar iki müxtəlif sahələrdə - maddə və məlumat sahələrində işləmişlər... Genlər maddi obyektərdən daha çox məlumat qovluqlarıdır... Bu hal göstərir ki, materiya və məlumat varlığın iki müxtəlif sahəsidir və bu sahələrin kökləri ayrılıqda tədqiq olunmalıdır".

Bu hal genetik məlumatı yaradan, qeyri-maddi şüurun mövcudluğunun sübutudur. Çünki maddə öz daxilində məlumat istehsalına qadir deyil. Almaniya Federal Fizika və Texnologiya İnstitutunun rəhbəri, professor Verner Gitt bu halı belə izah edir:

"Bütün təcrübələr göstərir ki, məlumatın yaranması üçün sərbəst iradə, hökm və öz yaradıcı qüvvəsindən istifadə edən şüurun mövcudluğu labüddür... Maddənin məlumat yaratmaq imkanını təmin edən heç bir təbiət qanunu, fiziki proses və maddi hadisə yoxdur..."

Bütün bu elmi dəlillər sübut edir ki, Kainat bütün canlıları sonsuz İradəyə və Sonsuz Biliyə malik olan Ali Yaradan, yəni Haqq-Təala Allah tərəfindən yaradılmışdır. Materializm isə bizim əsrin tanınmış mütəfəkkiri Artur Kostlerin dediyi kimi, "artıq iddia edə bilməz ki, o, elmi fəlsəfədir".

1. Nery Margenau, Roy A. Vargesse, Cosmos, Bios, Theos, La Salle IL: Oren Court Publishing, 1992, səh. 241.

2. Paul Davies, God and New Physics, New York: Simon & Schuster, 1983, səh. 189.

3. George Greenstein, The Symbiotic Universe, New York: William Morrow, 1988, səh. 27.

4. George C. Williams, Third Culture: Beyond the Scientific Revolution, New York: Simon & Schuster, 1995, səh. 42-43.

5. Werner Gitt, In the Beginning Was Information, LV, Bielefeld, Germany, səh. 107-141.

6. Arthur Koestler, Janus: A Summing Up, New York: Vintage Books, 1978, səh. 250.

Elm isə bu ehkamı qəbul etməyə borclu deyil. Elm təbiətin öyrənilməsinə və nəticələrin alınmasına cavabdehdir. Əgər nəticələr sübut edirsə ki, təbiət yaradılıb, bu zaman elm bunu etiraf etməlidir. Əsl alim məhz bununla məşğul olmalı, XIX əsrin köhnəlmiş materialist ehkamlarından asılı vəziyyətdə qalaraq mümkün olmayan ssenariləri müdafiə etməməlidir.

Materialistlər, yalançı və həqiqi inam

İndi biz görürük ki, materialist fəlsəfədən asılı olan mühit cəmiyyəti kor-koranə inandığı təkamül nəzəriyyəsinin xətrinə açıq şəkildə və utanmadan aldadaraq elmə çox böyük ziyan vurdu. Amma onunla da razılaşmaq lazımdır ki, yuxarıda göstərilən mühit öz iradəsindən asılı olmayaraq çox mühüm "xidmət" də göstərdi.

Bu "xidmət" də ondan ibarətdir ki, bəlli çevrələr öz qeyri-real ateist fikirlərini yaymağa və qanuniləşdirməyə can ataraq insanlara İslam adı altında gizlənən, təhrif edilmiş mürtəce fikirlər təqdim edir. Rəvayətlərə, xurafata, əfsanələrə əsaslanan və Quran və İslamla heç bir əlaqəsi olmayan saxta din materialist-təkamülçülərin təzyiqi nəticəsində ifşa olundu. Burada Quranda müəyyənləşdirilmiş həqiqi İslamla heç bir qarşılıqlı əlaqə yoxdur. Səhih mənbələrə və həqiqi sübutlara əsaslanmayan, riyakar təbəqələr tərəfindən İslam adı ilə təqdim olunan saxta dinin məntiqsizliyi, nizamsızlığı, ziddiyyətli olması təkamülçülərin fəaliyyəti nəticəsində üzə çıxdı.

Beləliklə, materialistlər külli miqdarda insanın cəhalət qaranlığından çıxaraq həqiqi mənbələrə müraciət etməsinə, Quranı öyrənməsinə və onu əsas tutmasına səbəb oldular. Onlar özlərinin də xəbəri olmadan Allahın iradəsini həyata keçirir, onun dininə xidmət edirlər. Bununla bərabər cəmiyyətə Allah adından saxta dini təqdim edən düşüncələrinin bütün primitivliyini göstərirlər və insanları hədələyən mürtəce sistemin təsirinin zəifləməsinə kömək edirlər. Allah onun dininin düşmənlərini bir-birinin əksinə olmaqla qarşı-qarşıya qoyub bundan istifadə edərək əsl dinin varlığına şərait yaradır. Burada materialistlər onlar üçün ayrılmış rolu oynayırlar. Allahın bu qanunu haqqında Quranda belə deyilir:

"...Əgər Allah insanların bir qismini digər bir qismi ilə dəf etməsəydi, birini o birilərinin üstündə saxlamasaydı, yer üzü fitnə-fəsada uğradı..." ("Bəqərə" surəsi, 251).

Burada biz təkamül materializmi əqidəsinin tərəfdarlarına şans verilməsinin zəruri olduđunu hesabladıq. Bəlkə də bu insanlar düzgün yol axtarışında idilər, amma hələ uşaq vaxtıdan İslam haqqında uydurmaların, xurafatların v  hər cür x lyaların, İslam adından təqdim olunan yalanların təsiri altına d ş r k inamdan uzaqlaşmış v  həqiqəti başa düşmək imkanından məhrum olmuşlar. Əslində Quranın m đzi onlara öyrədilən və İslam kimi təqdim olunandan çox fərqlidir.

Buna görə də biz onlara Quranı götürməyi və Allahın bu kitabını səmimi v  qərəzsiz şəkildə, vicdanla oxumađı v  dinin həqiqətlərini bu mənbədən öyrənməyi məsləhət g r r k. Onlar anlamaqda  t nlik  ekdikl ri sualların cavabını t fsir i ədəbiyyatda, o cümlədən bu s tir l rin müəllifinin Harun Yəhya v  Cavit Yal ın təxəllüsü ilə yazdıđı v  Quranın əsas mövzularının izah olunduđu kitablarda tapa bilərlər.

KÜTLƏVİ İNFORMASIYA VASİTƏLƏRİ: TƏKAMÜL NƏZƏRİYYƏSİ ÜÇÜN HƏYATİ MƏKAN

Bura qədər öyrəndiklərimizin hamısı təkamül nəzəriyyəsinin elmi əsasının olmadığını sübut etdi. Amma dünyadakı insanların bu haqda təsəvvürləri yoxdur və onlar təkamülü hələ də elmi həqiqət hesab edirlər. Bu yanlış fikrin yayılmasının ən əsas səbəbi isə dövrü mətbuatın həyata keçirdiyi daimi təbliğat və təkamülün təlqin edilməsidir. Buna görə də təbliğatın və təlqinin bu xüsusiyyətlərinə toxunmağa dəyər. Əgər Qərbin bugünkü kütləvi informasiya vasitələrinə diqqətlə nəzər salsaq, orada təkamül nəzəriyyəsini tez-tez xatırladan xəbərlərlə rastlaşmaq olar. İri mətbuat orqanları, tanınmış və "nüfuzlu" jurnallar mütəmadi olaraq bu nəzəriyyəni gündəliyə daxil edirlər. Onların istifadə etdiyi üsullar təkamül nəzəriyyəsi barədə onun mübahisəsiz, şübhə doğurmayan, sübut olunmuş həqiqət olması təəssüratını yaradır. Təbii ki, bu xəbərləri oxuyan sadə xalq təkamül nəzəriyyəsini gerçəklik kimi - hansısa məşhur riyazi qanun kimi - qəbul edir. Bu nəhənglərin yaydığı xəbərlər böyük qəzetlər vasitəsilə bizim ölkədə də nəşr edilir. İstifadə olunan üsullar klassikdir:

"Time"-dan yeniliklər: "Təkamül zəncirindəki boşluğu dolduran çox mühüm skelet qalığı tapılmışdır..." və ya "Nature" xəbərlərində böyük şriftlə bu tipli cümlələr yazılır: "Alimlər cavabları məlum olmayan sualları işıqlandıırıblar..."

Əslində isə "təkamül zəncirindəki boşluğu dolduran" heç bir sübut tapılmamışdır. İrəli sürülən bütün "sübutlar" saxtadır, bu haqda biz əvvəlki fəsillərdə ətraflı məlumat vermişdik. Əgər elmi mənbələrə baxsaq, kütləvi informasiya vasitələri ilə bərabər ensiklopediyalarda, bioloji mövzuda yazılan kitablarda da anoloji halı müşahidə etmək olar.

Bir sözlə, materialistlərin nəzarəti altında olan mətbuat və akademik mənbələr təkamülçülərin maraqlarını və nöqtəyi-nəzərini müdafiə edərək bunu cəmiyyətə təlqin edir. Bu təlqin o qədər təsirlidir ki, təkamül nəzəriyyəsi vaxt keçdikcə tabuya çevrildi. Təkamülü inkar etmək elmə qarşı çıxmaq, konkret dəlilləri qəbul etməmək kimi qəbul olundu. Bu səbəblər üzündən 1950-ci ildən bu

günə kimi nəzəriyyənin ziddiyyətlərinə və bunun təkamülçü alimlər tərəfindən etiraf edilməsinə baxmayaraq elmi dairələrdə, alimlər arasında və mətbuatda təkamülü tənqid edən hər hansı fikrə rast gəlmək çətindir.

Təkamülçülərdən biri olan Duqlas Devar hind toyuqlarını ətraflı öyrənərək növlərin dəyişmədiyi qərarına gəlib. O, təkamül nəzəriyyəsi ilə mətbuat arasında olan mühüm qarşılıqlı əlaqəni belə vurğulayır:

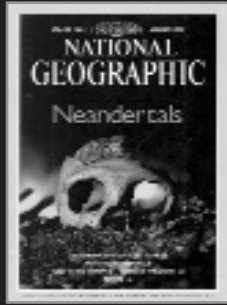
"Yalnız çox az sayda insan başa düşür ki, təkamülçülərin kütləvi informasiya vasitələrini nəzarət altında saxlaması nə dərəcədə mühümdür. Bu gün jurnallarda təkamülü inkar edən məqalələrə rast gəlmək demək olar ki, mümkün deyil. Hətta modernistlərin əlində olan bir çox dini jurnallar da insanın heyvandan əmələ gəlməsi fikri ilə razılışır. Əgər ümumi danışsaq, bütün qəzet mətbəələrinə başçılıq edən insanlar təkamülü sübut olunmuş dəlil hesab edir və nəzəriyyənin bütün düşmənlərini ağılsızlıqda və cahillikdə günahlandırır. Təkamülçülərin nəşr etdiyi jurnallar təkamül məfhumuna kölgə salan məqalələri dərc etməzlər. Mətbəələr alıcı tələbatı olmayan kitabı və ya qüvvədə olan nəzəriyyənin tərəfdarlarının hücumlarına məruz qalan kitabı çap etməzlər. Nəşriyyat öz nüfuzunu nəzərə alaraq kitabın müəllifi bütün xərcləri öz üzərinə götürsə də, belə kitabı nəşr etməz. Bunun nəticəsində xalq məsələnin ancaq bir yönünü bilir. Normal insan cazibə qüvvəsi qanunu kimi təkamül nəzəriyyəsinə də sübut olunmuş və həqiqi hesab edir".¹⁵⁴

Nüfuzlu və məşhur nəşrlər hesab olunan təbiətsünaslıq profilli "Scientific American", "Nature", "Focus", "Discover", "National Geographic" kimi Qərb jurnalları təkamül nəzəriyyəsinə rəsmi ideologiyalardan biri hesab edir və onu sübut olunmuş, inkaredilməz həqiqət kimi qələmə verməyə çəhd göstərirlər.

Türkiyədə isə bu vəzifə əvvəlcə "Bilim və Texnik", "Focus" kimi "elmi" nəşriyyatlar, sonra isə əksər mətbəə, nəşriyyat orqanları tərəfindən yerinə yetirilmiş, onların köməyi ilə əhali arasında təkamül nəzəriyyəsinin şüurlu təbliğatı aparılmışdır.

Türkiyənin "Milliyet", "Hürriyyət", "Sabah", "Cümhuriyyət" qəzetlərində və onların "ikinci dərəcəli" ədəbiyyatlarında mütəmadi olaraq təkamülün təbliğatı aparılır. Mətbuat yaydığı təkamül xəbərləri və izahlarla birgə öz "ictimai tədbirlərində" də bu missiyanı həyata keçirməyə çalışır. Onların nəşriyyatında dərc olunan və pulsuz paylanan kitablarla tanış olduqca, açıq təkamül təbliğatını və paralel olaraq dinə qarşı düşmən münasibətini müşahidə etmək olar.

Təkamülçülərin təbliğatı

Qərbin təkamül nəzəriyyəsinin təbliğatında birinciliyi öz üzərinə götürmüş elmi-populyar jurnalların darvinizm əqidəsinin kütləvi şüura yeridilməsində "mühüm" rol oynayırlar.

Məsələn, 1996-cı ildə "Milliyət" nəşriyyatında buraxılmış "Darvin: yeni başlayanlar üçün" kitabı Darvini tərifləyir və dinin ünvanına çoxlu sayda təhqirlər yağdırır. Kitab gənclərə təkamülü elmi cəhətdən sübut olunmuş həqiqət kimi təqdim edir, təkamülün əleyhdarlarını isə əqli zəiflikdə və cahillikdə günahlandırır.

Bu kitabdan bəzi sətirləri təqdim edirik:

"Çarlz Darvin 30-cu illərdə artıq növlərin mənşəyini aydınlaşdırma bilməmiş, bu zaman müxtəlif istiqamətli dəyişiklikləri və həyat uğrunda mübarizə anlayışlarını birləşdirərək növlərin inkişafında Allahın rolunu istisna etmişdir. 1959-cu ildə tərəddüdlərə baxmayaraq nəzəriyyə əksəriyyət tərəfindən qəbul olun-

muşdu. Təbii ki, əleyhdarlar da var idi. Geridə qalmışlar və savadsızlar kitabı başa düşə bilmədilər... Qalan dindar insanlar isə Darvinin Avropada ən təhlükəli insan olması haqqında şayiələr yayaraq sakitləşdilər. Əleyhdarların arasında yalnız dinin "səfeh" nümayəndələri deyildilər. Ənənəvi Yaradılışa inanan alimlər də nəzəriyyə ilə razılaşa bilmirdilər..."

Təkamülün tərəfdarları olan yerli mətbuat nümayəndələri əksər hallarda cahil olduqları qədər də, dinin əleyhdarları idilər. Onlar çox zaman təkamül haqqında heç nə bilmədən inadla təbliğat aparırlar. Bu səbəbdən onlar hərdən gü-lünc vəziyyətdə qalırlar... 1985-ci il, martın 28-də "Cümhuriyyət" qəzetində dərc olunan "Dinçerlər 25 min illik yaşı olan skelet qalıqlarını inkar edir" başlıqlı məqalə buna yaxşı nümunədir (Dinçerlər hər şeyin İlahi tərəfindən yaradılmasına inanan, təkamülü inkar edən tanınmış türk jurnalistidir).

Təkamülün kor tərəfdarı olan "Cümhuriyyət" qəzeti öz xəbərlər bölməsində yazır:

"Xalq Təhsili Nazirliyi tərəfindən elmi saxtakarlıq kimi xarakterizə olunmuş Yava, Pekin, Pilt Daun, Nebraska skelet qalıqları müasir antropologiya tərəfindən tapılmış insan təkamülünün ən mühüm sübutları hesab olunur".

Bununla belə əvvəlki fəsillərdən bildiyimiz kimi, bu qalıqlardan ikisi - Pilt Daun və Nebraska qalıqları saxtadır və bu, hamıya məlum faktdır. 1950-ci ildə aydın oldu ki, Pilt Daun skelet qalıqları insanın kəllə sümüyündən və meymunun çənə sümüyündən quraşdırılmışdır. Amma "Cümhuriyyət" qəzeti nədənsə bilmirdi ki, əsl həqiqət bu xəbərin dərcindən hələ 30 il öncə məlum idi.

"Gözəl" şəkildə qablaşdırılmış yalan

Təkamülçülər onlara təqdim olunan KİV-in köməyi ilə "beynləri yuma" texnikasının üstünlüyündən məharətlə istifadə edirlər. İnsanların əksəriyyəti təkamülün doğruluğuna o qədər əmindir ki, heç vaxt "necə" və "nəyə görə" suallarını vermir. Təkamülçülərin nə yazmasından asılı olmayaraq bu hal dəyişməz qalır. Ona görə də təkamülçülər yalan məlumatı gözəl bəzəyərək onu elmi dəlil kimi təqdim edə bilirlər. Məsələn, təkamülün ən çıxılmaz məsələsi olan "sudan quruya keçid mərhələsi" təkamülçülərin hətta ən "elmi" əsərlərində o qədər primitiv şəkildə izah edilir ki, buna körpə uşağı da inandıra bilməzsən. Təkamül nəzəriyyəsinə görə, həyat suda əmələ gəlib, ilk heyvanlar isə balıqlar olub. Nəzəriyyənin iddiasına görə, aydın deyil ki, bir gün balıqlar özlərini quruya məhz hansı üsulla (!) çıxarıblar! (Bu məsələdə əksər hallarda quraqlıq

Balina haqqında təkamül nağlı

Bütün dünyada tanınmış ciddi elmi jurnal olan "National Geographic" öz nömrələrinin birində balinanın təkamülünün "maraqlı" şərhini dərc edərək bununla təkamülçülərin mətbuatda yayılan uydurmalarının parlaq bir nümunəsini yaratmışdı: "Balinalar 60 milyon bundan əvvəl dördayaqlı tüklü məməlilər dənizə qida axtarmaq üçün keçərkən əmələ gəlmişlər. Əsrlər ötdükə bu dördayaqlı məməlilərdə tədrici dəyişikliklər baş vermişdi. Arxa ətraflar yox olmuş, qabaq ayaqlar üzgəclərə çevrilmiş, tüklər yox olmuş, dəriləri isə tədricən rezin kimi qalın və yumşaq balina dərisinə oxşamağa başlamışdı. Burun dəlikləri başın yan hissəsinə yığılmış, quyruqları enlənmiş və balinanın enli üzgəclərinə çevrilmişdi. Bədənləri də mütəmadi şəkildə böyüyərək nəhəng ölçülərə çatmışdır".

Balinaların bu cür yaranması haqqında nəticəyə gəlməyə şübhəsiz ki, heç bir əsas yoxdur. Belə prosesin başvermə ehtimalı bütün təbiət qanunlarına ziddir. "National Geographic" jurnalı tərəfindən dərc olunmuş bu nağlı bir daha göstərdi ki, ən çox hörmət olunan "ciddi" təkamülçü nəşr əslində hansı cəfəngiyyəti müdafiə edir.

"günahlandırılır"). Yenə də bu nəzəriyyəyə görə, quruda yaşamağa üstünlük verən balıqlarda üzgəclərin yerində hansı üsullə ayaqlar, qəlsəmələrin yerində isə ağ ciyər əmələ gəlmişdir.

Təkamülçü kitabların əksəriyyəti heç vaxt bu ambisiyalı iddia haqqında "necə" sualını vermir. Bu iddianın əsaslandırılmaması ən "elmi" mənbələrdə gizlədilir və "Canlı orqanizmlər sudan quruya keçmişlər" şəkilli dəlil-sübutsuz ibarə ilə müdafiə olunurlar.

Maraqlıdır, görəsən bu "keçid" necə baş verib? Bilirik ki, balıq quruda 1-2 dəqiqədən artıq yaşaya bilməz. Əgər o fikirlə razılaşsaq ki, quraqlıq balıqları quruya çıxmağa məcbur edib, - necə ki, təkamülçülər bunu təsdiqləyir, - onda təsəvvür edin, balıqlar nə "çəkiblər"! Cavab aydındır: sudan çıxan balıqların hamısı 1-2 dəqiqədən sonra məhv olurlar. Qoy bu proses 10 milyon il davam etsin, amma cavab eyni olacaq: bütün balıqlar məhv olacaqlar. Çünki ağ ciyər kimi mürəkkəb əza "təsadüf", yəni mutasiya nəticəsində yarana bilməz. Ağ ciyərin yarısı, yəni natamam ağ ciyər isə faydasızdır.

Amma təkamülçülərin əsas iddia etdiyi "sudan quruya keçid", "qurudan havaya" və daha milyonlarla belə adlanan "sıçrayışlar" bu qeyri-məntiqi izahlarla açıqlanır. Lakin qulaq və göz kimi mürəkkəb üzvlərin yaranması sualına tə-

kamülçülər ümumiyyətlə toxunmamağı daha üstün tuturlar, belə ki, bu metodu özləri üçün daha əlverişli hesab edirlər.

Lakin sadə insanlar "elmi qablaşdırma"nın təsirinə daha çox düşür: sudan quruya keçidin təsvir olunduğu bir şəkil çəkin; suda yaşayan heyvana, onun quruda olan "növəsinə" və "keçid formasına" latın dilində adlar fikirləşin və bu adları onlara verin. Sonra isə "bağlamanın" üzərində yalan yazın: "Eusthenopteron uzun sürən təkamül nəticəsində əvvəlcə Rhipitistish Jrossopteydiana sonra isə İchthuostega-ya çevrilmişdir". Bundan sonra bu yeni qondarma sözləri ağızda olan eynəkli alimə təkrar etdirməyə çalışın. Bununla siz insanların əksəriyyətini tam əmin etmiş olarsınız. Çünki təkamülün kütlə arasında yayılmasını özünün əsas məqsədi hesab edən mətbuat ertəsi gün böyük sevincə bu "kəşfi" Yer kürəsinin bütün nöqtələrinə xəbər verəcək.

www.islam.com.az

NƏTİCƏ: TƏKAMÜL NƏZƏRİYYƏSİ SAXTAKARLIQDIR

Təkamül nəzəriyyəsini inkar edən hələ çox elmi dəlil var. Bu kitabın məzmunu nəticə çıxarmaq üçün kifayətdir: təkamül nəzəriyyəsi materialist fəlsəfənin mövcudluğuna bəraət qazandırmaq üçün müdafiə olunan və "elmi" maska geyindirilmiş ağ yalandır. Bu yalan nəzəriyyə elmə yox, təbliğata və saxtakarlığa arxalanaraq cəmiyyətin "beynini doldurmaq" məqsədini daşıyır.

Əvvəlki səhifələrdə olan bəzi əsas dəlilləri qısaca olaraq ümumiləşdirək:

Təkamül nəzəriyyəsi hələ başlanğıc mərhələsində iflasa uğrayıb

Təkamül nəzəriyyəsi əvvəlcədən özü-özünə zidd olan nəzəriyyədir. Çünki təkamülçülər indiyə qədər Yer üzündəki bütün canlıların əsas maddəsini təşkil edən, canlı orqanizm üçün zəruri olan tək bir zülalın yaranmasını və ya ilkin atmosferdə canlı hüceyrənin qorunub saxlanmasını izah edə bilmirlər. Ehtimalların hesablanması, fiziki və kimyəvi düsturlar isə həyatın təsadüfən əmələ gəlməsi fikrini tamamilə təkzib edir. Milyonda bir təsadüf nəticəsində zülalların ardıcıl birləşməsi və hüceyrənin əmələ gəlməsi; trilyonda bir təsadüf nəticəsində bu hüceyrələrin bir yerə yığılması və canlı orqanizmin əmələ gəlməsi; bu canlı orqanizmlərdən balıqların əmələ gəlməsi; balıqlardan quruya çıxan sürünənlərin peyda olması; sürünənlərdən quşların və məməlilərin əmələ gəlməsi; bu yolla Yerdə yaşayan milyonlarla növlərin peyda olması fikri sizcə, ağıllı və məntiqlidirmi?

Bəlkə də sizin üçün bu, mümkün deyil, amma təkamülçülər doğrudan da bu nağıla inanırlar. Lakin bu, ancaq inamdır, belə ki, bunun doğruluğunu isbat edən heç bir sübut yoxdur. Yarıbalıq-yarısürünən və ya yarısürünən-yarıquş kimi keçid forma qalıqları da tapılmamışdır. Hətta müasir laboratoriya şəraitində zülalın ilkin (təkamülçülərin adlandırdığı kimi) atmosferdə alınması ehtimalı sübut olunmayıb: bundan əlavə, heç olmasa zülalın tərkibində olan bir amin

turşusunun əmələ gəlməsi istisna olunur. Əksinə, bütün bu cəhdlərin nəticəsində təkamülçülər özləri də istəmədən göstərdilər ki, təkamül kimi bir proses Yerdə heç vaxt baş verməyib və baş verə də bilməz.

Təkamül nəzəriyyəsi gələcəkdə də təsdiq olunmayacaq

Nəzəriyyələrinin heç bir sübutunun olmadığına görə təkamülçü alimlər özlərini o ümidlə ruhlandırırırlar ki, elm bu suallara nə vaxtsa cavab verəcək. Bununla belə, elm bu əsassız və məntiqsiz iddiaları milyon il bundan sonra da sübut edə bilməz. Bu haqda heç söhbət də gedə bilməz. Əksinə, elm öz inkişafı prosesində bu cür müddəaların qeyri-real olmasını daha dəqiq və aydın göstərəcək.

Bu günə kimi belə də olmuşdur. Məsələn, canlı orqanizm hüceyrəsinin quruluşunun və funksiyalarının müfəssəl öyrənilməsindən sonra aydın oldu ki, hüceyrənin quruluşu zənn edildiyi kimi sadə deyil ki, təsadüflər nəticəsində əmələ gəlsin, halbuki elmin ibtidai səviyyədə olduğu Darvinin dövründə bunu belə hesab edirdilər. Vəziyyət o qədər aydındır ki, Yaradanın inkar edilməsi, həyatın əmələ gəlməsinin həqiqi olmayan təsadüflərlə izah edilməsi və bu ağılsızlığın inadla müdafiə olunması insanı çox alçaldılmış hala salır. Təkamül nəzəriyyəsinin iç üzünü gün keçdikcə daha çox açılır, ictimai fikir isə bunun şahidi olur və əsl həqiqəti seyr edir. Yaxın gələcəkdə, bəlkə də bir neçə ildən sonra bu belə bir vəziyyətə gətirib çıxaracaq ki, təkamülün fanatik müdafiəçiləri hətta cəmiyyət arasına da çıxıb bilməyəcəklər.

Təkamül nəzəriyyəsinin girdiyi əsas dalan: insan ruhu

Canlı orqanizmlərin bir-birinə oxşar çox növü var. Məsələn, ata və pişiyə oxşayan növlər var. Həşəratlar da bir-birinə bənzəyir. Lakin bu bənzərlik heç kimi təəccübləndirmir. Amma nəyə görə insanın və meymunun xarici oxşarlığı bəzi insanlarda cürbəcür ssenarilər quracaq qədər maraq doğurdu. Bunlarla yanaşı, insanın və meymunun xarici oxşarlığı hələ heç nə demir. Kərgədan və kərgədan böcəyi də xarici görünüş etibarilə bir-birinə oxşayır, amma məməli heyvanla həşərat arasında təkamül əlaqəsini qurmaq cəhdi çox gülməli olardı.

İnsanla meymun və meymunla başqa heyvanlar arasındakı oxşarlıq da səthi oxşarlıqdan başqa bir şey deyil. Əgər həndəsə möcüzəsi olan şanı tikən arıların, mühəndislik möcüzəsi olan toru hörən hörümçəklərin əqli bacarığını müqayisə etsək, məlum olar ki, onlar insana meymundan daha çox yaxındır. Bəzi hallarda hətta insandan da mükəmməldirlər...

Bundan əlavə, insanla meymun arasında böyük fərq var. Son nəticədə meymun adi heyvandır, şüur nöqtəyi-nəzərindən atdan və itdən seçilmir. İnsan isə ağıla malik şüurlu varlıqdır - iradəsi var, düşünür, danışır, həll edir, götür-qoy edir. Bütün bu xüsusiyyətlər "ruhun" funksiyalarıdır.

Məhz bu "ruh" məsələsi insanı heyvandan ayıran keçilməz uçurumu əmələ gətirir. Heç bir fiziki oxşarlıq insanla başqa canlı orqanizmlər arasında olan səddi aşma bilməz. Təbiətdə ruha malik olan ancaq bir canlı orqanizm var ki, o da insandır.

Allah hər şeyi öz istədiyi kimi yaradır

Təkamülçülərin ssenarilərinin biri həyata keçsəydi, nə dəyişilərdi? Heç nə... Çünki təkamül nəzəriyyəsinin irəli sürdüyü və təsadüflərə arxalanan hər bir mərhələ ancaq möcüzə nəticəsində əmələ gələ bilər. Yəni canlı orqanizmin yaranmasının hər bir mərhələsi Yaradanın sayəsində həyata keçə bilər. Bu mərhələlərin təsadüfən həyata keçməsi heç cür mümkün deyil. Əgər ilkin mühitdə zülal yaranıbsa da ehtimal qanunları, biologiya və kimya qanunları sübut edir ki, bu da təsadüfən baş verməyib. Əgər təkid etsək ki, yaranıb, onda onun İlahi tərəfindən yaradılmasını təsdiqləməkdən başqa heç bir alternativ qalmır. Bu məntiq təkamülçülərin başqa məsələləri üçün də doğrudur. Məsələn, balıqların sudan quruya keçməsinə təsdiqləyən heç bir paleontoloji tapıntı, eləcə də bu keçidi doğruldan heç bir məntiqli fiziki, kimyəvi və bioloji qayda yoxdur.

Yox, əgər kimsə təkid edirsə ki, "balıqlar quruya çıxaraq sürünənlərə çevriləblər", onda bunu deyən bütün qayda-qanunlardan kənarında olmaqla Yaradana da tanınmalıdır. O Yaradana ki, "Ol" deyir və hər şey həyata keçir. Başqa hər bir fikir özünə və məntiq qaydalarına zidd olacaq.

Həqiqət göz qabağındadır: bütün canlılar mükəmməl yaradıcılığın nəticəsidir, bu isə hər şeydən Güclü, hər şeyi Bilən və şüurlu Yaradanın varlığını sübut edir. Bu Yaradan isə Allahdır. O, göyün, yerin və onların arasında olan hər şeyin Sahibidir.

**Elmi Tədqiqatlar Fondunun
beynəlxalq konfranslar silsiləsi**

Təkamül nəzəriyyəsinin iflasa uğraması: həyatın yaradılması həqiqəti

Son zamanlar Türkiyədə fəallaşmış təkamül nəzəriyyəsinin kütləvi təbliğatı milli-mənəvi dəyərlər, deməli, türk xalqının gələcəyi üçün böyük təhlükə törədir. Elmi Tədqiqatlar Fondu (ETF) bu təhlükəni anlayaraq müasir elmi həqiqi dəlillərini türk cəmiyyətinə çatdırmağı özünün borcu sayır.

1. İstanbulda konfrans

Elmi Tədqiqatlar Fondunun beynəlxalq konfranslar silsiləsinin "Təkamül nəzəriyyəsinin iflasa uğraması: həyatın yaradılması həqiqəti" mövzusunda birinci konfransı 1998-ci il aprelin 4-də İstanbulda keçirilmişdi. Bütün dünyada tanınmış alimlərin dəvət olunduğu konfrans möhtəşəm uğurla keçdi və təkamül nəzəriyyəsinin tənqidinə elmi cəhətdən yanaşma və Türkiyədə onun inkarı üçün ilk dəfə olaraq platforma rolunu oynadı. Cəmiyyətin müxtəlif təbəqələrinin nümayəndələrinin iştirak etdiyi konfrans böyük maraq doğurdu. Zalda özlərinə yer tapmayan insanlar konfransı zaldan kənarda quraşdırılmış ekrandan izləyirdilər.

Konfransda xaricdən gələn elm adamları və Türkiyə alimləri iştirak edirdilər. ETF üzvlərinin təkamül nəzəriyyəsinin gizli ideoloji səbəblərini açıqlayan çıxışlarından sonra nəzəriyyənin yanlış olması haqqında ETF tərəfindən hazırlanmış videofilm göstərildi. Amerikanın Kainatın Tədqiqatı İnstitutundan olan dünyada ta-

Professor Dyuan Qiş: "Tapılmış insan qalıqları təkamül nəzəriyyəsinə və insanın meymundan əmələ gəlməsi nəzəriyyəsinə darmadağın edir... Elm bizi əmin edir ki, canlı orqanizmlərin bütün növləri Allah tərəfindən, ayrı-ayrılıqda və mükəmməl şəkildə yaradılmışdır".

Aşağıdakı şəkildə: Türkiyə Böyük Millət Məclisinin (Türkiyə parlamentinin) deputatı, professor Nevzət Yalçıntaş dünyaca məşhur paleontoloq, professor Dyuan Qişə Elmi Tədqiqatlar İnstitutunun fəxri diplomunu təqdim edərəkən.

nınmış alimlər, biokimya və paleontologiya üzrə mütəxəssislər, professorlar Dyuan Qiş və Kennet Kumminq təkamül nəzəriyyəsinə təkzib edən elmi sübutlarla çıxış etdilər.

Konfransın fəxri qonaqlarından biri, professor Cevat Babuna Kainatın təsadüfən yaranmasını təkzib edərək auditoriyanın nəzərinə sübut kimi təkamülün "təsadüfiliyi" psixologiyasını puça çıxaran insanın ana bətnində formalaşmasının müxtəlif mərhələləri haqqında filmi təqdim etdi.

2. İstanbulda konfrans

ETF-nin "Təkamül nəzəriyyəsinin iflasına uğraması: həyatın yaradılması həqiqəti" mövzusunda ikinci beynəlxalq konfransı 3 ay sonra - 1998-ci il, iyulun 5-də İstanbulda "Camal Reşit Bey" konfrans zalında keçirilmişdi.

Konfransda iştirak edən ABŞ-ın və Türkiyənin nüfuzlu alimləri darvinizmin müasir elm nöqtəyi-nəzərindən iflasına uğramasının təkzibedilməz sübutlarını auditoriyaya təqdim etdilər. 1000 nəfər üçün nəzərdə tutulmuş konfrans zalı tam dolmuşdu və insanlar çıxış edənləri diqqətlə dinləyirdilər.

Professor Maykl Qiroardın çıxışı. Cənubi Luiziana Universitetinin (ABŞ) biologiya professoru Maykl Qiroard "həyat təsadüfən yarana bilərdimi" sualına belə

cavab verir: "Həyatın əsasını təşkil edən zülallar və hüceyrələr o qədər mükəmməldir ki, onlar ancaq peşəkar, şüurlu yaradılışla yaradıla bilirlər".

Nyu-Orlean Universitetinin (ABŞ) kimya professoru Edvard Bodro "Kimyada dahiyənə mənə" mövzusu ilə bağlı çıxışında dedi ki, həyatın yaranması üçün kimyəvi elementlər Uca Yaradan tərəfindən nizama salınmışdır.

Professor Karl Flirmansın çıxışı. Tanınmış Amerika alimi, ABŞ Müdafiə Nazirliyinin nəzdindəki "Kimyəvi tullantıların bakterioloji üsulla zərərsizləşdirilməsi" üzrə tədqiqatların rəhbəri, İndiana Universitetinin mikrobiologiya professoru Karl Flirmans biokimyə sahəsi üzrə suallara cavablar verərək təkamülçülərin iddialarını təkzib etdi.

Professor Edip Kehin çıxışı. Yeganə türkiyəli natiqi, biokimyə professoru Edip Keh canlı orqanizmlərin hüceyrələri haqqında danışdı və qeyd etdi ki, bütün bunlar hüceyrənin mənşəyinin düşünülmüş quruluşun nəticəsi olmasının sübutudur.

Professor Devid Mentonun çıxışı. Vaşinqton Universitetinin (ABŞ) anatomiya professoru Devid Menton öz çıxışında kompüterdə tədqiq etdiyi quşların lələkləri və sürünənlərin pulcuqları arasındakı anatomik fərqləri nümayiş etdirdi və quşların sürünənlərin təkamülü nəticəsində törəməsi haqqındakı iddiaları təkzib etdi.

Professor Dyuan Qişin çıxışı. Dünyada təkamül üzrə tanınmış mütəxəssis Dyuan Qiş "İnsanın mənşəyi" mövzusunda iddia və nəzəriyyənin heç bir əsasının olmaması barədə danışdı.

Kainatın Tədqiqi İnstitutunun (KTİ) direktoru, professor Con Morrisin çıxışı. Tanınmış geoloq, professor Con Morris təkamül nəzəriyyəsinin arxasında duran ideoloji və fəlsəfi doktrinaların nəzəriyyəni ehkama çevirməsi, onun tərəfdarlarının isə darvinizmə din kimi inanması haqqında danışdı. Diniyəçilər təkamülün ehkamçı inam olmasının və onun bütün sahələrdə elm tərəfindən təkzib edilməsinin şahidi oldular.

Bununla bərabər, ETF-nin hazırladığı "Təkamül nəzəriyyəsinin süqutu: həyatın yaradılması həqiqəti" adlı plakatlar sərgisi böyük maraq doğurdu. Təkamül nəzəriyyəsinin əsas iddialarını təkzib edən və həyatın həqiqi mənşəyi haqqında danışan plakatlar tamaşaçılar tərəfindən əhatəyə alınmışdı.

3. Ankarada konfrans

ETF-nin "Təkamül nəzəriyyəsinin iflası uğraması: həyatın yaradılması həqiqəti" mövzusunda üçüncü beynəlxalq konfransı 1998-ci il, iyulun 12-də Ankar şəhərində "Şeraton" mehmanxanasında keçirilmişdi. Konfransda iştirak edən amerikalı və türk nətiqlər darvinizmi müasir elmi nöqtəyi-nəzərdən təkzib edən konkret sübutlarla çıxış etdilər.

Zal 1000 nəfər dinləyici üçün nəzərdə tutulsa da onların sayı 2500 nəfərdən çox oldu. Buna görə də çoxları çıxışları bayırdakı ekrandan müşahidə etməli oldular.

Nətiqləri ayaq üstə alqışlayan dinləyicilər göstərdilər ki, Türkiyə ictimaiyyətinin təkamül haqqında, Yerdə həyatın yaranması həqiqətinə aid həqiqi elmi dəlillərə ehtiyacı var.

Bütün beynəlxalq konfranslardan sonra ETF Türkiyədə çox konfranslar keçirdi. 1998-ci ilin avqustundan sonra Türkiyənin 80 vilayətində və 40 rayon mərkəzində 120-dən çox konfrans keçirildi. Bu gün də ETF bu istiqamətdə bütün ölkədə aktiv şəkildə təşkilatı işləri davam etdirir.

Mikrobiologiya professoru Karl Flirns: "Müasir biologiya canlı orqanizmlərin təkamül prosesi nəticəsində yaranmasının qeyri-mümkünlüyünü sübut edir və bu, Allahın Yüksək İradəsini bizə bir daha göstərir".

Kimya professoru Edvard Bodro: "Yaşadığımız Yer kürəsi və onun qanunları Allah tərəfindən insanlar üçün ən mükəmməl formada yaradılmışdır".

Anatomiya professoru Devid Menton: "Artıq 30 ildir ki, mən canlı orqanizmlərin anatomiyasını tədqiq edirəm. Hər növbəti tədqiqatda aydın həqiqətlər - Allahın nöqsansız yaradıcılığı həqiqəti ilə üzləşirəm".

HƏYATIN YERDƏ YARADILMASI HƏQIQƏTİ

Əvvəlki fəsillərdə biz həyatın İlahi tərəfindən yaradılmasını inkar edən təkamül nəzəriyyəsinin elmi dəlillər qarşısında necə yöndəmsiz bir vəziyyətdə qalmasını araşdırdıq.

Müasir elm özünün paleontologiya, biokimya, anatomiya kimi sahələri vasitəsilə şübhəsiz bir həqiqəti - bütün canlıların Allah tərəfindən yaradılması həqiqətini açıqladı. Bu həqiqəti başa düşmək üçün biokimyəvi analizlərin və geoloji qazıntıların nəticəsi prinsipcə heç də vacib deyil. İnsanın nəzəri hara yönəlsə yönəlsin və nəyi tədqiq edərsə etsin, onu əhatə edən bütün canlılar Ali Şüurun mövcudluğunun təsdiqidir. Hər bir həşərat və ya dənizin dibindəki kiçik balıqlar insan şüurunun dərk edə bilmədiyi dizayna və texnologiyaya malikdir.

Bəzi canlı orqanizmlər şüurlu olmadıqları halda hansısa bir çətin işi o qədər mükəmməl edirlər ki, onu hətta insan da edə bilməz. Hər şeyi əhatə edən bu nizam bütün təbiətdə hökmranlıq edir və Yaradanın - Allahın varlığının sübutudur. Sonrakı səhifələrdə biz Yaradanın varlığını təsdiqləyən yüz minlərlə nümunədən bir neçəsini araşdıracağıq.

Bal arıları və memarlıq möcüzəsi - arı şanları

Məlumdur ki, bal arıları özlərinə lazım olan miqdardan artıq bal yığır və onları şanlarda saxlayırlar. Altıbucaqlı şanlar hamıya yaxşı məlumdur. Siz heç fikirləşmişinizmi ki, arı şanlarının dəlikləri nəyə görə 8 bucaq və ya 5 bucaq deyil, məhz 6 bucaqdır?

Bu suala cavab axtaran riyaziyyatçılar çox maraqlı bir nəticəyə gəliblər: "Altıbucaqlı sahə vahidinin maksimal istifadəsi üçün ən ideal həndəsi formadır". Altıbucaqlı dəlik maksimal miqdarda bal tutur və eyni zamanda onun qurulması üçün minimal miqdarda mum tələb olunur. Yəni bal arısı bütün mümkün formalardan ən sərfəlisini seçir.

Şanların tikintisində istifadə olunan üsul da çox qəribədir: bal arıları şanları eyni zamanda 2-3 müxtəlif nöqtədən tikməyə başlayır və onları 2-3 cərgə qal-

dırırlar. Beləliklə, böyük arı dəstəsi müxtəlif nöqtələrdən başlayaraq eyni ölçülərdə altıbucaqlar düzəldərək ilk öncə ucaldılan bu iki cərgəni birləşdirir və onlar işin yekununda ortada görüşürlər... Altıbucaqlar o qədər peşəkarcasına və böyük ustalıqla birləşdirilir ki, kənardan şanların birləşməsinin izlərini görmək mümkün olmur.

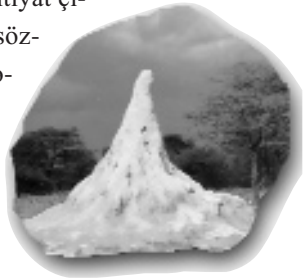
Arılar tərəfindən görülən bu qeyri-adi iş bizi arılara rəhbərlik edən Yüksək İradənin varlığı ilə razılaşmağa vadar edir. Təkamülçülər bunu "instinkt" (daxili cəhd) adlandırır, beləliklə, bu xüsusiyyəti arıların öz ayağına yazırlar. Bununla belə, əgər bir-birinin mövcudluğuna şübhə etməyən arılara təsir edən və onları birləşdirən "canatma" varsa da, bu kiçik məxluqlar üzərində hökmranlıq edən Ali Şüur da məhz budur. Daha aydın desək, bu kiçik canlı məxluqları Yaradan Allah onları bu işə sövq edir. İnsanlar üçün isə bu həqiqət 14 əsr bundan əvvəl Quranda bildirilmişdir:

"Rəbbin bal arısına belə vəhy etdi: "Dağlarda, ağaclarda və (insanların) qurduğu yerlərdə özünə yuva tik; sonra bütün meyvələrdən ye və Rəbbinin sənə göstərdiyi yolla rahat, asanlıqla get! O arıların qarılarından insanlar üçün şəfa olan müxtəlif rəngli (ağ, sarı, qırmızı) bal çıxar. Şübhəsiz ki, bunda da düşünüb dərk edənlər üçün bir ibrət vardır!" ("Nəhl" surəsi, 68-69).

Peşəkar mühəndislər - termitlər

Heç kim termitlər koloniyasının yerdə tikdiyi yuvaların yanında dayanıb ona yaxından və diqqətlə baxmamış keçə bilməz. Çünki termitlərin yuvası hündür-lüyü 5-6 metrə çatan memarlıq möcüzəsidir. Termitlərin bədən quruluşunun xüsusiyyətləri onlara günəş altında olmağa imkan vermir və buna görə də bu yuvalar özlərində termitlərin bütün ehtiyaclarını ödəyən müxtəlif mürəkkəb sistemləri birləşdirir. Ventilyasiya sistemi, kanallar, sürfələr üçün otaqlar, keçid yolları, xüsusi göbələklərin yetişdirilməsi üçün bağlar, ehtiyat çırıxışlar, soyuqda və istidə istifadə olunan otaqlar, bir sözlə, həyat üçün lazım olan hər şey. Lakin hər şeydən təəccüblüsü odur ki, bu yuvaları tikən termitlər tamamilə kordur.¹⁵⁵

Amma buna baxmayaraq termitlər öz ölçülərindən təxminən 300 dəfə böyük olan tikintiləri uğurla ucaldırırlar.

Daha bir məsələ heyrətamiz və şaşırıcıdır: əgər termitlərin yuvasını tikintinin başlanğıc mərhələsində iki yerə bölsək və bir neçə vaxtdan sonra yenidən bu iki hissəni birləşdirsək, onda görürük ki, bütün detallar bir-biri ilə tamamilə ideal səviyyədə uyğun gəlir. Elə təəssürat yaranır ki, bir-birindən ayrı işləyən termitlər bir yerdən əmr alaraq öz işlərini yerinə yetirirlər.

Ağacdələnlər

Hamıya məlumdur ki, ağacdələnlər dimdikləri ilə ağacları deşir və bu yolla özlərinə yuva qururlar. Amma yəqin ki, heç kim fikirləşməyib ki, bu güclü zərbələr nəticəsində ağacdələnlərin beyninə nəyə görə qansızma baş vermir. Ağacdələnin işini mismar vurmaqla müqayisə etmək olar, amma çəkicinin yerinə insanın başını təsəvvür etməliyik. Əgər insan bunu etməyə cəhd göstərsə, onda birinci növbədə beyin silkələnməsi, sonra isə beyinə qansızma baş verər. Bununla belə, ağaca 2,10-2,29 saniyə arasında 38-43 zərbə vuran ağacdələnlə buna bənzər heç nə baş vermir. Çünki ağacdələnin başının quruluşu onun yerinə yetirdiyi işə uyğun qurulub. Onun kəllə sümüklərinin arasında xüsusi yumşaldıcı toxuma var. Bu toxuma zərbələrin sərtliyini udur və yumşaldaraq "amortizasiya" sistemi rolunu oynayır.¹⁵⁶

Yarasaların lokasiya sistemi

Yarasalar zülmət qaranlıqda uça bilirlər və bunun üçün onlarda istiqaməti müəyyənləşdirməyə kömək edən olduqca maraqlı bir sistem var. Biz bu sistemi lokasiya, yəni səs dalğalarının əks-sədalalarının köməyi ilə ətrafdakı əşyaların formalarının müəyyənləşdirilməsi adlandırırıq.

Gənc bir adam saniyədə 20.000 tezliyi olan titrəmələri çətinliklə seçə bilər, halbuki xüsusi hazırlanmış "lokasiya sistemli" yarasa saniyədə 50.000-dən 200.000 tezlikli olan səs titrəmələrindən istifadə edir.

O, hər saniyədə 20 və ya 30 dəfə bu siqnalları müxtəlif istiqamətlərə göndərir. Hər siqnalın əks-sədasından alınan siqnal o qədər həssasdır ki, yarasa nəinki maneənin mövqesini, eyni zamanda sürətlə uçan ovun yerini də müəyyənləşdirir.¹⁵⁷

Balinalar

Məməlilər havaya daimi ehtiyac duyur və buna görə də su onlar üçün o qədər də uyğun yer sayılmır. Amma su məməlisi olan balınada bu problem həll olunmuşdur. Belə ki, balina quruda yaşayan bir çox heyvanlardan daha mükəmməl tənəffüs sistemində malikdir.

Balina istifadə etdiyi havanın 90 faizini birdəfəyə havaya buraxa bilir. Buna görə də balinanın havaya ehtiyacı daha azdır. Bununla yanaşı balinanın əzələlərində oksigenin yığılmasını təmin edən "mioqlobin" adlanan maddə var. Məsələn, "gin-back" balinası bu sistemin köməyi ilə 500 metr dərinliyə baş vurur və orada 40 dəqiqə nəfəs almadan qalır.¹⁵⁸ Quruda yaşayan məməlilərin əksinə olaraq balinanın burun pərləri daha rahat tənəffüsü təmin etmək üçün küreyində yerləşir.

Ağcaqanadların quruluşu

Bizim nəzərimizdə ağcaqanadlar həmişə uçar. Amma əslində ağcaqanadlar öz inkişaf prosesinin müəyyən mərhələsini su altında keçirir və sudan mükəmməl bir quruluşa malik bir şəkildə, quruda yaşaya bilmək üçün lazım olan bütün orqanlara sahib olaraq çıxırlar. Ağcaqanad öz şikarının yerini müəyyən edən bilən xüsusi həssas lamisə qabiliyyətinə malik "cihazlarla" təchiz olunmuş halda uçuşa başlayır. Bu xüsusiyyətlə o, istilik, qaz, rütubət və iy dalğalarını tutan hərbi təyyarəyə bənzəyir. Bununla yanaşı, ağcaqanad zülmət qaranlıqda hərəkətə müvafiq görmə qabiliyyətinə malikdir ki, bu da ona öz şikarının yerini müəyyən etməyə imkan verir.

Ağcaqanadların qansorma prosesi insan aqlının çox çətinliklə qavraya biləcəyi dərəcədə kompleks bir şəkildədir. "Altı bıçaqdan" ibarət olan deşmə sistemi dərini mişar kimi kəsərək orada deşik açır. Bu proses zamanı yerli keyləşdirici xüsusiyyətə malik maye ifraz olunur. Bu keyləşdirici nəticəsində insan öz bədənindən qan sorulmasını hiss etmir. İfraz olunan bu maddə eyni zamanda qa-

nın laxtalanmasının qarşısını alır və beləliklə də qansorma prosesi davam edir.

Əgər bu sistemin elementlərindən hər hansı biri əskik olarsa, ağcaqanadlar qanla qidalana və yaşaya bilməzdilər. Belə kiçik bir canlı orqanizm özünün qeyri-adi quruluşu malik olması ilə Yaradanın varlığını sübut edir. Allah-Təala

düşünən insanlar üçün ağcaqanadı belə nümunə götürür:

"Əlbəttə, Allah ağcaqanadı və ya ondan daha böyüyünü misal gətirməkdə çəkinməz. İman gətirənlər bunun öz Rəbbi tərəfindən bir həqiqət olduğunu bilirlər".

Kafirələr isə: "Allah bu məsələ ilə nə demək istəyir?" deyirlər. "Allah bununla bir çoxlarını zəlalətə salır, bir çoxlarını doğru yola yönəldir. Allah yalnız fasiqləri zəlalətə düşür edir" ("Bəqərə" surəsi, 26).

Quranın digər surəsində Allah insanlara belə müraciət edir:

"Ey insanlar! Bir məsəl çəkildi, ona qulaq asın! Şübhəsiz ki, Allahdan qeyri ibadət etdiyiniz bütflər heç bir milçək də yarada bilməzlər - lap hamısı bunun üçün bir yerə yığılsa belə. Əgər milçək onlardan bir şey aparsa, onu milçəkdən geri ala bilməzlər. İstəyən də aciz, istənilən də!" ("Həcc" surəsi, 73).

İtigözlü yırtıcı quşlar

Yırtıcı quşların gözünün iti görməsi onların öz ovlarını uzaq məsafədən görməsinə şərait yaradır. Bunun sayəsində isə onlar birbaşa hücum zamanı məsafəni çox dəqiq təyin edə bilirlər. Bununla yanaşı, onların böyük gözləri çoxlu sayda hüceyrələrlə zəngindir, bu isə onların görmə qabiliyyətini artırır. Yırtıcı quşun gözü 1 milyondan çox görmə hüceyrəsindən ibarətdir.

Buna görə də bir neçə min metr yüksəklikdə uçan qartallar yer üzərində olanları seyr edə bilirlər. Hədəfi dəqiqliklə müəyyən edən müasir hərbi təyyarələr kimi qartallar da öz şikarlarının rəngini və hərəkətlərini dəqiqliklə izləyərək ovu

müəyyən edirlər. Qartalın gözü 300 dərəcə radiusda olanları izləməyə şərait yaradır və təsviri 6 dəfədən 8 dəfəyə qədər böyüdə bilir.

Qartal 4500 metr hündürlükdə uçduğu zaman öz baxışı ilə 30 min hektar əraziyə nəzarət edə bilər. 1500 metr yüksəklikdə uçduğu zaman isə çöllükdə otların arasında gizlənən dovşanı görə bilər.

Aydındır ki, qartalın qeyri-adi göz quruluşu xüsusi olaraq onun üçün yaradılmışdır.

Heyvanlarda qış yuxusu

Qış yuxusuna gedən heyvanların bədəninin hərarəti ətraf mühitin temperaturu həddinə qədər düşdüyü zaman onların orqanizminin həyat fəaliyyəti dayanır. Onlar buna necə nail olurlar?

Məməlilər istıqanlıdır, yəni normal şəraitdə daimi bədən temperaturuna malikdirlər. Orqanizmin təbii termostatı bu hərarəti müntəzəm şəkildə tənzimləyir. Ancaq bəzi kiçik məməlilərin bədəninin hərarəti qış yuxusu zamanı dəyişir və donma nöqtəsindən bir az yuxarıda olur (bədəninin normal hərarəti 40 dərəcədir). Tənəffüs və metabolizm (maddələr mübadiləsi) zəifləyir, ürəyin döyüntüləri 1 dəqiqədə 200-dən 7-10 dəfəyə düşür, təbii reflekslər dayanır, beyinin elektrik fəaliyyəti azalır. Hərəkətsizliyin qorxusu odur ki, hüceyrələr donma və buz kristalları onları zədələyə bilər. Ancaq orqanizmin xüsusi quruluşu sayəsində heyvanlar qış yuxusu zamanı bu çətinliklərdən qorunurlar. Qış yuxusuna gedən heyvanların orqanizmindəki maye yüksək molekulyar çəkisi olan kimyəvi elementlərə bürünür. Buna görə də donma nöqtəsi düşür və donmanın qarşısı alınmış olur.¹⁵⁹

Elektrikli balıqlar

Balıqların bəzi növləri, məsələn, çay angvilləri və dəniz pişiyi (tikan quyruq) onlar tərəfindən öldürülən enerjidən öz düşmənlərindən qorunmaq və öz olarını zərərsizləşdirmək üçün istifadə edir. İnsan da daxil olmaqla hər bir can-

lının bədənində az bir miqdarda elektrik enerjisi var. Amma insan bu elektrik enerjisini yönəldə və onu öz xeyrinə olmaq şərtilə idarə edə bilmir. Yuxarıda adı çəkilən balıqlar özlərində 500-600 volt elektrik enerjisi saxlayır və bundan öz düşmənlərinə qarşı istifadə edə bilirlər. Bundan başqa, elektrik enerjisi onlara mənfi təsir etmir.

Özünü müdafiə üçün sərf olunan enerji bir neçə müddət sonra enerji yığan batareya kimi yenidən dolur və yenidən istifadəyə hazır yeni elektrik gücü əmələ gəlir. Balıqlar bu elektrik enerjisindən yalnız özlərini müdafiə etmək üçün istifadə etmirlər. Bu enerji istiqamətin müəyyən edilməsində və görünməyən obyektin hiss olunmasında böyük rol oynayır.

Balıqlar elektrik enerjisindən həmçinin siqnal vermək üçün istifadə edirlər. Hər hansı bir maneəyə rast gəldiyi zaman bu elektrik siqnalları dəyişir və geri əks olunurlar. Bu dəyişikliklər balığa qarşıdakı məsafə və əşyanın böyüklüyü haqqında məlumat verir.¹⁶⁰

Xüsusi donma sistemi

Donmuş qurbağa heç bir həyat əlaməti olmayan qeyri-adi bioloji strukturdur. Ürək döyüntüləri, tənəffüs, qan dövranı tamamilə dayanmışdır. Ancaq həmin qurbağa istilərin düşməsi ilə sanki yuxudan ayılmış kimi yenidən normal həyata qayıdır.

Donmuş canlı bir çox ölüm təhlükələri ilə üz-üzə qalır. Amma qurbağa üçün belə təhlükə yoxdur. Bu halda qurbağanın orqanizmində həddindən artıq qlükoza istehsal olunur. Qurbağanın qanında şəkərin dərəcəsi şəkər xəstələrində olduğu qədər yüksəlir. Bəzən bu dərəcə 550 mmoll qədər yüksəlir (qurbağa üçün normal dərəcə 1-5, insanlar üçün isə 4-5 mmoll-dır).

Normal şəraitdə qlükozanın bu dərəcəyə yüksəlməsi böyük çətinliklər törədir. Qlükozanın dərəcəsi hüceyrələrdə mayenin saxlanması üçün imkan yaradır və hüceyrələrin qırışmasının qarşısını alır. Qurbağanın hüceyrəsinin üst qatı qlükozanı qəbul edəcək hala gəlir və beləliklə, o, asanlıqla hüceyrəyə daxil olur. Qurbağanın orqanizmində böyük miqdarda qlükozanın olması donma nöqtəsi temperaturunu aşağı salır və buna görə də daxili mayenin yalnız az bir hissəsi donur. Tədqiqatçılar müəyyən ediblər ki, qlükoza hətta donmuş hüceyrəni də qidalandıra bilər. Qlükoza təbii yanacaq sayılır və maddələr mübadiləsinin bir çox reaksiyasını, məsələn, sidik cövhərinin sintezini dayandırır. Bunun nəticəsində hüceyrə qidalanmasının müxtəlif qaynaqlarının tez tükənməsinin qarşısı alınır.

Hörümçək toru

Dinopis hörümçəyi mahir ovçu istedadına malikdir. Dinopsis özünə böyük bir tor hörüb öz ovunu qıraqdan sakitcə gözləmək əvəzinə kiçik, lakin çox möhkəm bir tor hörür. Hörümçək öz ovunu görəndə kimi bu toru onun üzərinə atır və sonra onu yaxşıca bürüyür. Tutduğu həşəratın heç bir xilas olmaq şansı yoxdur. Bu tor o qədər mükəmməl tələdir ki, həşərat nə qədər azad olmağa çalışırsa, tora bir o qədər də çox sarılır. Hörümçək isə öz ovunu əldən qaçırmaq üçün onu "qablaşdırırmış" kimi yeni iplərə bürüyür.

Görəsən, hörümçək mexaniki və kimyəvi xüsusiyyətlərinə görə bu qədər mükəmməl toru hörməyə necə nail olmuşdur? Təkamülçülərin iddia etdiyi kimi, hörümçək bunu təsadüfi öyrənə və öz-özünə tapa bilməz. Çünki hörümçək yadda saxlamaq, öyrənmək kimi bacarıqlara malik deyil və bunu həyata keçirəcək beyni yoxdur. Təbii ki, bu xüsusiyyət və bacarıq hörümçəyə hər şeyi Yaradan Allah-Təala tərəfindən verilmişdir.

Hörümçək toru öz-özlüyündə bir möcüzədir. Hörümçək torunun iplərinin diametri 1 millimetrin 1000-də 1-i ölçüsündədir, amma o, analoji qalınlıqdakı polad tələdən 5 dəfə davamlıdır. Bu ipin başqa xüsusiyyəti isə onun həddindən artıq yüngül olmasıdır. Əgər bütün Yer kürəsini bu iplə dolasaq, onun ümumi çəkisi ancaq 320 qram olar. Polad insan tərəfindən ixtira edilən və sənaye üsulu ilə istehsal olunan ən möhkəm materiallardan biridir. Ancaq hörümçək öz orqanizmində bundan daha möhkəm material hazırlaya bilir. İnsan polad istehsal edərkən əsrlərlə yığılan bilik və texnologiyadan istifadə edib. Bəs görəsən hörümçək torun hazırlanmasında hansı bilik və texnologiyadan istifadə edir?

Açıq-aydındır ki, insanın texnoloji və texniki imkanları hətta kiçik bir hörümçəyin imkanlarından geri qalır.*

* "Structure and Priorities of Spider Silk", Endeavour, 1986 yanvar, 10-cu nəşr, səh. 42.

Görəsən, qurbağanın orqanizmində bu qədər qlükoza necə əmələ gələ bilər? Cavab çox maraqlıdır. Heyvan orqanizmində bu işi yerinə yetirən sistem var. Dərinin üzərində buzlaşma aşkar edildiyi zaman bu məlumat qara ciyəərə ötürülür və bu orqandakı qlikogenin bir hissəsi qlükozaya çevrilir. Qara ciyəərə daxil olan bu informasiyanın mahiyyəti indiyədək müəyyən edilməmişdir. Sıqnağın daxil olmasından 5 dəqiqə sonra qanda şəkərin miqdarı sürətlə artmağa başlayır.¹⁶¹ Və əlbəttə ki, lazım olan vaxtda maddələr mübadiləsini və digər həyatı vacib prosesləri təmin edən belə bir sistemin mövcud olması mükəmməl Yarıdanın, ali və hər şeyi bilən Zəka Sahibinin varlığına dəlalət edir. Heç bir təsadüf belə bir ideal və kompleksli sistem yarada bilməz.

Albatrosalar

Köçəri quşlar fərqli "uçuş texnikası"ndan istifadə edərək uçuş zamanı enerji itkisini minimum dərəcəyə endirirlər. Belə bir uçuş tərzinə albatrosalarda (fırtına quşları) da rast gəlmək olar. Ömrünün 92 faizini dənizdə keçirən bu quşun qanadlarının açılmış halda uzunluğu 3,5 metrə çatır. Albatrosaların fərqli xüsusiyyəti onların uçuş tərzii ilə bağlıdır. Onlar qanad çalmadan saatlarla süzə bilər və küləkdən istifadə edərək havada sürüşürlər.

3,5 metrlik qanadları tərptəmədən saxlamaq üçün çox böyük qüvvə lazımdır. Amma albatrosalar saatlarla bir vəziyyətdə qala bilirlər. Bu, onlarda doğuluşdan mövcud olan xüsusi anatomik sistem sayəsində həyata keçirilir. Albatrosaların qanadları uçuş zamanı bloklanır və buna görə də əzələ gücü sərf olunmur. Qanadlar əzələ qatı sayəsində havada durur və bu, uçuş zamanı böyük asanlıq yaradır. Bu mürəkkəb sistem enerji sərfini azaldır. Belə ki, albatrosalar qanadlarını saxlamaq və ya qanad çalmaq üçün böyük güc sərf etmirlər. Küləyin sayəsində onlar enerji sərf etmədən saatlarla uçurlar. Məsələn, 10 kiloqramlıq albatros gündə 100 km məsafəyə uçmasına baxmayaraq öz çəkisinin sadəcə 1 faizini itirir. Bu isə ən aşağı göstəricidir. Bu mükəmməl uçuş texnikasından istifadə etmək üçün insanlar albatrosalardan nümunə götürərək planerlər (motoruz uçan qurğu) ixtira etmişlər.¹⁶²

Görmə sistemi

Ov ovlamaq və özünü müdafiə üçün görmə qabiliyyəti dəniz heyvanlarına çox vacibdir. Buna görə də dənizin dibində yaşayan bir çox canlı məxluq dəniz şəraitinə uyğun ideal göz strukturuna malikdir.

Su altında 30 metr dərinlikdən sonra görmə pisləşir, amma belə bir dərin-

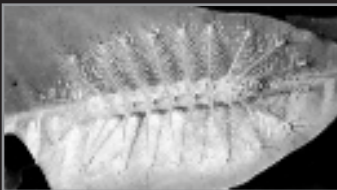
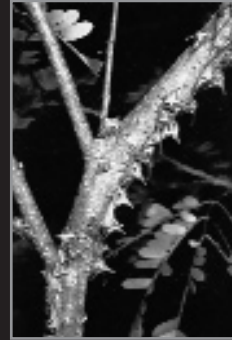
likdə yaşayan canlı məxluqların gözləri bu şərtlərə uyğunlaşmışdır. Quruda yaşayan heyvanlardan fərqli olaraq dəniz canlıları dairəvi göz linzalarına malikdir. Quruda yaşayan heyvanların iki tərəfi qabarıq enli lenzaları ilə müqayisədə belə dairəvi forma sualtı şərtlərə daha uyğundur və yaxın obyektləri görmək üçün qurulmuşdur. Uzağı görmək istəyi olduğu zaman xüsusi əzələ mexanizminin köməyi ilə bütün linza sistemi arxaya gedir.

Balıqlarda dairəvi lenzaların mövcudluğunun səbəblərindən biri də suda işığın sınmasıdır. Belə ki, mayesinin qatılığına bərabər olduğu üçün ətraf əşyaların təsvirləri əks etdiyi zaman sınma baş vermir. Bunun nəticəsində linza əşyanın təsvirini gözün tor qişasında cəmləşdirir və insandan fərqli olaraq balıq suda aydın görür.

Səkkizayaqlı ilbiz kimi bəzi heyvanların gözləri dərinlik üçün yetərincə böyükdür, dərinlikdə işıq az miqdardadır. Böyük gözlü balıqlar 300 m dərinlikdən

Heyvanların ağıllı quruluşu: kamuflyaj

Heyvanlara mövcudluqlarını davam etdirmələri üçün verilən xüsusiyyətlərdən biri də maskalanma sənəti, yəni "kamuflyaj"dır. Heyvanlar iki səbəbə görə maskalanma ehtiyacını hiss edirlər: ov ovlamaq və özünü hücumdan qorumaq üçün. Ov və müdafiə vasitələrindən ən vacib fərqləndirici əlaməti yüksək aktyorluq bacarığı və düşmənin psixologiyasını incəlikləri ilə bilmək, harmoniya və estetika hissidir. Kamuflyaj texnikaları heyvanlarda çox fərqlidir. Məsələn, yarpaqların arasında və ya ağac qabığında gizlənmiş həşəratı həqiqi yarpaqdan və ağac gövdəsindən ayırmaq qeyri-mümkündür. Bitkilərin şirəsi ilə qidalanan mənənə (bitki biti) bitkinin budağında möhkəmlənərək tikan formasını alır. Bu metod quşlardan müdafiə olunmaq üçündür, belə ki, mənənənin qatı düşmənlərindən olan quşlar tikanlı bitkilərə qonmurlar.

ŞƏKİL yuxarıda: tikan forması almış ağac mənənəsi

ŞƏKİL aşağıda solda: nəzərə çarpmamaq üçün yarpağın ortasında gizlənmiş tırtıl.

ŞƏKİL aşağıda sağda: yarpaqların arasında gizlənən ilan.

aşağıda yaşayan orqanizmlərin işıqlarını tutmaq məcburiyyətindədir. Xüsusilə də onlar suya daxil olan yüngül mavi rəngə qarşı həssas olmalıdır. Bu səbəbdən gözün tor qişasında çox miqdarda həssas mavi hüceyrələr var.

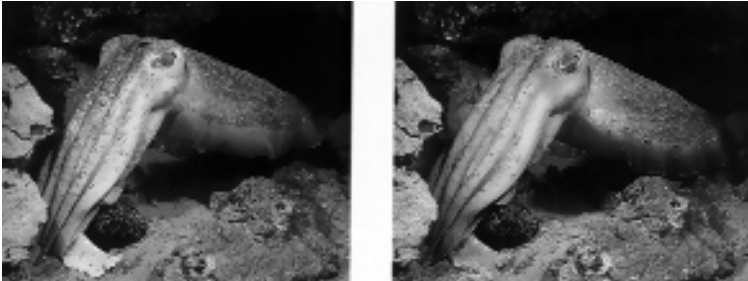
Bu misallardan da görüldüyü kimi, hər bir canlı varlığın bütün ehtiyaclarını yerinə yetirən müxtəlif göz növləri var. Bu fakt da onların tələb olunan formada Hər Şeyi Bilən, Ali və Hamıdan Güclü Olan Yaradan tərəfindən yaradıldığını sübut edir.

Məcburi köç

Sakit okeanda yaşayan somğanın xüsusiyyətlərindən biri də odur ki, o, kürü tökmək üçün çıxdığı çaya geri dönür. Ömrünün bir çox hissəsini dənizdə keçirən bu balıq şirin suya kürü tökmək üçün gəlir.

Yayın əvvəllərində somğa yolunu başladığı zaman al qırmızı rəngdə olur. Səyahətin sonunda isə onun rəngi qaraya dəyişir. Köçə başladığı zaman o, əvvəlcə sahilə yaxınlaşır, sonra isə çaya yetişməyə çalışır. Bütün maneələrə baxmayaraq onlar doğma diyara yetişməyə can atırlar. Lazım gələndə çayın axınına tərs istiqamətdə də üzürlər, bu zaman isə onlar şələlələri, bəndləri aşıb kürüdən çıxdıqları yerə çatırlar. 3500-4000 km-lik yolun sonunda dişi somğalarda kürü, erkək somğalarda isə spermatozoidlər əmələ gəlir. Dişi somğalar doğma yerlərə birinci çatır və təqribən 3-5 min kürü dənələri buraxır, erkək somğalar isə onları mayalandırırlar. Köçün sonunda və kürü tökəndən sonra balıqlar yorulur. Dişi somğalar zəifləyir, quyruqlarının üzgəçləri yeyilir, dəri isə qara rəng almağa başlayır. Erkək somğalarda da eyni proses baş verir. Bir neçə vaxtdan sonra çay ölü balıqlarla dolu olur. Amma kürü dənələrindən onların keçdiyi eyni yolu keçəcək yeni nəsil əmələ gəlir.

Görəsən, somğalar dənizə gedən bu yolu necə keçir, yolu necə müəyyən edirlər? Bunlar cavab gözləyən suallardır. Bu mövzuya dair bir çox təxminlər var,

Sol küncdə: açılmış şahçıçəyi yanında: tamamilə bağlı şahçıçəyi

amma dəqiq cavab hələ də yoxdur. Görəsən, hansı qüvvə balıqları idarə edərkən geriye, doğma yerlərə göndərir? Onları idarə və sövq edən hamıdan uca Yarıdanın varlığı açıq-aşkardır.

Mürəkkəbböcəyi

Mürəkkəbböcəyinin dərisinin altında "xromatofor" adlanan piqmentasiya ilə dolu elastik kisə var. Bu piqmentlər çox vaxt sarı, qırmızı, qara və qəhvəyi rəngdə olur. Mürəkkəbböcəyinin hüceyrələri ətraf mühit şərtlərindən asılı olaraq beyindən gələn siqnala görə genişlənir, bunun nəticəsində o, müvafiq bir rəng alır.

Bunun sayəsində mürəkkəbböcəyi üzərində yerləşdiyi qayanın rəngini ala bilər və beləcə ideal bir şəkildə maskalanır.

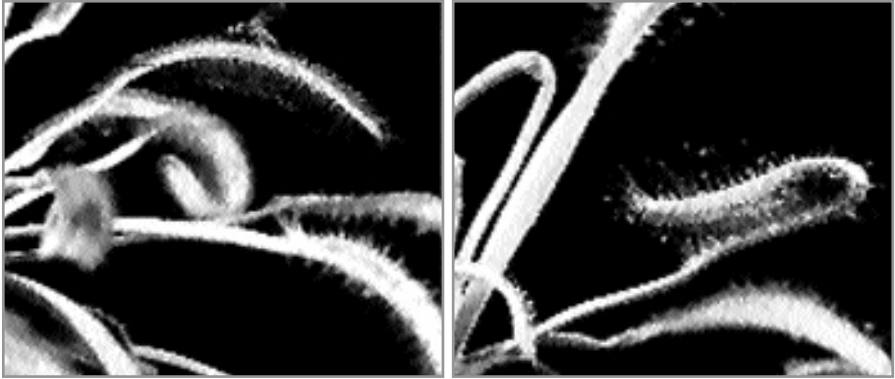
Bu sistem o qədər effektiv işləyir ki, mürəkkəbböcəyi onun köməyi ilə zeb-rada olduğu kimi zolaqlı rəng ala bilər.¹⁶³

Koala

Evkalipt ağacının yarpağındakı yağlar bir çox məməli heyvanlar üçün zəhərli-dir. Bu zəhər evkaliptin düşmənlərindən özünəməxsus kimyəvi qorunma me-xanizmidir. Ancaq məməlilərin xüsusi bir növü var ki, bu evkaliptin zəhərli yar-paqları ilə qidalana bilər. Bu, kişəli heyvan koaladır.

Koala evkalipt ağaclarında gizlənir, burada qidalanır. Normal halda digər mə-məlilər kimi koala da bu ağaclarda olan sellülozu həzm edə bilməzdi. Bu zaman onlar sellülozu həzm edə bilən orqanizm-lərdən asılıdır. Bu mikroorqanizmlər də nazik və qalın bağırsaqların birləşdiyi yer-də olan kor bağırsaqda yerləşir. Kor ba-ğırmaq koalanın həzm sisteminin ən ma-raqlı hissəsidir. Bu hissə fermentasiya (qı-cırma) otağına bənzəyir, burada yarpaqla-rın hissələrinin keçidi yavaşdır, bu da öz növbəsində mikroorqanizmlərə sellülozu həzm etmək imkanı verir. Bunun sayəsində koala tərkibində zəhərli yağlar olan ev-kalipt yarpağını zərərsizləşdirir.¹⁶⁴

Tərpənmədən ovlamaq bacarığı

Cənubi Afrikanın bitkisi Sundew (şahçiqəyi) yapışqan tükləri ilə həşəratları tələyə salır. Bu bitkinin yarpaqları uzun qırmızı tüklərlə örtülüdür. Bu mayenin digər bir xüsusiyyəti isə onun çox yapışqan olmasıdır. İyə gedən həşəratlar bu yapışqan tükə yapışırlar. Bir müddət sonra yarpaqlar tükə yapışan həşəratın üzərini tamamilə örtür və beləcə bitki ona lazım olan zülalı əldə edərək onu həzm edir.¹⁶⁵ Sözsüz ki, tərpənmək iqtidarında olmayan bitkilərdə belə bir xüsusiyyətin olması xüsusi quruluşun əlamətidir. Bitkilər "ov" prinsipini özləri və ya təsadüfən inkişaf etdirə bilməzdilər. Bu heyrətamiz xüsusiyyətləri Yaradan Allahın gücünü və varlığını görməmək mümkün deyil.

Quş lələklərinin quruluşu

İlk baxışda quşların lələkləri adi quruluşa malikdir. Ancaq əgər diqqətlə baxsaq, yüngül, amma güclü, sukeçirməz və olduqca mürəkkəb lələklərlə qarşılaşırıq.

Quşların əziyyətsiz uça bilməsi üçün tüklərin mümkün qədər yüngül olması lazımdır. Bu tələbata uyğun olaraq tüklər keratin zülallarından ibarətdir. Orta xəttin hər iki tərəfində tüklər, onların hərəsinin 400-ə qədər ilməsi var. Bu 400 ilmənin hərəsi iki daha xırda ilmədən ibarətdir ki, bu da sonda 800 ədəd edir. 800 ilmənin hamısı balaca bir quşun tükünə yerləşdirib, qabaqda yerləşənlərdə isə əlavə olaraq 20 kiçik ilmə də var. Bu ilmələr iki lələyi bir-biri ilə birləşdirir, sanki xalça toxuyur. Bir xırda lələkdə 300 milyona qədər xırda ilmə var. Bir quşun lələklərində onların ümumi sayı 700 milyarda çatır. Bir-

birindən möhkəm ilmələrlə yapışmış belə bir quruluş quşlar üçün böyük əhəmiyyətə malikdir. Belə ki, tüklər bədənə sıx yapışmalı və hər hansı bir hərəkətdə dağılmamalıdır.

Belə bir quruluş sayəsində lələklər elə bir sıx vəziyyətdədir ki, nə yağış, nə qar, nə də möhkəm külək onları dağıda bilməz. Qarında, qanadda və quyruqda olan lələklər bir-birindən fərqlənir. Quyruqda olan böyük ölçülü lələklər əyləc və sükan funksiyalarını yerinə yetirir, qanadın tükləri isə uçuş zamanı açılaraq və qanadçalma sahəsini artıraraq yüksəyə qalxma gücünü artırır.

Su üzərində gəzən canlı varlıq: uzunquyruq Amerika kərtənkələsi

Su üzərində gəzməyi bacaran çox az heyvan var. Buna nümunə olaraq çox nadir rast gəlinən və Latın Amerikasında məskunlaşan heyvanı - uzunquyruq Amerika kərtənkələsini göstərə bilərik. Bu heyvanın arxa barmaqlarının ətrafında pərdə var, o, bunun sayəsində su üzərində gəzir. Bu pərdələr quruda yığılır. Əgər heyvan təhlükə ilə üzləşirsə, o zaman böyük sürətlə axar suyun və ya gölməçənin üzəri ilə qaçır. Bu zaman ayağının pərdələri açılaraq su üzərində daha tez hərəkət etmək üçün əlavə sahə yaradır.¹⁶⁶ Uzunquyruq Amerika kərtənkələsinin belə orijinal quruluşu Yaradanın varlığını sübut edən növbəti bir dəlildir.

Fotosintez

Sözsüz ki, Yerdə həyatın varlığı bitkilər olmadan mümkün deyil. Bitkilər insanların nəfəs aldığı havanı təmizləyir, planetimizin temperaturunu tənzimləyir və atmosferdə qazların tarazlığını təmin edir. Bizim nəfəs aldığımız oksigen də bitkilər tərəfindən istehsal olunur. Qidamızın böyük bir hissəsini bitki-

Uzunquyruq Amerika kərtənkələri su ilə hava arasındakı tarazlığı saxlayaraq hərəkət edə bilən nadir canlıdır.

lər təşkil edir. Digər funksiyalar kimi bitkinin insanların qidasını təmin etmək xüsusiyyəti də hüceyrələrin xüsusi quruluşunun nəticəsidir.

Bitki hüceyrələri insanlardan və heyvanlardan fərqli olaraq Günəş şüalarının birbaşa istifadə edə bilir. Onlar Günəş enerjisini kimyəvi enerjiyə çevirərək onu xüsusi metodla toplayır. Bütün bu proses fotosintez adlanır. Əslində bu, hüceyrələrin bütövlükdə bir fəaliyyəti deyil, hüceyrədə müəyyən yer tutan və ona yaşıl rəng verən təkə xloroplastın fəaliyyətidir. Yalnız mikroskopla görülə bilən bu balaca yaşıl orqanellər Günəş enerjisini üzvi maddəyə çevirən dünyada yeganə laboratoriyadır. Hər il Yer kürəsində xloroplastlar tərəfindən istehsal olunan maddənin miqdarı 200 milyard tondan yuxarıdır. Bu istehsal prosesi planetdə yaşayan bütün canlı varlıqlar üçün həyati vacib əhəmiyyət kəsb edir. Belə nadir istehsal mühüm bir kimyəvi prosesin nəticəsində həyata keçir. Xloroplastda yerləşən xlorofilin minlərlə pıqmentinə Günəş şüası düşdüüyü zaman reaksiya çox qısa bir zamanda - 0,1 saniyədə baş verir. Buna görə də xlorofildə baş verən reaksiyanın bir çoxunu müşahidə etmək mümkün deyil.

Bildiyimiz kimi, müasir texnologiyanın nailiyyətləri bizə Günəş enerjisini elektrik və ya kimyəvi enerjiyə çevirmək imkanı yaratmışdır. Bunun üçün yüksək texnologiya tələb olunsada, bitkilərin kiçik bir hüceyrəsi bunu milyonlarla il ərzində daha mükəmməl şəkildə yerinə yetirir.

Bu gözəl sistem bir halda hər şeyin Yaradan tərəfindən xəlq olduğuna dəlalət edir. İnanılmaz dərəcədə mürəkkəb bir proses olan fotosintez Allah tərəfindən yaradılan şüurlu bir prosesdir. Bu prosesin həyata keçirilməsi üçün yarpağın mikroskopik sahəsində bənzəri olmayan bir fabrikin yerləşdirilib. Bu mükəmməl quruluş hər şeyin Aləmlərin Rəbbi olan Allah tərəfindən yaradıldığını sübut edən çoxsaylı dəlillərdən biridir.

www.islam.com.az

Harun YƏHYA

**TƏKAMÜL
NƏZƏRİYYƏSİNİN
SÜQUTU və
onun ideoloji səbəbləri**

??????? ?????????: ???? ?????????
?????? ??????????: ?????? ?????????
?????????????????: ?????? ?????????
?????????????: ?????? ?????????

??? ?? ?????? ??? ??? ???: .001 .2007.
?? ?? ?? ?? ??? ??? ??.01 2007.
??? ??? ??????: 6 ? 90 1/16. ?????? ?????.
???????? ??? ??????: 10.
?? ?? ???: 22. ?? ??: 1000 ?????.
????????? ????????? ???.

N U R L A R

?????????-????????????? ???????

????-Az1122, ?.????????? ?? 78. ????: 4977021, 4971362.
Faks: 497295. ?-mail: office@nurprint.com